Jugoslavije Bluffpoker

2

Het Servisch nationalisme

Wanneer de Serviërs worden geconfronteerd met de separatistische nationalisten in Slovenië en Kroatië en met de Duitse agressie, staan ze voor de keuze: het Joegoslavisme of het Servisch nationalisme. In gesprekken met Serviërs voelt men de botsing tussen beide strekkingen.

Het enige middel om het uiteenvallen van het land en het verlies van zijn onafhankelijkheid te verhinderen is de eenheid van de Joegoslavische arbeiders en democraten te bewaren of beter gezegd, te herstellen. Alle arbeiders en democraten van het land moeten dan ook zonder onderscheid worden gemobiliseerd. Jammer genoeg kiezen alle Servische leiders, zowel Milosevic, Cosic als Karadzic, de weg van het Servische nationalisme. Maar als je besluit om enkel nog Serviërs te verdedigen, mondt je strategie onvermijdelijk uit in het discrimineren, deporteren en zelfs vermoorden van mensen van andere nationaliteiten.

De basisbegrippen van het Servische nationalisme zijn bijvoorbeeld terug te vinden in de geschriften van de schrijver Dobrica Cosic die in 1992 president van Servië wordt, of in die van Radovan Karadzic, de president van de Bosnische Serviërs. Beiden kiezen voor 'etnische staten', waar één enkele nationaliteit het voor het zeggen heeft. Zo verklaart Karadzic in 1993: 'Wij eisen zelfbeschikkingsrecht voor het Servische volk in Bosnië. Maar de internationale gemeenschap wil een nieuwe natie oprichten die een smeltkroes is van Serviërs, Kroaten en moslims.'[1]

'Smeltkroes'! Het woord stuit alle fascisten tegen de borst. Het nationalisme en het fascisme komen namelijk op een essentieel punt overeen. Beide ideologieën definiëren de burger op wat hem onderscheidt van andere nationaliteiten en niet volgens zijn werkelijke sociale situatie, zijn positie in de maatschappelijke verhoudingen of zijn belangen. Kortom, of hij arbeider is of patroon. Nationalisten willen, net als fascisten, dat arbeiders van de ene nationaliteit met 'hun' patroons samenspannen tegen andere arbeiders.

Nationalisten zijn doorgaans reactionair. Ze willen de burger aan zijn 'etnie' (en aan zijn leider) onderwerpen in plaats van zijn kritisch denken te bevorderen, omdat hij anders wel eens zou kunnen merken waar de echte solidariteit te vinden is.

Het nationalisme verhult de sociale kwestie

Dit concept van een 'volksgroep' (net zoals het begrip *'völkisch'* van Hitler) is erg reactionair. Het is geen toeval dat nationalisten spiritualistische en vage woorden gebruiken. Ze willen effectief iets versluieren. De Servische president Cosic eist bijvoorbeeld 'bestaansrecht voor de hele Servische volksgroep en het recht op haar spirituele, culturele en historische identiteit. Dat zijn holle frasen die surrealistisch en grotesk klinken als je weet dat op hetzelfde ogenblik (januari 1991) de levensstandaard van alle Joegoslaven met 25% is gedaald, de werkloosheid en de inflatie de pan uitswingen en meer dan de helft van de bevolking zijn broodwinning dreigt te verliezen. Op dat ogenblik pleit Cosic voor 'het recht op een eigen identiteit'!

Zijn bedrieglijk woordgebruik moet het reactionaire sociale programma verhullen dat hij, samen met Milosevic en consorten, zijn eigen Servische volk wil opleggen. Ze schuiven de nationale zaak naar voren om de kwestie van de sociale klassen te maskeren. Bij het uiteenzetten van zijn privatiseringsprogramma liet Milosevic zelf blijken dat hij tegenstand verwachtte van de arbeiders: 'Het huidige verzet tegen de hervormingen is zeer ideologisch en politiek van aard. Het zal snel overslaan naar het materiële domein en zelfs sommige arbeiders overtuigen (...), die zich meer zorgen maken om het behoud van hun job dan om de uitvoering ervan.'[2] Steeds weer die bourgeoistheorie over 'luie arbeiders'.

Een etnische staat of niet?

In januari 1991 staat Joegoslavië op het punt uiteen te spatten. Op dat ogenblik stelt de Servische leider Dobrica Cosic voor dat 'het Servische volk zijn historisch doel, met name het samenbrengen van alle Serviërs in één staat, zou verwezenlijken.'[1]
Hij beklemtoont dus niet dat alle Joegoslavische arbeiders, alle volksmensen er belang bij hebben de scheuring te verhinderen. Hij wijst er evenmin op dat men het land enkel eendrachtig kan heropbouwen, wil men het sterk genoeg maken om weerstand te bieden tegen multinationals en grootmachten. Neen, niets van dit alles. Cosic ijvert zelfs voor het uiteenvallen van het land.
Cosic eist voor alle Serviërs het recht op om zich in één staat te vestigen. In één adem valt hij echter ook de Albanese separatisten in Kosovo aan omdat zij voor alle Albanezen hetzelfde eisen.[2] Beide eisen kunnen duidelijk niet tegelijk worden ingewilligd. De opvattingen van Cosic en zijn medestanders over een etnische staat leiden onvermijdelijk tot een confrontatie tussen Servische en Albanese arbeiders.
De Servische nationalisten eisen ook dat de Servische minderheden in Kroatië en Bosnië het recht zouden krijgen om zich bij Servië aan te sluiten. Maar in het begin van dit boek hebben we aan de hand van landkaarten aangetoond dat Joegoslavië een grote lapjesdeken, een enorme 'mengelmoes' van nationaliteiten was. Een verdeling van dit land in etnische gebieden leidt onvermijdelijk tot de deportatie van andere bevolkingsgroepen en tot gebiedszuivering. De theorie van 'Alle Serviërs in één staat' leidt noodgedwongen tot etnische zuiveringen. Het nationalisme van bekende intellectuelen, zoals Cosic, zet nationalistische milities aan tot misdaden op het terrein.

1. Cosic, Dobrica, 'La Yougoslavie et la question serbe', Uitgeverij L'Age d'Homme, Lausanne, 1991, p.25.
2. *Idem*, p.19.

Dobrica Cosic

Joegoslavië en de Servische kwestie

'De Servische kwestie is in feite de kwestie van de vrijheid voor het geheel van de Servische volksgroep, van zijn bestaansrecht en van het recht op zijn eigen spirituele, culturele en historische identiteit, zonder rekening te houden met de huidige grenzen van de republieken binnen de Joegoslavische federatie. Als zijn vrijheid en zijn rechten niet worden gerespecteerd, kan het Servische volk zijn historisch doel, met name het samenbrengen van alle Serviërs in één enkele staat, niet verwezenlijken, ook al heeft het Servische volk hiervoor verscheidene oorlogen gevoerd en verschrikkelijke offers gebracht.

De Sloveense en Kroatische nationalisten hebben wel degelijk het uiteenvallen van Joegoslavië uitgelokt. Enkel als arbeiders van alle nationaliteiten zich samen tegen het fascisme en de oorlog hadden verzet, kon het uiteenvallen worden tegengehouden... Maar Cosic zet ze tegen elkaar op.

De Serviërs hebben geen enkele reden en kunnen zich evenmin op een nationaal en democratisch recht beroepen om Kroaten en Slovenen te beletten zich af te scheuren van Joegoslavië en hun eigen autonome staten op te richten. Maar Kroaten en Slovenen mogen hun autonome staten slechts binnen hun eigen etnisch grondgebied oprichten. Als ze tevens etnisch-Servische gebieden annexeren, zijn het indringers en oorlogsstokers.

Het begrip 'etnisch gebied', waarin een andere 'etnie' of taal als een smet wordt beschouwd, behoort tot het fascistische ideeëngoed. Alle fascistische partijen in Europa beschouwen een 'vreemde aanwezigheid' als een smet op de nationale bodem.

Maar het Servische volk heeft vandaag alle redenen en het kan zich beroepen op historische, nationale en democratische rechten om zich in één enkele staat te vestigen. Of deze staat het democratische, federale Joegoslavië zal zijn, moet worden beslist door de volkeren die in dit Joegoslavië wensen te leven. Als de andere volkeren niet willen horen van dit Joegoslavië, zal het Servische volk genoodzaakt zijn om in een eigen staat te gaan leven en zijn vitale kwestie op duurzame wijze te regelen na twee eeuwen strijd.

'Een zuivere staat stichten' op basis van nationaliteit is ook een fascistisch concept, dat logischerwijze uitmondt in etnische zuiveringen.

'De Servische *vitale kwestie* regelen' doet denken aan Hitlers vocabularium. De 'vitale ruimte' (Lebensraum) van het Duitse volk was zijn excuus om andere volkeren te verpletteren.

Radovan Karadzic

Bosnië, de inzet van een tragedie

'Het klinkt absurd, maar op dit ogenblik zijn de Serviërs de beste vrienden van de moslims. De Serviërs zijn immers de enigen die voorstander zijn van een moslimstaat. We hebben hiervoor zo onze redenen. Volgens ons kunnen nationale gemeenschappen die tegen elkaar zijn opgezet, niet in dezelfde staat samenleven.

Mogelijk wordt Bosnië verdeeld onder de Serviërs en de Kroaten. (Maar) wij zijn niet geïnteresseerd in een tweedeling, omdat we denken dat de moslims daar geen vrede mee zullen nemen en dat er een groot aantal enclaves met ontevreden moslims in onze eigen gebieden zouden overblijven, waardoor noch de nationale Servische kwestie noch de moslimkwestie wordt opgelost.'[2]

De Serviërs hebben veel te lijden gehad onder de nazi's. Vandaag is een deel van hen het slachtoffer van het neonazisme van Tudjman. Daarom is het zo tragisch dat Karadzic erin geslaagd is ze te verleiden tot het concept van een 'zuivere staat'. Een concept dat door niemand minder dan Hitler tot het uiterste werd doorgetrokken!

1. Dobrica, Cosic, 'La Yougoslavie et la question serbe', L'Age d'Homme, Lausanne, 1991, p.25.
2. Radovan, Karadzic, 'La Bosnie, un enjeu tragique', Persconferentie in Belgrado, 19 februari 1994, L'Age d'Homme, Lausanne, 1994, p.16 (onder vertaling).

Dankzij het nationalisme kunnen de verschillende bureaucratieën en bourgeoisieën hun verantwoordelijkheid voor het economische en sociale faillissement van Joegoslavië ontlopen. Het biedt hen ook de kans de afschaffing van de verworven rechten van de arbeiders en de volledige integratie in het westerse economische systeem voor te bereiden. Volgens zijn leiders is het Servische nationalisme een noodzakelijke verdediging tegen de Duitse agressie. Maar, door de mensen tegen elkaar op te zetten en irrationele haatgevoelens aan te wakkeren, spelen alle nationalisten, ook de Servische, in de kaart van Duitsland dat erop uit is het land te doen barsten.

Alle nationalistische bewegingen zijn even schadelijk

Volgens sommigen is het Servische nationalisme 'minder erg' als andere vormen van nationalisme. Slovenië en Kroatië hebben immers het uiteenvallen van Joegoslavië uitgelokt en het Servische nationalisme zou in zekere zin een defensieve reactie hierop zijn. Maar het Servische nationalisme is daarom niet minder gevaarlijk of misdadig.

Het streeft namelijk - ook via zuiveringen - naar het grootste deel van Joegoslavië. Bij dergelijke conflicten heeft het geen belang wie er is begonnen of wie het militair heeft gehaald. Het gaat erom dat al deze nationalisten het Joegoslavische volk hebben verdeeld en het zijn onafhankelijkheid hebben ontnomen.

Als de Servische nationalisten dikwijls omzichtig en hypocriet moesten te werk gaan wat dat vooral omdat de meeste Serviërs erg aan het Joegoslavische ideaal verknocht waren. Daarom schrijft de nationalist Cosic aanvankelijk dat het beter zou zijn dat het Servische volk deel blijft uitmaken van Joegoslavië, 'maar als dat niet kan'...

De Servische nationalistische leiders hebben de diepgewortelde antifascistische gevoelens van vele Serviërs gemanipuleerd. Zij misbruikten de afschuwelijke misdaden van de Oestachi's tijdens de Tweede Wereldoorlog om strijd te voeren tegen alle Kroaten. Alsof een heel volk verantwoordelijk is voor de misdaden van zijn fascistische leiders. In werkelijkheid waren heel wat Kroaten zelf het slachtoffer van het Oestachiregime. Met zulke redeneringen hebben ze getracht om de Servische bevolking een logica van 'volk tegen volk' op te dringen.

Op dezelfde manier kloppen de Servische nationalistische leiders het gevaar op van een mosliminvasie in christelijk Europa. Zo krijgen zij hulp van een (weliswaar klein) deel van de Europese fascistische bewegingen. Met hun steun voor zowel Kroaten als Serviërs verdedigen die westerse extreem-rechtse organisaties de fascistische idee van een 'sterk Europa' als bolwerk tegen zowel het communisme als tegen de Arabische volkeren.

Wreedheden: wie moet men geloven?

Hebben de Servische troepen alle wreedheden begaan waarvan men ze beschuldigt? Zeker niet. Zoals we al schreven, zijn hierover heel wat leugens verspreid. Wie moet men dan geloven? In ieder geval niet het Internationaal Joegoslavië-Tribunaal.

Als rechtvaardiging voor dit Tribunaal dat de opdracht heeft sommige (vooral Servische) oorlogsmisdadigers te berechten, verwijst men naar het Nürnberg-Tribunaal dat nazimisdadigers vonniste. Maar laten we de geschiedenis niet mooier voorstellen dan ze is. In Nüremberg werd geen enkele van de industriëlen die Hitler hadden gefinancierd, gevonnist, met uitzondering van Krupp (die trouwens werd vrijgelaten). Heel wat Duitse fascistische leiders zijn aan een veroordeling ontsnapt, omdat de geheime diensten van de VS ze gered en voor hun karretje hebben gespannen.

Steun verlenen aan een nationale strijd voor zelfbeschikking of niet?

Steunen revolutionairen de strijd voor zelfbeschikking? In 1924 vat Stalin 'de leninistische principes' hierover samen:

'Het proletariaat moet resoluut en actief steun verlenen aan de nationale bevrijdingsbewegingen van onderdrukte en onafhankelijke volkeren.
Dat betekent uiteraard niet dat het proletariaat *elke* nationale beweging altijd en overal moet steunen, in elk concreet en bijzonder geval. Het dient nationale bewegingen te steunen die ernaar om streven het imperialisme te verzwakken of om het omver te werpen en niet om het in stand te houden en te consolideren.
In sommige gevallen stroken de nationale bewegingen van sommige onderdrukte landen niet met de belangen van de ontwikkeling van het proletariaat. Uiteraard kan er dan geen sprake zijn van ondersteuning. Het volkenrecht is geen geïsoleerde en op zichzelf staande kwestie; het is een onderdeel van de algemene kwestie van de proletarische revolutie. Het is ondergeschikt aan het geheel en moet vanuit het geheel worden bekeken. In de jaren 1840-1850 was Marx een aanhanger van de Poolse en Hongaarse nationale bewegingen en een tegenstander van de nationale bewegingen van Tsjechen en Zuid-Slaven. De Tsjechen en Zuid-Slaven waren toen namelijk "reactionaire volkeren", voorposten van Rusland in Europa en voorposten van het absolutisme. Polen en Hongaren waren echter revolutionaire volkeren die streden tegen het absolutisme. Steun aan de nationale bewegingen van Tsjechen en Zuid-Slaven betekende toen indirecte steun voor het tsarisme, de gevaarlijkste vijand van de revolutionaire beweging in Europa.'[1]

1. Jozef Stalin, 'Principes du Léninisme', Moskou, 1924, hoofdstuk 6.

Maar een fundamentelere vraag is of de VS vandaag werkelijk het recht hebben in de zetel van de procureur te zitten? Moeten ze niet elders plaatsnemen? In 1995 wordt Madeleine Albright, de latere VS-minister van Buitenlandse Zaken tijdens een uitzending van het beroemde *60 minutes* (CBS) geïnterviewd over het VS-embargo tegen Irak...

- 'We hebben vernomen dat een half miljoen kinderen zijn omgekomen. Meer dan in Hiroshima. Is het die prijs waard?'
- Albright: 'Ik denk dat het een moeilijke keuze is, maar dat is de prijs... Wij denken inderdaad dat het die prijs waard is.'

Welke rechtbank zal de VS-leiders voor deze misdaden tegen de mensheid veroordelen?

Terug naar Bosnië. Door de westerse desinformatie blijft de preciese omvang van de misdaden van de Servische nationalisten duister. We weten ook niet op welk niveau de bevelen ertoe worden gegeven. Duidelijk is alleszins dat ze wreedheden hebben begaan. Vooral in Sebrenica, ook al liegen zowel de SDA en de VS over de juiste aantallen. Wij denken dat niet-militaire moslimgevangenen inderdaad opzettelijk werden vermoord. Volgens betrouwbare bronnen heeft men mannen en vrouwen gescheiden. De meeste van hen heeft men nooit meer teruggezien.

We hebben partizanen van het Servische kamp, onder wie een aantal nationalisten persoonlijk geïnterviewd. Zij geven toe dat er op vrij grote schaal misdaden zijn gepleegd, maar schrijven ze wel toe aan de extremisten. Na Dayton wordt verteld dat 'niemand er baat bij heeft het verleden op te rakelen' en dat zelfs het Westen niet meer zo gehaast is om de schuldigen op te sporen. Wij denken echter dat het Servische volk er belang bij heeft zelf de waarheid over deze misdaden aan het licht te brengen en de daders te berechten.

Karadzic vecht niet tegen het imperialisme

Men zal opwerpen dat 'Karadzic toch weerstand heeft geboden aan de agressie van de grootmachten en op het terrein zelf heeft gestreden'. Hij heeft inderdaad gevochten, maar dan alleen omdat de Duitse ontmanteling hem geen enkele post en geen enkele macht in Bosnië liet. Maar door zijn Servische nationalistische houding heeft hij tweedracht gezaaid onder alle Joegoslavische arbeiders en progressieven en hun verzet ondergraven.

Voor Karadzic was het Servische nationalisme een middel om de Serviërs te indoctrineren en er soldaten van te maken, zodat hij zijn doelstellingen kon verwezenlijken. Met zijn extreem-rechtse maatschappelijke opvattingen koesterde hij niet de ambitie zijn volk te verdedigen, maar wilde hij enkel zoveel mogelijk macht verwerven en de Servische bourgeoisie van Pale en omstreken het grootste stuk van de taart geven. Hij is niet principieel gekant tegen het imperialisme, hij eist alleen dat het hem een groter deel van de buit schenkt.

In de lente van 1994 wordt trouwens duidelijk tot welk kamp hij wil behoren, wanneer hij verklaart dat er ongetwijfeld een nieuwe wereldoorlog tegen Duitsland zal worden gevoerd. In de twee wereldoorlogen vochten zij aan de zijde van de Amerikanen, de Engelsen en de Fransen tegen de Duitsers. Het zal *dan* niet anders zijn, maar wel met andere bondgenoten.[3] Net zoals Milosevic hengelt Karadzic naar een plaatsje in het VS-kamp. Hij biedt hier duidelijk zijn diensten aan. De VS-imperialisten gaan niet op zijn aanbod in, omdat ze hem niet nodig hebben. Integendeel, hij loopt hen voor de voeten.

Het nationalisme kan een positieve rol spelen, wanneer volkeren zich tegen een imperialistische agressor verzetten, zoals tegen Hitler of tegen de VS in Vietnam. Maar wanneer, zoals hier, een bourgeoisie het nationalisme predikt, betekent dit geenszins dat ze tot het bittere einde strijd levert tegen de agressie van de grootmachten. De bourgeoisie wil immers alleen een plaatsje onder de zon en een deel van de winst van het internationale kapitalistische systeem. Vanaf

Is het Internationaal Joegoslavië-Tribunaal een echte rechtbank?

- Cedric Thornberry, adjunct-chef van de VN-missie van '92 tot '94: 'Het is onaanvaardbaar om slechts de ernstige schendingen van het humanitair recht door één partij te belichten, ook als die partij schuldiger is dan de andere. Met zijn diplomatiek realisme heeft het tribunaal het gemunt op de Servische leiders van de Krajina en van Bosnië, maar niet op hun tegenhangers in de twee andere kampen.'[1]
- De Nederlandse professor Ruter die van 1975 tot 1985 Amnesty-waarnemer was in Joegoslavië, geeft als commentaar: 'Het Tribunaal bevestigt op wat selectieve wijze dat de Serviërs rotzakken zijn en de moslims en de Kroaten witte engelen. De Bosnische president Izetbegovic lijkt witter dan wit gewassen in Persil, terwijl Karadzic met het pek wordt overgoten. (...) De moslims zijn de zwakste partij dus vinden wij hen zielig. Maar zij doen hetzelfde als zij de kans krijgen.'[2]
- *Le Soir*, 28 oktober 1996: 'De belangrijkste getuigenis was vals. De Bosnische politie had de verklaring van Opacic (tegen de Serviër Tadic) volledig verzonnen.'
- De media hebben er niet op gewezen dat het Internationaal Joegoslavië-Tribunaal niets te maken heeft met het Internationaal Gerechtshof van de VN in Den Haag. Dit gerechtshof heeft het leggen van mijnen in Nicaraguaanse havens door de VS als een daad van terrorisme bestempeld. Het Internationaal Joegoslavië-Tribunaal staat niet onder toezicht van de Algemene Vergadering van de VN. Het is opgericht en wordt gefinancierd door Washington dat het gebruikt ten voordele van zijn eigen politieke doeleinden.
  Een zeer gevaarlijk precedent: de grootmachten dwingen op die manier af dat hun eigen misdaden niet worden veroordeeld en ze eigenen zich ook het recht toe de souvereiniteit van veroordeelde staten te schenden, rechters te benoemen of te ontslaan en uit te maken wie moet worden gearresteerd...
- De procureur van het Internationaal Joegoslavië-Tribunaal is volkomen partijdig. De 'experts' die worden opgeroepen om de oorzaken van het conflict te belichten, zijn niet veel meer dan woordvoerders van de dominante ideologie. Waarom wel Karadzic en Mladic vonnissen, maar niet Tudjman of Izetbegovic? Heel wat verantwoordelijken van de VN en van de Europese missies hebben verklaard dat de slachting in Krajina de grootste zuiveringsoperatie van de oorlog was. Iedereen weet dat Tudjman het bevel gaf voor de zuivering en ze nadien toedekte. Dus?

1. *Foreign Policy* (VS), 1996.
2. *Algemeen Dagblad*, 2 november 1995.

het ogenblik dat men haar al een krukje in de zon bezorgt, geeft ze zich gewonnen en speelt ze het spel van de grootmachten mee.

Heeft Milosevic zich tegen de VS verzet of was hij hun medeplichtige? In Joegoslavië heeft Washington een ingewikkelde en machiavellistische tactiek gevolgd die heel wat verwarring heeft gesticht. Zelf hebben we in onze artikelen de bijzondere tactiek tegenover de Servische nationalisten niet steeds duidelijk uiteengezet. Wat de illusie versterkte dat Milosevic zich daadwerkelijk tegen de manoeuvres van Washington verzette. Wat was hun echte verhouding? We proberen de opeenvolgende fases te belichten...

De relatie tussen Milosevic en de VS

1. In het begin zijn de VS er voorstander van om Joegoslavië bij elkaar te houden. Ze zijn sinds lang goede maatjes met de titoïstische leiders. Het is veelbetekenend dat gedurende lange tijd het belangrijkste CIA-bureau in Europa in Belgrado was gevestigd: de VS-ambassade met haar honderden 'attachés'. Eind jaren '80 denken de VS dat een eengemaakte Joegoslavische markt winstgevender zal zijn voor VS-multinationals.
2. Zoals eerder uitgelegd, is Duitsland al haar rivalen - Frankrijk, Engeland en de VS - in 1991 te vlug af en doet het Joegoslavië uiteenspatten.
3. De opdeling van Joegoslavië is een feit en de VS leggen zich daar willens nillens bij neer. Als in dezelfde periode het Bosnië moslimnationalist Izetbegovic ten tonele verschijnt, biedt dat de VS nieuwe kansen. Ze werpen zich op als de verdedigers van de islamitische wereld. Ze laten de moslimintegristen naar hun pijpen dansen en dankzij hun militaire hulp bouwen ze in Bosnië een geprivilegieerde klantenkring op. Bovendien loodsen ze de NAVO, die ze zelf leiden, binnen in een strategische zone. Om hun gezag veilig te stellen, rekken ze daarom zelfs de oorlog door het plan Vance-Owen te saboteren. Later dwingen ze in Dayton een akkoord af dat er haast een fotocopie van is.
4. Van 1992 tot 1995 lijken de VS gewoon hetzelfde spel als Duitsland te spelen: Kroaten en moslims bevoordelen en de Serviërs overwinnen. Maar ze hebben hun eigen agenda: ze willen opnieuw de beste kaarten in handen krijgen, de scepter zwaaien over heel Joegoslavië en Duitsland terugdringen tot een ondergeschikte rol. Tussen Washington en Bonn is er echter een groot verschil: vijftig jaar na de oorlog blijft de herinnering aan de nazimisdaden bij de Serviërs voortleven en ze zijn zich bewust van de imperialistische bedoelingen van het huidige Duitsland. In tegenstelling tot Washington, dat sinds 1948 goede maatjes is met de nieuwe Servische bourgeoisie, maakt Duitsland geen schijn van kans om Servië tot zijn agent in de regio te maken.
5. Maar in Bosnië aanvaarden de Serviërs niet dat men hen een moslimstaat in de maag splitst. En de Kroatische Serviërs weigeren onder het regime van Tudjman, de erfgenaam van het Oestachiregime, te leven. Elke Servische familie heeft minstens één familielid verloren tijdens de genocide van het Oestachiregime tussen 1941 en 1945. Het Westen laat de Serviërs geen andere 'oplossing' dan weg te trekken uit hun regio en zich te vestigen in een Servië dat Bonn zoveel mogelijk wil verzwakken en wurgen. Er rest hen dus niets anders dan verzet tegen deze brutale agressie.
6. De Servische bevolking steunt de Serviërs in Bosnië en Kroatië. Als het Westen zijn Nieuwe Balkanorde wil opleggen, moet het dit verzet dus breken. Vandaar het embargo dat niet enkel tegen de Bosnische Serviërs is gericht, maar ook tegen Servië dat nochtans geen troepen naar de oorlog heeft gestuurd!
7. De VS willen zich van Karadzic ontdoen omdat hij hun plannen met Izetbegovic in Bosnië dwarsboomt. Om Kroatië uit de invloedssfeer van Duitsland te halen of de Duitse invloed te verminderen, bieden ze Kroatië een

De Serviërs als baarlijke duivels

Ondanks onze kritiek op het nationalisme van Milosevic willen we toch ook reageren tegen de onthutsende manier waarop de media de Serviërs als baarlijke duivels voorstellen. Rond 1993 kon je geen reis naar Belgrado aankondigen of heel wat mensen bekeken je alsof je naar de hel vertrok... Zo goed waren de media erin geslaagd de Serviërs als baarlijke duivels af te schilderen en op één lijn te stellen met de nazi's!

Volgens de media was de Servische maatschappij extreem repressief en onverdraagzaam. Objectievere getuigen merkten op dat in Servië de grootste verdraagzaamheid en openheid heerste.

Zo schrijft de speciale correspondent van het Belgische weekblad *La Cité* eind 1993: 'Wat de reiziger in Belgrado onmiddellijk opvalt is de sfeer van vrijheid. Dat klinkt paradoxaal, maar toch is het zo: het land dat in naam van "Groot-Servië" de lont in het Balkankruitvat stak (...) is democratischer dan bijvoorbeeld het Kroatië van Franjo Tudjman. De politie waakt natuurlijk wel met harde hand...'[1]

In tegenstelling tot de gangbare opvatting ving Servië massa's vluchtelingen op, ook Moslims en Kroaten. Volgens cijfers van het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen van de VN ging het in totaal om meer dan 600.000 vluchtelingen vanaf juni 1993. De Serviërs toonden zich erg solidair met vluchtelingen van alle nationaliteiten.

In 1997 biedt de Federale Republiek Joegoslavië onderdak aan zowat 650.000 vluchtelingen, waarmee het, volgens de statistieken van het Hoog Commissariaat, op de derde plaats in de wereld komt (na Iran en Pakistan).

Ook de Irakezen werden tijdens de Golfoorlog als baarlijke duivels voorgesteld. In ons boek 'Attention, médias!'[2] hebben we ontleed hoe dit gebeurt en welke racistische hersenschimmen een rol spelen. De beeldvorming van het Servische volk door de belangrijkste media kan op dezelfde manier worden geanalyseerd. Telkens als een volk de projecten van het Westen dwarsboomt, gaan de media zo te werk. De Europese antiracisten zouden er goed aan doen bij een volgend Noord-Zuid-conflict feller te reageren tegen de beeldvorming door de media.

1. *La Cité* (België), 16 december 1993.
2. Michel Collon, 'Attention, médias! Les médiamensonges de la guerre du Golfe', EPO, Brussel, 1992.

veroveringen aan. Ze moeten verhinderen dat Karadzic er zich tegen verzet. Vandaar de campagne om enkel Bosnische Serviërs als baarlijke duivels voor te stellen, terwijl de oorlogsmisdaden van Tudjman en Izetbegovic worden doodgezwegen. Wanneer de Bosnische Serviërs zich toch roeren, vragen de VS aan Milosevic om hen te helpen bij het uitschakelen van Karadzic, en dat in ruil voor een opheffing van het embargo. Milosevic gehoorzaamt en oefent druk uit op de Serviërs in Bosnië, vooral door middel van een embargo. Tegelijkertijd laat hij de Serviërs in de Krajina vallen, waardoor Kroatië vrij spel krijgt om dat gebied te veroveren.

8. Waarom is Milosevic zo volgzaam? Omdat hij, hoewel door het Duitse imperialisme in de hoek gedreven, een aanhanger is van het westers kapitalistisch systeem in het algemeen en van het VS-imperialisme in het bijzonder. We hebben al aangetoond dat hij er vanaf de jaren '80 van droomt zich in te passen in de kapitalistische wereldeconomie. Bovendien heeft hij nauwe persoonlijke banden met een aantal Amerikaanse zakenlui.
9. De VS zijn van dit alles op de hoogte. De slagen die ze Servië toebrengen stellen de bevolking zwaar op de proef, maar zorgen ervoor dat de leiders netjes in het gareel blijven lopen.
10. Het is waar dat de VS zich aanvankelijk van Milosevic wilden ontdoen. Ze dachten namelijk dat hij niet in staat was de situatie in Servië onder controle te houden en hun in te willigen... Welke eisen? Om te beginnen dat de laatste verworven rechten van de arbeiders worden geschrapt. Dat de economische sector die door de bureaucratie wordt gedomineerd wordt afgeschaft en dat men vrij spel laat aan een nieuw rechttoe rechtaan vrijemarktkapitalisme. Een andere eis is dat de pro-Russische tendens binnen het Servische establishment wordt omgebogen tot men volledig op de Washington-golflengte zit. En ten slotte dat de Serviërs in Bosnië in het gareel zouden lopen.

Slobodan uitschakelen of niet?

11. De VS willen de Servische economie slopen en de macht van de Serviërs breken. Tussen 1989 en 1993 verkiezen ze de shockmethodes van de ultraliberale premier Ante Markovic en van de geparachuteerde Milan Panic boven de 'kleine stappen' van Milosevic. Milosevic, die kan rekenen op de steun van de apparatsjiks in Belgrado, wordt verplicht tot manoeuvreren en dient een zekere progressieve schijn bewaren.
12. Maar de VS slagen er niet in Milosevic uit te schakelen en door hun pion te vervangen. Ze besluiten dan maar hem in hun spel te betrekken, vooral omdat de situatie intussen enigszins is gewijzigd. In Oost-Europa heeft het kapitalistisch herstel de ogen van de meeste mensen geopend: lagere lonen, werkloosheid, afbraak van de sociale zekerheid, stijgende criminaliteit... In Polen, Hongarije, Litouwen en Albanië komen de vroegere communistische partijen zelfs opnieuw in de regering. De VS halen hun grof geschut echter niet boven. Ze weten immers dat die partijen niet langer communistisch zijn, maar, integendeel, gewonnen voor het kapitalistisch herstel. Deze partijen aanvaarden het kapitalisme, maar beloven het te temperen met 'sociale correcties'. Washington is van oordeel dat een sociaal-democratisch beleid wel eens efficiënter zou kunnen zijn om de sociale revolte te neutraliseren. Vanaf 1994 krijgt Milosevic trouwens een rozig kleurtje. Hij distantieert zich van de ultraliberale plannen van Avramovic (die hij nochtans zelf als minister van Financiën heeft aangesteld).
13. Door het embargo en de bombardementen groeit bij een groot deel van de bevolking wel verzet tegen het VS-imperialisme. De VS weten dat ook. Om die weerstand te breken voeren ze gedurende een aantal jaren een niet-verklaarde oorlog. Maar vanaf 1993 geeft Milosevic hen garanties en doet hij het nodige om Karadzic stap na stap te liquideren.

Hoe denken de Tsjetniks...

Reportage van René de Bok, een Belgisch journalist:

'(...) in de oude stadskern verbergt een onschuldig straatje een lokaal waar de Servische strijdmakkers elkaar in de roes van de camaraderie vinden, aanhangers van Arkans tijgers, van de rechtse **radikalisti** Seselj, (...) zij heffen rond het middaguur kelkjes met Slivovitsj. (...) Een Tsjetnik doet het Servische overwinningsteken voor: drie opgestoken vingers, middelvinger, wijsvinger en duim. Het symbool van de orthodoxe drie-eenheid. Nog wat onwennig maak ik het V-teken waar Churchill ooit mee triomfeerde, middelvinger en wijsvinger. Maar dat veroorzaakt een golf van ontzetting (...) dit teken is ook het victoriegebaar van de moslimstrijders van Hadji (Mekkaganger) Izetbegovic. (...)
De Tsjetnik bijt me toe: "We kennen je nu een beetje. Daarom leef je nog. Anders gebeurt er onherroepelijk dit." Hij maakt het gebaar van een man die een pistool tegen een vijandelijk hoofd drukt en de trekker overhaalt. (...)
Als je dat hoort, bekruipt je de gedachte dat enkele tientallen kilometers verder naar het westen, op de slagvelden van de Servische Bosniërs de daad bij het woord wordt gevoegd.'[1]

1. *De Standaard Magazine*, 11 juni 1993.

14. Wat is Milosevic' tactiek? Vanaf de jaren '80 heeft hij op twee paarden gewed: het groot-Servische nationalisme en de bereidheid om zich in het imperialistische kamp onder leiding van de VS in te passen. In het begin van de oorlog steunt hij in Bosnië het groot-Servische nationalisme tegen zijn rivalen, de plaatselijke Kroatische en Moslimbourgeoisie. Maar van zodra de VS hem diets maken dat hij slechts een bescheiden rolletje mag spelen, bindt hij in en laat hij de Servische nationalisten vanaf 1993 langzamerhand vallen.

Het onvermijdelijke verraad

15. Het Dayton-akkoord toont de capitulatie van Milosevic duidelijk aan. Hij deed wat Clinton van hem verwachtte, hij dwong Karadzic ertoe om toe te geven en hij accepteerde de veroveringen en zuiveringen van Tudjman. Door zijn erkenning van Bosnië keurt hij het uiteengevallen Joegoslavië officieel goed.
16. Wat is ten slotte de betekenis van de anti-Milosevic-betogingen van eind '96-begin '97? Verscheidene, dikwijls tegenstrijdige elementen hebben een rol gespeeld. Ontevredenheid bij de studenten over de Servische bureaucratie en over de corruptie (maar ze hebben ook tegen de VS-ambassade betoogd). Eisen van de nieuwe pro-westerse bourgeoisie, die door de kleine burgerij in de steden gesteund wordt en die ontevreden is over de levensstandaard. Vuk Draskovic en andere pro-Amerikaanse politici die de troon ambiëren, zetten dit alles naar hun hand. Zoran Djindjic, van wie vaak wordt gezegd dat hij de verzuchtingen van 'de civiele maatschappij' vertegenwoordigt, is rechtse extremist en een openlijk aanhanger van Thatcher en Netanyahu.[4] Hij zou graag de pion zijn van de VS. Maar de VS zijn niet zeker of ze de coalitie, die door rivaliteiten intern wordt verteerd, wel kan vertrouwen. Eigenlijk is Washington er niet op uit om Milosevic persoonlijk te elimineren, zij willen enkel de oude pro-Russische garde liquideren die zich verzet tegen het volledig opengooien van de Servische markt.

Hiermee eindigt ons overzicht van de evolutie in de relaties tussen de VS en de Servische leiders, van 1991 tot 1997. De hele ontwikkeling kan maar tot één vaststelling leiden: Milosevic is op geen enkel ogenblik werkelijk tegen het VS-imperialisme ingegaan. Integendeel, hij heeft de verzetswil van de meeste Serviërs verloochend, omdat hij in Servië een kapitalistische economie wilde uitbouwen die volledig bij het Westen aansloot. In die omstandigheden kon hij niet tegen het Westen vechten en moest hij er zich toe beperken te hengelen naar westerse erkenning.

Welkom aan de kameleons

'De man die Joegoslavië de moderne tijd zal binnenvoeren.' Zo beschrijft in januari 1997 het VS-dagblad *International Herald Tribune* Zoran Djindjic. Het prijst zijn 'beschaafde toespraken over democratie, mensenrechten en economische hervormingen.'[1] Tijdens de betogingen van de oppositie tegen Milosevic - eind '96, begin '97 - is Djindjic voor de westerse media de belichaming van de pacifistische en moderne verzuchtingen van het Servische volk. Kortom, de ideale man om Milosevic en zijn gevaarlijk nationalisme te vervangen.
Het valt op hoe gemakkelijk sommige kameleons een democratisch cachet krijgen. Toen Milosevic de Dayton-akkoorden ondertekende, maakte Djindjic hem nog uit voor verrader van de Servische zaak. Hij bracht ostentatief een solidariteitsbezoek aan Karadzic in Pale en riep op om bij de volgende verkiezingen voor Karadzic te stemmen. Diezelfde Djindjic steunde ook de Servische fascist Seselj wiens paramilitaire milities bloedbaden aanrichtten in Kroatië en Bosnië.[2]
Dat alles heeft niet belet dat Clinton Djindjic met alle eerbewijzen op het Witte Huis ontving.
Twee woorden - 'economische hervormingen' - in het citaat uit de *International Herald Tribune* maken veel duidelijk. Een politicus die zijn land openstelt voor Amerikaans kapitaal zal ten allen tijde een schitterend bewijs van maagdelijkheid kunnen bekomen.

1. *International Herald Tribune*, 4 januari 1997.
2. *NRC Handelsblad*, 7 december 1996.

1. *Der Spiegel*, nr. 4/1993, p.122-123.
2. Milosevic, 'Les années décisives', Ed. L'Age d'Homme, Lausanne, 1990, p.245.
3. *De Standaard*, 16 oktober 1994.
4. *Courrier International*, 13 maart 1997.
5. Dobrica Cosic, 'La Yougoslavie et la question serbe', Ed. L'Age d'Homme, Lausanne, 1991, p.25.
6. *Idem*, p.19.
7. *Idem*, p.25 en 30.
8. Radovan Karadzic, 'La Bosnie, un enfer tragique', persconferentie in Belgrado, 19 februari 1994, Franse vertaling L'Age d'Homme, Lausanne, 1994, p.16.
9. *De Standaard Magazine*, 11 juni 1993.
10. *Algemeen Dagblad*, 2 november 1995.
11. *Foreign Policy* (VS), 1996.
12. *La Cité* (België), 16 december 1993.
13. Michel Collon, 'Attention médias! Les médiamensonges de la guerre du Golfe', EPO, Brussel, 1992.

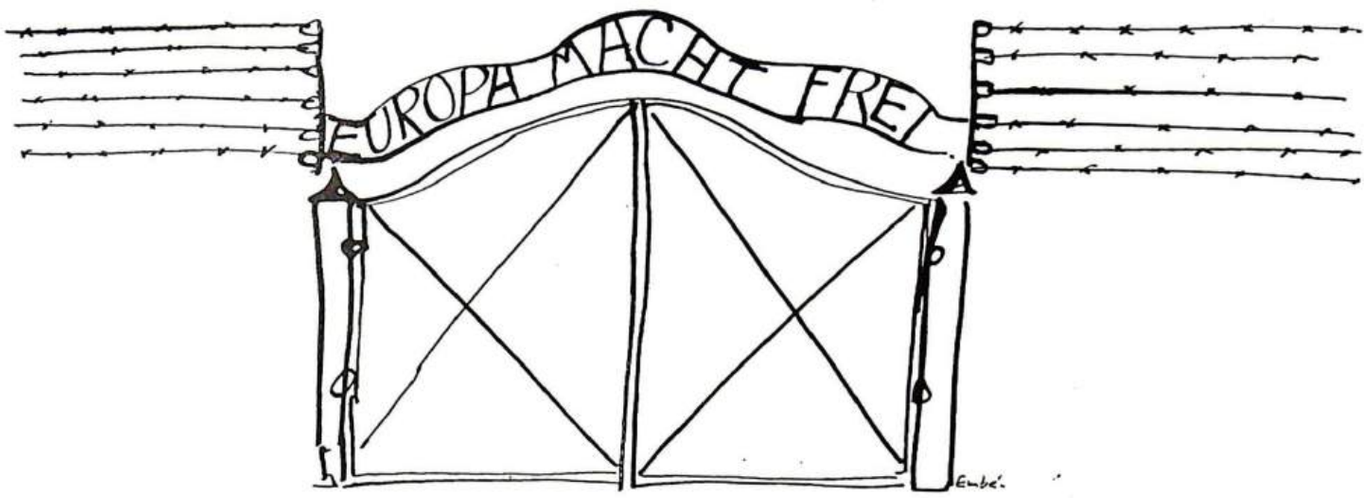

Europa heet u welkom. Gelieve bij het binnenkomen uw bezittingen aan de vestiaire af te geven.

17. Racisme, nationalisme: wordt Europa gejoegoslaviseerd?

Racisme, nationalisme: wordt Europa gejoegoslaviseerd?

1986. Een van mijn Antwerpse vrienden is op vakantie aan de Adriatische zee. Hij praat er met een Joegoslaviër, die lachend opmerkt: 'Jullie Belgen slagen er niet in het met elkaar te vinden, terwijl in jullie land slechts twee nationaliteiten samenwonen! Hier zijn dat er zeventien!' Geen van beiden verwacht de uitbarsting die op komst is...

Staan er ons vandaag nog andere uitbarstingen te wachten? Is de storm van nationalisme, oorlog en lijden die Joegoslavië teisterde een alleenstaand geval of wordt heel Europa erdoor bedreigd? Moeten we een verklaring zoeken in de bijzondere, locale omstandigheden of is het ons geraden hier diepgaande lessen uit trekken om herhaling te voorkomen?

Enkele van de vragen die wij ons stellen zijn: 1. Wat moeten we denken van de theorie die de verklaring van het conflict zoekt in 'eeuwenoude etnische haatgevoelens'? 2. En wat van de theorie van het 'deksel', die het communisme verantwoordelijk stelt voor de uitbarsting in 1990, omdat het de nationalistische gevoelens heeft onderdrukt en dus verergerd? 3. Bestaan er, ten slotte, raakpunten tussen het nationalisme dat Joegoslavië heeft verwoest en het racisme dat veld wint in onze Westerse landen?

Het lijkt ons in de eerste plaats interessant te onderzoeken hoe fascistische bewegingen Joegoslavië analyseren. Willen zij dezelfde methodes toepassen in België en in andere Europese landen?

In Joegoslavië werd het fascistische programma in de praktijk gebracht

Het Kroatische regime werd door verscheidene Europese fascistische partijen actief gesteund en zelfs van soldaten voorzien. Sommige kranten maakten gewag van deze buitenlandse huursoldaten en schilderden hen af als avonturiers en heethoofden. De waarheid is echter heel wat verontrustender: het ging om systematisch georganiseerde netwerken, die door verschillende Europese fascistische partijen op touw werden gezet. De Franse schrijver René Monzat heeft ze beschreven in zijn boek 'Enquête sur la droite extrême'.[1]

Waarom kiezen de Europese fascisten de kant van de Kroaten? Neem bijvoorbeeld de Vlaamse fascistische partij Vlaams Blok. Deze partij leidt een haatdragend verzet, gericht tegen migranten en Belgische Franstaligen. Zij brachten het thema aan van: 'Walen, allemaal leeglopers die profiteren van de sociale zekerheid', een uitspraak die ondertussen door een groeiend aantal traditionele politieke krachten werd overgenomen. Deze propaganda herneemt in feite precies dezelfde thema's waarmee de Kroatische en Sloveense nationalisten tijdens de jaren '80 de spanningen hebben opgezweept.

Toevallig is dat niet. Het Blok wil de Belgische staat doen uiteenvallen om de logica van de 'etnisch zuivere staat' op te leggen. Een van de Blok-kamerleden: 'Elk volk heeft recht op zijn zelfstandigheid. Het is de ontkenning van dat principe dat vaak aan de oorsprong ligt van de problemen. Tito's communistisch regime heeft decennia lang de verschillende Joegoslavische volkeren onderdrukt. Vandaag zien we de gevolgen van deze politiek. De Belgische staat onderdrukt ook de onafhankelijkheid van de volkeren.'[2]

Deze partij wil het separatisme rechtvaardigen, niet enkel in België, maar op het hele continent. Met de slogan 'Het Europa van de gewesten' eist het Blok eigenlijk de ontbinding van alle staten waarin verschillende 'nationaliteiten' samenleven. Zij juichen de verbrokkeling van Tsjecho-Slowakije toe en schrijven: 'Wij (Vlamingen) hebben met Tsjechië gemeen dat we economisch sterker

Fascisten vanuit heel Europa in Joegoslavië...

- 1991. In Kroatië wordt de 'Internationale Brigade' opgericht door de jonge Eduardo Rosza Flores, actief lid van de pro-fascistische groepering Opus Dei. Zij wordt enthousiast gesteund door de regering Tudjman. Hun standoord is Osijek. Tot hun troepen behoren ook dertig Britse huursoldaten.[1] En een groot aantal Fransen, gezonden door het Front National.[2]

- Begin '92. De 'Nederlands-Kroatische Werkgroep' stuurt een grote groep jonge Nederlanders, maar ook Belgen en soldaten van andere nationaliteiten, om in Kroatië te gaan vechten.

- 1992. Christian Würtenberg en Paul Jenks, twee journalisten die een onderzoek instellen naar de fascistische huursoldaten, worden in verdachte omstandigheden om het leven gebracht.[3]

- De ultrarechtse Europese krant *Raids* beschrijft het Zwarte Legioen, ook de 'Chicago groep', of de 'Condor Brigade' genoemd. Deze internationale militie (waartoe Fransen en Duitsers behoren) opereert vanuit Vukovar waar ze samenwerkt met de Kroatische fascistische militie van Paraga.

- Begin 1993. De Franse fascist Michel Faci beschrijft in het Amerikaanse tijdschrift *New Order* de activiteit van deze 'Chicago Groep', een openlijk neo-nazistische militie. In een reportage voor *Der Spiegel* wordt hun wreedheid onderstreept door volgende getuigenis: 'Wij hebben nog geen gevangenen gemaakt.'

- Mei 1993. Het fascistisch Frans weekblad *Notre Europe Combattante* bevestigt de deelname van 60 buitenlandse huurlingen begin '93 in de zone Mostar-Dubrovnik.

- Onder de Franse netwerken, beschreven door René Mouzat: 'Nouvelle Résistance', de 'Cercle Saint-Louis', onder de verantwoordelijkheid van Bernard Antony (europarlementslid FN), Thibaut de la Tocnaye en Alain Sanders. .

- Later eist de Kroatische regering meer discretie. Toch meldt *Het Volk* in september '95 dat er nog honderdvijftig Duitse huursoldaten deel uitmaken van de Kroatische troepen. Een derde van hen geeft openlijk toe neonazi te zijn.[4]

1. *Searchlight*, 'Germany's secret', 1992, p.12.
2. Fascistisch tijdschrift *Minute*, 9 oktober 1991.
3. 'Germany's secret', p.13.
4. *Het Volk*, 22 september 1995.

Maart 92. In het Duitse weekblad Stern *zien we drie Vlaams Blok-parlementsleden - Filip Dewinter, Wim Verreyken en Francis Van den Eynde - die het Kroatische leger ter plaatse een hart onder de riem komen steken. De fascisten steunen elkaar.*

zijn en jaarlijks geld overdragen aan Wallonië, dat we meer inwoners hebben en een markteconomie verkiezen.'[3]

Hetzelfde refrein wordt gezongen om de verbrokkeling van Joegoslavië te rechtvaardigen: 'De Slovenen en de Kroaten streefden naar een confederatie, naar meer democratie en wensten een halt toe te roepen aan de eindeloze geldtransfers naar Servië en de andere deelstaten.'[4]

Het Vlaams Blok beweert de 'vreedzame' scheiding na te streven. Maar over het fascistische schrikbewind van de Kroaat Ante Pavelic tijdens de Tweede Wereldoorlog schrijft erevoorzitter Karel Dillen dat de officiële geschiedenis van Pavelic een monster heeft gemaakt en niets is minder waar. Niemand kan ontkennen dat hij gedreven werd door een diepe liefde voor zijn volk en dat hij, al die uiterst moeilijke jaren lang, enorm veel persoonlijke inspanningen heeft geleverd om de belangen van zijn volk veilig te stellen, aldus nog Dillen.[5] Deze lovende woorden zijn gericht aan één van de grootste criminelen van deze eeuw. Ze tonen duidelijk aan hoe ver de actuele fascistische slogan 'Eigen volk eerst' kan gaan. Terreur en volkenmoord maken deel uit van de middelen waarmee men de 'etnisch zuivere staten' hoopt te realiseren.

Gerolf Annemans, een van de voormannen van datzelfde Vlaams Blok, eiste de complete vernietiging van Joegoslavië vanuit zijn standpunt dat deze multietnische staat tot voor kort door een dictatuur werd samengehouden.[6]

Nauwe contacten

De fascistische Vlaamse partij Vlaams Blok heeft ononderbroken nauwe contacten onderhouden met het Tudjman bewind en zijn uiterst radicale strijdkrachten...

- December 1991. Het NSV, de fascistische Vlaamse studentenorganisatie verbonden aan het Vlaams Blok, organiseert een steuncampagne 'SOS-Kroatië'.[1] De Vlaams Blok Jongeren en de fascistische militie Voorpost zijn erbij betrokken.

- Januari 1992. Een zogenaamde 'humanitaire' vrachtwagen vertrekt op 17 januari naar Zagreb. Aan het hoofd van de expeditie staan de voorzitter van de Vlaams Blok Jongeren en een kamerlid van dezelfde partij.

- Maart 1992. Drie parlementsleden van het Blok, Filip Dewinter, Wim Verreycken en Francis Van den Eynde, bezoeken Kroatië op uitnodiging van de regering Tudjman: 'De zorgen van het Kroatische volk zijn ook onze zorgen.'[2] Ze bezoeken eveneens de fascistische milities van het HOS. Filip Dewinter verklaart zich 'in ruime mate akkoord'.[3]

- April 1992. De voorzitter van de Vlaams Blok Jongeren verklaart aan de pers dat hij acht jonge Vlamingen naar het Kroatische front heeft gezonden. Hij organiseert verschillende 'informatieavonden' over Kroatië.

- Oktober 1992. In Antwerpen wordt een Kroatisch-Vlaamse kamer voor koophandel opgericht onder leiding van de zakenman Amand Geschier. Geschier speelde als intieme vriend van Filip Dewinter en van een andere fascist, baron de Bonvoisin, een rol in de fascistische Vlaamse vereniging VMO, die door het gerecht werd ontbonden. Hij onderhield ook contacten met Léon Degrelle, de Belgische führer uit de Tweede Wereldoorlog, en hij steunde de Nicaraguaanse contra's en de fascistische christelijke milities in Libanon.

- Juli 1993. Er vertrekt een boodschap met felicitaties voor de ultrafascistische partij HSP en zijn leider, Dobroslav Paraga.

- 1995. Kort na het zware bloedbad dat het Kroatische leger in Slavonië aanrichtte, wordt de zomeruniversiteit van het Vlaams Blok in Kroatië georganiseerd.

1. Jos Vander Velpen, 'Daar komen ze aangemarcheerd!', EPO, Antwerpen, 1993, p.168.
2. *Le Soir*, 26 februari 1996. Bevat een interessant dossier van Martine Dubuisson, 'Le Vlaams Blok tisse sa toile dans toute l'Europe'.
3. Citaat opgenomen in 'Nationalisme in Kroatië', thesis van Ward Coenegrachts, Leuven, 1996.

Fascistische huurlingen in de drie kampen

Nog voor de oorlog uitbrak lokte Joegoslavië al fascistische huurlingen aan vanuit heel Europa. Een Italiaanse journalist beschrijft de zwarte netwerken die in de drie kampen voorkwamen...

'Gedurende de eerste maanden van het conflict deden verschillende geruchten over wapenhandel en huurlingen de ronde. Daarna was er plotseling een stilte. Tegen eind 1991 besloot de Kroatische overheid de aanwezigheid van huursoldaten in haar rangen te ontkennen. De Servische overheid deed hetzelfde.

Een klein jaar eerder stroomden reeds enorme hoeveelheden wapens Joegoslavië binnen. Ze waren afkomstig uit depots van de Italiaanse NAVO-bases. De Balkanoorlog werd voorbereid en dit trok onvermijdelijk de aandacht van een grote groep huurlingen die zich bij de Kroatische en Servische milities aanmeldden als instructeur, militair raadgever, wapen- en springstofdeskundige, enz...

Wie rekruteert? Extremistische groeperingen, maar ook de regeringen

Het zijn voornamelijk de meest extremistische groeperingen die soldaten aanwerven, maar ook de regeringen slaan geen "samenwerkingsvoorstellen" af. Het is bijvoorbeeld zeer eenvoudig om aan te sluiten bij een Kroatische militie: je begeeft je naar Zagreb, je vult er een gemeentelijk formulier in en je meldt je aan bij één van de vele rekruteringscentra die "24 uur op 24" open zijn.

"We beschikken momenteel over mannen uit een dertigtal landen (vooral Nederlanders, Fransen, Duitsers, Italianen, Engelsen en veel Noord-Amerikanen) en over duizenden migranten die naar hun vaderland zijn teruggekeerd", verklaarde een ambtenaar van het Kroatische ministerie van Defensie in oktober 1991.

De *ratici* (buitenlandse strijders) vechten in alle Kroatische krijgsdelen: de Hrvatska Vojska, het nieuwe leger van president Tudjman; de HOS, Dobroslav Paraga's Oestasji-militie (dertigduizend man) en de "antiterrorisme-eenheden" die op alle oorlogsfronten actief zijn.

Dobroslav Paraga, leider van de HSP, die zich op de Oestasji-beweging beroept, maakte bekend dat de HOS "iedereen welkom heet die bereid is te strijden tegen de Serviërs en tegen de communisten". Na zijn arrestatie (door het Kroatische bewind dat in hem een hinderlijke rivaal zag, nvda) werd Paraga vervangen door Milan Vukovic, een Canadees afkomstig uit Houston (Texas) die verklaart: "Het zijn de Kroatische gemeenschappen uit het buitenland die geldmiddelen en wapens leveren. Als deze steun wegvalt, zal de schade enorm zijn."

Giorgio Baldi, ex-para afkomstig uit Zara, begaf zich in begin oktober 1991 naar Triëste (Italië), om er vrijwilligers te ronselen. Zij kregen "het statuut van Kroatisch militair personeel". Baldi: "Er vechten reeds tweehonderd Italianen in Kroatië." De Kroatische milities lijven ook vele Duitse neonazi's in. Het Duitse Kriminalamt brengt in de herfst van 1991 aan het licht "dat Duitse neonazi's een doorslaggevende rol speelden bij de oprichting van een Kroatisch militair korps". De Duitse extremisten organiseren steunbetogingen, propaganda, hulpkonvooien en zenden manschappen en wapens naar Kroatië.

De Duitse neonazi's worden gemobiliseerd

Vervolgens beginnen de extremistische Russische organisaties te rekruteren in naam van de "Slavische oorlog". De soldaten worden ingelijfd in Moskou, Sint-Petersburg en Rostov, via rekruteringscentra onder leiding van ondermeer de extremist Youri Belaïev. Russische zakenlui staan in voor de reiskosten. Maar de pro-Servische vrijwilligers zijn ook afkomstig uit de "Vatra Romaneasca"-beweging of de Roemeense Securitate en uit Polen, Litouwen, Letland en de Oekraïne. De buitenlandse huursoldaten voelen zich aangetrokken tot de meest extremistische milities, of het nu de Kroatische nationalistische partij van Seselj is of de Servische bijzondere gevechtseenheden in de Krajina.

Toen Bosnië bij de oorlog betrokken raakte, stroomden ook moslimhuurlingen toe. Volgens de Turkse krant *Millyet* streden er ongeveer 1300 vrijwilligers in Bosnië tijdens de maand augustus. De voornaamste geldschieters waren de Saoedische koning Fahd (negen miljoen dollar), Koeweit (drie miljoen), Turkije (twee schepen volgeladen met "hulpgoederen") en Iran (drie Boeings landden in oktober 1992 in Sarajevo).

De nationalistische ultra's zijn de voornaamste wapen- en troepenleveranciers. Toch beginnen we achter de schermen van de Joegoslavische tragedie duidelijk de ware aanvoerders te onderscheiden: de Verenigde Staten, Europa en Rusland. Zij vechten hun tegenstrijdige belangen uit met het bloed van anderen.'[1]

1. Franco Ferri, *Guerra e Pace* (Italië), oktober 1994.

Men heeft hem ten onrechte als een eenheidsstaat willen handhaven. Het Vlaams Blok pleit voor een resolute etnische verdeling van het betrokken gebied, met erkenning en bescherming van eventuele minderheden.'[6] De fascisten beschouwden Joegoslavië als een 'kunstmatige' staat, omdat hij samengesteld was uit verschillende nationaliteiten. Ook in Duitse leidinggevende kringen werd Joegoslavië eerde al als kunstmatig bestempeld en op die basis veroordeeld. Dat was in 1991. Vijftig jaar daarvoor hadden andere Duitse leiders het multinationale Joegoslavië ook reeds veroordeeld (zie hoofdstuk 3).

Het Vlaams Blok speelt de kaart van het Duitse imperialisme overigens ten volle uit. In 1993 doet Annemans een uitval naar Frankrijk (dat alles in het werk stelt om een tussenkomst in Joegoslavië te verhinderen - sic), naar Groot-Brittannië (dat hier passief aan meewerkt - sic) en naar de Russische minister van Buitenlandse Zaken (die samen met de Fransen en de Britten doet terugdenken aan de 'triple entente' uit 1914 - sic).'[7] Zeer toevallig 'vergeet' Annemans hierbij de misdaden van het andere kamp te vernoemen, het Duitse imperialisme.

Maar hebben de grote mogendheden de eisen van de fascisten dan niet ingewilligd? Ja, Bosnië werd 'etnisch' opgedeeld, en dat leidde tot slachtpartijen en massale deportaties. De opsplitsing van Dayton bekrachtigt deze nationalistische zuivering.

Is het de schuld van de 'kunstmatige' staten?

Niet alleen België wordt bedreigd. Overal in Europa gebruiken fascisten het nationalisme en separatisme, overal dezelfde haatdragende redevoeringen, dezelfde manoeuvres. Luister...

'Het Noorden kan en wil niet langer met eigen middelen een arm en steuntrekkend Zuiden financieren.' Umberto Bossi, leider van het Italiaanse Lega-Nord bedient zich van deze Tudjmaniaanse klemtonen in zijn interview voor de zondagseditie van de zeer respectabele Duitse krant *Welt am Sonntag* van 22 juni '96. Het Italiaanse dagblad *Repubblica* merkt op: 'De Lega eist de internationale erkenning van het toekomstige onafhankelijke Padania (het noorden van Italië, nvda). De Liga baseert zich waarschijnlijk op Duitsland, het welvarendste land op het continent. Waarschijnlijk ligt de druk die de Duitsers op de Europese Unie hebben uitgeoefend om Slovenië en Kroatië te erkennen hen nog fris in het geheugen.'[8]

Repubblica vergist zich niet: de economisch egoïstische redevoeringen van de nationalist Bossi zijn precies dezelfde als die van de Slovenen ten opzichte van de arme Joegoslavische republieken en als die van de fascistische Vlamingen tegen Wallonië: 'Padania, zegt Bossi, kan zonder problemen tot Europa toetreden en er zijn plaats behouden. Zijn economie is modern en concurrentieel. De regio behoort tot de tien eerste van de wereld inzake competitiviteit. Het zuiden van Italië kan dat niet. Dat bevindt zich slechts op de 200e plaats.'

Zijn sterk gecentraliseerde landen als Frankrijk immuun voor 'Joegoslavische' situaties? De positie die het Front National inneemt heeft niets geruststellends. Het is natuurlijk wel grappig om Le Pen zich in de armen van de Servische fascist Seselj te zien storten, terwijl Bernard Anthony, leider van een andere stroming van hetzelfde Front National huurlingen levert aan... Tudjmans Kroatië. De ene schudt handen gedrenkt in Kroatisch bloed, de ander schudt handen gedrenkt in Servisch bloed. Dit bewijst dat dat soort nationalisme manipuleert in iedere richting die het als nuttig en gewenst beschouwt. Maar welk fascistisch kamp ook ondersteund wordt, de logica blijft dezelfde. Pierre Viel, lid van het politiek bureau van het FN, richt zich tot het Franse volk met de woorden: 'We stevenen recht op een etnische oorlog af en de oorlog zal volledig zijn. We moeten er dus voor zorgen dat zoveel mogelijke landgenoten zowel mentaal, psychologisch, moreel en fysiek voorbereid zijn, zodat (...) ze een zo groot mogelijke overlevingskans hebben.'[9] Woorden uit Hitlers mond.

De Belgische fascisten: 'Wij moeten doen zoals in Joegoslavië'

Het Vlaams Blok wil een onafhankelijk Vlaanderen. Om dit te kunnen bereiken, moet de grondwet gewijzigd worden. Dat is onmogelijk zonder de toestemming van de Franstaligen. In 1992, in volle uitbarsting van de gewelddadigheden, stelt een Antwerpse krant aan de fascist Annemans de vraag hoe hij deze hinderpaal denkt te omzeilen... Hij antwoordt dat hij geen voorstander is van zinloos geweld, maar als men van Waalse kant de zaak **op militaire wijze zou willen regelen** en als de een of andere minister van Landsverdediging zijn tanks op ons afstuurt dan is Annemans ervan overtuigd dat het Vlaamse volk zich zal verzetten... mocht de Vlaamse onafhankelijkheid militaire implicaties hebben dan schrikt zelfverdediging het Vlaams Blok niet af.[1]

Een andere partijvoorman, Filip Dewinter, spreekt al even duidelijke taal: **we moeten ons organiseren zoals in Joegoslavië**, waar de bevolking een etnische splitsing onafwendbaar vond.[2]

We benadrukken het feit dat deze laatste uitspraak dateert van 1994, op een moment dat de oorlog reeds gruwelijke verwoestingen heeft aangericht. Op dat ogenblik wenst deze fascist zich dus te organiseren zoals in Joegoslavië!

1. *Gazet van Antwerpen*, 12 maart 1992.
2. *Het Volk*, 12 januari 1994.

Tegen de theorie van de 'eeuwenoude etnische haatgevoelens'

De dominante ideologie probeert doorgaans het Joegoslavisch conflict te verklaren aan de hand van twee theorieën... In de eerste plaats, de theorie van de 'eeuwenoude etnische haatgevoelens'. Deze theorie gaat ervan uit dat de Servische en Kroatische volkeren altijd al met elkaar in conflict zijn geweest, dat ze het nooit met elkaar hebben kunnen vinden en dat het nutteloos was ze tot samenleven te dwingen.

Dit houdt geen steek. Geschiedkundigen hebben aangetoond dat de Joegoslavische volkeren over het algemeen in een goede verstandhouding hebben samengewoond, ook de Serviërs en de Kroaten. De confrontaties werden, op verschillende tijdstippen, door de grote mogendheden uitgelokt om zo hun hegemonie op te leggen. Het nazisme heeft deze confrontaties tijdens de oorlog van 1941-1945 opgedreven tot volkerenmoord. Na 1945 zijn de mensen er echter in geslaagd weer op goede voet met elkaar te leven. Toch wisten ze dat er meer dan één generatie voor nodig zou zijn om de gevolgen van zulke vreselijke gebeurtenissen te boven te komen.

De theorie van de eeuwenoude haatgevoelens is in feite zelf een racistische theorie. Ze beweert dat 'de Balkanvolkeren nu eenmaal zo zijn, daar valt niets aan te veranderen.' Alles zou het gevolg zijn van de bijzondere mentaliteit van deze volkeren.

We moeten uitkijken met dat soort schijnbaar eenvoudige verklaringen. Ze verbergen waar het echt om gaat. Dit soort verklaringen bloeit op in de redevoeringen van de ideologen van het systeem. Ze proberen verwarring te zaaien. Een ander voorbeeld van dezelfde leugenachtige redenering is dat als het meest onderdrukte deel van de Franse arbeidersklasse in opstand komt – op een wat warrige manier omdat ze geen politieke leiding hebben - de officiële ideologen dat dan verklaren als de 'voorstadscrisis'. (Fr. *'crise* des *banlieues*). Alsof het om een stedenbouwkundig en niet om een sociaal probleem gaat, alsof het niet de uitbuiting is die ellende en onzekerheid veroorzaakt!

De theorie van de 'eeuwenoude etnische haatgevoelens' omzeilt elke concrete analyse van de werkelijke gebeurtenissen. Als we deze theorie aanvaarden, dan kunnen we de positie van de fascisten onmogelijk weerleggen. Het is fout te beweren dat een Staat kunstmatig is omdat hij multinationaal is. Men kan de opkomst van nationalisme en racisme in een land slechts op één manier verklaren en dat is door nauwkeurig te analyseren welke sociale klassen en welke sociale krachten deze gevoelens verspreiden of versterken, wanneer ze dat doen en welke belangen ze daarbij nastreven. We hebben er al op gewezen: de lokale burgerij heeft het nationalisme aangewakkerd om de woede van de arbeiders af te wenden en om nieuwe en zo groot mogelijke gebieden te veroveren. Denk er aan dat Bonn actief steun heeft verleend aan de erfgenamen van het Oestasji-fascisme om Joegoslavië, dat zijn expansie in de weg stond, uiteen te doen spatten. Er was dus geen sprake van een 'spontane' haat.

Bovendien hebben de grote mogendheden gedurende het conflict de nationalistische burgerij en haar gewapende bendes absoluut niet bestreden. Integendeel, ze hebben ze gesteund. Elk van hen heeft zich van lokale pionnen verzekerd. De smerige belangen van de lokale burgerij en de manipulaties van de grote mogendheden zijn de twee ingrediënten die de uitbarsting van nationalistisch geweld verklaren.

De theorie van de 'hogedrukpan', het prototype van een schijnverklaring

Welk systeem is verantwoordelijk voor het uitbreken van de oorlog in Joegoslavië? Het socialisme of het kapitalisme? Het socialisme, antwoordt de dominante ideologie. Dit was bijvoorbeeld het antwoord van een Belgisch comité 'Dignité pour la Bosnie' (Waardigheid voor Bosnië), dat in augustus 1995 eiste dat

Het titoïsme en het nationale vraagstuk

Vage begrippen zoals de 'postcommunistische maatschappij' of de 'theorie van het deksel' omzeilen de concrete analyse van de Joegoslavische maatschappij. Hoe kunnen we de gebeurtenissen begrijpen als we de verschillende fases in de evolutie van deze maatschappij niet op een rijtje zetten? En zeker als we de strijd niet begrijpen die zich tussen de verschillende lijnen heeft afgespeeld.

Fase 1. De communistische partij dankt haar succes aan het feit dat ze alle nationaliteiten heeft verenigd in een heldhaftig en gemeenschappelijk verzet tegen het nazisme. Dit gemeenschappelijk Joegoslavisch ideaal baseert zich op nationale gelijkheid en op de erkenning van de rechten van de minderheden. Dit ideaal maakt het mogelijk de verdeeldheid, veroorzaakt door het Oestasji-fascisme, te boven te komen.

Fase 2. Tito weigert solidair te zijn met de andere socialistische landen en verkiest zich in te laten met Groot-Brittannië en de Verenigde Staten. Zo evolueert de Communistische Liga snel tot een soort Joegoslavisch chauvinisme. Dit wordt bijzonder duidelijk wanneer de Liga poogt Albanië en Bulgarije te annexeren.

Fase 3. Omdat het Kroatisch Oestasji-apparaat nooit grondig werd aangepakt, duikt het separatistisch nationalisme onder het titoïsme weer op. Het zelfbestuur, dat de lokale bureaucratieën steeds meer voorrechten verleent, versterkt hiermee bovendien de nationalistische gevoelens in de verschillende subregionen. Zij zullen het uiteindelijk van het Joegoslavisch nationalisme winnen.

Fase 4. Tito laat na alle arbeiders te verenigen voor één revolutionair ideaal om zo de nationalistische bewegingen te bestrijden. In de plaats daarvan houdt hij zich aan een soort weegschaalpolitiek die het evenwicht probeert te bewaren tussen de verschillende nationalistische bewegingen. Wanneer die te ver gaan, worden er enkele maatregelen getroffen, maar meestal geeft hij toe. De grondwetsherzieningen blijven het land decentraliseren en de eenheid van het land wordt verder ondermijnd.

Fase 5. Wanneer de noodtoestand uitbreekt en de grote mogendheden de geldkraan dichtdraaien, gebruiken de lokale burgerijen het nationalisme om de macht te grijpen en hun tegenstanders uit te schakelen. Maar de oorlog zelf wordt uitgelokt door de overstap naar het radicale liberale kapitalisme en vooral door de manipulaties van Duitsland.[1]

1. Voor een grondige analyse van het nationalisme in de titoïstische liga, zie Ludo Martens, Over enkele aspecten van de strijd tegen het revisionisme, *Marxistische studies*, maart 1996, p.65.

Gevaarlijke convergentie

In 1993 schrijft een leider van de Vlaamse fascistische partij:

'De positie die het Vlaams Blok inneemt is gebaseerd op het feit dat men ons, sedert de Tweede Wereldoorlog, jarenlang heeft voorgehouden dat er geen problemen meer bestonden tussen de volkeren die op Joegoslavisch grondgebied samenwoonden. Onder de oppervlakte zijn de ethische conflicten echter blijven smeulen en ze zijn waarschijnlijk zelfs explosiever geworden.'

Het Belgisch comité 'Dignité pour la Bosnie' (pro-NAVO en bijgestaan door een brede waaier van traditionele partijen, ook door socialisten en groenen), schrijft in augustus 1995:

'Wij hebben ons niet op de val van het communisme voorbereid. Het is ons overkomen als een soort geschenk uit de hemel. Alle elementen die onder een deksel werden vastgehouden st(r)omen plots naar buiten (nationalisme, het einde van de ideologieën, enz.)'.

de NAVO Servië de oorlog zou verklaren en de Serviërs zou bombarderen. De woordvoerders van het comité, Alain Destexhe en Simone Süsskind (zie hier boven):'Wij hebben ons niet op de val van het communisme voorbereid. Het is ons overkomen als een soort geschenk uit de hemel. Alle elementen die onder een deksel werden vastgehouden st(r)omen plots naar buiten (nationalisme, het einde van de ideologieën, enz.)'.

De theorie van het 'opgetilde deksel' is één van de favoriete gemeenplaatsen van de dominante intelligentsia. Deze theorie beweert de rampen te kunnen verklaren die vandaag in verschillende Oostbloklanden opduiken. Het is interessant vast te stellen dat de fascisten woord voor woord dezelfde uitleg verspreiden (zie kader).[10] Goed om weten is dat 'Dignité pour la Bosnie' de steun heeft gekregen van de socialistische partij en van de Belgische groenen.

In augustus 1995 hebben wij het comité van repliek gediend in een artikel in het weekblad *Solidair*. We hebben er op gewezen dat het, door alleen de Serviërs te bekritiseren, de misdaden van Tudjman en Izetbegovic aanmoedigde. In een ander artikel uit dezelfde periode hebben we de theorie van het deksel weerlegd. We hebben eerst aangetoond dat de ineenstorting van de zieke Oostblokregimes niet uit de hemel was komen vallen. 'Het gaat hier om een mythe, om fictiepolitiek. Men mag in de eerste plaats niet vergeten dat het Westen voortdurend alle nodige middelen heeft ingezet – economische, politieke, ideologische, steun aan nationalistische en conservatieve bewegingen, spionage en wapenwedloop – om de val van de communistische regimes te forceren. Reagan is in deze onderneming bijzonder efficiënt geweest. Hij speelde ook in op de zwakke plekken van deze regimes die van binnenuit werden ondermijnd door de capitulatie van Chroestjov en zijn volgelingen.

Overigens, het is duidelijk dat de theorie van het 'opgetilde deksel' hypocriet is en volstrekt idioot. Alsof men de bewaker van een kooi vol wolven kan vermoorden en vervolgens beweren dat wat er verder gebeurt de schuld van de bewaker is. Eigenlijk was het socialisme er in geslaagd om – in mindere of meerdere mate volgens de verschillende regimes – het nationalisme, het religieus integrisme, het racisme en het fascisme te bestrijden. En daar was Tito, die het socialisme al lange tijd de rug had toegekeerd, heel wat minder goed in geslaagd.

Joegoslavië viel uiteen op precies hetzelfde moment dat het Westen zich op Oost-Europa stortte als op een te verscheuren prooi. In tegenstelling tot wat 'Dignité pour la Bosnie' beweert, is het de wervelwind van liberaal kapitalisme die in Oost-Europa het nationalisme, het fascisme en de burgeroorlogen heeft doen losbreken. In de ex-DDR van vandaag moorden de neonazi's; in Letland wordt een racistische grondwet opgelegd, in Polen viert het antisemitisme

Laurent Kabila: wie gebruikt het tribalisme?

De Kongolese leider laat zien wie er achter het 'tribalisme' schuilgaat...

'Het tribalisme is niet het verlangen van een bepaalde stam naar onafhankelijkheid of zelfbeschikking. Het is één van de vormen die de reactionaire en conservatieve, niet traditionele maar wel kapitalistische machten aannemen om zich tegen de veranderingen te verzetten die hen van hun privileges zouden beroven.
Het tribalisme is in essentie een vertragend gevecht van de kolonisten in de zogenaamd neokolonialistische staten. Door het tribalisme voor te stellen als een bijzonder kwaad dat de Afrikaanse maatschappijen aanvreet, verplaatsen de imperialisten en hun handlangers op handige wijze het probleem. Zo kunnen ze de klappen verdoezelen die ze Afrika toebrengen en hun aanvallen op de jonge staten rechtvaardigen.
Het stamhoofd is nooit een traditionele leider geweest. Hij was altijd al een neokolonialistische politicaster. Het tribalisme is niets anders dan de instelling van parvenu's en allerhande bourgeois. Het is het werk van malafide politici die hun eigen stamleden, de leden van hun clan of van hun eigen familie willen bevoordeligen. Het gaat dus essentieel om een gevoel dat men via intriges aan een stammengroep doorgeeft.'[1]

1. *Solidaire* (uitsluitend Franse editie), 6 november 1996.

hoogtij. Dit alles is het gevolg van de overwinning van het kapitalisme. Dankzij deze overwinning ziet de overgrote meerderheid van de bevolking in de ex-USSR een toename van de werkloosheid en de armoede, de cholera, allerhande maffia's, het rechts extremisme en de meest bloedige burgeroorlogen.

De theorie van het deksel is een belachelijke poging om de misdaden van het echte kapitalisme te verdoezelen. Het is geen toeval dat de aanvoerders van Dignité dit soort simplistisch anticommunisme verkondigen. Het gaat er om te vermijden dat de linksen doorkrijgen dat het socialisme toch niet zo slecht was, en dat men er slechts via een marxistische analyse in zal slagen de werkelijke oorzaak van het fascisme en de oorlogen te begrijpen.[11]

Laten we hier iets aan toevoegen. Wat de theorie van het deksel aan Tito verwijt, is dat hij de nationalistische gevoelens heeft onderdrukt. Maar hij heeft precies het tegengestelde gedaan! In plaats van een principiële strijd aan te binden tegen de sub-regionale nationalistische groeperingen van de burgerij, is Tito blijven terugwijken. Toegeving volgde op toegeving en elke grondwetsherziening verleende deze nationalistische groeperingen meer vrijheid. In elk van de acht deelstaten van de Joegoslavische federatie werd op de middelbare school een andere geschiedenisles gedoceerd over de periode tussen 1800 en 1918. Op de 393 voorkomende historische personages, waren er slechts zes die in elk leerboek terug opdoken. Kortom, het nationalisme begon meer en meer vooruit te lopen op het gemeenschappelijk ideaal.[12] En op deze manier heeft Tito, buiten zijn wil om, de verbrokkeling van zijn land in de hand gewerkt. Precies het tegenovergestelde van wat de theorie van het deksel beweert.

Balkanspecialist, Raymond Detrez, heeft de evolutie van het federalisme in Joegoslavië nauwkeurig bestudeerd: 'De deelstaten van de federale staat werden meer en meer beschouwd als nationale staten van nationale gemeenschappen, in de ethnische zin van het woord. De politieke elites werden aanzien als de beschermers van de naties en van de nationale staten. Gevolg: de spanningen op politiek, economisch en sociaal vlak werden bijna automatisch beschouwd als ethnische of nationale spanningen. En de politieke elites stelden ze maar al te graag op deze manier voor.'[13]

Het is geen balkanziekte

Met theorieën als 'eeuwenoude rassenhaat' en 'het eindelijk opgetild deksel' kan er ons niets duidelijk worden. Deze theorieën zaaien verwarring, zij roepen de illusie op dat het kwaad beperkt blijft tot de Balkanlanden of het Oostblok. Deze theorieën zijn gevaarlijk omdat ze onze waakzaamheid doen verslappen ten opzichte van het racisme en het fascisme dat overal in Europa terrein wint.

Het is van essentieel belang dat we de mensen rondom ons hiervan bewust maken: de bloedige oorlog in Joegoslavië is het resultaat van de toepassing van de programma's van Front National, Vlaams Blok en konsoorten. Met hun leuzen als 'Eigen volk eerst' lokken deze fascistische partijen een confrontatie tussen arbeiders uit. Of ze nu ophitsen tegen migrantenarbeiders of tegen arbeiders van de andere nationaliteit die in hetzelfde land leven, hun logica blijft dezelfde: doen geloven dat de sociale problemen niet het gevolg zijn van het kapitalistisch systeem, maar dat ze door 'vreemdelingen' worden veroorzaakt. Er voor zorgen dat de arme man een nog armer man vindt om hem op zijn bek te slaan in plaats van naar de werkelijke oorzaak van zijn probleem te zoeken.

Joegoslavië toont het aan: idiote en hatelijke redevoeringen van fascistische partijen leiden tot oorlog. Het probleem is dat meer en meer traditionele partijen ze overnemen.

Wie een herhaling van '40-'45 willen voorkomen, heeft er alle belang bij bepaalde teksten van fascistische partijen te lezen. Zo komen we te weten waar ze ons naar toe willen leiden. De typische toespraken van het Vlaams Blok zijn zeer duidelijk: separatisme, 'Europa van de gewesten'. Maar in werkelijkheid

'Postcommunisme'? Dat betekent niets

Een ander mistig begrip dat momenteel populair is bij de intellectuelen van het systeem is het 'postcommunisme'.
Maar waarom wil men de maatschappijen uit het Oostblok als postcommunistisch afschilderen? Waarom het beestje niet gewoon bij zijn naam noemen? Het waren socialistische maatschappijen. Nu het socialisme omvergeworpen is, zijn ze gewoon weer kapitalistisch geworden. Het privé-bezit is hersteld als de basis van de maatschappij en er is een nieuwe burgerij aan de macht.
Waarom noemen de rechtse ideologen de kapitalistische maatschappijen van het Oostblok niet bij hun echte naam? Omdat ze dan zouden moeten toegeven dat alle ellende, de werkloosheid, de opkomst van het fascisme en de burgeroorlogen ontstaan zijn vanaf het ogenblik dat het kapitalisme het socialisme heeft vervangen! Dit zou de weldadige gevolgen van de 'bevrijding' van 1989 ernstig in vraag stellen.
Om deze vervelende realiteit te vermijden, wordt de term 'postcommunisme' gebruikt. Deze term betekent niets maar heeft het voordeel dat het woord communisme er in voorkomt. Op deze manier draagt het communisme de verantwoordelijkheid voor de huidige catastrofes. De term 'postcommunisme' is dus niets anders dan grof intellectueel bedrog.

N.B. Het is meer bepaald zo dat een socialistische maatschappij nog geen communistische maatschappij is. Dit laatste stadium werd door Marx gedefinieerd als het uiteindelijke doel van de revolutie en kan er slechts komen als een zeker niveau van economische welvaart bereikt is en als de sociale klassen definitief verdwenen zijn. Dat stadium werd nog door geen enkele socialistische maatschappij bereikt.

wil deze partij hetzelfde als de collaborateurs uit '40-'45, een Europa bestuurd door Duitsland. Duitsland zou dan het leger, de munt en de Europese centrale bank in handen hebben. Het zou Oost-Europa systematisch opdelen in een aantal afhankelijke Staten. Het zou zich op 'natuurlijke' wijze uitbreiden in de Islamlanden van het Midden-Oosten, om uiteindelijk de confrontatie met het Amerikaanse imperialisme aan te gaan.

In dit opzicht moet het racisme de bevolking geestelijk voorbereiden op het fascistisch schrikbewind. Men went de bevolking aan steeds drastischer repressieve maatregelen tegen migranten. Dezelfde maatregelen zullen daarna worden aangewend tegen de niet-migranten. De campagnes tegen het integrisme moeten de publieke opinie psychologisch voorbereiden op interventies in de Arabische landen.

Het nationalisme in de traditionele partijen

In België winnen fascistische denkbeelden terrein onder invloed van vier essentiële politieke bewegingen. 1. De steeds verder doorgedreven federalisering. 2. Het nationalisme van de Vlaamse regionale machten 3. Het Waalsgezind nationalisme. 4. Het transformeren van alle sociale en economische problemen naar 'communautaire' geschillen.

1. Onder de druk van de nationalistische bewegingen werd België verdeeld in een aantal kleine districten. Het doel, beweerde men, was de (politieke) macht dichter bij het volk te brengen. Wat in werkelijkheid gebeurde was dat de bureaucratie in omvang toenam en dat niemand nog zijn weg terugvond in de doolhof van instellingen: 1 land, 2 taalgemeenschappen en 1 Duitstalige minderheid, 3 gewesten, 6 regeringen en evenveel parlementen!
2. De voormalige Vlaamse minister-president Van den Brande eist steeds meer macht op voor zijn regering: het transport, de communicatie, de buitenlandse handel, de fiscaliteit, de gezondheidszorg, de sociale zekerheid. In een eerste tijd zou hij enkel nog Landsverdediging, Financiën en Buitenlandse Zaken aan de centrale staat overlaten. Maar hij streeft er eigenlijk naar het land op te delen: 'het separatisme is geen spookbeeld', bevestigt hij.[14] Een typische uitspraak: het Vlaams Blok heeft de verklaringen van Van den Brande betreffende het federalisme goedgekeurd zonder er ook maar iets aan te veranderen.[15]
3. In Wallonië reageert de PS, de dominante partij, met Waalsgezinde nationalistische toespraken. Voormalig Waals minister-president Dehousse verklaart dat 'het Waalse volk het recht heeft een onafhankelijke staat te vormen'. Zijn opvolger Spitaels drukt zijn voetsporen. De Brusselse Eerste Minister heeft hierop gereageerd door te dreigen met... Brussels separatisme!
   Deze flauwiteiten en dorpsruzies hebben niets grappigs. In Joegoslavië vond men de ultranationalistische politici in het begin ook belachelijk. Tot de dag dat...
   België is ondertussen al een heel eind de Joegoslavische weg ingeslagen. Ook bij ons worden de gewesten tegen elkaar opgezet. Ook bij ons wordt, sedert de Belgische economische crisis, het refrein 'De luie Walen, ze zijn altijd ziek, ze profiteren van de sociale bijstand, dus van het geld van de Vlamingen' te pas en te onpas herhaald. En, in koor hiermee, het andere refrein: 'We zouden beter af zijn zonder de Vlamingen.' Nochtans lijden beide gewesten aan dezelfde kwaal: massieve sluitingen en afdankingen, stijging van de werkloosheid, daling van de effectieve salarissen, en dat terwijl de winst van de grote bedrijven in de hoogte schiet...
4. De economische crisis heeft het gat in de publieke financiën en in de sociale zekerheid groter gemaakt en daar heb je het: sociale problemen worden omgetoverd tot 'communautaire' problemen. Wie heeft hier voordeel bij?

Nationalisme betekent: verdeel en heer

Herwig Lerouge, hoofdredacteur van het weekblad Solidair, *benadrukt de schade die het nationalisme in België al heeft aangericht:*

'Onder invloed van het Vlaams Blok in Vlaanderen en van het Waals nationalisme is de linkse arbeidersbeweging in België in de laatste twintig jaar op dramatische wijze verdeeld geraakt. De nationalistische burgerij confronteert de staat met de klasse. Ze laat de arbeiders werken in het voordeel van hun bazen. Ze zet arbeiders op tegen arbeiders uit een andere streek.

Op deze wijze heeft men de Waalse staalarbeiders op hun eentje tegen de sluitingen laten vechten. De regering heeft zich, toen de Waalse staalarbeiders verslagen waren, tegen de Vlaamse mijnwerkers gekeerd. De voormalige Vlaamse minister van Onderwijs Vandenbossche heeft het hoger onderwijs in Vlaanderen gerantsoeneerd, minister Lebrun heeft vervolgens de Franstaligen aangepakt. Volgens het linguïstisch regime werden verschillende syndicale centra opgesplitst. De fascistische partij Vlaams Blok wil deze scheiding zelfs laten opnemen in een wet op de vakbonden. De strijd was zonder deze verdeling duizendmaal sterker geweest! De arbeiders in ons land hebben alles te verliezen bij een nationalistische scheiding.'[1]

1. *Solidair*, 15 maart 1995.

Niet de gewone mensen die het in het algemeen heel goed kunnen vinden tussen Walen en Vlamingen. Ze zeggen vaak: 'Dat is allemaal politiek!' De nationalistische spanningen zijn een dekmantel om probleemloos regressieve sociale maatregelen door te voeren die in werkelijkheid voor alle arbeiders gevolgen zullen hebben. Hier hebben we twee voorbeelden...

Eerste voorbeeld. De werkgevers en de traditionele politieke partijen willen de sociale zekerheid afschaffen. 'Te duur' zeggen ze. Het Vlaams Blok en bepaalde Vlaamse werkgevers geven openlijk toe de sociale zekerheid te willen vervangen door een soort openbare bijstand. De meeste Vlaamse politici berijden graag datzelfde stokpaardje. Ze proberen elke tegenstand te ondermijnen door de arbeiders tegen elkaar op te zetten. Net als de fascisten protesteren ze luid tegen de 'transfers' van Vlaanderen naar Wallonië op het gebied van de sociale zekerheid. Welnu, een links Vlaams dagblad herinnert er ons terecht aan dat 'de transfers zich beperken tot ongeveer 5%. En als we rekening houden met bepaalde objectieve factoren zoals het leeftijdsverschil, dan bekomen we onverklaarbare transfers van 1%. Maar alleen in Vlaanderen al bestaan er verschillen in de kosten voor de gezondheidszorg. Gaan wij, Vlaamse Antwerpenaars en Brabanders, tegen het jaar 2000 van de 'spilzieke' West-Vlamingen eisen dat ze minder geld spenderen aan hun gezondheid?[16]

Tweede voorbeeld. De voormalige Waalse minister-president (PS) Jean-Maurice Dehousse, die vervolgens burgemeester van Luik is geworden, is een verbeten wallingant. Hij heeft zonder aarzelen verklaard: 'Ik verkies een Waalse baas boven een Vlaamse arbeider', wat bijzonder merkwaardig is binnen een partij die zogenaamd de solidariteit onder arbeiders verdedigt. Welnu, in maart 96 manifesteerden alle Franstalige Belgische studenten in Luik tegen de projecten van de minister (ook PS) van Onderwijs. Deze minister voorzag de afschaffing van duizenden leraarsbetrekkingen. Om de studenten te bedwingen, riep burgemeester Dehousse de rijkswacht op. De rijkswachters hebben op beestachtige wijze 15- en 16-jarigen neergeslagen! De televisiebeelden hebben heel Europa geschokt. Welnu, voor deze grote educatieve opdracht heeft Dehousse onder andere beroep gedaan op... Vlaamse rijkswachters! Wanneer men een taal niet begrijpt, is men minder gevoelig aan protesten die in deze taal worden geuit en dan stelt de knuppel zich minder vragen. Dehousse verkiest dus Vlaamse rijkswachters boven protesterende Waalse scholieren. Dat toont toch duidelijk aan dat het nationalisme voor de machthebbers slechts een instrument is om verdeeldheid te zaaien en niets anders.

Steeds verder op de Joegoslavische weg

Het probleem met een nationalistische logica is dat ze, eenmaal in beweging, steeds verder gaat. Bepaalde politici, verteerd door ambitie, zien hierin de mogelijkheid om steeds meer terrein te winnen en zich van een succesvolle carrière te verzekeren. Een journaliste van het Britse *The Independant* heeft dat goed opgemerkt: 'Niemand in België twijfelt eraan dat hij (Luc Van den Brande, nvda) eigenlijk lonkt naar alle nationale machtsniveaus in zijn pogingen om zijn stukje noordelijk België te veranderen in een Vlaams mini-staatje. (...) *His grandiose ambitions are evident.*'[17] In een officiële brochure heeft Van den Brande het trouwens al over een 'Vlaamse Staat'.[18]

Als een Staat in een crisistoestand verkeert, proberen verschillende fracties van de burgerij het laken naar zich toe te trekken. 'Taalnationalisme kan omslaan in een radicaler keuze voor een echte Vlaamse staat in Europa,' schrijft Manu Ruys, een invloedrijk Vlaams en rechts commentator.[19] Het idee om het land te splitsen krijgt meer en meer vorm. Bepaalde unitaristen proberen zich gerust te stellen door te beklemtonen dat men België niet kan verdelen omwille van Brussel, de tweetalige hoofdstad. Is dit argument werkelijk geruststellend? Ook Bosnië was onscheidbaar. Toch is de scheiding een feit. Sarajevo was ook een multiculturele hoofdstad. Dat heeft niets tegengehouden. Zullen

'Jullie krijgen Brussel niet'

Een verklaring van de Vlaamse fascist Lionel Vandenberghe toont aan dat het nationalisme van het Vlaams Blok tot oorlog leidt. En dat Brussel, als we niet reageren, in Sarajevo zal veranderen...

'In 1992 hebben we bij onze Waalse vrienden aangedrongen op een scheiding. Hun antwoord was: "De Walen willen geen simpele scheiding, ze willen zich met Frankrijk verenigen." Dus zeggen we hen nu: Waalse vrienden, we wensen u veel geluk. Maar weet één ding: jullie zullen Brussel niet meenemen naar Frankrijk. Brussel blijft bij ons!'[1]

1. *Suddeutsche Zeitung*, 26 augustus 1996.

we ooit ook voor Brussel moeten vechten? We kunnen de mogelijkheid niet uitsluiten. Dat zal afhangen van onze capaciteit om het nationalisme en zijn waanbeelden van 'zuivere' staten te stoppen.

Maar sommigen doen er alles aan om de bevolking te overtuigen dat de andere de vijand is. Heel wat zaken zijn reeds gefederaliseerd, wat overigens voor absurde situaties zorgt in het dagelijkse leven. In november 1996 kreeg een grote voetbalploeg uit de Belgische hoofdstad het verbod om zijn jongerenploegen in Dilbeek, een Brusselse randgemeente, te laten trainen.[20]

De reden: de ploeg is tweetalig maar de terreinen liggen op Vlaams gebied. Het zou dus onaanvaardbaar geweest zijn om op die plaats 'Hors-jeu!' te horen roepen... In dezelfde streek kan men, aan de rand van verschillende Vlaamse gemeenten, op officiële borden lezen: 'Gemeente waar Vlamingen thuis zijn'. En het gemeentelijk reglement verbiedt dat daar mensen komen wonen die de 'verkeerde' taal spreken.

Een ander voorbeeld van absurde intolerantie: de nationale busmaatschappij is in twee verdeeld. Voortaan moet men op de lijn Luik - St.-Truiden van bus veranderen aan de taalgrens. Precies zoals in Joegoslavië, waar een zelfde trein in de verschillende regio's meerdere malen van locomotief moest veranderen. Wat de Vlaamse minister van Cultuur betreft, hij probeert de Franstaligen die rond de hoofdstad wonen ervan te weerhouden *Télé-Bruxelles* te ontvangen.

Dit alles creëert een apartheidmentaliteit die ons - in bepaalde omstandigheden - de Joegoslavische weg kan doen inslaan. De Franstaligen en de Vlamingen, ook de migranten, moeten zich dringend verenigen om de weg te versperren aan deze gevaarlijke absurditeiten. Het nationalistische federalisme is een met haat geplaveide straat. Men moet er een einde aan maken.

Een nieuwe apartheid breidt zich uit...

De apartheidmethode verspreidt zich over de hele wereld. De ene burger tegen de andere opzetten op basis van zijn nationaliteit, godsdienst of op basis van andere bijkomstige kenmerken is een methode die het imperialisme toepast overal waar het op verzet stuit. Voor ze 'zich terugtrokken', hebben de Britten verdeling gezaaid in India, het Midden-Oosten, Palestina, Irak,... Ze hebben overal haarden van spanning achtergelaten. Dit maakte het mogelijk er hun macht te behouden. Ze hebben overal een min of meer duurzaam succes behaald. Het krioelt momenteel overal ter wereld van nationalistische bewegingen die op dezelfde manier opgehitst worden.

Er is geen enkel probleem meer...

Samir Amin heeft in zijn boek 'L'Ethnie à l'assaut des nations' duidelijk aangetoond hoe het kapitalistisch systeem, als het zich in een crisis bevindt, van bestaande conflicten gebruik maakt en ze zelfs uitlokt:

'In Joegoslavië herkende een groot deel van de sterke en opgroeiende nieuwe generaties zich niet meer in de "historische naties" die samen het land hebben gevormd. De nieuwe generaties noemden zich "Joegoslavisch". Maar de dominante interne en externe machten hebben deze evolutie niet gesteund. In de plaats daarvan hebben ze de nationalistische gevoelens, waarvan men dacht dat ze bijna overwonnen waren, weer doen oplaaien. Deze conservatieve keuze van de Joegoslavische dominante klasse draagt, samen met de Europese machten die deze keuze hebben ondersteund, de voornaamste verantwoordelijkheid voor de terugkeer naar het idioot en misdadig chauvinisme met als gevolg de uitbarsting die we allen kennen.'

'De Westerse machten spelen samen met de lokale leidinggevende klassen de kaart van het imperialisme en de etniciteit ten volle uit. Bijgevolg zien we plotseling zogenaamde onafhankelijke media die aan deze dimensie voorrang geven en elk andere mogelijke overweging achterwege laten. Het gaat niet meer om problemen in Joegoslavië, centraal Azië of Rusland. Het gaat uitsluitend om Serviërs en Kroaten, om Armeniërs, om Turken, om Russen, enz...'[1]

1. Samir Amin, 'L'Ethnie à l'assaut des nations', L'Harmattan, Parijs, 1994, p.145, p.71.

1. René Monzat, 'Enquête sur la droite extrême', Parijs, 1992.
2. Belgische Kamer, analytisch verslag, 18 juli 1995, p.C 2-6.
3. *Le Soir*, 26 februari 1996.
4. Fascistisch tijdschrift *Vrij Vlaanderen*. Zie ook het interessante dossier van Martine Dubuisson, 'Le Vlaams Blok tisse ses toiles dans toute l'Europe', *Le Soir*, 26 februari 1996.
5. Verslag van het Europees Parlement, nr.3-403-222, 14 maart 1991.
6. Debat in de Belgische Kamer, Beknopt Verslag, GZ 1992-1993, C40-3.
7. Debat in de Belgische Kamer, 6 januari 1993.
8. *La Repubblica*, juni 1996, citaat in *Courrier International*, 4 juli 1996.
9. Fascistisch blad *Terre et peuple*, nr.4/1995, citaat in *Le Monde*, 23 juni 1996.
10. Tekst van Annemans, 'Europa sterft op de Balkan', 1993, p.6.
11. *Solidair*, 9 augustus 1995.
12. Ward Coenegrachts, 'Nationalisme in Kroatie', thesis voorgelegd aan de Universiteit van Leuven, 1996, p.38.
13. R. Detrez, 'Het einde van de multi-culturele staat', pamflet, 1995, p.17.
14. *La Libre Belgique*, 11 januari 1993.
15. *Trends*, 27 juli 1992.
16. *De Morgen*, 5 februari 1995.
17. *De Morgen*, 5 augustus 1996.
18. *Le Soir*, 30 oktober 1996.
19. *De Standaard*, 12 juli 1991.
20. *Le Soir*, 7 november 1996.

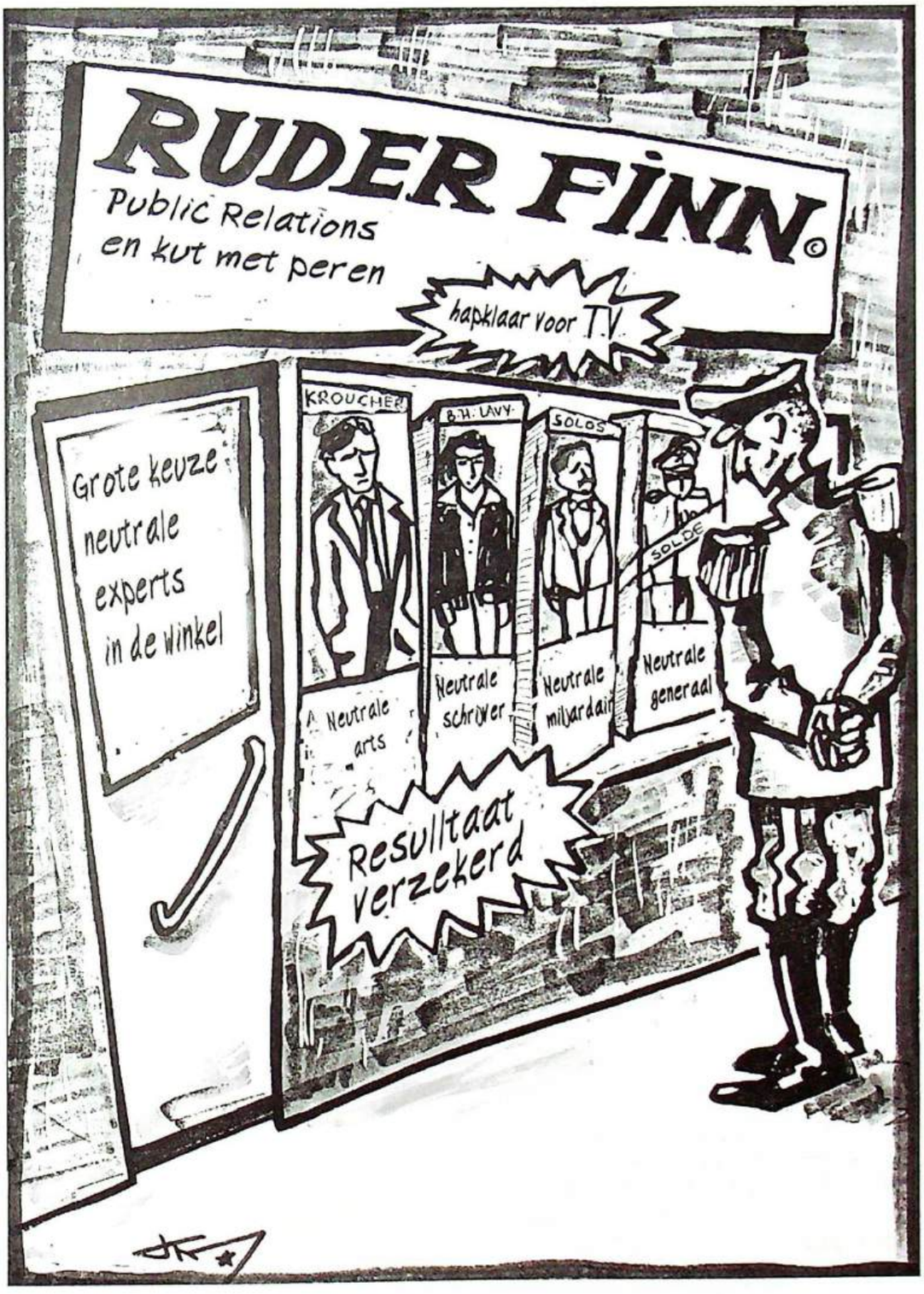

18. Omtrent 'humanitarisme', AZG en bepaalde intellectuelen...

Omtrent 'humanitarisme', AZG en bepaalde intellectuelen...

N.G.O. Een drieletterwoord met een vleugje mysterie dat als bij toverslag aanslaat tijdens televisiejournaals. Vertegenwoordigers van deze zogenaamd 'Niet Gouvernementele' Organisaties kregen in het nieuws de rol van super-getuigen: een beetje zoals men de klassieke 'deskundige' naar de studio troont om er het heersende vertoog te bevestigen middels zijn neutraal en wetenschappelijk imago.[1] Maar zo'n dokter van Artsen Zonder Grenzen heeft nog een maatje meer: hij is de deskundige met-het-grote-hart. Bestaat er een grond voor de goede faam van deze super-getuige, 'geenzijds' van elke ideologie?

Er zijn NGO's en NGO's. Sommige zijn bezield door een authentiek streven naar solidariteit. Maar andere, vooral de meest mediatieke, blijven wazig. De westerse regeringen, in nood aan geloofwaardigheid bij de openbare opinie, recupereerden wonderwel de contestatiebeweging. Daarvoor bestaat geen eenvoudiger middel dan een discrete controle op de voornaamste NGO's. Hoe? Door ze eenvoudigweg te financieren.

Zijn wij te achterdochtig? Bekijken we even rustig welke ideeën er over NGO's leven in het Amerikaanse Congres en bij de CIA. Om te beginnen stippen we enkele veelzeggende feiten aan inzake de 'humanitaire' manipulatie tijdens de oorlog in Joegoslavië...

Mei '94. Leden van een Franse humanitaire organisatie zijn in Bosnië opgepakt voor clandestien wapentransport. 'Ze zijn onschuldig', schreeuwen de Franse media. Uiteraard. Alleen de Britse *Times* doorbreekt de westerse solidariteit en bevestigt het bestaan van wapentrafieken onder de dekmantel van 'bekende humanitaire organisaties'. De krant geeft duidelijke details: 'Na de ontmoeting tussen een Bosnische diplomaat en een bekende Franse wapenhandelaar werden de wapens per boot naar Split gebracht. Daar werden ze verpakt in kisten voor humanitaire hulp en overgeladen op 34 vrachtwagens. Op kop van het konvooi reden vier vrachtwagens met echt humanitair materiaal. De grenswachters beperkten zich opgelucht tot een vluchtig nazicht van de eerste vier voertuigen en lieten de hele sliert in Bosnië binnen.'[2] Een humanitaire cover-operatie.

De humanitaire dekmantel diende ook bij militaire voorbereidingen. Met welke vrijbrief konden VS-vliegtuigen voor het eerst over Joegoslavië vliegen? Officiëel ging het in maart 1994 over droppings van paletten met humanitaire hulp. In werkelijkheid waren die eerste oefenvluchten een nuttige voorbereiding voor de Amerikaanse bombardementen die enkele maanden later volgden... Een humanitair alibi.

Maar humanitaire hulp is ook welkom bij industriëlen die op grote contracten azen. Ziehier hoe het weekblad *Ouest-France* in april '96 de internationale conferentie voor de wederopbouw van Bosnië beschrijft en welke rol de NGO's daarin toebedeeld krijgen: 'Waarop wachten de Franse ondernemers om naar hier te komen? De Angelsaksische landen zijn geduchte concurrenten. Zij voeren een globale strategie: soldaten en NGO's werken samen om contracten te bezorgen aan de ondernemingen in hun thuisland. Lang voor de komst van de GI's, werden in Bosnië op het terrein de bakens uitgezet door Amerikaanse NGO's gefinancierd door Buitenlandse Zaken (Department of State). Op het vlak van landbouw, voeding en openbare werken ligt hier een goudmijn voor de KMO's, maar de Fransen halen de neus op', klaagt de Franse journalist. Humanitaire handelsreizigers (zie hiernaast).

Eind 1995 was ik op reportage in Belgrado. In de lokalen van het Anti-oorlogscentrum aan de Gospodar Jovanovastraat (een verzamelplaats voor verschillende pacifistische en antinationalistische initiatieven) hing een plaket aan de muur: 'Het Nationaal Fonds voor Democratie' (National Endowment for

Wat moeten ze ginds?

Tijdens de zomer van 1995 waren verschillende westerse humanitaire organisaties nadrukkelijk in Oost-Europa aanwezig, in het bijzonder in de Kaukasus (ex-USSR). Om wat precies te doen? Een Belgisch derderwereldtijdschrift geeft tekst en uitleg:[1]

'Nigel Jenkins (maakt deel uit) van Artsen zonder Grenzen. (...) In de zomer is er volgens deze ex-werknemer van Scotland Yard geen sprake van een noodsituatie in deze regio van de Kaukasus. Distributie van goederen is dus niet nodig. (...) "Onze medicijnen worden verkocht", weet Nigel. "De enige reden dat we nog in Azerbeidzjan zitten, is gewoon omdat andere organisaties er ook zijn." Het is een interessante regio om de vinger aan de pols te houden. Denk maar aan de stormachtige gebeurtenissen in Tsjetsjenië en de olie in de Kaspische zee. Tegelijkertijd is het ook **een goede oefening voor de activiteiten in de nieuwe markt van het voormalige Oostblok**.
(...)
In 1992 richtte de Europese Unie een eigen hulporganisatie op, het European Community Humanitarian Office (ECHO) (...). Natuurlijk hebben de humanitaire organisaties zelf geen economische belangen te behartigen, maar Erik van Ooijen van Artsen zonder Grenzen in Georgië erkent dat toekomstige Westerse afzetmogelijkheden in het geding zijn in het voormalige Oostblok. **De regio is interessant als de consumenten straks dankzij humanitaire hulp Westerse producten gaan vragen.** Met dank aan ECHO.'

1. *Wereldwijd*, mei 1995, p.30, 31.

Democracy) met zetel in Washington eert het initiatief van directrice Vesna Pesic van het Anti-oorlogscentrum in Belgrado.'

Een eerbetoon vergezeld van financiële hulp, verduidelijkt een medewerkster van het centrum. Maar om welke gulle Amerikaanse NGO gaat het precies? Een progressieve vredesbeweging?

Wie schuilt er achter deze NGO?

Ik wilde er het fijne van weten. Enkele weken later stootte ik op een document uit 1990. Een verslag van ene Joshua Muravchik, een duidelijk rechtse VS-deskundige van het American Enterprise Institute. Die tekst[3] maakt duidelijk dat de National Endowment for Democracy (NED) opgericht is door... de Amerikaanse regering!

'In 1984 richtte de Amerikaanse regering voor het eerst een agentschap op om expliciet de democratie in de wereld te promoten. De NED is niettemin geen regeringsdienst. Ze werkt autonoom met een eigen beheerraad waarin men nauwlettend toekijkt op het evenwicht tussen democraten en republikeinen, zakenmensen en syndicalisten, hoogleraren en politici. Jaarlijks ontvangt het agentschap een dotatie van het Congres'. Verderop verklaart Muravchik nog dat 'leden van het Congres soms kritiek uiten op het gebruik van belastinggelden voor een organisme dat niet onder rechtstreeks regeringstoezicht staat. Maar er zijn goede redenen om de NED zo op te bouwen en niét als een dienst van het VS-ministerie van Buitenlandse Zaken. De NED dient vooreerst om democraten te helpen, vooral in niet-democratische landen.'

Een korte toelichting. In het jargon van de leidinggevende Amerikaanse kringen staat de term 'niet-democratisch' voor regimes die geen VS-dominantie dulden. 'Democraten' daarentegen zijn mensen die zulke onderwerping wel aanvaarden. Maar, zoals Muravchik toelicht, die democraten hebben grote nood aan discretie: 'Tal van democraten die wij willen helpen, zouden zich gecompromiteerd voelen door rechtstreekse VS-regeringssteun. Een systeem waarin centen uit de Amerikaanse schatkist via een privé-agentschap lopen dat niet rechtstreeks aan een Amerikaans ministerie te koppelen valt, is een stuk fatsoenlijker.'

De NED dient dus om financiële hulp op een 'meer fatsoenlijke' wijze uit te delen. Wat moeten we ons daarbij voorstellen? 'Zelden rechtstreeks', gaat onze deskundige verder. 'Meestal lopen de giften via het kanaal van Amerikaanse groepen die met die buitenlandse partners samenwerken. De Amerikaanse vakbonden, bijvoorbeeld. Zo kan een Filippijnse boerenorganisatie hulp ontvangen vanuit het Free Trade Union Institute, de internationale sectie van de (Amerikaanse) vakbondsorganisatie AFL-CIO. Dat is heel wat anders dan rechtstreekse Amerikaanse overheidssteun aan een Filippijnse vakbond. Stel dat die vakbond zou moeten concurreren met een communistisch syndicaat: zo'n Amerikaanse hulp zou voor een hele heisa zorgen. Maar deze methode schept een afstand tussen de begunstigde en de VS-regering.'

Deze financieringsmethode is eigenlijk niet nieuw: 'Vanaf eind jaren '40 tot omstreeks 1965 sluisde de CIA fondsen door naar syndicale of democratische groeperingen, media en organisaties. Het Agentschap werkte clandestien om dezelfde redenen als die waarom de NED zich organiseert als een private stichting: vermijden dat de begunstigden een etiket opgeplakt krijgen vanwege die VS-overheidssteun. Toen echter een linkse student - die aan het hoofd stond van het Amerikaanse nationale studentengenootschap - het doopceel lichtte en de banden van zijn groepering met de CIA blootlegde, kwamen vele van deze coveroperaties finaal in het gedrang.

Na de onthullingen over de CIA zette president Johnson een commissie op die deze crisis moest oplossen. Ze adviseerde de CIA te vervangen door andere kanalen om de 'democratische' krachten met VS-dollars te spijzen.

Reagan financiert 'intellectuele activiteiten'

Het geweer verandert enkel 'schijnbaar' van schouder. De tekst van Muravchik maakt duidelijk dat, achter de schermen van het Congres, de CIA de grote bezieler blijft van deze duistere financieringen. Die geldstromen zwellen nog aan wanneer Reagan de koude oorlogvoering opdrijft en 'een forse toename verzekert van zowel de bewapeningsbudgetten als die voor intellectuele activiteiten' (sic). In 1982 verklaart Reagan inderdaad: 'Het uiteindelijke wereldconflict zal niet beslecht worden door bommen en raketten, maar door een krachtmeting van wilskracht en ideeën.'

'Enkele maanden later', vervolgt Muravchik, 'ondertekent de president een document over de nationale veiligheid met daarin de oprichting van het "Project Democratie": een samenspel van programma's tussen agentschappen, gecoördineerd door de USIA. Zo zag dus de NED het daglicht in 1984. Als windscherm voor de CIA. Vier zusterinstellingen zullen bemiddelen bij de verspreiding van de budgetten: het Centrum voor de Internationale Private Onderneming, het Nationaal Democratisch Instituut (verbonden met de democratische partij), een aanverwant republikeins organisme en het Instituut voor Vrije Vakbonden (FTUI). Dit laatste beheert het leeuwendeel van de fondsen.' Een bekentenis die boekdelen spreekt: Reagan en diens opvolgers spendeerden wereldwijd miljoenen dollars om bepaalde vakbondsleiders te corrumperen en voor de Amerikaanse kar te spannen.

Dezelfde auteur leert ons dat de NED grote campagnes financierde tegen verscheidene landen die de VS als 'gevaarlijk' bestempelen. De linkse regering van het kleine eiland Granada wordt in 1986 aan het wankelen gebracht; in Polen financieren de VS Lech Walesa en diens 'onafhankelijke' vakbond Solidarnosc; het Sandinistische bewind in Nicaragua ligt niet enkel onder vuur van de *contra's* maar ook zogenaamd 'onafhankelijke' intellectuele auteurs dragen hun steentje bij; in China worden de 'onafhankelijke' anticommunisten rijkelijk gesponsord... Het verheugt Muravchik dat een uitgever antisocialistische literatuur kon verspreiden in China. 'Wat als voedingsbodem diende', schrijft hij, 'voor de ideeën die in de lente van 1989 naar boven kwamen op Tienanmen...' Bijzonder opgetogen over al deze grote successen, heeft het Congres het NED-budget zowat verdubbeld. En in de toekomst wil het nog meer geld uittrekken.

Zo financiert de CIA dus in alle discretie een bepaald type literatuur dat de lof zingt van het kapitalisme en het socialisme verkettert. Andere geheime diensten doen hetzelfde. Recent nog kwam aan het licht dat de gevierde anticommunistische auteur Orwell (auteur van o.m. 'Animal Farm' en '1984') als tipgever fungeerde voor de Britse geheime dienst. Nog meer beroemde schrijvers genoten 'steun' (zie hiernaast).

Maar... vermits de grootmachten en hun geheime diensten zo rijkelijk bepaalde bewegingen, vakbondsfiguren en intellectuelen ondersteunen, op wiens rekening belanden dan al die dollars, marken, ponden en francs? Is het nog toeval wanneer deze NGO of gene intellectueel een standpunt inneemt dat wonderwel westerse kapitalistische belangen dient? Zullen we binnen tien of twintig jaar moeten vernemen welke beroemde pen anno vandaag in loondienst schreef? In augustus 1996 wist *Le Monde Diplomatique* ons al te vertellen dat de Franse historicus François Furet - beroemd om zijn systematisch van leer trekken tegen de revoluties van 1789 en oktober 1917 - 470.000 dollar opstreek van de Amerikaanse Olinstichting die zich toespitst op 'de verdediging van de private onderneming.'[4]

Achter het kleine wandplaatsje van het Anti War Center in Belgrado gingen dus Amerikaanse regeringsdollars schuil. Net als achter Vesna Pesic. Zij zou faam verwerven tijdens de betogingen van eind 1996... De dollars dienen om mensen te recupereren en te manipuleren die voor vrede en tegen nationalistische haatcampagnes willen strijden. Maar in die middens circuleert nog ander smerig geld... (zie pagina hierna).

Schrijvers, journalisten en Geheime Diensten

In augustus '96 verschenen in de Londense pers onthullingen over de band tussen enkele befaamde Britse intellectuelen en de Geheime Dienst van het Foreign Office...

'Het Foreign Office richtte de voorlichtingsdienst "Research" op om **tijdens de koude oorlog anticommunistische informatie te verzamelen en zo in te kleden dat ze er niet uitzag als propaganda. Die voorlichtingsdienst was vooral uit op de medewerking van schrijvers met een links profiel**, zoals Orwell (de auteur van '1984' en van 'Animal Farm'), die werden aangespoord tot anticommunistische artikels. Niet alleen Orwell werd aangezocht: de wijsgeer Bertrand Russell en de schrijvers Stephen Spender en Arthur Koestler kwamen ook handig van pas.
Orwell beveelde twee journalisten aan, Darsie Gillie (correspondent voor *The Guardian* in Parijs) en Franz Borkenau van *The Observer*. Verder beloofde hij een lijst met journalisten om vooral niet te benaderen omdat hij ze als "cryptocommunisten" beschouwde. Orwell heeft die lijst ongetwijfeld verstuurd.
Blijkbaar werd ook een aantal uitgevers gepolst om antisovjetpropaganda te publiceren. Men zou ook buitenlandse auteurs hebben benaderd.'[1]

Elke gelijkenis met bestaande toestanden...

1. *Le Soir*, 5 augustus 1996.

De politieke rol van Artsen Zonder Grenzen

Zowel in de Joegoslavische oorlog als in heel wat andere internationale conflicten speelden sommige 'humanitaristen' een belangrijke rol. Artsen Zonder Grenzen (AZG) en gewezen Frans minister Bernard Kouchner in het bijzonder. Zij verspreidden heel gedreven het heersende cliché: 'de Serviërs maken zich schuldig aan nazi-agressie; de anderen zijn slachtoffers.' Zij leverden een belangrijke bijdrage tot het slachtofferbeeld van moslims en Kroatische nationalisten. In die zin stoomden zij de publieke opinie klaar voor NAVO-interventies.

Het feit dat AZG in medialand beschikt over een quasi monopolie op het vlak van humanitaire hulp maakt hen des te invloedrijker. De toewijding van talrijke vrijwilligers en het imago van een NGO, die dus onafhankelijk zou zijn van de machthebbers, verlenen AZG een prestigieus aureool. Maar opereert AZG werkelijk onafhankelijk?

Het antwoord kwam er in 1992 van Reginald Moreels, toenmalig voorzitter van AZG-België: 'Wanneer we vaststellen dat 80% van onze fondsen van de EG komen, kunnen we niet meer stellen dat AZG-België een onafhankelijke organisatie is, zelfs al wil ik hier van de gelegenheid gebruik maken om al onze dankbaarheid te uiten tegenover onze belangrijkste financierder!'[5]

Sommige projecten worden ook ten belope van 75% gefinancierd door het zeer officiële Algemeen Bestuur voor Ontwikkelingssamenwerking. 'Het volstaat dat AZG uit eigen middelen (die uit de publieksbijdragen komen) 25% van de kost van een project bijdraagt opdat het ABOS de overige 75% voor zijn rekening neemt.'[6] Kan men een organisatie als 'niet-gouvernementeel' bestempelen wanneer de regering voor driekwart financiert?

De regeringen en de top van AZG zijn in werkelijkheid uitgegroeid tot heuse communicerende vaten. Bernard Kouchner is in Frankrijk de 'held' van Médecins Sans Frontières (MSF/AZG en later van 'Médecins du Monde'/Dokters van de Wereld': hij gebruikte het onafhankelijkheidsimago van de NGO's om de politiek van Mitterrand te vergoelijken. Het betreft geen alleenstaand feit. Claude Malhuret, de eerste MSF-directeur, vervoegde de rechtse regering van Chirac. Jean-Christophe Rufin, vice-voorzitter van MSF, vertrok naar het ministerie van Oorlog (dat onterecht wordt bestempeld als ministerie van Landsverdediging) in de rechtse regering van Balladur, ten tijde van de misdadige 'Opération Turquoise'.

Belgisch AZG-voorzitter Moreels werd in 1995 Staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking. Traditiegetrouw is het de functie van dit departement de neokoloniale belangen van België en de Europese Unie in een humanitair daglicht te plaatsen.[7] Alain Destexhe, directeur van het internationale AZG-kantoor in Brussel werd senator voor een rechtse Belgische partij, de PRL. In augustus '95 voerde hij heftig propaganda voor NAVO-bombardementen op Bosnië.[8]

Bij dergelijke 'N'GO's is iedere onafhankelijkheid zoek. Ze lanceren enkel nog plannen die de regeringen en de Europse Unie kunnen behagen. In sommige gevallen verlagen ze zich zelfs tot regelrechte onderaannemers die toegewijde mankracht en een weldadigheidsimago leveren om de belangen van een aantal bedrijven op het internationale terrein te promoten. In zo'n systeem is er natuurlijk geen sprake meer van de verdediging van een volk dat weerstand zou bieden aan patronaal gekonkel en regeringsmanoeuvres.

En al evenmin is er sprake van enige aanklacht tegen de oorsprong van de armoede in de Derde Wereld: de uitbuiting door multinationals en de plundering van de lokale rijkdommen. Wie kritiek uit op de onrechtvaardige Noord-Zuidverhouding dreigt er z'n overheidssteun bij in te schieten. Maar indien de plaatselijke armoede het resultaat is van onrechtvaardigheid, dan moet men de Derde Wereld geen vis cadeau doen en al evenmin de bevolking zelf leren vis-

Vesna Pesic: pacifistische advocate van de NAVO

Begin 1996 stond dokter Dirk Van Duppen in Bosnië en Belgrado aan het hoofd van een delegatie van Geneeskunde voor de Derde Wereld. Voor zijn vertrek vestigde ik z'n aandacht op de vreemde wending die Vesna Pesic in Belgrado aan het 'Anti War Center' gaf. En op het bescheiden muurplaatje van de 'National Endowment for Democracy' (zie hiernaast). Hij ging dieper graven...

'Pesic (...) vertelde ons uitgebreid over de werking en stelde ons ook haar tijdschrift voor, *Glas Voice Bulletin. Peace and Human Rights*. Wij waren net terug uit het door de NAVO gebombardeerde Bosnië. Wat mij opviel, was dat in een pacifistisch tijdschrift geen woord stond over deze bombardementen.
Haar reactie was ontluisterend: "Maar wij zijn niet tegen de NAVO. In het algemeen wel, zoals wij tegen elke militaire macht gekant zijn. Maar wij hopen dat de NAVO vrede zal brengen in Joegoslavië."
Ik wees haar op het feit dat de NAVO in augustus 1995 steun verleende aan het militair offensief en de etnische zuiveringen van het Kroatische leger, tegen de Servische bevolking in de Krajina.
Haar antwoord: "Dat is alleen de schuld van de Kroatische president Tudjman, daar had de NAVO niets met te maken." Een van haar medewerksters, Jelena Santic, reageerde echter onmiddellijk: "Dat is niet waar, de NAVO heeft zelfs vluchtelingencolonnes gebombardeerd. Zij hebben het Kroatische leger gesteund in haar etnische zuiveringen. (...)"
(...)
Toen ik haar (met de Amerikaanse financiering) confronteerde, reageerde Pesic furieus: "Daar weet ik niets van. Wij hebben van USAID (de Amerikaanse officiële ontwikkelingsorganisatie) nooit geld ontvangen (...)"
(...)
Mensen als Pesic, besluit Dirk Van Duppen, worden door de media voorgesteld als de democratische oppositie. (...) Wat zijn de doelstellingen van de oppositie? "De integratie van Servië in Europa, het privatiseren van de economie (...)"[1]
Privatisering betekent het einde van wat nog rest aan kosteloze gezondheidszorg en onderwijs, maar ook de uitverkoop van de overblijvende staatsbedrijven (...) aan de Westerse multinationals.'[2]

1. *NRC Handelsblad*, 29 november 1996.
2. *Solidair*, 8 januari 1997.

Soros: filantroop of CIA?

Wie Ljubljana, Zagreb, Sarajevo of Macedonië bezoekt, treft overal hetzelfde opschrift aan: 'Open Society Fund'. Luxueuze gebouwen in schril contrast met de algemene armoede. Ultramoderne infrastructuur, de laatste computersnufjes, trendy animatoren, antinationalistische standpunten... Wie financiert die wonderbaarlijke verschijningen?

Ene George Soros. 'Een filantroop', naar men zegt. Eén van de rijkste mensen ter wereld. In 1993 verdiende hij 1,1 miljard dollar. Da's meer dan het jaarlijks binnenlands product van 42 landen. 115.000 dollar per uur. Balzac, die wist waarover hij sprak, schreef al: 'Achter ieder fortuin schuilt een misdaad'. Welke misdaad gaat er schuil achter Soros?

Soros bouwde zijn fortuin op via beursspeculatie tegen sommige valuta. Vooral Europese. Speculeren is geen onschuldig spelletje. Hij deed de Britse Schatkist miljarden ponden verliezen. Hiermee stuwde Soros het financieringstekort van de Britse staat fors omhoog wat nog meer opoffering en inlevering vergde van werknemers, werkzoekenden, zieken, gepensioneerden, enz. Kortom Soros vergaarde z'n fortuin ten koste van de armsten.

Financiert hij dan stichtingen in de Balkan en in het Oosten uit wroeging? Helemaal niet, hij doet er aan 'braindrain'. De val van het socialisme stortte onderzoek en wetenschap in de anarchie. Tal van intellectuelen en geleerden kunnen nog nauwelijks de eindjes aan elkaar knopen. En volgens Soros dreigen ze het kapitalisme in twijfel te gaan trekken. 'Ja', schrijft hij, 'de val van het sovjetsysteem dreigt een nederlaag te worden voor de vrije wereld. Wij slagen er niet in deze regio in de vrije wereld te integreren en bijgevolg valt ze uit elkaar.' Soros is bevreesd voor 'de extreme broosheid van de democratie (lees: het kapitalisme) in de voormalige communistische landen'.[1]

Dus snelt de 'filantroop' het systeem ter hulp door Oost-Europese intellectuelen beurzen toe te kennen. Zo'n intellectueel uit het Oosten is spotgoedkoop en dat kan hoogst rendabele belegging blijken.

Met zijn kritiek op het nationalisme van de huidige machthebbers trekt Soros heel wat intellectuelen aan. En hij speelt het handig. In ex-Joegoslavië verleent hij niet enkel financiële steun aan de pro-Amerikaanse pers in Belgrado, maar eveneens aan enkele eerder linkse contestanten. Het anarcho-satirisch weekblad *Feral Tribune* in Zagreb bijvoorbeeld, of het eerder libertaire Anti-Oorlogscentrum in dezelfde stad. Maar daarmee prijst hij alleen maar de vrije markt de hemel in.

Soros valt het nationalisme aan, en omwille van het heersende racisme in ex-Joegoslavië lijkt dat een goede zaak. Maar Soros wil het nationalisme voorstellen als een stigma van het communistische verleden van de regio. Genezing is enkel mogelijk door verder te gaan op de weg van het kapitalisme, naar een totaal 'open' samenleving. Lees: open voor het Westen en z'n multinationals. Soros dient voor de ideologische recuperatie van ontgoochelde Oost-Europese intellectuelen.

We kunnen niets bewijzen, maar toch zijn we ervan overtuigd dat Soros met en voor de CIA werkt. Want het 'Agentschap' bespiedt de economische en politieke 'decision makers' in Europa en Japan. En een beursspeculant heeft voortdurend nood aan exclusieve strategische informatie. Als wederdienst kan Soros een ideale dekmantel bieden voor de occulte CIA-financieringen die we eerder beschreven.

1. George Soros, 'Sauver la démocratie à l'Est', Albin Michel, Parijs, 1993, p.170.

Beursmiljardair promoot de 'civiele maatschappij'

Om het socialisme te ondermijnen creëerde George Soros al in de jaren '80 stichtingen in Hongarije, Tsjechoslovakije, Polen en Rusland. In China steunde hij anticommunistische stromingen bij de voorbereiding van de omverwerping van het socialisme.

Welke voorstelling geeft Soros van de stichting die hij in China poogde op te richten? 'Een stichting van de civiele maatschappij, onafhankelijk van de staat en de partij.'[1] Dat verduidelijkt de betekenis van het concept 'civiele maatschappij' waar we verder nog op terugkomen. Bij Soros betekent het een beweging die de socialistische staat wil omverwerpen en vervangen door het kapitalisme.

Want Soros is natuurlijk vol lof over het systeem waaraan hij z'n fortuin dankt: 'Efficiënte concurrentie schept geen evenwicht maar optimaliseert de vrijheid van het individu door het minder afhankelijk te maken van externe betrekkingen.'[2] In klare taal: de kapitalistische concurrentie verleent aan een individu als Soros de vrijheid om een immens fortuin op te bouwen ten koste van miljarden kleine inkomens zonder 'afhankelijk te zijn van externe betrekkingen'. Te weten: een socialistische staat die de mensen in bescherming neemt.

Soros is wel degelijk een valkuil voor intellectuelen uit ex-Joegoslavië en het voormalige Oostblok.

1. George Soros, 'Sauver la démocratie à l'Est', Albin Michel, Parijs, 1993, p.34.
2. Idem, p.260.

sen. Er is dan nood aan progressieve krachten die de vissers steunen in hun strijd tegen de multinationals.

Of zoals dokter Dirk van Duppen schrijft als nationaal verantwoordelijke van de Belgische vereniging Geneeskunde voor de derde wereld: 'Consequent het humanitair recht in zijn ruimste zin toepassen, betekent in een systeem van ongelijkheid, onrechtvaardigheid en scherpe tegenstellingen tussen rijk en arm, dat men duidelijke keuzen maakt. Wil men het recht op gezondheid en op medische zorgen efficiënt en effectief verdedigen, dan volstaat het niet louter humanitaire hulp te beiden aan een noodlijdende derdewereldbevolking, maar moet men ook oorzakelijk gericht handelen. Anders wordt het dweilen met de kraan open, of wordt men zelfs gebruikt om een systeem van onderdrukking te bevestigen. Momenteel zijn bijvoorbeeld de "structurele aanpassingsprogramma's" van het IMF en de Wereldbank ingrepen die de toegankelijkheid tot de gezondheidszorg voor de armste bevolkingslagen het meest bemoeilijken. Het humanitair recht "de toegankelijkheid tot medische zorgen, zonder onderscheid naar ras, politiek, godsdienst, filosofie of afkomst" in ruime zin verdedigen, vereist steun aan de strijd tegen de IMF- en Werelbankpolitiek.'[9]

Nestlé sponsort AZG

Eens men zich overgeeft aan een logica van collaboratie met kapitalistische instituten, is het hek van de dam? AZG aarzelde zelfs niet om te collaboreren met een grote multinational die een nefast beleid voert voor de gezondheid van miljoenen kinderen.

We hebben het hier over de wereldmarktleider in babyvoeding: Nestlé. Hun markaandeel is moorddadig groot. Want Nestlé promoot agressief zijn melkpoeder, terwijl de zuigeling een aantal antilichamen uitsluitend uit de moedermelk kan putten. Loutere flessenvoeding is een van de voornaamste oorzaken van de gezondheidsproblemen van kinderen in de Derde Wereld, zoals Unicef en de Wereldgezondheidsorganisatie aangeven (WHO). Managing Director James Grant van Unicef geeft aan dat dagelijks drie- tot vierduizend kinderen sterven omdat ze geen borstvoeding kregen. Dit misdadige beleid van Nestlé veroorzaakte terecht een internationale boycot door verscheidene NGO's.

Niettemin woedde er binnen de leiding van AZG-België in mei '92 een discussie over een mogelijk partnership met Nestlé. Door een gunstige wind belandde het verslag van die vergadering op onze tafel. En het legt een verbijsterend gebrek aan ethisch besef bloot (zie volgende pagina). Sommige verantwoordelijken bij AZG collaboreren zonder de minste wroeging met een multinational die het bij ieder gewetensvol mens verkorven heeft.

Geld verklaart nochtans niet alles. Iedere keer dat een organisatie of een intellectueel een knieval maakt voor de heersende kapitalistische ideologie hoeven we daar niet *per se* de vleespotten van de CIA en consorten achter te zoeken. We beweren enkel dit: 1. We moeten niet naïef zijn. Indien men aan de 'ideeënoorlog' miljoenen dollars spendeert, moeten die toch ergens terecht komen. 2. Er is maar één middel om alle misverstanden en elk oneigenlijk gemanipuleer in de humanitaire sector te vermijden. Systematisch alle informatie en ieder standpunt ontleden: wie voert het woord en volgens welke ideologie? Welke belangen worden verdedigd? Geen solidariteit zonder politieke analyse. Men kan geen volk ontvoogden zonder zich van de heersende ideologie te bevrijden.

,De mediageile grootheidswaanzin van Bernard-Henry Lévy kwam reeds voldoende aan bod. Maar het is vooral belangrijk dat de paden van zijn glorieuze denken geplaveid zijn met alle cliché's van de heersende ideologie. Lévy zou het nooit tot grote lieveling van *TF1* (en aanverwanten) geschopt heb-

Waartoe dient Kouchner?

Michel Floquet en Bertrand Coq, twee Franse journalisten die de humanitaire organisaties in Joegoslavië volgden, beschrijven de rol van de geestelijke vader van AZG:

'Bernard Kouchner bekleedt een heel specifieke plaats in het presidentiële apparaat (van Mitterrand, nvda). Op uitnodiging van Michel Rocard vervoegt hij de regering in 1988. Op dat moment is hij een van de vertegenwoordigers van die "civiele maatschappij" waarvoor de beroepspolitiekers wat ruimte vrij willen maken. Zijn portefeuille is nagelnieuw en op zijn maat gesneden: staatssecretaris voor humanitaire actie. De populariteit van Kouchner moet uitstralen over het hele Elysée.
En zijn inzicht maakt het staatssecretariaat, en later het ministerie, precies tot het instrument waar de president op wachtte: een optimale populariteitsbooster.
Bernard Kouchner is zowat overal inzetbaar. Wanneer bijvoorbeeld in september 1992 de peilingen voor het Maastrichtreferendum een gevaarlijke toename van neen-stemmers aangeven, schuift het staatshoofd Bernard Kouchner naar voor. Hij stelt in hoofdzaak dat de enige humanitair correcte stem een "ja" aan Maastricht is. "Om de inwoners van Sarajevo te beschermen, hebben we nood aan meer Europa", luidt het.
(...) De wankele tegenstanders van Maastricht krijgen zes dagen later het genadeschot. Op 15 september krijgen ze immers te horen dat "men niet het recht heeft de hongerende kinderen in Somalië en in de hele Derde Wereld de unieke kansen van een Europese Unie te ontzeggen".'[1]

Kouchner gebruikt dus Sarajevo en Somalië om reclame te maken voor de Europese Unie. Maar die moet precies het Europese neokolonialisme in Afrika en het Midden-Oosten nieuw leven inblazen. En diezelfde Europese Unie is mede-aansprakelijk voor de Joegoslavische puinhoop, omdat de EU lijdzaam Duitsland is gevolgd toen het Joegoslavië opblies en er de oorlog ontketende.

1. Michel Floquet en Bertrand Coq, 'Les Tribulations de Bernard K. en Yougoslavie ou l'imposture humanitaire', Albin Michel, Parijs, 1993, p.16-18.

ben indien hij met één woord had gerept over de misdaden van het Franse kolonialisme in Afrika. Lévy zou zijn geliefde camera's zien vertrekken indien hij de moed had opgebracht om toe te lichten dat de Rwandese genocide voorbereid was met de medeplichtigheid van het Franse en het Belgische leger. Mocht hij het Westen van misdaden tegen de mensheid beschuldigen vanwege het embargo dat elke maand koelbloedig 4.500 Irakese kinderen vermoordt dan zou Lévy geen mediavedette meer zijn, maar een tv-balling.

Een vedette, zolang hij plat gaat

Lévy heeft er geen moeite mee te kruipen, zolang hij maar 'arriveert'. Hij likt de hielen van de groten der aarde en heult met de heersende ideologie. Hij verontwaardigt zich niet over de misdaden van het kapitalistische Westen, maar enkel over de - reële of denkbeeldige - misdaad begaan door de vijanden van het Westen. In ruil kan de 'grote schrijver' straffeloos de grootste stommiteiten uitkramen zonder dat iemand hem er de neus mee inwrijft. Niemand geeft een krimp wanneer hij de *Islamitische Verklaring* van Izetbegovic bestempelt als 'een jeugdzonde'... terwijl de man zeventig was toen hij de tekst in 1990 heruitgaf! In zijn literaire dagboek 'Le Lys et la Cendre' rept Lévy met geen woord over de agressie van de troepen van Izetbegovic tegenover moslim geloofsgenoten: in Bihac in oktober '93 en andermaal in augustus '94. In datzelfde boek,[10] net als in z'n film 'Bosna', raakt Lévy ook straffeloos weg met de fabel als zouden in het concentratiekamp van Jasenovac de Kroatische fascisten alleen maar joden vermoord hebben. Het aantal uitgeroeide Serviërs lag er nog veel hoger.

Lévy speelt het subtiel. Hij lijkt kritiek te leveren op het Westerse systeem, terwijl hij netjes in het gelid loopt. Met handen en voeten schreeuwde hij om een militaire interventie: precies wat de VS en Duitsland beoogden!

Lévy speelt feilloos in de kaart van de NAVO. Waarop is die sinds 1990 immers uit? Zich opdringen als natuurlijke superflik in Oost-Europa en in de ex-Sovjetunie, met een vrijgeleide om offensief te kunnen optreden buiten haar territorium. De openbare opinie moet dus geconditioneerd worden tot ze die interventie aanvaardt. Of beter nog: tot ze er 'spontaan' om vraagt. Ook Hitler vroeg de Duitse media in 1938 om het publiek te manipuleren: 'We moeten nu het Duitse volk psychologisch bijschaven en voorbereiden. U dient te tonen dat we de zaken niet vreedzaam kunnen verwezenlijken en dat geweld dus moet. In het huidige stadium dient u daarvoor geen geweld als dusdanig te tonen. Maar zet de buitenlandse politieke toestand in een daglicht waardoor het Duitse volk stilaan zelf om geweld gaat roepen.'

Vandaag past men dezelfde methode toe. De NAVO bespeelt het publiek tot het zich neerlegt bij een agressieve militaire strategie. Lévy is een pion in deze *des*informatiecampagne. In zijn pleidooi voor een militaire interventie schrijft hij bijvoorbeeld: 'Het zijn toch vreemde tijden waarin het idee van oorlog op zich, dus van het gebruik van geweld om je hoogste goed te verdedigen, als plusminus absurd wordt beschouwd.'[11]

Dat is dubbel gelogen! Vooreerst leven we in tijden waarin de VS hun gewapende interventies opstapelen: Granada, Panama, Irak, Somalië, Joegoslavië... Ten tweede gaat het om agressie die niets te maken heeft met het 'hoogste goed' maar alles met vunzige imperialistische schraapzucht: controle over de olievelden, sleutelregio's militair domineren en iedere vorm van volksweerstand onderdrukken.

Lévy is de hele tijd druk in de weer met z'n imago van hoogst oorspronkelijk auteur. Terwijl hij voortdurend opgewarmde kost herkauwt. Zo portretteert hij de Serviërs als nazi's: 'Vreemd, ja, die prille zomer ('92) in Belgrado. Uitgedoofde blikken, sombere gezichten. (...) Een schuldgevoel ook - alsof een heel volk

Artsen Zonder Grenzen: stiekem huwelijk

Uittreksel uit het verslag van een vergadering van de beheerraad van Artsen Zonder Grenzen op 6 mei 1992 (onze vertaling):

'We kregen een concrete aanbieding en de communicatie-afdeling vraagt het standpunt van de Raad van Beheer over een partnership met de producten Lion, Nuts, Rolo en Yes van de firma Nestlé-Belgilux. Driehonderd grootwarenhuizen zullen die producten aan hun klanten aanbieden ten bate van AZG. Op elk verkooppunt zullen spaarkaarten beschikbaar zijn waarop de klant twaalf aankoopbewijzen kan kleven. Per ontvangen kaart wil Nestlé honderdtwintig frank storten aan AZG. Als tegenprestatie aanvaardt AZG het aanbrengen tijdens de campagne van hun naam en logo op de gebruikte displays.

Philippe Autier (een beheerder) maakt duidelijk bezwaar tegen Nestlé omdat die firma erg in opspraak kwam aangaande verlopen melk voor de Derde Wereld. Hij aanvaardt niet dat een onderneming munt slaat uit de naam van AZG.

Pierre Harzé antwoordt dat wat de media betreft **een partnership met Nestlé volstrekt werkbaar is. Het grote publiek weet niet dat de aangeboden producten tot de Nestlé-groep behoren.**

Jean-Pierre Luxen voegt daaraan toe dat Nestlé natuurlijk de naam van AZG gebruikt om er geld mee te verdienen, maar de RvB heeft zich uitgesproken voor sponsoring dus moeten we die beslissing vandaag ook implementeren.

Walter Staveloz merkt op dat we met één product op twee bij de Nestlégroep belanden. Vittel, Buitoni, Findus, Perrier, enz. behoren toe aan Nestlé met een zakencijfer van 26 miljard.

Besluit: na stemming (4 x ja, 2 x neen) aanvaardt de Raad van Beheer sponsoring door de firma Nestlé.'

De leugens van B.-H. Lévy

Uittreksels uit 'Sarajevo: stop het bloedbad'

'In Sarajevo zijn geen "linies". Men kan er niet eens spreken van een belegering. Het heeft meer weg van een val of een fuik waaruit men niet meer weg kan. Sarajevo, de rattenval. Sarajevo, het getto.

Waarom verhullen dat de regering van Izetbegovic zelf de inwoners van Sarajevo verbiedt de stad te verlaten?

In de Dobrinjawijk verschieten tienduizenden kinderen hun laatste kogels, voeden zich met netelsoep en drinken detergenten...

Waarom verhullen dat de regering van Izetbegovic en de moslimmilities voedings- en andere middelen opslaan (internationale humanitaire hulp incluis) om de prijzen op de zwarte markt de hoogte in te jagen?

Want Sarajevo is ook de stad van de sluipschutters. Natuurlijk zijn er de obussen en de lukrake bombardementen. Maar eerst en vooral zijn er de verdoken scherpschutters in de heuvels. Vanaf het krieken van de dag bespieden ze de zeldzame inwoners die zich buiten de kelders wagen om ze af te schieten als konijnen.

Lévy verbergt dat ook de moslimstrijdkrachten dergelijke misdadige *snipers* bevat die op de burgerbevolking schieten.

We zochten daar vijf intellectuelen op... Een assistent aan de universiteit, een advocaat, een ingenieur elektriciteit, een prof, een student... en natuurlijk Kemal Muftic, de presidentiële raadgever die ons tot hier bracht.

Wat is de geloofwaardigheid van vijf getuigen (allemaal uit de hogere klassen: de enige die BHL frequenteert) bijeengebracht door een officieel raadgever van Izetbegovic? Moet men er niet minstens een andere bron op natrekken? Hier blijkt duidelijk hoe Lévy botweg de propaganda van Izetbegovic overneemt.

Wist je, zei de ingenieur (...) dat er Serviërs zijn, jawel, in Sarajevo, die zo'n 30% van ons en die aan onze zijde vechten?

Niet waar: een klein groepje Servische hogere officieren diende als alibi (zonder reële macht) binnen het moslimleger van Izetbegovic. Ze gingen later de kast in. Het is wel zo dat Sarajevo een aanzienlijke Servische burgerpopulatie telde. Maar die vocht helemaal niet aan de zijde van Izetbegovic: ze was er het slachtoffer van. Uiteindelijk werd ze uit de Servische wijken van Sarajevo verjaagd.

(Opnieuw in Belgrado) Het gevoerde sanctiebeleid mist duidelijk z'n uitwerking niet. Belgrado is Bagdad niet. De economie overlapt die van Europa en kan in geen geval autarkisch functioneren. Nu al zitten de ondernemingen in ademnood...

Lévy is opgetogen over een embargo dat een aanzienlijk deel van de Irakese bevolking in de grootste ontbering stortte en duizenden kinderen en ouderen de dood injoeg. Zonder commentaar.

Niet waar: Irak kon evenmin zelfbedruipend overleven want het betrok 70% van alle voedingsmiddelen uit het buitenland. Het embargo velde honderdduizenden Irakezen - vooral kinderen - die van het Westen geen verzorging mochten krijgen. Lévy dekt die misdaad toe. Hij is enkel verbolgen als het in het Westerse kraam past.

We kunnen niet met z'n allen om het hardst "Hop Maastricht, Hop" blijven roepen indien we ons gelijktijdig neerleggen bij een ontzettende stap achteruit zoals de mogelijke val van de Bosnische hoofdstad.'[1]

Maastricht belichaamt een reactionaire Europese politiek die het patronaat begunstigt en de lonen en sociale verworvenheden aantast. Lévy is zelf een vooraanstaande kapitalist (vice-voorzitter van de tweede Franse houtgroep). Wat kan het hem schelen?

1. *Why*, Publication for human Rights and Peace, 1992.

uit een nachtmerrie ontwaakt en z'n zinnen terugvindt. Duitsland moet er in '44 net zo uitgezien hebben. Alle volkeren ter wereld moeten er zo uitzien, de dag na hun misdaad...'[12]

Iemand die Belgrado kent, weet dat dit beeld enkel bestaat in het hoofd van Lévy die de realiteit verwart met z'n fantasmen. Zo denkt een Serviër niet. En de vergelijking 'Serviër = nazi' is weinig origineel. Ze maakt deel uit van het klassieke arsenaal om tegenstanders van het Westen te verketteren. De VS hielden krek hetzelfde vertoog om het publiek klaar te stomen voor een oorlog tegen het Irakese volk die reeds lang in de schuif lag. Voor een praktijkbenadering van het demonische vijandbeeld, verwijzen we naar ons boek 'Attention, médias!'[13]

Premier Shamir van Israël, en later ook de Amerikaanse president Bush, vergeleek Saddam Hoessein met Hitler. En tal van intellectuelen beaamden dit in koor. Daarna werd de Serviërs een duivelspak aangemeten. Het thema 'Serviërs = nazi's' is bedacht door het Amerikaanse pr-agentschap Ruder Finn als een georganiseerde medialeugen. En opnieuw vond (en betaalde?) men 'oorspronkelijke' intellectuelen die als klankbord fungeerden.

Patronale 'verdringing'

De vergelijking met het nazisme is wel een heel oud liedje. Tijdens de Suezcrisis van 1956 viel Frankrijk Egypte aan: de aartskolonialistische Franse buitenlandminister noemde Nasser toen ook een Hitler. Lévy brengt oud nieuws. Een afgezaagd cliché dat eindeloos herbruikbaar is. Indien de VS morgen Cuba of Noord-Korea aanvallen, zal weer een andere Lévy ons in een uitermate 'oorspronkelijk' proza aantonen dat die volkeren 'eigenlijk' nazi's zijn.

Lévy is trouwens al goed op weg. Zo blijft hij ook hameren op een andere gemeenplaats van rechts: fascisme en communisme zijn aan elkaar gewaagd. Een handige zet die bij voorbaat iedere kapitalistische agressie tegen communistische landen of bewegingen rechtvaardigt. Wat schrijft Lévy?... Zet je alvast schrap, want deze grote denker wil absoluut even ingewikkeld als authentiek zijn: 'De Servische nationaal-communisten herstellen het etnische maatschappijbeeld. Maar dat ontstond waar en wanneer? (...) We moeten afstappen van het toonaangevend politieke occultisme in het post-communistisch theoretisch denken. We zijn toe aan een nieuwe theorie met een ander systeem van metaforen. De kruising als metafoor, bijvoorbeeld. Of het enten. Of de synthese, in een quasi chemische zin. We vertrekken van atomen. Of nog beter: van moleculen die uit atomen bestaan. En de boel ontploft. Een *oerknal*. Moleculen barsten open en ont-ketenen hun gevangen atomen die in alle vrijheid nieuwe bindingen aangaan. Nieuw of oud? Nieuw en oud. Uit de binding van oude elementen met andere oude elementen onstaan nieuwsoortige samenstellingen.'[14]

Wanneer men zich geen raad weet met een sociale realiteit is de verleiding groot om een verklaring op te diepen uit een andere wetenschap: de scheikunde bijvoorbeeld! Het voordeel is dat men om het even wat kan vertellen aangezien de atomen 'in alle vrijheid nieuwe bindingen aangaan' (sic). Maar waarom gaat Lévy het toch zo ver zoeken? Omdat hij, zoals het een rechtse ideoloog betaamt, het bestaan van klassen in de maatschappij ontkent. In dit verband spreekt een citaat van de grote Franse socioloog Roland Barthes boekdelen: 'De bourgeoisie is de sociale klasse die onbenoemd wil blijven'.[15]

Want onze 'neutrale' schrijver is zelf een grote kapitalist. Hij is met name vicevoorzitter van de groep Becob, de nummer twee van de Franse houtindustrie waarin hij en zijn familie 65% van het kapitaal bezitten.[16] In een interview uit 1993 begaat hij trouwens een veelzeggende verspreking: 'Als een dode zomaar een dode is, indien waarlijk niets nog het onderscheid toelaat tussen goede en

'Van Bosnië ken ik niets'

B.-H. Lévy werkte met handen en voeten aan de mythe van Izetbegovic. In zijn teksten wordt een moslimintegrist een groot antiracistisch en antinationalistisch democraat die onze bescherming verdient tegen het Servische nationalisme. De ware Izetbegovic is zelf een reactionair en fanatiek nationalist. Uiteindelijk klaagt zelfs z'n eerste minister Silajdzic hem aan. Wanneer men hem met de neus op de feiten drukt (in februari '96) zoekt Lévy nog een vluchtweg:

'Ik ben geen Bosniër. Ik ben een vriend van het Bosnische volk die hen in moeilijke tijden poogde te helpen. De geëigende weg liep langs president Izetbegovic, in zoverre die de volksweerstand belichaamde. Dat betekent nog geen onvoorwaardelijke erkenning van een binnenlandse politiek waar ik niets van ken (sic) en die mijn zaak niet is.'[1]

Geen commentaar!

1. Interview met *Le Soir* (België), 26 februari 1996.

slechte doden, zeg maar het onderscheid tussen een banaal arbeidsongeval bijvoorbeeld, en iemand die omkomt in een kamp...'[17] Tekenend voor een patronale mentaliteit. Voor de kapitalist Lévy is een dodelijk arbeidsongeval het vernoemen niet waard. Het zal hem een zorg zijn dat het ondergeschikt maken van de veiligheid aan de productiviteit opnieuw voor een toename zorgt van het aantal arbeidsdoden. Arbeiders die men aan de uitbuiting offert, zijn voor Lévy 'irrelevante doden'. Patroons horen liever niet dat zij mensen de dood injagen...

Indien je de evidentie maar voldoende ontkent...

Waarom zijn Lévy's verklaringen zo verward? Door het ontkennen van de klassenmaatschappij. Hij kan dus niet anders dan zich opzettelijk blindstaren. Bijvoorbeeld op Milosevic die hij afschildert als een 'nationaal-communist'. Omdat het Westen de Servische president eerst wilde vervangen door een veiliger figuur, werd de man vaak afgeschilderd als een gevaarlijke communist. In werkelijkheid maakte Milosevic carrière als bankier, voornamelijk in de VS. Hij was een absoluut voorstander van kapitalisme en privatisering (zie het einde van hoofdstuk 12). Om van Milosevic een 'nationaal-communist' te maken, hoeft Lévy enkel de essentie te verbergen: diens pro-kapitalistische programma.

Onze vermaarde schrijver houdt niet van eenvoudige logica. Hij ontkent dat het Kapitaal zich van het fascisme bedient om een opstandige samenleving in zijn macht te houden. Terwijl het communisme (dat men niet moet verwarren met een ontaarde staatsstructuur zoals de terminale USSR) een samenleving is waarin de arbeiders en andere werkers een einde maken aan die macht van het Kapitaal. Een communistische en een fascistische samenleving hebben dus niets gemeen. Maar Lévy verdedigt de macht van het Kapitaal. Het communisme is 'des duivels' en alle medialeugens zijn toegestaan...

Lévy, Kouchner en aanverwante intellectuelen hebben in hun kruistocht maar één ding voor ogen: het internationale interventierecht van de grootmachten veilig stellen. Sinds jaar en dag zijn de Balkanlanden het slachtoffer van 'imperiale' interventie: Oostenrijk-Hongarije, het Ottomaanse Turkije, het Rusland van de tsaren, Frankrijk en Groot-Brittannië, Duitse en Italiaanse fascisten... En vandaag is het de beurt aan Berlijn en Washington. De Balkanlanden moeten zich eerst en vooral bevrijden van het gekonkel, het gemanoeuvreer en de verstikkende betutteling der grootmachten. Al die pro-kapitalistische intellectuelen die de grootmachten aansporen tot nog meer tussenkomsten verkopen ons de hongerige wolf als schaapshond!

De kruistocht van Lévy en consorten berust op het postulaat dat de kapitalistische landen model staan voor de democratie. Daarom is het hun recht - meer nog, hun plicht - die democratie te exporteren. Maar wat zijn de reële uitvoerproducten van het Westerse kapitalisme naar de rest van de wereld? Kolonialisme en neo-kolonialisme. Dictators in het zadel helpen die onverbiddellijk zijn voor de eigen bevolking en gedwee aan het lijntje lopen van de grote multinationals: Mobutu, Pinochet, Apartheid... Het imperialistische Westen kan geen oplossing zijn voor 'alle volkeren der aarde' omdat het net zelf oorzaak nummer één is van het probleem.

Amnesty 'onpartijdig'?

Amnesty doet zich graag 'onpartijdig' voor. Maar in samenwerking met AZG en de anticommunistische organisatie 'Roemeense dorpen' startte Amnesty-België de beweging Balkan Actie. Dezelfde lijn als B.-H. Lévy: alleen de Servische nationalisten aanklagen en de Westerse grootmachten aansporen tot militaire ondersteuning van de moslim- en Kroatische nationalisten. Kortom, volgens het boekje van de NAVO. De humanitaire campagne was zo heel erg onpartijdig dat, toen een schepen uit Namen een Belgische vakantie wilde schenken aan een groep Servische oorlogswezen, Balkan Actie hem elke steun ontzegde. De slachtoffers hadden niet de juiste kleur! Een aantal leden begon zich vragen te stellen. Een intern document van Amnesty (zomer '95) gaat hierop in...

Amnesty International
Onpartijdige beweging
voor rechtstreekse tussenkomst
ter verdediging
van de mensenrechten

Intern
Enkele antwoorden op vragen die men u zou kunnen stellen aangaande de actie Bosnië.

- Steunt Amnesty een militaire tussenkomst?
- Amnesty neemt geen standpunt in - pro noch contra - aangaande militaire tussenkomsten. (...) Onze oproep richt zich tot de internationale gemeenschap die tot op heden vrijwel niets ondernam om de bevolking te beschermen. (...) Het is niet aan ons om uit te maken of die tussenkomst een militaire dimensie heeft.

Praktische tip: indien u een specifieke vraag niet kan beantwoorden, doe dan geen verwoede pogingen en formuleer evenmin uw persoonlijke overwegingen.
Het contact met de pers is voorbehouden aan gemandateerde medewerkers, in casu (...) en (...).

Wat betekent de term 'onpartijdig'? Is het niet hypocriet campagne te voeren voor een Westerse 'tussenkomst' tegen de Serviërs en zich daarna de handen in onschuld wassen wanneer de bommen ook werkelijk uit de lucht vallen?
Amnesty, dat de communisten er steeds van beschuldigde de vrije meningsuiting aan banden te leggen, dringt er nu zelf bij de leden op aan 'geen persoonlijke overwegingen te formuleren' en de pers niet te woord te staan! Vreemde opvatting van het publieke debat.

'Internationale gemeenschap', 'civiele maatschappij' en andere mentale rookgordijnen...

Hoe kan men een onrechtvaardige samenleving veranderen zonder de fundamentele structuren aan te pakken? Intellectuelen zoals Lévy of Kouchner zijn meesters in het goochelen met rookgordijnen. Twee termen zijn wel erg in de mode: de 'civiele maatschappij' en de 'internationale gemeenschap'. In werkelijkheid zijn beide termen zinledig. Ze moeten uitsluitend de ware sociale verhoudingen verhullen.

Wanneer men, bijvoorbeeld, in de lente van 1997 beweert dat de 'internationale gemeenschap' troepen naar Albanië stuurt om er humanitaire hulp te bieden, liegt men de mensen drie keer voor. 1. De kostprijs van de troepenbeweging bedraagt het tienvoud van de werkelijk geboden hulp. Men had beter tractoren gestuurd dan tanks. 2. De werkelijke bedoeling schuilt in de bescherming van de Westerse (vooral Italiaanse) investeringen in dit neokoloniale delokaliseringsparadijs. 3. Men dient ten allen prijze een machtsovername door de communisten en het opstandige volk te vermijden.

De echte drijfveren schuwen het daglicht, dus spreekt men over de 'internationale gemeenschap' om de illusie van een 'hoogste goed' te wekken. Een 'internationale gemeenschap' met gemeenschappelijke morele en democratische waarden bestaat niet, laat staan dat ze die waarden wereldwijd moet afdwingen. De term ontkent de overheersing van de planeet door grootmachten die om suprematie strijden. De term zou de sociale klassen overstijgen.

Maar hoe kan men ook maar iets begrijpen van de internationale conflicten en oorlogsvoering indien men de essentie verbergt? Met name: dat een stuk van de wereld (de multinationals) beter wordt van de honger van de rest van de wereld. De toestand in de wereld is onverklaarbaar indien je de uitbuiting negeert. We staan hier voor één van de ideologische overwinningen van rechts anno jaren '70 en '80: het algemene stilzwijgen rond de uitbuiting. Het concept 'klassenmaatschappij' werd onbespreekbaar. Het is de hoogste tijd dat we dat taboe doorbreken.

Het concept 'civiele maatschappij' tapt uit hetzelfde vaatje. Dokter Dirk Van Duppen van Geneeskunde voor de Derde Wereld formuleert het zo: '(De (post)"modernistische" ideologie van de "civiele maatschappij" conceptualiseert) de maatschappelijke ontwikkelingen volgens het drieluik "staat", "markt" en "maatschappelijk middenveld". In plaats van de onverzoenlijke tegenstelling tussen uitbuiters en uitgebuiten, tussen onderdrukkers en onderdrukten of tussen rijk en arm te duiden, spreekt men over de tegenstelling tusen "de politiek" en "de economie", tussen "de markt" en "de staat" of tussen "de civiele maatschappij" en "de staat". In wezen ontkent ook deze analyse dat de rijkste bevolkingslaag zich verrijkt door de uitbuiting van de arbeiders en de boeren, dat de "staat" een instrument is in handen van de heersende klasse om het verzet tegen die uitbuiting te onderdrukken en dat de "markt" volledig onderworpen is aan de wetten van de kapitalistische jungle. De strategie van "(...) de civiele maatschappij" is fundamenteel voor het behoud van het privé-bezit van de produktiemiddelen. Ze stelt zich op tegen de klassenstrijd en pleit voor "conflictbeheersing" (...). Ze wil het volk doen geloven dat het zijn lot kan verbeteren door te "participeren" in die instrumenten die precies de uitbuiting creëren en de onderdrukking in stand houden, nl. de markt en de staat.'[1]

Ideologen van het slag van Lévy of Kouchner moeten het kapitalistische systeem legitimeren. Een onrechtvaardig systeem heeft alle baat bij een 'vaag' denken.

1 Dirk Van Duppen, in 'NGO's - Missionarissen van de nieuwe kolonisatie?', EPO, Antwerpen, 1994, p.247.

De 'Kitson-doctrine' of hoe men een vredesbeweging manipuleert

Hoe kan men in een land interveniëren, het bezetten en elke weerstand uitschakelen? Welke rol kunnen sommige vooraanstaande intellectuelen daarbij spelen? De NAVO bouwde hiervoor een hele strategie op vanuit de 'Kitson-doctrine'. Kitson is een Britse generaal die uit de Engelse en Franse repressie van koloniale verzetsbewegingen een methodiek heeft gepuurd die hij in de jaren '70 kon toepassen in Ierland. De Franse journalist Roger Faligot analyseerde de Kitson-doctrine in z'n opmerkelijk boek: 'Guerre secrète en Europe'.[1] Faligot legt o.a. de manipulatie van de 'pacifistische' beweging bloot. Bij Kitson is het een prioriteit:

'Vanaf decemeber 1971 overwoog Frank Kitson de oprichting van een vredesbeweging om het IRA politiek af te zonderen van de inwoners van de nationalistische getto's. Niets nieuws onder de zon. In Vietnam steunt het CIA pacifisten die het NLF vijandig gezind zijn en in Algerije poogden de dames Salan en Massu een verzoeningsbeweging op te zetten tussen Europese en moslimvrouwen.' Media en geheime diensten 'schuiven eensgezind twee Ierse vrouwen naar het voorplan. Vooral in het buitenland krijgt de beweging zo een extra feministisch tintje.'

Uiteindelijk gaat die beweging ten onder aan corruptie. De dames Williams en Corrigan besloten namelijk de veertigduizend pond van de Nobelprijs voor de Vrede voor zichzelf te houden. Maar het doel was bereikt: een vruchtbare psychologische oorlog tegen de revolutionaire weerstand van het IRA. Links intellectueel Europa was verdeeld en ontredderd.

Hoe bereikt men zo'n resultaat? Kitson geeft zelf tekst en uitleg: 'Men mag nooit de wereldopinie uit het oog verliezen én het volk moet trouw kunnen volgen - gebruik dus niet meer geweld dan nodig - maar... **de leefomstandigheden moeten zo georganiseerd worden dat ze voldoende lastig zijn voor de bevolking** in haar geheel om ontradend te werken (...) **Vooraanstaande leden van de gemeenschap moeten zoveel mogelijk met de regeringszijde geassocieerd worden**, vooral diegenen die bekend zijn om hun niet-gewelddadig verzet.'[2]

De strategie van Kitson wordt vandaag toegepast in vrijwel alle brandhaarden die onze wereld 'rijk' is. De gelijkenis met de gebeurtenissen in Joegoslavië is frappant. Vooreerst worden de ergste nationalisten door Washington en Bonn aangemoedigd en bewapend, tot in het hele land de oorlog losbarst. Wie zich vervolgens tegen de NAVO keert (in dit geval de Servische bevolking), ondergaat een moordend embargo opdat 'de leefomstandigheden voor de ganse bevolking voldoende lastig zouden zijn'. Het samenspel van oorlog en sancties wakkert bij de Servische bevolking het verlangen naar vrede en stabiliteit aan. Dat is het uitgelezen moment voor de NAVO om haar macht te tonen.

Maar het is heel belangrijk elke weerstand te breken en zelfs elke bewustwording van de ware doelstellingen van de interventie. Hoe? Door analyses te verspreiden die dermate verwarrend zijn dat ze de ware oorzaken verhullen. En door figuren populair te maken - en hier komen de media in het spel - die deze verhullende analyses mee verspreiden zo elke ernstige reflectie onmogelijk te maken. 'Uiteindelijk zijn het de ideeën die het wereldconflict beslechten', dixit Ronald Reagan.

1. Roger Faligot, 'Guerre spéciale en Europe', Flammarion, Parijs, 1980, p.277-287.
2. Frank Kitson, 'Low Intensity Operations', 1971, p.87.

De oorzaken verhullen

In zijn boek 'Guerre secrète en Europe' (zie hiernaast) toont de Franse journalist Roger Faligot hoe de Britse geheime dienst verenigingen van pacifisten en mensrechtenactivisten probeert te manipuleren tegen het IRA:

'Het betreft organisaties die de impuls moeten geven tot ontmoetingen, onderzoeksprojecten en seminaries over de oorzaken van het geweld en over de "verzoening der gemeenschappen". Het valt daarbij op dat ze het conflict allemaal benaderen als een probleem dat zich in essentie enkel in Noord-Ierland afspeelt en als een intercommunautaire aangelegenheid, maar onder geen beding als een bevrijdingsoorlog met als voornaamste protagonisten: het gehele Ierse volk (hoe verdeeld ook) en het Britse bezettingsleger.'[1]

Deze vaststelling is goed toepasbaar op bepaalde bewegingen die in ex-Joegoslavië actief zijn 'en meer bepaald op de publicaties van het "Centrum voor anti-oorlogsactie" van Pesic. Nergens wordt er gewezen op de verantwoordelijkheid van de Westerse grootmachten voor het uitbreken van de oorlog in ex-Joegoslavië (...). Alle aandacht wordt gericht op de etnische tegenstellingen om zo de echte oorzaken van de oorlog te verbergen.
Volgens hen kunnen de etnische tegenstellingen worden opgelost door het gedrag van de mensen te veranderen. Daarom pleiten zij voor psychologische begeleiding, antiracistische opvoeding in verdraagzaamheid en geweldloze weerbaarheid. Deze benadering lijkt progressief. Het zijn thema's die goed in de markt liggen bij de Groenen en de klassieke vredesbeweging. Men gaat echter volkomen voorbij aan het machtsspel van de grootmachten in Joegoslavië.'[2]

1. Roger Faligot, op.cit., p.281.
2. *Solidair*, 8 januari 1997.

Invallen en 'morele argumenten'

Om een inval te rechtvaardigen, durven de imperialistische grootmachten om het even welk moreel argument inroepen. Uit een lijstje dat we opstelden aangaande de vs blijkt dat men ze nooit kan geloven: moraal als cover. We moeten ze wellicht in gedachten houden voor hun volgende 'humanitaire interventies'...

Aangevallen land	Aangehaalde argumenten	Gecensureerde realiteit	Werkelijke doelstelling
Kongo (1965)	(Westerse) levens redden en 'stabiliteit' van het land	Een 'stabiel' Mobuturegime vrijwaart de neokoloniale uitbuiting	De guerrilla van Mulele verdrukken
Vietnam (1965-1975)	De democratie verdedigen tegen de communistische 'dictatuur'	Het Zuid-Vietnamese vs-bewind was een verdorven dictatuur	Azië controleren, het socialisme breken
Grenada (1983)	Het piepkleine Caraïbische eiland 'bedreigt' de veiligheid van de vs	Een links bewind voert sinds 1979 democratische hervormingen door	Controle over de Caraïben om Cuba af te zonderen en het Sandinistische Nicaragua te kunnen aanvallen
Panama (1989)	Bestrijding van de drugstrafiek van president Noriega	De CIA is betrokken bij talrijke drugstrafieken van 'bevriende' dictators	Controle over het strategische kanaal tussen Atlantische en Stille Oceaan
Irak (1991-)	Verdediging van het internationale recht tegen een schending van de soevereiniteit	Onder hoge vs-bescherming treedt Israël sedert 1948 de soevereiniteit van z'n buren met voeten	Heerschappij over de olievelden
Somalië (1992)	Humanitaire hulp aan de hongerende bevolking	De multinationals zogen ook de buurlanden leeg, maar die mogen van honger creperen	Macht over de strategische regio en de Somalische olievoorraden

Toen Amnesty Seselj en Tudjman steunde...

Gedurende de hele oorlog volgde Amnesty de officiële Westerse strategie (zie hiervoor) en voerde het uitsluitend campagne tegen de Servische nationalisten. In de jaren '70 en '80 genoot de fanatiekste van die nationalisten nochtans de steun van Amnesty!

Vojislav Seselj is de stichter en leider van de belangrijkste fascistische Servische militie die tussen 1991 en 1995 gruwelijke misdaden beging tegen de Kroatische en de moslimbevolking. Maar hij startte zijn politieke loopbaan (die op haat steunt) in 1984 in Sarajevo. Hij eiste onder andere de opheffing van Bosnië dat verdeeld moest worden tussen Kroatië en Servië.[1] Het Joegoslavische gerecht veroordeelde die aansporing tot nationalistische haat. Amnesty nam het volmondig op voor 'de vrije meningsuiting' van de extreem-rechtse politicus!

En dat is niet alles. In de jaren '70 begon Franjo Tudjman samen te werken met Kroatische fascistische kringen in Duitsland, Canada en de vs. Alweer een aansporing tot nationalistische haatgevoelens, maar dan in de andere richting. Veroordeeld in 1972 en later in 1981 (drie jaar cel), kon ook hij rekenen op de steun van Amnesty: hij kreeg zelfs het bevoorrechte statuut van 'adoptiegevangene'!

En dat is nog niet alles. Alija Izetbegovic werd in 1983 veroordeeld voor 'moslimnationalisme dat aanstuurt op een Bosnië als etnisch zuivere islamstaat'. Amnesty koos partij voor Izetbegovic.

Toeval of niet? Vanaf de jaren '70 werken een aantal Westerse mogendheden aan de destabilisering en desintegratie van Joegoslavië. Ze gebruikten en financierden daarvoor meerdere extreem-rechtse nationalistische fronten. De aanvoerders van de drie strekkingen kregen de steun van Amnesty!

1. Persberichten *Reuters* en AFP, 11 juni 1984. *Le Monde*, 23 november 1984.

1. Over de rol van 'deskundigen', zie Michel Collon, 'Attention, médias!', p.232-233.
2. *The Times*, 10 juni 1994.
3. Muravchik, 'The National Endowment for Democracy', American Enterprise Institute.
4. *Le Monde Diplomatique*, augustus 1996.
5. Reginald Moreels, Rapport Moral, 17 februari 1992, AZG-België.
6. *Le Soir*, 16 juli 1996.
7. Dirk Van Duppen, De NGO's in de 'Nieuwe Wereldorde', *Solidair*, 9 augustus 1995.
8. *Solidair*, 9 augustus 1995.
9. Mark Vandepitte, Freddy Merckx, Pol De Vos, Dirk Van Duppen, 'NGO's. Missionarissen van de nieuwe kolonisatie?', EPO, Antwerpen, 1994, p.68.
10. B.-H. Lévy, 'Le Lys et la Cendre', Parijs, Grasset, 1996, p.147.
11. *Le Monde*, 5 januari 1993.
12. *Le Point* (Frankrijk), heruitgave tijdschrift *Réseaux*, Parijs, 1992.
13. Michel Collon, 'Attention, médias!', hfdst. 3, o.a. p.62.
14. B.-H. Lévy, 'Le Lys et la Cendre', Parijs, 1996, p.102-103 (onze vertaling).
15. Roland Barthes, 'Mythologies', Parijs, Seuil, 1957.
16. *Balkans Infos* (Frankrijk), nr. 2, p.8.
17. *Le Monde*, 5 januari 1993.

19. Ronde Tafel voor Vrede

Ronde Tafel voor Vrede

Michel Collon bezorgde het manuscript van *Blufpoker* aan enkele personaliteiten uit de Vlaamse vredesbeweging. Hij bracht Jef Deloof (Artsen voor Vrede), Eloi Glorieux (Forum voor Vredesactie, op 13 juni 1999 voor Agalev verkozen in het Vlaamse parlement), Katlijn Malfliet (Pax Christi), Georges Spriet (Vrede) en Wies Jespers (Anti-Imperialistische Bond) bijeen voor een rondetafelgesprek, eind juni 1999 in Brussel.

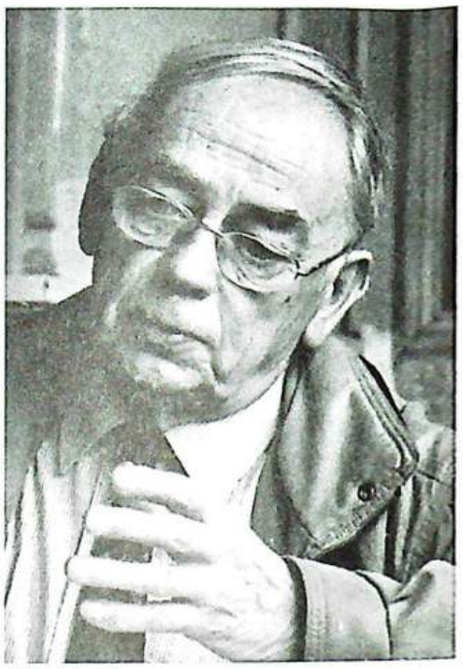
Jef Deloof

Jef Deloof (Artsen voor Vrede):

De rol van de NAVO, zoals Michel Collon die schetst, is uiterst belangrijk. Het valt op hoe gevoelig de Amerikanen reageren telkens Europa zich militair een beetje autonomer wil opstellen. De Verenigde Staten willen wel dat wij wapens en militairen hebben, maar alleen de hoogst nodige. Ze verkiezen een verhouding zoals in de Golfoorlog: zij bombarderen met gesofisticeerde apparatuur, en Europa betaalt de factuur. De VS willen ook hun nieuwe wapens uittesten. Die staan nog niet helemaal op punt, ze dachten met hun hoogtechnologische bommen en kruisraketten veel meer te kunnen bereiken. Om hun technologische capaciteit nog te verbeteren, verhogen de VS hun militaire budget.

In *Blufpoker* komt het gevaar van de NAVO en de Verenigde Staten onvoldoende tot uiting. De luchtmachtbasis van Kleine Brogel is een duidelijke illustratie van die dreiging. Het is één van de Amerikaanse atoombasissen in Europa. Van hieruit kunnen de VS aanvallen lanceren. En wij hebben daarover absoluut niets te vertellen.

De rol van Duitsland daarentegen mag niet overroepen worden. Je hebt in Duitsland niet alleen de generaals en de vroegere rechterzijde van Kohl (CDU, christen-democraten) en Strauss (CSU, de rechtse christen-democratische partij van Beieren). Vandaag is er een rood-groene regering aan de macht. En bij de Duitse bevolking leeft geen overheersingsdrang, maar juist een hevige allergie voor de militaire aanpak. De vredesbeweging staat vrij sterk in Duitsland.

Eloi Glorieux (Forum voor Vredesactie):

In *Blufpoker* vind ik veel van mijn standpunten terug. Met één bedenking. Het Amerikaanse militaire apparaat is na het verdwijnen van het Oostblok op zoek gegaan naar nieuwe taken. In het ontstaan en uitvechten van nieuwe conflicten speelt het militair-industriële complex een belangrijke rol. Voor het eerst sinds Reagan met zijn Star Wars, heeft VS-president Clinton een enorme verhoging van het defensiebudget doorgevoerd, voor zijn Strategic Defense Initiative. Ik denk dat de drijfveer om de geprivilegieerde positie van het militaire establishment in stand te houden en uit te breiden, een belangrijker verklaring is voor gewapende conflicten dan politieke complottheorieën.

Georges Spriet (Vrede):

Ik heb het ook moeilijk met de stelling dat Duitsland het conflict in Joegoslavië heeft uitgelokt en gestimuleerd. Ik denk dat het eerder lokale krachten waren die een opsplitsing van het land wilden. Dat zag je al met de nieuwe Joegoslavische grondwet van 1974. Tito trachtte de situatie te kalmeren door wat meer autonomie toe te kennen aan de republieken. Dat gaf Duitsland de mogelijkheid om economisch met Slovenië en Kroatië in zee te gaan. Bonn, en later ook Washington, speelde dus in op een plaatselijke dynamiek.

Met de oorlog in Joegoslavië is overduidelijk gebleken dat de Verenigde Staten hun absolute overwicht in de NAVO volledig terughebben. Een overwicht dat in het begin van de jaren negentig een beetje aan het tanen was.

De VS hebben de oorlog ook gebruikt om de Verenigde Naties volledig buitenspel te zetten. De VN hebben hun rol nooit kunnen spelen. Generaal Briquemont heeft letterlijk gezegd: 'Geef mij 30 of 35.000 man en de zaak is opgelost.' Dat waren 10 à 15.000 soldaten méér dan de VN op dat moment op het

terrein hadden. Maar in plaats van méér VN-troepen, heeft men er nog een paar duizend afgedaan. Na de NAVO-bombardementen kon men plots wél 60.000 militairen inzetten... niet voor de VN, maar voor de NAVO!

Met zijn nieuwe strategie kan de NAVO overal tussenkomen, ook buiten de eigen verdragszone. Zogenaamd tegen de dreiging met massavernietigingswapens, drugs en andere islamitische gevaren. De oorlog in Joegoslavië heeft meteen getoond wat dit betekent.

In de Joegoslavië-oorlog zijn Duitse troepen voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog in het buitenland opgetreden. Het militair-industriële complex van Duitsland concentreert zich en wordt dynamischer. Het neemt een Europese dimensie aan. Europa werkt al aan een gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid. Als daar nog een Europese militaire industrie bijkomt, hebben we een volledig Europees militair-industrieel complex. De Joegoslavische crisis zal Europa nog verder drijven in haar concurrentiestrijd met de VS.

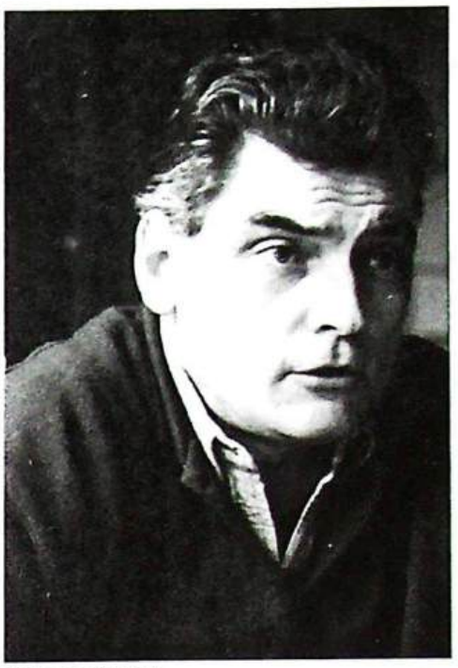
Georges Spriet

Katlijn Malfliet (Pax Christi):

Ik vind *Blufpoker* vooral belangrijk om de mensen de ogen te openen voor de ware aard van oorlogen en conflicten. Maar de band tussen de binnenlandse problematiek en de internationale geopolitiek vind ik te weinig uitgewerkt. In Joegoslavië waren de religieuze tegenstellingen essentieel om het conflict te doen losbarsten. En wat opvalt is dat niet alleen de Joegoslavische federale republiek, maar alle socialistische federaties, zoals de Sovjet-Unie en Tsjecho-Slowakije, zijn uiteengespat. Dit was blijkbaar een voorwaarde om zich te ontdoen van de communistische erfenis.

Mijn tweede kritiek betreft de onderschatting van de factor Rusland. Rusland doet zich voor als bijzonder zwak. Economisch en politiek klopt dat, maar het land blijft sterk op het vlak van militaire en buitenlandse politiek. Rusland heeft zijn eigen, verborgen agenda. Het heeft zijn wapenproductie sterk opgedreven en gemoderniseerd, is in feite nooit tot reconversie overgegaan. Het heeft een eigen strategie ten aanzien van de vroegere sovjetrepublieken en ten aanzien van Zuidoost-Europa. Rusland en Servië zijn eeuwenoude bloedbroeders, die gemeenschappelijke doeleinden nastreven.

De vredesbeweging en de politieke wereld

Katlijn Malfliet:

Na de ontbinding van het Warschaupact hadden wij als vredesbeweging moeten ijveren voor de ontbinding van de NAVO. We hadden duidelijk aan de bevolking moeten zeggen dat wij die NAVO helemaal niet meer nodig hebben. Nu drijft de NAVO de spanning op door uit te breiden naar Centraal-Europa. Rusland gaat dat aangrijpen om naar de voormalige sovjetrepublieken toe te stellen: 'Wij hebben een gemeenschappelijke vijand, dus een gemeenschappelijk belang. Wij moeten samen onze grenzen bewaken.' De unie van Rusland met Wit-Rusland is hier een eerste stap. Er wordt een web van verdragen gesloten tussen al die nieuwe, zogenaamd onafhankelijke staten. Dat zal belangrijk worden voor de krachtsverhoudingen binnen Europa. Ik ben vrij pessimistisch over de kansen om tot een pan-Europese gemeenschap te komen.

En dan is er de Europese defensiepolitiek. Als vredesbeweging moeten we daarover een standpunt innemen. Maar ook de militaire planning van Europa verloopt grotendeels achter de schermen. Dat maakt het moeilijk om de mensen te mobiliseren zoals met de kernraketten in de jaren tachtig. Ik vrees dat wanneer alles duidelijk wordt voor de publieke opinie, het al te laat is.

Wies Jespers (Anti-imperialistische Bond):

Je moet het bewustzijn van de bevolking niet onderschatten. Tijdens de NAVO-bombardementen op Joegoslavië was de publieke opinie toch erg bezorgd. De vraag is hoe je daar richting aan geeft, met welk programma de vredesbeweging naar de bevolking toestapt.

Mevrouw Malfliet zegt: 'We hadden als vredesbeweging moeten zeggen: het Warschaupact is verdwenen, de NAVO moet ook weg.' Bij de laatste antiraketten-betoging had de vredesbeweging de eis opgenomen dat de NAVO moest ontbonden worden. Toen heeft een deel van de vredesbeweging, onder druk van de grote politieke zuilen, die betoging afgeblazen. Vooral de top van de SP en een deel van de vakbondsleiding vonden de eis 'Ontbinding van de NAVO' onaanvaardbaar. Agalev, toen nog oppositiepartij en voor een deel gegroeid dankzij de vredesbeweging, ging ook akkoord om de betoging af te gelasten. Dat betekende de facto het einde van VAKA (Vlaams Actiecomité tegen Atoomwapens) als vredesbeweging.

Het is goed dat de vredesbeweging probeert te werken in de vakbonden en het is interessant relaties te onderhouden met de politieke partijen. Maar belangrijker is een eigen programma te hebben. Ook als dat wil zeggen dat je tegen de stroom ingaat. Met druk uitoefenen op parlementairen kom je er niet. De SP heeft de rakettenkwestie electoraal gebruikt. Maar eenmaal in de regering, heeft ze de vredesbeweging teruggefloten.

Georges Spriet:

Ik vind wél dat je naar de politieke partijen moet stappen. Met ons anti-NAVO-standpunt vinden we enige steun bij de Volksunie en bij Agalev. Bij de SP alleen bij enkele individuen, de partijlijn is duidelijk pro-NAVO. Maar we zitten met een groot probleem van politieke besluitvorming. Die gebeurt niet meer in het parlement, zelfs niet meer door de regering, maar op het NAVO-hoofdkwartier. Kijk naar de kwestie van de kernwapens: daarover is geen debat in het parlement. Voormalig minister van Buitenlandse Zaken Erik Derycke (SP) verklaarde: 'De beslissingen worden in Washington genomen. Wij hebben ons in de Verenigde Naties onthouden over een resolutie die opriep om onderhandelingen te starten over een verdrag dat alle kernwapens zou verbieden. We hebben daarvoor de banbliksems van Washington over ons heen gekregen.'

Als vredesbeweging moeten wij het thema van de ontwapening democratiseren, het opnieuw in handen geven van het parlement. Eigenlijk heeft het Belgisch parlement afstand gedaan van zijn bevoegdheid ten voordele van een supranationale instelling: de NAVO.

Katlijn Malfliet:

Wij zijn met Pax Christi onze ideeën over het leger gaan uiteenzetten in het parlement. Ze hebben ons aangehoord en zijn dan gewoon hun gang gegaan. Kort nadien werd beslist de rest van de F-16's te moderniseren. Hoogstwaarschijnlijk op aangeven van het NAVO-hoofdkwartier, en dat terwijl het parlementaire debat over defensie nog bezig was. Ik vind dat wij radicaler moeten zijn. We moeten ons goed informeren, duidelijke standpunten innemen en een bewustmakingsproces op gang brengen. We moeten onze eigen weg gaan.

Jef Deloof:

Tijdens de periode van de rakettenbetogingen was er ongetwijfeld een te grote impact van de politieke partijen op de vredesbeweging. Ik herinner me nog een incidentje met *Humo*. Er waren dat jaar verkiezingen in oktober, en *Humo* interviewde me in augustus. Ik hoopte dat het interview zou verschijnen voor de verkiezingen, maar de journalist had richtlijnen ontvangen dat het pas daarna kon geplaatst worden.

Hier en daar kunnen we wel steun zoeken bij de partijen, maar een vredesbeweging moet autonoom zijn, onafhankelijk van welke partij dan ook. Dat komt onze geloofwaardigheid ten goede. We mogen ons niet laten beïnvloeden door de partijen, integendeel, wij moeten hén beïnvloeden.

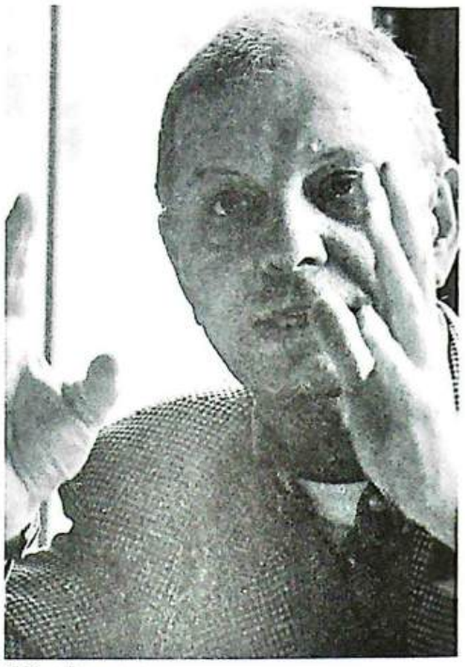

Wies Jespers

Welke aanpak voor de vredesbeweging?

Eloi Glorieux

Eloi Glorieux:

Jullie stellen dat de vredesbeweging niet te opportunistisch mag zijn. Ik denk dat we in zekere zin méér opportunistisch moeten zijn. Met een breed front kunnen we meer bereiken dan door frontaal in de aanval te gaan. 'Ontbinding van de NAVO' is vandaag politiek gezien een verloren zaak.

In de jaren '70 en '80 stonden veiligheid en ontwapening op de agenda van de meeste sociale bewegingen en socio-culturele organisaties. Vandaag is dat niet het geval. Wij moeten uit onze gespecialiseerde vredesorganisaties treden en aansluiting zoeken bij het socio-culturele veld en de arbeidersbeweging.

Katlijn Malfliet:

De vredesproblematiek is voor het grote publiek onduidelijk geworden. Wat de mensen wél bezighoudt, is veiligheid in een breed perspectief. Bewapening heeft daarin zijn plaats. Aan ons om dat op de goeie manier aan te brengen.

Michel Collon:

De keuze is dus tussen vertrouwen op de grote politieke partijen in de hoop dat zij de situatie veranderen, of werken aan bewustmaking onder de bevolking om zo een tegenbeweging op gang te brengen. Maar waarom wil dat laatste vandaag niet zo lukken?

Eloi Glorieux:

De vredesorganisaties blijven actief en verzetten veel werk. Maar onze middelen zijn beperkt, we moeten het vooral van vrijwilligers hebben. Leo Tindemans (CVP, ex-premier en ex-minister van Buitenlandse Zaken) zei me eens: 'Je denkt toch niet dat wij jullie gaan subsidiëren, jullie die ons zoveel problemen bezorgen.'

En er is nog iets. De mensen komen niet massaal op straat voor wereldproblemen, maar wel als hun eigen veiligheid in het gedrang komt. De antirakettenbetogingen waren massaal omdat de nucleaire holocaust ons had kunnen treffen. Met het einde van de Koude Oorlog is de bevolking op dat vlak heel wat geruster.

Intussen hebben wij nagelaten om voor een stevige ledenbasis te zorgen, en voor betere informatie. Daarmee had de interesse kunnen blijven.

Wies Jespers:

We hebben vooral niet aan de mensen duidelijk gemaakt dat het systeem waarin wij leven, of je het nu kapitalisme of vrije markteconomie noemt, tot oorlog leidt. Het winststreven van bedrijven en banken leidt tot een geweldige concurrentiestrijd, die nu praktisch de hele wereld in zijn greep heeft. Wanneer de grootmachten deze strijd niet meer met economische en politieke middelen kunnen uitvechten, grijpen ze naar de wapens. Oorlog is de voortzetting van dezelfde politiek met andere middelen.

Georges Spriet:

En de meeste politieke partijen gaan mee in die logica, ook de Duitse Groenen. Als Joschka Fischer, de groene minister van Buitenlandse Zaken, voor de keuze staat, kiest hij voor oorlog en voor Duitsland. Toen Duitsland zijn tornado's naar Joegoslavië stuurde, stemde de meerderheid van de Groenen en bijna alle leden van de sociaal-democratische SPD vóór. We maken ons best niet teveel illusies over de grote partijen.

Michel Collon:

Het is belangrijk het verband te zien tussen de economische crisis en militaire interventies, conflicten en oorlogen. Met de crisis verliezen tienduizenden mensen hun job, maar het leger werft weer aan. In 1998 leidde Italië de westerse militaire expeditie om 'de orde te herstellen' in Albanië. Italië is in dat land de grootste investeerder. Op zoek naar meer winst delokaliseren een aantal kleine Italiaanse ateliers, maar ook enkele grote fabrieken, naar Albanië en

Roemenië. Italiaanse arbeiders zagen hun bedrijf naar Albanië vertrekken, en konden daarna zelf naar ginder... als soldaat!

Er is een dringende taak voor de vredesbeweging in de arbeidersbeweging. Traditioneel doet die weinig aan internationale politiek. Ze laat dat over aan de bevriende politieke partijen. Het is belangrijk de vakbonden, de vrouwenbeweging en de jeugdbewegingen te overtuigen dat oorlog ook te maken heeft met wat gebeurt in Renault-Vilvoorde, in Forges de Clabecq, in de kansarme buurten.

Katlijn Malfliet:

De maatschappij functioneert niet zoals we het zouden willen. We kunnen onze stem laten horen via het stemrecht en het parlement, maar we zouden ook werk moeten maken van vormen van directe democratie. Waarom bijvoorbeeld geen referendum over de wapenhandel, over de NAVO, over geld voor defensie of voor een ruimer veiligheidsconcept?

Jef Deloof:

Bij de bevolking groeit geleidelijk meer afkeer voor oorlog. Ik denk niet dat je nog veel vrijwilligers zou vinden om naar het front te gaan, terwijl ons beroepsleger stilaan bemand (en bevrouwd) geraakt met mensen die geweld goedkeuren. Kijk maar naar het gedrag van de para's in Afrika.

Geweld is het gevolg van het ongebreidelde liberalisme, met het absolute recht van de sterkste. Alleen de solidariteit onder de bevolking kan de oorlog tegenhouden.

Eloi Glorieux:

Maar om veel volk te bereiken, moeten de grote organisaties de vredesproblematiek op hun agenda plaatsen. Ik blijf erbij dat het belangrijk is de civiele maatschappij te bewerken.

Katlijn Malfliet:

Wilfried Martens (voormalig CVP-voorzitter en premier) vroeg mij hoe het gesteld was met de vredesbeweging. Smalend zei hij: 'Kijk, ik heb de beslissing genomen om de kernraketten te plaatsen. Een paar maanden later waren er verkiezingen. Wel, die zaak heeft mij geen stem gekost.' Wij zitten met een groot probleem zolang de bevolking de politici die voor wapengeweld zijn niet afstraft.

Jef Deloof:

Kunnen we samenvatten dat wij voor solidariteit en tegen de NAVO zijn? Fundamenteel pacifistisch, voor geweldloos verzet.

Katlijn Malfliet:

Persoonlijk voel ik veel voor zo'n echt pacifisme. Maar wat had het pacifisme kunnen beginnen tegen Hitler?

Eloi Glorieux:

De voornaamste rol van de vredesbeweging moet het voorkomen van oorlog zijn, en daarin schieten wij totaal tekort. We wisten al lang dat het na Tito in Joegoslavië uit de hand zou lopen. Toch wordt overal nog altijd meer uitgegeven aan wapens. Ik denk dat je de mensen ervan kan overtuigen dat geld voor wapens verloren geld is. En dat geld voor preventie honderd keer beter besteed is.

Michel Collon:

Voor dat overtuigingswerk wil *Blufpoker* een bijdrage zijn. Inzicht krijgen in de belangen achter militarisering en oorlog en in de mechanismen die daarbij spelen. Ervoor ijveren dat het geld van de kleine man niet langer naar de oorlogen van de grote machten gaat. Voorkomen dat duizenden gewone mensen sneuvelen in steeds nieuwe militaire conflicten. Daarvoor zal een sterke vredesbeweging meer dan nodig zijn.

Katlijn Malfliet

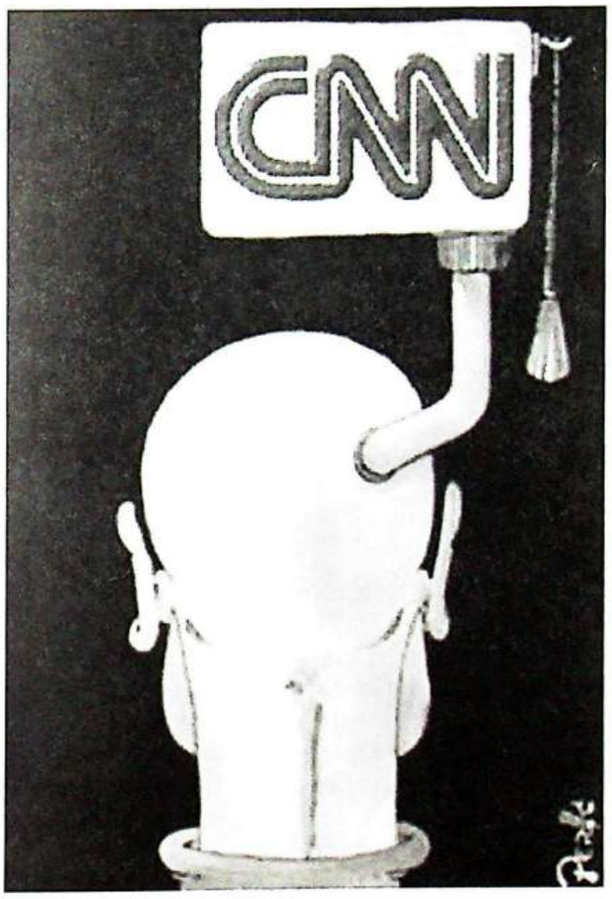

20. Mediatest: wat is de informatie over Kosovo waard?

De controle van de gedachten

'De interventieprojecten van de NAVO in Kosovo, onder leiding van de VS, staan op de dagorde. Het enige element dat ontbreekt is een fatsoenlijke verslaggeving door de massamedia zodat de interventie ook politiek aanvaardbaar wordt.'
Vs-Commissie Buitenlandse Zaken, augustus 1998.[1]

Duidelijk, scherp, cynisch. Deze verklaring kondigt de hele westerse mediacampagne tegen Joegoslavië aan.

Hoe zullen de media ons de militaire interventie van de NAVO afschilderen? Eerst en vooral als een reactie tegen het onverzoenlijke Joegoslavië dat weigert het akkoord van Rambouillet te ondertekenen. Daarna als een humanitair initiatief dat een einde moet maken aan de etnische zuiveringen door de Serviërs. Of - een variant daarop - als de enige manier om een dergelijke flagrante zuiveringsoperatie te beletten. En tenslotte als de belofte om een multi-etnisch Kosovo te herstellen.

Geen van de drie versies houdt steek. 1. Rambouillet was niet eens een onderhandeling. Het was een provocatie en daar zullen we de bewijzen voor aandragen. Deze provocatie was de bekroning van de inspanningen van Madeline Allbright. Zij sloofde zich een gans jaar uit om de oorlog mogelijk te maken. Ook dat zullen we bewijzen (zie p. 335). 2. Als er in Kosovo racistische misdaden werden gepleegd, was het absoluut niet zeker dat ze slechts door één van beide partijen werden begaan. 3. En wat de aankondiging van een multi-etnisch Kosovo betreft onder leiding van de NAVO, heeft de realiteit die belofte bijzonder snel ondergraven.

Wij komen op die drie factoren terug. Maar laten we eerst een korte mediatest doen over de verslaggeving van deze oorlog... Hebben de media al dan niet een systematische demoniseringscampagne gevoerd tegen de tegenstander? Heeft men deze oude vorm van oorlogvoering, die reeds tijdens de Eerste Wereldoorlog werd toegepast, opnieuw gebruikt? (zie kader p. 319)

Dit hoofdstuk analyseert zes elementen: 1. Het proces van demonisering. 2. De zaak Racak: slachting of inbeelding? 3. De verslaggeving in 1998. 4. Heeft men de echte strategie van Washington dat de oorlog maandenlang nastreefde uiteengezet? 5. Waarom heeft men de teksten over de 'akkoorden' van Rambouillet verborgen gehouden? 6. Is er sprake van een 'genocide' of van 'etnische zuiveringen'?

Kan je Clinton, Solana en soortgenoten geloven?

De kernvraag is: werden de verklaringen en rechtvaardigingen van Clinton, Schröder, Solana en soortgenoten aan een kritische analyse onderworpen?

Clinton beweerde dat hij tussenkwam om humanitaire redenen. Maar diezelfde Clinton was niet aan zijn eerste leugen toe. Hij loog over de herkomst van zijn verkiezingsfondsen. Hij loog over zijn relaties met het personeel. Hij loog over zijn ware objectieven in de oorlog tegen Irak. Hij loog over de farmaceutische fabriek in Soedan die hij liet bombarderen omdat er zogezegd chemische wapens werden geproduceerd. Diezelfde Clinton beweerde dat de VS-troepen Bosnië zouden verlaten in 1996... vandaag zijn ze er nog steeds. Hij had beloofd een 'sociale' president te zijn, maar het militaire budget van de VS barst uit zijn voegen ten koste van de sociale voorzieningen.

De vraag die zich voor (eerlijke) journalisten stelt, is: zou u dat soort heren toelaten landen te bombarderen of moordende embargo's op te leggen zonder na te gaan of ze de waarheid vertellen? Zou u, na de medialeugens over de Golf en na zovele andere leugens, dit soort heren, hun militaire strategen, hun politieke marketingmanagers toelaten de publieke opinie nog maar eens te bedriegen zonder ze ervoor te waarschuwen?

Kortom: zit er een leugendetector in de redactielokalen?

'Laten we de kritische geest niet ontwikkelen'

Uittreksels uit het tijdschrift Casoar *(van de vereniging van leerlingen en oud-leerlingen van de Franse Militaire School van Saint-Cyr):*

- De chef van de sectie 'Tewerkstelling' binnen de Franse Generale Staf: 'De meest verschillende middelen (radio, televisie, geschreven pers, affiches en folders) moeten helpen bij het overheersen, bij het verzwakken (...) en om twijfel te zaaien over de zaak van de tegenstander, over de kwaliteiten van zijn leiders, over hun integriteit en hun geloofwaardigheid.'
- Serge Vinçon, PRP-senator: 'Hoewel de beginselen van de media algemeen gewaardeerd worden, zou hun strekking de oplossing van crises in de weg kunnen staan. Het zou dan ook beter zijn als de informatie geen kritische zin mocht ontwikkelen.' (Geciteerd in *Le Monde*, 23 januari 1999)

1. Citaat uit *Eleutherotypia* (Griekenland), 21 mei 1999.

Historica Anne Morelli

De vier principes van de oorlogspropaganda

In de videofilm 'Onder de bommen van de NAVO'[1] onderwerpt ULB-geschiedenisprofessor Anne Morelli de mediaverslaggeving over de oorlog aan een historische kritiek. Haar conclusie? Vandaag lijkt verdacht veel op gisteren.

'De principes van de oorlogspropaganda werden voor het eerst op papier gezet door een Britse diplomaat, Lord Ponsonby (1871-1946)

1. Wij hebben deze oorlog niet gewild

'Ponsonby heeft uitgelegd dat het voor de oorlogspropaganda van primordiaal belang is de publieke opinie ervan te overtuigen dat "wij" de oorlog overduidelijk niet hebben gewild en dat het "de andere" is die begon. Wij verdedigen ons alleen maar. Dit principe is ook van toepassing op deze oorlog.'

2. De vijand een gezicht geven

'Men kan niet in het algemeen haten. De vijand moet een gezicht krijgen. Je moet je eigen publieke opinie ervan overtuigen dat "de anderen" een leider hebben die ziek is of gek. Ik denk dat dit principe eveneens van toepassing is op deze oorlog.'

3. Onze drijfveren zijn humanitair

'Je moet de economische doelstellingen van de oorlog doodzwijgen. Enkel humanitaire doelstellingen mogen aan bod komen. Net als in de Eerste Wereldoorlog: het ging niet om de controle over het Suez-kanaal of om de verovering van kolonies of dergelijke, neen, het ging om erg algemene principes.
Voor de Eerste Wereldoorlog waren dat "het militarisme verpletteren", "de kleine naties verdedigen", "de wereld voorbereiden op de democratie"... Al deze principes werden vandaag weer uit de kast gehaald om de huidige interventies te vergoelijken.'

4. Gruwelijkheden in de verf zetten

'Je moet zo snel mogelijk verhalen publiceren over vijandelijke gruweldaden. Je moet daarbij vertellen dat dergelijke feiten in het vijandelijke kamp schering en inslag zijn.
Ik denk dat alle legers ter wereld gruweldaden bedrijven. Maar de oorlogspropaganda moet aantonen dat gruwel, bij de vijand, een dagdagelijkse gewoonte is.'

1. *Onder de bommen van de NAVO, 15 Belgen in Joegoslavië*, mei 1999, video van 45 minuten, Regards Croisés, Brussel (Lambert Crickxstraat 30, 1070 Brussel).

Racak: opgezet spel?

'Alles is erop gericht een zekere reactie uit te lokken en ons te laten protesteren en om - van zodra we bepaalde beelden hebben gezien - onze soldaten te laten uitrukken. Ik ben diep geschokt door de schandelijke manier waarop men een spelletje speelt met onze diepmenselijke gevoelens.'
Willy Wimmer, Duitse vice-president van het OVSE-parlement,
in een kritiek op Racak, *Tanjug*, 20 januari 1999.

Het lijkt er wel op dat elke oorlog die de westerse landen ontketenen, voorafgegaan wordt door een grote medialeugen om de publieke opinie te lijmen (zie overzicht).

Een verschijnsel dat eerder in dit boek al aan bod kwam in verband met de drie grote aanslagen in Sarajevo (zie p.28-33). Wij hadden het eerder al over 'de zware vermoedens van een georkestreerde samenzwering van de geheime diensten (...) Telkens wanneer sommige westerse machten een verscherping van de anti-Servische maatregelen voorbereiden, valt er plots een slachtpartij uit de lucht. Telkens wanneer choquerende beelden de wereld rondgaan (...) uiten de media beschuldigingen zonder ze te onderzoeken en keurt de publieke opinie, verontwaardigd over het Servische gedrag, de westerse maatregelen goed.'

De meest gemediatiseerde affaire in de voorbereidingsfase op de oorlog van 1999 was 'de slachtpartij van Racak'. Slachtpartij of gevecht? De officiële versie (45 burgers koelbloedig gedood door de Serviërs) zit vol flagrante onwaarschijnlijkheden, zoals wordt aangetoond door de speciale verslaggevers van *Le Monde* en *Le Figaro* (zie verder).

Een geschiedenis van medialeugens

Aangevallen landen	**Medialeugen als excuus**	**Wat later bleek**
Vietnam (1965-1975)	Baai van Tonkin: Noord-Vietnam valt twee VS-schepen aan.	De aanval werd van a tot z uitgevonden door het Witte Huis.
Grenada (1983)	Geruchten over nakend terrorisme.	Volledig verzonnen.
Panama (1989)	De VS-interventie dient enkel en alleen om president Noriega, een drughandelaar, af te zetten.	De bombardementen op de hoofdstad kostten aan minstens 2.000 mensen het leven.
Irak (1990-1991)	Het Iraakse leger heeft 312 couveuses gestolen uit een moederhuis in Koeweit-stad. De kinderen stierven een verschrikkelijke dood.	Verzinsel van het zuiverste water door de VS public relations firma Hill & Knowlton.
Somalië (1993)	Men doet alsof men humanitaire hulp levert (ondermeer met de medewerking van Kouchner).	Vier Amerikaanse oliefirma's hebben een vierde van de Somalische ondergrond opgekocht.
Bosnië (1992-1995)	Sarajevo: de Serviërs worden ervan beschuldigd drie moordende aanslagen te hebben gepleegd.	Volgens VN- en andere rapporten hebben de nationalistische moslims, onder leiding van Izetbegovic, hun eigen volk vermoord.
Joegoslavië (1999)	De Serviërs begaan een genocide in Kosovo.	De NAVO wordt op heterdaad betrapt bij het verspreiden van leugens, onder meer door Reporters zonder Grenzen.

LE SOIR 18 januari 1999

'Executies' volgens de chef van de internationale waarnemers. Het schouwspel van Racak spreekt voor zichzelf.

De officiële versie over Racak

Racak, platgebrand dorp, verminkte lijken

45 lijken. Ouderlingen. Een jong meisje. Het was een dorp in Kosovo.

Een oude man onthoofd op de binnenkoer van zijn boerderij, een reeks verminkte lichamen op de flank van de helling, een jonge vrouw van 18, neergeschoten met een kogel in de rug. Bij elke pas die de bezoeker in het stadje Racak zet, wordt hij geconfronteerd met een nieuw gruwelbeeld.

Raim, een van de 1.400 inwoners van dit plaatsje, is lid van het Kosovaars Bevrijdingsleger (UCK). Toen de Servische inval op vrijdag begon, bevond hij zich in de bossen, net buiten het dorp. 'Gisteren, erg vroeg, kwam de politie, gewapend met mitrailleurs, samen met het leger in het dorp aan.

De helft van de mensen werd aangehouden. De anderen... zie je hier,' vertelt hij en toont 15 lijken in een kloof. Onder hen zijn vader en zijn broer. Acht andere lichamen liggen eveneens in een greppel. De armen afgehakt, de gezichten vertrokken van angst. Sommige lijken vertonen een nekschot. Andere lichamen zijn nog vreselijker toegetakeld met uitgerukte ogen en gebarsten schedels.

Een buurman vertelt dat de Servische politie een dertigtal personen samendreef, vooral mannen. De politie verplichtte ze rechtop te gaan staan tegen een muur. In de chaos van de schoten en de bombardementen zouden een aantal van hen weggelopen zijn en de politie zou geschoten hebben.
Mensen die zoiets doen hebben geen hart, zucht een jonge vrouw. (Associated Press)

De Serviërs ontkennen dus niet dat ze gedood hebben in Racak. De politie heeft overigens toegegeven dat ze van zaterdagavond af enkele tientallen terroristen heeft neergeschoten die herkenbaar waren aan hun UCK-uniform. Journalisten en buitenlandse waarnemers spreken dat tegen omdat zij enkel lijken hebben aangetroffen met burgerkleding.

President Milosevic treedt op (...) met toegenomen geweld. De NAVO wordt geconfronteerd met een verbluffend cynisme: kan de grootste militaire macht ter wereld haar afwachtende houding nog langer rechtvaardigen?

Hoofdartikel van Maroun Labaki
Eens te meer slaat de gruwel ons in het gezicht.
Eens te meer moeten de Serviërs met de vinger worden gewezen. Natuurlijk moet elke diabolisering worden vermeden. Natuurlijk zijn de dingen niet altijd even eenvoudig als ze op het eerste gezicht lijken.
Maar herhaling van de feiten is een realiteit die beschuldigend werkt (...)
Laten we de degens kruisen met de Servische strijdkrachten, maar dan om de weg te openen voor de onderzoekers van het oorlogstribunaal uit Den Haag.

LEUGENS DOOR WEGLATING: Waarom het sinistere verleden van deze mijnheer William Walker verbergen? (zie volgende bladzijde)

ONVOORZICHTIG: U hebt hetzelfde verhaal opgehangen bij de foto van de lijken in Timisoara. Tien jaar later weet u nog steeds niet dat een beeld op zich niets zegt, dat elk beeld om een interpretatie vraagt waar men een andere interpretatie tegenover kan zetten. Of doet u alsof u dat niet weet?

KLASSIEK THEMA OM AFGRIJZEN OP TE WEKKEN. Achteraf vernamen we dat het ging om bijtwonden van wilde dieren.

LEUGEN DOOR WEGLATING: Ging het in feite niet om een UCK-basis? Een versterkt dorp met loopgraven en bunkers waar meerdere wapens in beslag werden genomen: drie mitrailleurs, 36 automatische wapens, vele granaten... (zie verder).

NIEUWE WEGLATING: Deze UCK-troepen hadden drie Servische politieagenten gedood waarvan één slechts een tiental dagen voor de feiten.

ONOPVALLENDE OORLOGVOERING: De Servische politie had de internationale waarnemers van de OVSE uitgenodigd om de operatie te volgen. Een ploeg van Associated Press mocht het hele gebeuren filmen!

BETROUWBAAR? Kan men vertrouwen op de versie van slechts één van beide partijen?

WAAR WERDEN ZE GEDOOD? In de kloof werden geen hulzen gevonden en haast geen bloedsporen. Ging het werkelijk om een slachtpartij onder de burgerbevolking? Of heeft men lijken van UCK-soldaten die de avond voordien waren gesneuveld naar de kloof getransporteerd? (*Le Monde*, 21 januari 1999. *Le Figaro*, 23 januari 1999)

WAAROM HEBBEN DE DORPSBEWONERS NIETS GEZEGD? Noch de OVSE-waarnemers, noch één enkele journalist hadden de slachtpartij opgemerkt toen ze in het dorp passeerden. En de dorpsbewoners hebben hen er niets over verteld. Het is pas 's anderendaags, toen de Servische strijdkrachten en de OVSE-waarnemers zich teruggetrokken hadden dat de zone opnieuw onder de controle kwam van het UCK. Dan pas werd de slachting 'ontdekt'.

DE KLASSIEKE TRUC MET DE VOORWAARDELIJKE WIJS. Feiten worden in de voorwaardelijke wijs verteld. Maar een beetje verder roept men op om Joegoslavië onvoorwaardelijk aan te vallen.

MANIPULEREND: In een klein bijvoegsel besteedt *Le Soir* enkele lijnen aan het Joegoslavische standpunt. Maar dan alleen om het met ongeloof te discrediteren. Wat dit voorbeeld betreft had het Joegoslavische persagentschap *Tanjug* het initiatief genomen om de militaire operatie aan te kondigen. Het *Tanjug*-communiqué van 16 januari - toen er van de hele affaire nog geen sprake was - meldde dat er meerdere tientallen UCK-strijders gedood werden en dat er veel wapens waren buitgemaakt. Het UCK heeft die verliezen overigens toegegeven.

JUIST: De Servische uitleg werd effectief gelogenstraft door de rapporten van de lijkschouwers.

KLASSIEK: De NAVO wordt een weifelende houding aangewreven. Ondertussen maken de VS-strategen de publieke opinie echter warm voor een interventie.

MISLEIDING: Labaki (belangrijkste verantwoordelijke voor de internationale politiek) hangt de voorzichtige uit. In werkelijkheid diaboliseert hij opnieuw zonder enige vorm van onderzoek.

ONZIN: Wat voor zin hebben de herhalingen van al die medialeugens vermits men ons over Sarajevo al belogen had (zie p.24-29)?

MISLEIDEND VOORWENDSEL: Het ware doel van dit opiniestuk is een nieuwe militaire interventie tegen Joegoslavië rechtvaardigen.

Nicaragua, El Salvador, Contragate: een lange carrière van misdaden en leugens

De ware identiteit van William Walker

Racak: 'Slachtpartij' op burgers of enscenering na een gevecht tussen twee legers? Speelde William Walker vals?

Enkele uittreksels uit een artikel dat ik op 27 januari 1999 in Solidair *publiceerde, op het ogenblik dat de zaak Racak losbarstte:*

Vorige vrijdag beschreef de RTBF William Walker, hoofd van de zogenaamde 'observatieopdracht' van de OVSE, als een rustige vaderfiguur.[1] *Le Soir* looft zijn 'diplomatieke carrière van 37 jaar.'[2] '37 jaar' waar en om wat te doen? Toch verwonderlijk dat die vraag niet wordt gesteld.

Men had zich nochtans kunnen bezinnen over zijn voorganger Richard Butler. Hij werd voortdurend afgeschilderd als de eerbare chef van de zogenaamde 'inspectieopdracht' in Irak. Vandaag is hij ontmaskerd als een spion en een provocateur in dienst van Washington. Is Walker de Butler van Kosovo? Zijn voorgeschiedenis is verhelderend.

Zijn carrière begint in Peru in 1961. In 1985 is hij raadgever van de vice-minister voor Buitenlandse Zaken voor Latijns-Amerika. Hij is een van de belangrijkste verantwoordelijken voor de operatie Contragate, opgezet door president Reagan en de fameuze kolonel van de geheime dienst, Oliver North. Dank zij de inkomsten van CIA-drughandel worden wapens geleverd aan de bloeddorstige Contra's die terreur zaaien in Nicaragua om het progressieve regime omver te werpen.

Het Contragateschandaal loopt uit op een proces waarin procureur Lawrence Walsh Walker ervan beschuldigt een van de belangrijkste raders te zijn geweest van deze terroristische operatie.

In El Salvador wentelde Walker zich in de terreur van de doodseskaders

Van 1988 tot 1992 was Walker VS-ambassadeur in El Salvador. De doodseskaders van het Salvadoraanse leger zaaien er dood en vernieling. De meeste van hen kregen een vorming in de VS aan de beruchte School of the Americas van Fort Benning.

'Op 16 november 1989 dringt een groep van het Allacatlbataljon, tussen half drie en drie uur 's nachts, binnen in de slaapzalen van de Simeon Canas Universiteit. Zij sleuren zes priesters van hun bed en doden ze met een schot in het hoofd. Daarna vermoorden ze de kokkin en haar 15-jarige dochter.'[3]

Deze priesters sympathiseerden met het bevrijdingsleger dat het opnam tegen de door de VS gesteunde regering. De jezuïeten beschuldigden Walker van 'stille medewerking' aan de slachting. Op 6 mei 1996 zat Walker een plechtigheid voor om de 5.000 VS soldaten te eren die in het grootste geheim in El Salvador hadden gevochten. Toch beperkte het officiële aantal VS 'raadgevers' in El Salvador zich jarenlang tot... 50 manschappen.[4]

Een geboren leugenaar

Walker kan dus liegen. Volgens het Amerikaanse tijdschrift *Worker's World* 'is hij waarschijnlijk bezig om zijn vuile streken nu in Kosovo uit te halen.'[5] En ja, bij een recente persconferentie vroeg een journalist aan Walker of zijn team een spionageteam was zoals in Irak. Het antwoord van Walker:

- 'Ik hoop dat elk lid van het team zoveel mogelijk geheime informatie verzamelt.'

- 'Maakt u daar een rapport over voor Washington?'
- 'Ja, het overgrote deel ervan is voor Washington bestemd, maar ook voor alle hoofdsteden (van het NAVO-bondgenootschap).'[6]

William Walker is wel degelijk een spion en een provocateur voor Washington. Hij bevindt zich niet in Kosovo om 'waar te nemen' maar om de NAVO-agressie voor te bereiden.

Waarom wilde Walker de informatie absoluut monopoliseren?

Een tweede element roept twijfels op: het sprekende verleden van de chef van de OVSE-observatoren, William Walker, de zogenaamde 'rustige huisvader' die in werkelijkheid een verstokte leugenaar is en medeplichtig aan de schandelijkste doodseskaders van Latijns-Amerika.

Tenslotte is er nog een element dat de officiële versie verdacht maakt, namelijk de manier waarop diezelfde William Walker zich in alle mogelijke bochten heeft gewrongen om het monopolie te verkrijgen over de informatieverstrekking.

Drie voorbeelden:

1. Het werd de Joegoslavische onderzoeksrechter en haar rechercheurs tot drie maal toe verhinderd om ter plaatse een onderzoek in te stellen. Vrijdagavond worden de Serviërs door het UCK beschoten. Zaterdag eist Walker de terugtrekking van de Serviërs. Zondag schiet het UCK opnieuw op de Serviërs.

2. Zaterdag, de dag na de confrontatie, zorgt Walker ervoor dat de waarnemers van de OVSE en hun gidsen van het UCK als enigen op het terrein aanwezig zijn en hij houdt de Joegoslavische autoriteiten ver uit de buurt. Hij nodigt persoonlijk westerse en Albanese journalisten uit maar belet tegelijkertijd de toegang voor hun Servische collega's, iets wat hij nog niet eerder had gedaan.
   Walker stelt zijn bezoek aan Racak voor als een onderzoeksdaad, maar slechts dertig minuten na zijn aankomst is hij al daar met een officiële verklaring waarin hij de Serviërs beschuldigt van 'misdaden tegen de menselijkheid'. Kan je dan nog van een ernstig onderzoek door een onpartijdige waarnemer spreken?

3. Als bij toeval is de internetsite van het Joegoslavische ministerie van Informatie de hele dag ontoegankelijk. Iedereen kent de macht van de Amerikaanse autoriteiten over de internetproviders.
   Al deze feiten wijzen erop dat Walker en de Amerikaanse diensten hun zaak goed voorbereid hebben. Zij hebben een sleutelprincipe van de Amerikaanse militaire oorlogspropaganda toegepast: je moet de mediaverslaggeving absoluut monopoliseren vanaf de allereerste dag. Als de tegenstander er nadien in slaagt zijn eigen versie te geven is het te laat. De feiten hebben hun invloed op de publieke opinie al laten gelden. Elke ontkenning mist zijn effect. 'Liegen, liegen, er blijft altijd wel iets hangen.'
   Toch zal de medialeugen over Racak hier en daar mislukken. Verschillende Franse journalisten (zie p. 324-325) zullen vijf dagen later al een reeks onwaarschijnlijkheden blootleggen.

1. Televisiejournaal RTBF, 22 januari 1999, 22u45.
2. *Le Soir*, 22 januari 1999, p.8.
3. *Worker's World* (VS), 20 januari 1999.
4. Verslag voorgelegd op de protestmeeting voor de School of Americas, 16 november 1998.
5. *Washington Post*, 6 juni 1996.
6. Officiële Persconferentie van het State Department, USIS, 8 januari 1999.

Renaud Girard *(Le Figaro)*:

'Het zijn de Serviërs zélf die de journalisten in Racak hebben uitgenodigd!'

Om de zaak Racak te begrijpen hebben we Renaud Girard, een van de sterreporters van het Franse dagblad Le Figaro, *geïnterviewd. Hij was in Racak. Je hoeft het niet eens te zijn met al zijn analyses, maar het is wel duidelijk dat hij heel wat belangrijke onwaarschijnlijkheden blootlegt.*

Het is verwonderlijk dat de Serviërs de pers hebben uitgenodigd om de operatie te volgen. Die vrijdag trokken cameralui van *Associated Press* samen op met het Servische leger. Zij kwamen rond 10u30 aan in het dorp. Zij zullen het dorp niet verlaten, maar gaan evenmin naar de fameuze kloof waarover we al eerder spraken. De OVSE-waarnemers volgen de gevechten van op een heuvel op zowat één kilometer van Racak.

In de loop van dezelfde dag deelt het Servische Perscentrum in Pristina mee dat er '15 terroristen werden gedood'. Op dat ogenblik komt de correspondent van *Le Monde*, Christophe Châtelot, in Belgrado aan. Alle andere journalisten ontbreken op het appèl, zij bevinden zich reeds in de streek van Decani.

Van zodra Châtelot het Servische communiqué leest, spoedt hij zich naar Racak. Tussen 16 en 19 uur ontmoet hij er drie OVSE-waarnemers waaronder de VS-kapitein Scott. Zij hebben niets abnormaals te melden. Wel is er een licht gewonde oudere man die ze met hun voertuig moeten afvoeren naar het hospitaal. Châtelot vindt de hele affaire dermate oninteressant dat hij besluit om 's anderendaags niet terug te keren. Dat is verwonderlijk omdat de eerste lichamen die de volgende dag zullen worden 'ontdekt' (ik spreek niet van de lichamen in de kloof) zich vlak bij het dorp bevinden.

'Het Servische Persbureau raadt ons aan er naar toe te gaan'

Ik wist niet dat Châtelot er was geweest en niets gezien had. Maar 's avonds werd ik door de Serviërs gealarmeerd. Zij spraken van een grote overwinning. Miki Obradovic en Radovan Urosevac (*Media Press Center*) legden ons uit hoe we in Racak konden komen. Miki zei me: 'Het is de moeite, geen 15 maar misschien wel 40 of 50 doden.'

Ik kende hen al langer. Het waren betrouwbare mensen. Misschien was hun informatie niet altijd volledig, in die zin dat ze niet altijd over alles informatie vrijgaven, niet over de Albanese slachtpartijen op de Serviërs bijvoorbeeld, maar wat ze wél vertelden bleek altijd betrouwbaar. Dus veranderde ik mijn plannen.

Naast Châtelot was die vrijdag ook Pierre Vuillery (*Agence France Press, AFP*) in Racak. Ook hij kreeg van de inwoners op dat moment niets speciaals te horen.

Tot zover de feiten op vrijdag. Samenvattend: De lijken die we de volgende dag zullen vinden werden wel degelijk door de Serviërs neergeschoten. Maar de Serviërs hadden niets te verbergen omdat ze de journalisten zelfs uitlegden hoe ze er naar toe moesten. Er was ook een Joegoslavische rechter ter plaatse omdat de operatie was opgezet om de moordenaars van een politieagent te vinden die er enkele dagen voordien was vermoord. In feite was Racak een versterkte vesting met loopgraven en bunkers. Ik heb een soldaat van het UCK geïnterviewd die absoluut niets verborgen hield:

- 'Waarom was je niet daar op het moment van de gevechten?'
- 'Omdat ik op die dag mijn neef een bezoek bracht.'

Het UCK gaf trouwens toe dat het die dag bij het gevecht om Racak negen manschappen verloor.

Geleid bezoek

Zaterdagochtend kwamen we in Racak aan. Er waren al enkele OVSE-waarnemers. Het dorp werd onderzocht door het UCK. De militiechefs begeleidden ons. Wij zagen de eerste lijken. Het maakte indruk. Sommige onder hen waren oud, te oud om te vechten.

Dan kwamen we bij de kloof. Alle lichamen liggen er niet kriskras verspreid, maar zijn gegroepeerd. Het lijkt alsof ze ter plaatse zijn terechtgesteld. De Albanese families vertellen mij het verhaal dat ik in de maandageditie publiceer. Volgens hen hebben de Serviërs rond 13.00 uur mannen en vrouwen gescheiden en de mannen die hier liggen geëxecuteerd.

Dan komt William Walker ter plaatse. Hij spreekt meteen van 'misdaad tegen de menselijkheid'. Daarna keert hij terug naar Pristina waar hij een persconferentie organiseert. Zijn aantijgingen tegen de Serviërs worden overgenomen door Blair en Clinton. Ik keer tegelijkertijd terug naar Pristina en schrijf mijn artikel voor de maandagkrant. Ik vertel de feiten zoals ik ze heb gehoord en gezien en schrijf een sterk anti-Servisch opiniestuk.

Een televisieploeg heeft de gevechten gefilmd!

Later pas vertelt mijn collega van *Le Monde* me wat hij gezien heeft, of beter nog: wat hij niet gezien heeft. Ik stel me vragen. Hoe komt het dat de OVSE ter plekke was en niets heeft opgemerkt? Waarom hebben de dorpsbewoners hen niet naar de lijken gebracht? Dan verneem ik dat er die fameuze vrijdag een televisieteam in Racak was.

Hun beelden werden overigens dezelfde dag nog uitgezonden, maar het leken wel beelden van een ander gevecht op een andere dag.

Wie waren die cameralui? Het waren Serviërs in dienst van *Associated Press*. Serviërs, akkoord, maar erg dapper en professioneel. Ik kende ze goed omdat ik contact met hen had in Bosnië: zij hadden ondermeer onweerlegbaar bewezen dat de Serviërs Sarajevo bombardeerden. Ernstige mensen.

Ik ga ze ondervragen. Zij bevestigen me dat ze rond 10u30 zijn aangekomen. De gevechten waren hevig, maar bijna alle bewoners hadden het dorp verlaten. Zij konden enkel praten met een oudje dat hen zei: 'Ik hou me niet bezig met politiek.'

- 'Maar hebben jullie dan niet gemerkt dat men mannen en vrouwen samendreef rond 13.00 uur voor de moskee?'

- 'Neen, niets.'

Kortom, er waren heel wat duistere punten in mijn maandagartikel. Wat vast staat is dat de doden vielen door Servische kogels, maar onder welke omstandigheden?

De ovse bevestigt dat het UCK verantwoordelijk is voor twee derden van de gedode Albanezen

In mijn ogen zijn noch de Serviërs, noch de Albanezen koorknapen. Het is een oorlog, en iedereen trekt aan zijn eigen zeel. Inclusief de intoxicatie van de media. In dat spel hebben de Albanezen met vlag en wimpel gewonnen. In 1998 werden ze door de Amerikaanse ambassadeur Gelbard nog uitgescholden voor terroristen, maar vandaag zijn ze heer en meester in Kosovo, zonder gevechten en zonder ook maar één Servische eenheid te hebben uitgeschakeld.

Ik ken de Servische gevechtsmethodes. Verbrande dorpen, plunderingen, oncontroleerbare paramilitaire milities. Ik ken ook de Albanese gevechtswijze: even gruwelijk. Zij slachten zelfs hun eigen volksgenoten af die 'collaboreren', dat wil zeggen, zij die weigeren bij het UCK aan te sluiten. De OVSE gaf het toe: van elke drie gesneuvelde Albanezen zijn er twee het slachtoffer van het UCK. Ik moet overigens zeggen dat het Franse leger in Algerije geen haar beter was...

Volgens mij hebben de Serviërs zich in Kosovo anders gedragen dan in Bosnië. In Kosovo ging het om een relatief 'beschaafd' conflict. Het bewijs? In Pristina konden de vertegenwoordigers van de Albanese organisaties voor mensenrechten probleemloos alle journalisten ontvangen die ze wilden. Aan de universiteit hing het vol posters voor het UCK. Hun luidspreker hing op vijftig meter van een politiebureau.

Wat is er gebeurd?

Het is duidelijk dat Racak een vesting was. Niet alle mannen waren strijders, maar uit voorzorg hadden ze wel hun families uit het dorp laten vertrekken. Het dorp werd bij dageraad aangevallen vanuit de heuvels. De speciale Servische troepen waren verrast dat ze op een loopgraaf botsten en ze hebben er negen UCK-strijders gedood. Dat geven ze overigens toe en ze hebben de lichamen officieel begraven.

Daarna, zo rond negen uur 's morgens, is de politie het dorp binnengedrongen. De meeste mannen vluchtten naar hun vrienden in de naburige heuvels. Het is dáár dat ze werden gedood. Onder hen bevonden zich ouderlingen, in boerenkiel, die je onmogelijk als strijders kan beschouwen.

Associated Press zag de Servische politie van die heuvels afzakken naar het dorp. Zij hadden massa's buitgemaakte wapens bij zich. Volgens mij klopt dat verhaal. Maar hebben ze daar tegelijkertijd ook burgers neergeschoten? De OVSE zat er mee gewrongen. Zij waren niet dicht genoeg tot bij de gevechten geraakt. Een gebrek aan moed en een zware tekortkoming.

Kortom, voor mij blijft het mysterie bestaan: wat is er daarboven precies gebeurd? Het enige wat vaststaat is dat de Serviërs op vrijdag niets te verbergen hadden. Ze hadden immers zélf journalisten uitgenodigd. En zo gek zouden ze toch niet zijn...?

Voor de Servische troepen zijn alle mensen die weglopen uit het dorp misschien terroristen. Misschien zelfs de ouderlingen? Je zou het gebeuren in Racak een oorlogsmisdaad kunnen noemen - door het feit dat ze sommigen niet gearresteerd hebben - maar je kan het in geen geval een misdaad tegen de menselijkheid noemen.

Zo. Op basis van die feiten zal ik woensdag een artikel publiceren dat al die onwaarschijnlijkheden op een rijtje zet. Het zal wel inslaan. Ik zal zelfs opgeroepen worden door het Internationaal Gerechtshof van Den Haag.

De rol van Walker

Walker heeft ontgetwijfeld een rol gespeeld. Ik was er getuige van. Op 14 december 1998, toen Holbrooke in Pristina aankwam, waren er net twee incidenten geweest. Zesendertig Albanezen die wapens binnensmokkelden in Kosovo werden door het Joegoslavische leger aan de grens neergeschoten. Commentaar van Holbrooke: 'Joegoslavië is een soevereine staat die zijn grenzen verdedigt. Dat is dus normaal.' Tweede incident: in een bar in Pec doodt een bomexplosie zes volwassen Serviërs. Commentaar van Holbrooke: 'Het gaat hier duidelijk om een terroristische aanslag.' Toen William Walker op een persconferentie werd ondervraagd, zette hij beide incidenten op precies dezelfde voet: 'Ik veroordeel elke vorm van geweld, van beide zijden.' In feite is Walker altijd al erg agressief geweest ten opzichte van de Serviërs. Van de eerste dag af. Het lijkt erop alsof hij er alles aan deed om elke oplossing te verijdelen.

Oktober 1998: de eerste medialeugens bereiden de interventie al voor

Reeds in oktober 1998 dreigt Madeline Allbright ermee Joegoslavië te bombarderen. Tijdens een verblijf in Kosovo kunnen we zelf vele voorbeelden zien van de fabricatie van medialeugens door het UCK. *Medialeugens die zonder enige kritische noot worden overgenomen door de westerse media. Enkele uittreksels uit ons dossier 'Wat de televisie u niet vertelt' in* Solidair *van 14 oktober 1998:*

Slachtpartijen, vluchtelingen, verkrachtingen... informatie of intoxicatie? Wat moet je er van denken? Na Timisoara, de Golfoorlog, Bosnië en zoveel andere mediamanipulaties moeten we toch voorzichtig zijn met wat de televisie ons voorschotelt aan verschrikkelijke beelden van slachtpartijen.

Net als in Bosnië, ongecontroleerde beschuldigingen, ensceneringen...

In Kosovo herhaalt het scenario van de Bosnische medialeugens zich opnieuw. Servische journalisten die we ontmoeten geven er enkele voorbeelden van... Op 29 september 'onthult' Andrew Roche, correspondent van Reuter, een verschrikkelijk bloedbad in Gornje Obrinje: 16 slachtoffers, voornamelijk vrouwen, kinderen en ouderlingen. Roche beschrijft, alsof hij zich ter plaatse bevindt, 'overgesneden kelen, schoten in het gezicht, lichamen verkrampt van de angst, negen slachtoffers opgehoopt tussen de bloemen in het bos, een warm straaltje herfstzon speelt over hun gezichten...' Net écht.

Maar, hoe raar: Roche is de enige om deze slachting vast te stellen. En nog eigenaardiger is dat hij pas de avond voordien is aangekomen. Als hij ondervraagd wordt door zijn collega's in het Media Center van Pristina moet Roche toegeven dat hij niet eens ter plaatse is geweest, maar dat hij het verhaal zo geloofwaardig heeft horen vertellen, dat hij het voor waar aannam.'[1] Is het zó dat men ons informeert? Met geruchten?

Enkele weken geleden rijdt een jeep van internationale Rode Kruis op een landmijn. Een Servische, zegt men. De ploeg sterft ter plaatse. Onmiddellijk tonen de televisiestations ons een gemaskerde UCK-soldaat die naar de weg toe stapt en er een andere mijn opgraaft. Met de blote hand en op enkele seconden tijd! Erg onwaarschijnlijk... Tenzij hij wist waar ze precies lag. Bovendien is de mijn erg groot en van Chinese makelij terwijl het Joegoslavische leger zijn eigen – veel kleinere – mijnen produceert. Eens te meer nep.

Op de frontpagina van de krant *Koha Ditore,* die naar Albanees-Kosovaarse onafhankelijkheid streeft, verschijnt een foto van een bebloede baby, vermoord aangetroffen in het bos. Het gezicht is voor de helft bedekt met een kapje. Een Servische journalist analyseert het beeld van dichtbij en ontdekt dat het om een... pop gaat. Deze onthulling wordt uitgezonden door de Televisie in Belgrado (ik heb de videobeelden in mijn bezit), maar niet door het Westen.

Onwaarschijnlijkheden die tot denken moeten aanzetten

Een ernstig journalist of waarnemer moet zorgvuldig twijfelen aan alle geruchten en intoxicaties die hij te horen krijgt. In maart 1998 lanceren de verantwoordelijken van het UCK een groots offensief tegen de Servische politie. Zij beschuldigen de Serviërs ervan massale slachtpartijen aan te richten onder de burgerbevolking. Een journalist van het Amerikaanse televisiestation NBC merkt terecht op dat 'er een ernstige fout werd begaan toen de Albanezen zich

uitgaven voor de slachtoffers van de Servische politieterreur, terwijl ze tegelijkertijd aankondigden dat ze over enkele dagen de totale overwinning zouden kunnen vieren.'[2]

Doen de Serviërs dan niets verkeerds in Kosovo? Een Servische diplomaat in Pristina zegt me: 'Je zal me niet horen zeggen dat ons leger alles correct heeft gespeeld. Het is oorlog. De politieprefect van Pristina heeft overigens verdachte Servische soldaten laten arresteren. Maar u moet weten dat de UCK-strijders zich in de dorpen verschuilen en dat ze de burgers rondom hen als levend schild gebruiken.'

Zwijgen als vermoord over de UCK-misdaden

Soms signaleren de westerse media met mondjesmaat dat de Albanezen een slachting 'zouden' hebben aangericht (zoals in Klecka). Maar zoiets haalt nooit een schreeuwende kop en wordt snel vergeten. Meestal wordt dergelijk nieuws helemaal niet gepubliceerd (slachting van Glodjani). Wij kunnen een lange lijst met voorbeelden afdreunen.

De bekentenissen van de Albanees Ljuan Mazreku werden opgenomen door de onderzoeksrechter in Pristina en uitgezonden door de (pro-westerse) tv-zender *Studio B*: 'Een groep UCK-leden heeft een honderdtal Servische en Albanese burgers gearresteerd en ze met autobussen overgebracht naar Klecka. Gani Krasnici, een van onze drie commandanten, gaf de opdracht de gegijzelden te slaan en te mishandelen. Er waren kinderen en vrouwen bij. Onder de mannen bevonden zich enkele politieagenten. Kranisci heeft ons er ook toe aangezet de vrouwen te verkrachten.' Alle gegijzelden werden voor de fusillade mishandeld en verwond.[3]

Beide kampen beschuldigen elkaar van slachtpartijen. Het is onmogelijk om alle beschuldigingen snel te controleren. Autopsies uitvoeren, de identiteit van de slachtoffers achterhalen en de vermoedelijke daders vinden, vraagt tijd en ernstig opzoekwerk. Daarom heeft de regering van Belgrado neutrale experts uitgenodigd (ondermeer van het Instituut voor Pathologie van Helsinki). Maar het Westen heeft hun vertrek geweigerd. Er moest nu eenmaal worden gebombardeerd zonder vooronderzoek.

We herinneren er aan dat Clinton in Soedan een farmaceutische fabriek liet bombarderen op basis van 'informatie' die later volkomen fout bleek. In 1993 had hij reeds Bagdad gebombardeerd omdat Irak zogezegd een aanslag had gepland op George Bush. Het is nog steeds wachten op de bewijzen van die stelling.

1. Onderhoud met Tatjana Lenard, journaliste in Belgrado.
2. *MSNBC*, Internet, 1 oktober 1998.
3. *Balkans-Infos* (Parijs), oktober 1998, p.4.

1998: Hoe Washington de oorlog voorbereidde

'Ik herken een terrorist als ik er een zie. En, ik zeg u dat die lui van het UCK terroristen zijn.'
Robert Gelbard, speciale gezant van de VS voor de Balkan, 22 februari 1998.[1]

'De Verenigde Staten beschouwen het UCK niet als een terroristische organisatie.'
De woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse Zaken van de VS, 7 JULI 1998.[2]

Is het UCK terroristisch of niet? Op deze vraag antwoordt Robert Gelbard, een van de sleutelfiguren van de VS-politiek in de Balkan, tot drie maal toe 'ja' in het openbaar. Enkele maanden later antwoordt het ministerie van Buitenlandse Zaken 'neen'.

Verstrooidheid? Oppervlakkigheid? Uitgesloten. De Amerikaanse regering gaat niet over één nacht ijs als ze een beweging 'terroristisch' noemt. De gevolgen zijn er immers naar. Tegen een terroristische beweging mogen alle mogelijke middelen worden ingezet. Dat komt er dus op neer de regering in Belgrado het groene licht te geven. En, jawel, begin maart ontketent het Joegoslavische leger een belangrijke operatie die het UCK zware verliezen toebrengt.

Maar hoe reageert Madeline Allbright, de VS-minister van Buitenlandse Zaken, op dat moment? 'Wij zullen niet machteloos toezien dat de Servische autoriteiten in Kosovo uitspoken wat ze in Bosnië niet meer kunnen.' (*New York Times*, 8 maart 1998)

Op drie weken tijd zijn de 'terroristen' van het UCK 'vrijheidsstrijders' geworden. Een miraculeuze ommekeer stelden we destijds (*Solidair*, 14 oktober 1998, p.9). Maar de grote westerse media verzwegen dit mirakel. Als het er op aan komt de ware strategie van de grootmachten te ontsluieren, gaat men altijd bijzonder discreet te werk. Toch blijft dat probleem tot vandaag vragen opwerpen. Een Britse analist vat het als volgt samen: 'De taal van Gelbard was oorlogstaal tegen het UCK. Die van Allbright bereidde de oorlog tegen Milosevic voor. Als Gelbard het zo fundamenteel oneens was geweest met Allbright, had men hem meteen de deur gewezen. Maar dat gebeurde niet. Dat kan er op wijzen dat Gelbard en Allbright best wel eens twee verschillende instrumenten konden zijn die dezelfde partituur speelden.' (Peter Gowan, 'The twisted road to Kosovo Affairs', *Review of European Affairs*, lente 1999, p.46.)

De valstrik van Allbright

Was het opvallende groene licht dat Gelbard gaf een valstrik die Allbright moest toelaten de rode kaart te trekken? Heeft Washington de beide kampen opgejut om zich de rol van gendarme te kunnen toe-eigenen in de Balkan? Heeft Washington olie op het vuur gegoten en doelbewust het lijden van de Albanese en Servische bevolking verergerd?

Acht jaar voordien, in juli 1990, verzekert de Amerikaanse ambassadeur in Irak, April Glaspie, aan Saddam Houssein dat de VS niet zullen tussenkomen in het Iraaks conflict met Koeweit. Maar Koeweit is nog maar net bezet of George Bush rukt uit met zijn hele oorlogsmachine. Vele analisten zagen daar een machiavellistische valstrik in omdat de VS absoluut militaire bases in Saoedi-Arabië wilden installeren.

Heeft Washington Milosevic van hetzelfde laken een broek gemaakt door te doen alsof het zich neutraal verklaarde op het ogenblik waarop het UCK zijn

'Wat voor lichtjes zijn dat?'

In juni 1997 brengt een hoge official van de Franse regering een beleefdheidsbezoek aan het Amerikaanse vliegdekschip US Carrier in de Middellandse Zee. De Amerikaanse admiraal neemt de Fransman mee naar het commandocentrum. Er bevindt zich een enorme kaart van Joegoslavië met een veelvoud van flikkerende lichtjes, hoofdzakelijk in Servië. 'Wat voor lichtjes zijn dat?' vraagt de Fransman. 'Dat zijn onze toekomstige doelen in Joegoslavië,' antwoordt de admiraal.
Twee jaar voor de NAVO zegt te willen 'reageren op een ontoelaatbare humanitaire situatie', liggen de militaire plannen dus al klaar.

(Persoonlijke mededeling van de Franse historicus Gilles Tourde aan de Amerikaanse professor Raymond Kent, historicus aan de Universiteit van Berkeley in Californië, mei 1999.)

offensief lanceerde zodat het de Joegoslaviërs nadien dubbel zo hard kon aanpakken? Het antwoord op die vraag luidt 'ja', zoals blijkt uit de confidenties die de *Washington Post* een jaar later opving: 'Sommige critici zagen een gebrek aan vastberadenheid in de opeenvolgende verwittigingen die Washington sedert februari 1998 gaf. Maar wat de critici als een zwakte beschouwen is in feite door de politieke zwaargewichten van Washington omschreven als *het orkestreren van internationale steun voor het gebruik van militair geweld*. Een techniek die erg veel leek op wat ze eeder in Irak hadden uitgehaald.' (*Washington Post*, 23 maart 1999)

Volgens de confidenties die klaarblijkelijk van een erg hoog niveau kwamen, heeft het hele jaar 1998 gediend om 'de internationale steun voor het gebruik van geweld te orkestreren'. Dat impliceert twee dingen: 1. De publieke opinie warm maken via de media. 2. De bevriende mogendheden verplichten om Washington te volgen. Was dat dan voordien niet zo?

Enerzijds zijn alle westerse grootmachten het eens over een fundamenteel objectief: de Joegoslavische weerstand tegen de multinationale ondernemingen en tegen de NAVO breken. Anderzijds rivaliseren ze onder elkaar: wie zal het grootse stuk krijgen van de Balkantaart?

De rivaliteit Berlijn-Washington

Eind 1995 heeft Washington in de Dayton-akkoorden zijn dominantie over ex-Joegoslavië en de Balkan gevestigd. De VS-regering was er in geslaagd de eigengereide poging van Berlijn te counteren. Maar de Duitse leiders wachten op de eerste de beste gelegenheid om de dominantie van Washington te ondermijnen.

Hoe pakken ze dat aan? Door het UCK in het geheim te bewapenen zoals later zal blijken uit een Duitse tv-reportage van de ARD, *Monitor* (zie p. 354). Maar de VS hebben een andere tactiek. Zij wedden op het paard Rugova en zij beschouwen het UCK hooguit als een reservekaart die Belgrado kan destabiliseren. Het programma van het UCK is immers de Kosovaarse onafhankelijkheid als voorspel op een Groot-Albanië dat ook stukken van Macedonië, Montenegro en zelfs van Griekenland zou kunnen opeisen. Dat wil Washington vermijden omdat het tot een oorlog tussen twee NAVO-partners, Griekenland en Turkije, zou kunnen leiden.

Als het UCK begin 1998 zijn offensief lanceert, eist de *New York Times* - duidelijk goed geïnformeerd - dat de Duitsers de stroom van wapenleveringen aan de Albanese guerrilla stopzetten (*International Herald Tribune*, 9 maart 1998).

Hoe komen die wapens ter plaatse? Via het noorden van Albanië. Dat land is sedert 1990 aan een spectaculaire partnerruil begonnen. Tussen 1991 en 1995 steunden de VS president Berisha, terwijl Europa het opnam voor de PS van Fatos Nano. Nadien lieten de VS Berisha vallen en brachten ze Nano aan de macht. En wie steunt vandaag Berisha? Juist, Duitsland. En van waaruit betrekken de Kosovaarse nationalisten wapens en waar bevinden zich hun steunbases? Precies: in het noorden van Albanië, een deel dat ondertussen door Berisha wordt gecontroleerd. Zo trekt Berlijn achter de schermen aan de touwtjes.

Voor de schijn verwerpt Berlijn officieel de idee van een onafhankelijk Kosovo, maar het is niet de eerste keer dat Duitsland dubbel spel speelt. In de jaren '80 beweerde Bonn de eenheid van Joegoslavië te respecteren terwijl de Duitse geheime diensten clandestien de secessie van Kroatië voorbereidden (zie p.50).

Lente 1998: Washington verandert het geweer van schouder

Tijdens de lente van 1998 boekt het UCK-offensief, met de steun van Albanië en Macedonië, enkele successen. Wat nu? Washington beslist om op het UCK-paard te wedden en er de teugels van in handen te nemen. Voor deze tactiekwissel hebben de VS verschillende redenen. 1. Het Joegoslavië dat Washington

1992: 'Wij zullen Joegoslavië vernietigen in opeenvolgende fases'

In februari 1992 publiceert het Joegoslavische dagblad Borba *een 'document van een groep experts uit Washington'. Op dat ogenblik roept het nog enig scepticisme op, maar ondertussen kunnen we het met heel andere ogen lezen.*

'Het belangrijkste objectief van de huidige politiek van de Europese Gemeenschap is de vernietiging, d.w.z. de ontbinding van het communistisch gezinde Joegoslavische leger. Het tweede objectief is de omverwerping van de Servische regering.
Alles zal volgens geplande fases verlopen. De onafhankelijkheid van Slovenië was de eerste. Elke fase zal erin bestaan ergens op het Joegoslavische territorium onlusten uit te lokken, mediacampagnes op te zetten waarin men het Joegoslavische leger als de agressor afschildert en beschuldigt van massamoorden en schending van de mensenrechten. De volgende stap zal dan zijn dat het Joegoslavische leger wordt teruggedrongen tot het grondgebied van centraal Servië waar het bij gebrek aan middelen zal verstikken.
Wij zien negen opeenvolgende stappen in het proces (samengevat): 1. Slovenië. 2. Kroatië. 3. Opsplitsing van Servië. 4. Ontwapening van de Krajina. 5. Creatie van een zelfstandige staat Bosnië en de eis om het Servische leger uit Macedonië terug te trekken. 6. Activering van Kosovo met verheviging van de strijd voor de rechten en de zelfbeschikking van het Kosovaarse volk. 7. Deze druk zal de Servische regering ertoe dwingen haar troepen uit Bosnië terug te trekken en haar hulp aan de Serviërs van de Krajina stop te zetten. 8. De crisis in Kosovo. Eis tot terugtrekking van de Joegoslaviërs uit Macedonië. 9. De politieke en economische druk op Servië zal ondertussen aanhouden. Een verzwakt Servië zal de Serviërs in andere delen van Joegoslavië niet langer kunnen helpen.'

Het herlezen van deze profetische tekst leidt tot de onvermijdelijke vraag: hoe is het mogelijk dat deze experts zo goed geïnformeerd zijn?

hoopte te temmen, weerstond nog steeds. Om het te doen buigen waren de grote middelen nodig: een nieuwe oorlog. 2. Ook Rusland gaat de verkeerde toer op: het verliest zijn illusies over het Westen. Om Rusland te verzwakken zou men het best eerst uit de Balkan verjagen en de voormalige Sovjet-Unie een bondgenoot ontfutselen. 3. Omwille van het grote belang van de olie uit de Kaukasus (zie hoofdstuk 22) kan het VS-leger maar beter een militaire aanwezigheid verzekeren in de buurt.

Maar er is nog een andere reden: de rivaliteit met Europa. Na zijn mislukking in Bosnië, na het begraven van het project voor één Europees leger en de incorporatie van het Frans-Duitse Eurocorps in de NAVO, probeert Duitsland opnieuw een meer onafhankelijke buitenlandse en militaire koers te varen. En op het financiële vlak bedreigt de creatie van de euro het dollarrijk. Daarom moet Europa in zijn geheel schaakmat worden gezet. Europa moet het leiderschap van de VS leren ondergaan, zelfs op zijn eigen continent. De NAVO moet nu voor eens en voor altijd worden opgedrongen als de enige militaire commandostructuur voor Europa.

De Britse auteur Peter Gowan bevestigt dat: 'De oorlog was het hoogtepunt van een tienjarige VS-campagne om hun heerschappij over de Europese naties te vestigen. Een hegemonie waarvoor de basis was ingestort, samen met de Berlijnse Muur.' (Peter Gowan, 'The twisted road to Kosovo Affairs', *Review of European Affairs*, lente 1999, p.67)

Vooral Madeline Allbright is op het oorlogspad en dat ondanks de eerder schoorvoetende houding van het Pentagon: 'De militaire bevelhebbers hebben het allergrootste voorbehoud bij de Clinton-benadering van het probleem Kosovo. Zij waarschuwen ervoor dat bombardementen alleen niet kunnen volstaan om de politieke objectieven te realiseren.' (*Washington Post*, 5 april 1999)

Niet dat de generaals duiven zijn geworden, maar zij vrezen dat een militaire mislukking in Joegoslavië de belangen van de VS in de Balkan zou kunnen schaden. Hoe zal men ze over de streep trekken? 'Zij hebben er de regeringsvisie aan gekoppeld dat men het VS-leiderschap van de NAVO moest behouden.' (*Washington Post*, 23 maart 1999) Washington heeft dus de kwestie Kosovo gebruikt om Europa blijvend te kunnen overheersen.

De VS zullen hun houding tegenover het UCK dus herzien. Aanvankelijk stonden ze argwanend tegenover de organisatie omdat ze ontstaan was in pro-Albanese communistische studentenmilieus in de jaren 1970-1980. Maar ze wisten ook dat de beweging was geëvolueerd naar een rechtlijnig en ronduit racistisch nationalisme. Als de linkse principes eenmaal begraven waren, was het UCK rijp om het met de Amerikaanse duivel op een akkoordje te gooien.

Washington zadelt dus het UCK-paard, bestijgt het, zweept het op en zet Rugova op de reservebank. Wat was precies het karakter van de rivaliteit met Berlijn bij het nemen van deze bocht? Er valt in de affaire van de Duits-Amerikaanse verhoudingen nog heel wat studiewerk te verrichten. Naar onze mening speelt deze rivaliteit een niet onbelangrijke rol. Als Allbright eenmaal beslist had het tegen Berlijn op te nemen, kon ze voor Belgrado de Gelbard-valstrik spannen waar we het eerder over hadden.

Waarom Allbright deze oorlog ten allen prijze wou

Vanaf juni 1998 giet Washington olie op het vuur door zijn politiek van het dictaat. De VS zullen zelfs eisen dat, vóór er sprake kan zijn van een staakt-het-vuren én op straffe van bombardementen, Belgrado zijn politiemacht moet terugtrekken. Dat komt er simpelweg op neer het terrein prijs te geven aan het UCK!

Uiteraard zet dat het sein op groen voor UCK-provocaties. Zo schrijft een Amerikaanse analist: 'de VS eisten dat Joegoslavië een deel van zijn grondgebied zou afstaan aan een opstandige beweging. Dat leidde vele Albanezen tot de conclusie dat, ondanks de officiële tegenspraken, de regering Clinton hun eis voor onafhankelijkheid steunde.' (Gary Dempsey, in *Policy Analysis*, 8 oktober 1998)

Een waarnemer van de OVSE: 'De militaire interventie was niet te rechtvaardigen'

Tussen Serviërs en Albanezen was een akkoord mogelijk, verklaart een van de OVSE-waarnemers, de Zwitser Pascal Neuffer:

'Op de vooravond van de NAVO-bombardementen rechtvaardigde de situatie op het terrein geen militaire interventie. In verschillende streken van Kosovo heerste absoluut geen oorlogsklimaat. Alle incidenten, alle gevechten tussen de Servische strijdkrachten en de Albanese rebellen, met de verplaatsingen van de bevolking die er het gevolg van waren, beperkten zich tot de bergdorpen in de buurt van UCK-stellingen: in Kacanik in het zuiden en daarna in Podujevo. In belangrijke steden zoals Mitrovica, Pec, Pristina of Orahovac was er van deportaties geen sprake.
Natuurlijk was er in Kososvo sprake van apartheid en van "etnische zuivering". Maar vóór de bombardementen bleef dat zeer beperkt. Velen van ons waren stomverbaasd toen het bevel werd gegeven om te evacueren: wij hadden ons werk gewoon verder kunnen zetten.
In de pers kon je lezen dat onze opdracht onmogelijk werd gemaakt door Servische bedreigingen. Dat klopt niet met mijn ervaringen. Ik zou eerder zeggen dat wij geëvacueerd werden omdat de NAVO besloten had te gaan bombarderen. Dat was erg jammer want de OVSE had een belangrijke rol kunnen spelen. In het licht van de latere gebeurtenissen kan je je afvragen of onze opdracht een vredesopdracht was of een smoes die tot een militaire interventie moest leiden.'

La Liberté (Zwitserland), 22 april 1999.

Op 13 oktober sluit de speciale Amerikaanse gezant Holbrooke een akkoord met Milosevic. De Servische troepensterkte wordt verminderd en er komt een staakt-het-vuren onder controle van OVSE-waarnemers. De VS spannen zich in om de leiding van het observatieteam te krijgen. En wie wordt de chef van het team? William Walker, één van de organisatoren van de contraoorlog tegen Nicaragua in de jaren '80 en een van de peetvaders van het extreem-rechtse terrorisme in El Salvador in de Reaganperiode.

Wat zal Walker als allereerste daad stellen? Hij stelt de aankomst van de waarnemers met een maand uit. Ondertussen profiteert het UCK uiteraard van het feit dat de Joegoslavische troepen zich reeds hebben teruggetrokken. Het voert zijn acties op en bezet het terrein. Later zal het UCK als bij toeval het meest agressief zijn in de zones die door Amerikaanse en Britse waarnemers worden gecontroleerd. Allbright heeft dus vals gespeeld.

Wie waren die 2.000 waarnemers in Kosovo? Een belangrijk deel van hen waren doodgewone spionnen (zie p. 333-334) die op het terrein zo veel mogelijk inlichtingen moesten verzamelen om een toekomstige actie van de NAVO voor te bereiden. De anderen, althans zij die de mond durfden opentrekken, verklaarden dat de oorlog helemaal niet onvermijdelijk was.

De vice-president van de parlementaire vergadering van de OVSE, de Duitser Willy Wimmer (CDU-conservatief), beschuldigde de VS ervan met medewerking van de Britten de OVSE-opdracht te hebben doen mislukken. 'Zij hebben er alles aan gedaan om het vredesplan dat in het kader van de OVSE was opgezet te saboteren. De Joegoslaviërs hebben hun deel van de overeenkomst van oktober over de ontplooiing van de waarnemers stipt nageleefd terwijl het UCK het systematisch heeft tegengewerkt. Sommige milieus hadden absoluut geen belang bij een OVSE-succes.' (*L'Humanité*, 18 november 1999)

Bevestiging hiervan krijgen we iets later van Allbright herself. Van 1 februari 1999 af, terwijl men theoretisch nog aan de onderhandelingstafel zit, verklaart zij: 'De NAVO zal de zaken in Kosovo in handen nemen, net zoals de organisatie dat in Bosnië heeft gedaan.' (*People Weekly Times*, 1 februari 1999) Laten we ook eens luisteren naar voormalig VS-volksvertegenwoordiger Lee Hamilton: 'Wij hebben de controle over de Balkan volledig overgenomen. De Amerikaanse verantwoordelijken leiden de dans in alle staten van voormalig Joegoslavië. Wij zijn er als het ware de proconsul.' (*L'Hebdo Vie Ouvrière* (Frankrijk), 19 maart 1999)

Als Europa het UCK de schuld geeft

Op dat ogenblik trekt Europa de neus op voor de radicale strategie van Washington. Europa geeft er de voorkeur aan een oplossing te zoeken waarbij Joegoslavië kiest voor een minder risicovolle, zachte capitulatie. Op 8 december drukt de Europese ministerraad 'zijn bezorgdheid uit over de recente toename van de militaire acties en stelt hij vast dat de toegenomen activiteiten van het UCK geleid hebben tot het opdrijven van de Servische veiligheidstroepen in de regio.' (*Agence Europe Bulletin*, 8 december 1998, p.4) De Europeanen zien het UCK dus als de belangrijkste factor die een staakt-het-vuren in de weg staat. Vier maanden later, wanneer de grote hysterie tegen Joegoslavië losbarst, zal geen enkel mediabericht hieraan nog herinneren.

Eind oktober zetten de Europese staten Allbright onder druk om een vredesconferentie te organiseren die beide partijen tot een akkoord moet brengen. Later zal Allbright toegeven dat ze tegen dat initiatief gekant was: wat zij vooral wou, was de strop rond de nek van de Joegoslavische staat verder aanhalen. Maar ze geeft de zaken een draai door opnieuw vals te spelen: zij gaat akkoord met een vredesconferentie, op voorwaarde dat zij de ontwerptekst voor een mogelijke overeenkomst zelf mag opstellen. Die tekst wordt begin december aan de Joegoslaviërs overgemaakt. Zij reageren woest. De tekst heeft niets van een ontwerpakkoord: het is een ultimatum waarbij Belgrado alles moet prijsgeven en de NAVO moet toelaten in Kosovo een protectoraat te vestigen.

Vanaf de lente van 1998 roept Allbright ten oorlog

'Vanaf de lente van het jaar 1998 begint Allbright te pleiten voor militaire acties. Bij een cruciale vergadering in mei zei ook Gelbard dat het uur voor luchtaanvallen was aangebroken. (...)
Gelbard antwoordde dat hij een aantal mogelijke doelwitten had vastgelegd samen met NAVO-commandant generaal Clark. Op 27 mei bracht Rugova een bezoek aan het Witte Huis. De ontvangst kon op weinig mediabelangstelling rekenen omdat Washington op dat ogenblik andere (Lewinski)katjes te geselen had (...)
In juni krijgt de NAVO het bevel plannen te maken voor militaire operaties. Milosevic heeft toegevingen beloofd. De Albanese guerrilla profiteert ervan om in de vroege zomer zowat 40% van het Kosovaarse grondgebied te veroveren en Milosevic reageert met een groots opgezet offensief...'

The New York Times, 20 april 1999.

Een rare ontwikkeling toch, op enkele maanden tijd. Washington steunt het UCK tot en met. Berlijn, Rome en Parijs zijn voorzichtiger. Zij voelen aan dat een oorlog voor de Amerikanen een middel is om hun leiderschap over Europa op te dringen en te vermijden dat er enige toenadering komt tussen Europa en Rusland.

Maar het Europese front kraakt in zijn voegen. Frankrijk zet zich definitief op de lijn-Allbright bij een vergadering van de contactgroep van 29 januari. Berlijn, dat alleen staat met zijn besluiteloosheid, wordt geneutraliseerd door de beslissing om Parijs en Londen de verantwoordelijkheid op te dragen voor de onderhandelingen van Rambouillet. Van dan af gaan Jospin en Blair akkoord om het op een oorlog te laten aankomen, zelfs zonder het akkoord van de Veiligheidsraad, dus zonder de Russen. Ook Schröder en de Groenen volgen Allbright. Oskar Lafontaine verzet zich en neemt ontslag uit de regering.

In Maastricht (1991) hadden Mitterrand en Major Joegoslavië al overgeleverd aan een hongerige Helmut Kohl in ruil voor schandelijke voordelen (zie p.91-92). Acht jaar later verkopen hun opvolgers Joegoslavië opnieuw, maar dit keer aan Washington. De omstandigheden veranderen, maar de platheid blijft.

1. *Beta News Agency*, Pristina, 22 februari 1998.
2. Verklaring van het ministerie van Buitenlandse Zaken, 7 juli 1998.

De drie 'misdaden' van Joegoslavië

Tijdens de eerste dagen van de oorlog publiceerden we het volgende artikel om de ware drijfveren van de NAVO te schetsen.

'Waarom bijten ze zich zo hardnekkig vast in de nek van het Joegoslavische volk? Zeker niet om humanitaire redenen. Zoiets heeft een grootmacht nog nooit gedaan. Maar waarom dan wel? Zij zijn nauw verbonden met de strategische redenen die we hebben uitgelegd. In feite heeft Joegoslavië drie "misdaden" begaan...'

1. Misdaden tegen de multinationale ondernemingen

De Joegoslavische arbeiders willen niet afzien van hun sociale verworvenheden voor de mooie ogen van het wildste kapitalisme. We herinneren er aan dat het IMF en de Wereldbank - in westerse handen - in 1989 het ontslag van twee arbeiders op drie had willen opleggen. In alle republieken waren toen massale stakingen losgebarsten. De plaatselijke burgerij, onder sterke westerse invloed, had toen het nationalisme aangewakkerd. Zo droeg het Westen een dubbele verantwoordelijkheid voor de oorlog die in de maak was.

Daarna heeft Joegoslavië zich inderdaad opengesteld voor enkele multinationals en ontwikkelde zich een zekere burgerij. Toch werd er weinig geprivatiseerd. Het land behield een belangrijke openbare sector en blijft hopen de interventies van de westerse multinationals onder 'controle' te kunnen houden.

Terecht. In buurland Albanië kunnen de Joegoslaviërs de weldaden van de invasie van multinationals bewonderen. De rijkdommen van het land werden geplunderd; de politieke maffia van scharrelaars die door Washington in 1991 aan de macht werd gebracht stal de financiële reserves van het hele volk via de piramidespelen. Fabrieken en basisinfrastructuur werden vernield. Resultaat: één Albanees op zes moest zijn heil zoeken in het buitenland om deze miserie te ontvluchten. Joegoslavië bedankt hiervoor.

Dat was zijn eerste misdaad. Geen enkel land heeft het recht de multinationals te weerstaan.

2. Misdaad tegen de NAVO

Daarna weigert Belgrado zich door de NAVO te laten opslokken. En dat terwijl het bondgenootschap een grootse expansiepolitiek voert om Rusland te omsingelen. Haast de voltallige Oost-Europese bourgeoisie valt op de knieën voor de NAVO. Zij weet immers dat ze op de NAVO zal kunnen rekenen om 'orde op zaken te stellen' als er volksopstanden losbarsten.

Deze expansiepolitiek zal miljarden dollar kosten. Bewapeningsuitgaven die noch in het Oosten noch in het Westen besteed zullen kunnen worden aan sociale pro-

➪

gramma's. Maar voor de multinationals die kanonnen produceren is oorlog winst!

Om die gevaarlijke expansiepolitiek te slijten, moest de NAVO een marketingoperatie opzetten en de publieke opinie verblinden. Die operatie heette Joegoslavië. Gezwollen uitspraken als: 'zie die wilde volkeren elkaar verslinden en zie nu eens eindelijk in dat wij, de NAVO, een absolute noodzaak zijn voor het behoud van orde en vrede', waren niet veel meer dan het humanitaire schaamlapje. Dat Washington en Berlijn het conflict hebben aangevuurd is in alle stilte verzwegen door de volgzame media.

In Europa was Joegoslavië de enige staat die weigerde op de knieën te gaan. Enkel Joegoslavië bleef het slechte voorbeeld geven dat men best zonder de NAVO kon. Bovendien besliste het land zijn alliantie met de potentiële vijand van de NAVO, Rusland, te behouden. Joegoslavië verpletteren heeft dus drie doelen: 1. Moskou een bondgenoot ontnemen. 2. Moskou elke toegang tot de Middellandse Zee ontzeggen. 3. Moskou vernederen en waarschuwen.

Rambouillet was één grote komedie. De grote mogendheden hebben op geen enkel moment de Albanezen en de Serviërs op het voorplan gezet. Beiden waren het er ondertussen wel over eens geraakt Kosovo een maximale autonomie te geven. Maar dat was natuurlijk niet het ware doel van de NAVO. Het echte doel was zijn basissen en zijn troepen op Joegoslavische bodem installeren. De NAVO wenste geen oplossing. Het bondgenootschap wilde 'het probleem' juist in stand houden. En dat allemaal om het Joegoslavische leger, dat zijn onafhankelijkheid maar bleef opeisen, te kunnen vernietigen.

Dat was dus de tweede misdaad van Joegoslavië: Geen enkel land heeft het recht de 'eer' af te slaan om de NAVO te inviteren.

3. De aardrijkskundige misdaad

Sla eens een atlas van Europa open. Als de kaart van de stromen en rivieren goed gemaakt is, zal het strategische belang van de Donau je meteen opvallen. Hij is de belangrijkste niet-Russische stroom van Europa door zijn lengte (2.850km), de uitgestrektheid van zijn stroomgebied (800.000 km^2) en zijn debiet. In de 21ste eeuw, waarin milieuvervuiling en dichtslibbende autowegen tot alternatieve routes zullen dwingen, wordt de Donau een doorslaggevende transportweg om het zuidoosten van Europa te verbinden met het noordwesten (Hamburg en Rotterdam). Berlijn wil die directe en goedkope toegangsweg tot de petroleum en het aardgas van de Kaspische Zee en de Kaukasus absoluut beheersen. Maar... dat wil Washington natuurlijk ook. Beiden zijn het er dan weer over eens Joegoslavië te onderwerpen. De misdaad van Belgrado is ook dat het zich op een strategische plaats aan de Donau bevindt.

Voeg daar de belangrijke rijkdommen van Kosovo aan toe: de mijnen van Trepca (zink, lood, goud,...). Geschatte waarde: vijf miljard dollar. Maar Trepca is ook staatsbezit. Dat is natuurlijk ontoelaatbaar voor de hongerige westerse (vooral Duitse) multinationals.

Dat is dus de derde misdaad van Joegoslavië. Geen enkel land mag eisen over zijn eigen rijkdommen te kunnen beschikken.

Solidair, 31 maart 1999.

Een geheim Italiaans rapport

De OVSE-waarnemers hebben de bombardementen voorbereid

Rome, midden april 1999. Inbrekers gaan aan de haal met diskettes en de harde schijf van het tijdschrift Limes. *Wat is er zo interessant aan dit materiaal? Het bevat het explosieve rapport van een Italiaanse OVSE-waarnemer die schuilgaat achter het pseudoniem 'Ulysses'. Enkele uittreksels uit het rapport...*

'Militairen maken 70% uit van de zogenaamde "burgerlijke" opdracht. Zij verplaatsen zich in uniform alsof ze NAVO-soldaten zijn. Eind november waren er nog 14 Italianen, waaronder slechts twee burgers... om de schijn te redden.

De identificatie OVSE = VS werd vergemakkelijkt door de chef van het team, ambassadeur Walker. Hij bleef hardnekkig rondrijden met een OVSE-voertuig waarop de Amerikaanse vlag wapperde.

De controle over de ingewonnen informatie werd meteen in Brits-Amerikaanse handen gelegd. Zij (vooral de Britten) waren bijzonder geïnteresseerd in verslagen over 'geheime operaties' van de Kosovaarse guerrilla. Zij stuurden zorgvuldig uitgezuiverde verslagen door naar het hoofdkwartier van de waarnemers.'

Achter de schone schijn van een gemeenschappelijke internationale opdracht speelde zich in werkelijkheid een ware competitie af tussen de verschillende mogendheden: 'De Russen werden meteen uit de inlichtingensectie op het hoofdkwartier verbannen. En er was een duidelijke

tegenstelling tussen de Brits-Amerikaanse en de Frans-Duitse opstelling.'

OVSE-rapporten, opgesteld door Albanezen

Veelzeggend: wie stelde de rapporten op? 'Sommige Italiaanse controleurs voelden zich bedot door de rapporten die werden opgesteld door Amerikaanse ambtenaren en plaatselijke Albanezen (sic). Italianen, Russen en Nederlanders werden verdacht van pro-Servische sympathieën omdat zij mensenrechtenschendingen van de Albanezen en van UCK-strijders hadden gerapporteerd.'

Ulysses voegt er nog aan toe dat de opdracht hoegenaamd niet neutraal was: 'Met de Kerstgevechten rond Podujevo verbrak het UCK de wapenstilstand die het zelf niet ondertekend had. Het Servische antwoord was hard, maar eerder beperkt: omdat zij de enigen waren die het akkoord hadden ondertekend, werden zij automatisch aangewezen als diegenen die het met de voeten hadden getreden.'

'Midden december worden 36 Albanese guerrilla's verrast als zij illegaal wapens willen binnensmokkelen in Kosovo. Zij worden onderschept en gedood. Dezelfde dag worden in Pec zes jonge Serviërs gedood bij een aanslag. De publieke opinie en de Servische autoriteiten keuren de aanslag af, maar Walker en VS-ambassadeur Holbrooke scheren de gebeurtenissen over één kam.'

'Op 15 januari vinden er in de buurt van Stimlje en Decani hevige gevechten plaats tussen de Servische politie en het UCK. Een Britse waarnemer en zijn tolk worden gekwetst door een UCK-scherpschutter. Zijn kogel doorboort de pantsering van hun voertuig. De OVSE spreekt een strenge veroordeling uit. De volgende dag ontdekt men de 45 Albanese lijken in Racak. De wereld is verontwaardigd. De chef van de missie (de Amerikaan Walker) komt te laat aan op de persconferentie omdat hij een lang onderhoud had met het ministerie van Buitenlandse Zaken van de VS. Hij beschuldigt de Servische strijdkrachten van "misdaden tegen de menselijkheid".'

'Zware diplomatieke fout', zo oordeelt Ulysses. Tenslotte stuurt de Europese Unie een team Finse wetsdokters. Ook daarover drukt de Italiaanse waarnemer zijn verwondering uit: 'Het geheime rapport kwam pas drie maanden later bij de Europese commissie toe. Een persconferentie, enkele dagen voor de bombardementen, gaf slechts een zeer beperkt gedeelte van hun bevindingen vrij en gaf geen antwoord op de vragen van de Servische en Albanese journalisten. Talloze leden van de OVSE-zending waren daarover geïrriteerd.'

Waarnemers of spionnen?

- Wie trok er werkelijk aan de touwtjes bij de OVSE-waarnemers? Volgens één van de 1.400 controleurs, een Zwitser die verkiest anoniem te blijven, 'was het de Coördinatiecel, een sectie binnen de OVSE-staf in Pristina. De sectie werd geleid door de Britse generaal John Drewienkiewicz, een van de vice-directeurs van de missie. Officieel was hij belast met de coördinatie van de veiligheid. In feite kende niemand zijn precieze bevoegdheden. Geleidelijk aan gingen we beseffen dat zijn coördinatiecentrum stevig in Britse en Amerikaanse handen was.'
  Welke informatie verzamelde die ploeg? 'Allerhande', zo bevestigt onze bron. 'Om te beginnen de posities en de verplaatsingen van de Joegoslavische troepen, of het nu over het leger of over paramilitaire groepen ging.'
- De Zwitser Pascal Neuffer: 'De partijdigheid van de OVSE was meer dan evident. Samenwerking met de Servische politie voor sommige onderzoeken werd verhinderd omdat ze voor collaboratie met de vijand werd gehouden. Duitsers van de Politiesectie die onder de directe controle stond van de Coördinatiecel vertelden me dat hun voorstellen om de samenwerking te verbeteren systematisch geblokkeerd werden.
  Sommige controleurs die zich met schendingen van de mensenrechten inlieten zag je regelmatig op begrafenisplechtigheden voor UCK-soldaten, maar als Servische politieagenten in een hinderlaag liepen, werd er zelfs niet over gesproken.
  Elk lijk dat in Kosovo werd aangetroffen kwam automatisch op het conto van de Servische politie.

La Liberté (Zwitserland), 22 april 1999.

Wie heeft de tekst van Rambouillet gelezen?

In alle media kon je lezen dat het Westen 'alle diplomatieke middelen had uitgeput'. Maar wie heeft ooit de tekst gelezen die Washington wou opleggen en die vandaag omschreven wordt als 'de akkoorden van Rambouillet'?

'De NAVO zal een strijdmacht samenstellen en ontplooien (KFOR) die kan worden samengesteld uit land-, lucht- en zeestrijdkrachten. Zij zal opereren onder het gezag van de Algemene Raad van het bondgenootschap via de commandoketen van de NAVO.

Het personeel van de NAVO, de voertuigen, schepen, vliegtuigen en uitrusting moeten kunnen genieten van een vrije doorgang, zonder enige beperking, in de hele Republiek Joegoslavië - inclusief het luchtruim en de territoriale wateren. Dat omvat ondermeer, zonder zich daartoe te moeten beperken, het recht om te bivakkeren, oefeningen te organiseren, bij de inwoners te logeren en in alle zones alle noodzakelijke faciliteiten te gebruiken.

De NAVO mag gebruik maken van de vliegvelden, wegen, spoorwegen, havens en telecommunicatiemiddelen zonder daarvoor enige belasting, recht of vergoeding te moeten betalen.

Er zal tegen het NAVO-personeel geen enkele juridische procedure worden ingeleid of het nu om burgerlijk, administratief of strafrecht gaat.

De Kosovaarse economie zal functioneren volgens de principes van de vrije markt. Er zal geen enkele beperking worden opgelegd aan het recht op vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitalen, ook als zij uit het buitenland komen. Internationale hulp zal onderworpen worden aan de voorwaarden die donateurs en uitleners bepalen.

Kosovo zal een eigen president, eerste minister, regering en parlement hebben. Het zal beschikken over een Hoog Gerechtshof, een Grondwettelijk Hof en andere tribunalen en procureurs.

Een vrije pers zal effectief toegankelijk zijn voor alle politieke partijen en alle kandidaten die zich in Kosovo laten registreren. De internationale missie zal kunnen beschikken over zijn eigen radio- en tv-frequenties in Kosovo. De Federale Republiek zal hiertoe alle middelen ter beschikking stellen.

De Joegoslavische strijdkrachten zullen zich volledig uit Kosovo terugtrekken (met uitzondering van een eenheid voor grensbewaking in een beperkte zone van slechts vijf kilometer).

De chef van de burgerlijke missie zal de bevoegdheid hebben om alle richtlijnen die hij noodzakelijk acht uit te vaardigen voor alle partijen over alle belangrijke materies. Inclusief het benoemen en ontslaan van de verantwoordelijken en het beperken van de macht van de instellingen.

Drie jaar na het ondertekenen van deze akkoorden zal een internationale ontmoeting de definitieve mechanismen bepalen voor een definitieve regeling van het probleem Kosovo en dat op basis van wat de bevolking wenst.

De NAVO mag dus naar eigen goeddunken heel Joegoslavië onder de voet lopen en bezetten.

Let wel: het gaat om héél Joegoslavië en niet alleen om Kosovo.

Hier vind je het oude en verwerpelijke koloniale principe terug van de exterritorialiteit: de kolonialisten zetten zich boven de wet en behielden zich het recht voor niet veroordeeld te kunnen worden voor misdaden die zij met hun legers regelmatig begingen (plundering, verkrachting, moord).

Het doel was dus wel degelijk de openbare sector van de Joegoslavische economie te vernietigen en de penetratie van buitenlands kapitaal te stimuleren. Kosovo beschikt over de belangrijkste Europese mijnen voor lood, kwik en strategische metalen. Het objectief van de multinationals was dan ook de klauw te leggen op deze rijkdommen. Dat is ze ook gelukt (zie hoofdstuk 23).

Dit ontkent de soevereiniteit van Joegoslavië over deze provincie en betekent de facto de onafhankelijkheid.

In Kosovo verschenen tientallen kranten in het Albanees. De ware doelstelling was de uitschakeling van de Servische en multietnische media.

Terwijl men de onmiddellijke terugtrekking eist van alle Joegoslavische troepen, wordt er nergens over het UCK gesproken. Dit komt er dus op neer dat men het terrein overmaakt aan het UCK en toelaat dat er etnische zuiveringen plaatsgrijpen. Dat zal van juni 1999 af ook het geval zijn.

Niet meer of minder dan een koloniale bezetting. De ene clausule provoceert al meer dan de andere. De strategen van Allbright hebben alles bij mekaar gezocht wat Belgrado kon verhinderen te ondertekenen.

Als deze periode voorbij is, zal de onafhankelijkheid een feit zijn en omgezet worden in een definitieve onafhankelijkheid.

Geen enkel land ter wereld kon zoiets ondertekenen

Laten we dit 'vredesakkoord' even samenvatten: een koloniale bezetting die de NAVO de vrije hand geeft (ook om de staatsbedrijven te privatiseren naar westers model), de opheffing van de soevereiniteit en de nationale integriteit van een erkende staat, de toelating voor de bezettingstroepen om ongestraft allerhande misdaden te mogen begaan, het groene licht voor het UCK om zijn programma van etnische zuiveringen door te voeren...

Het is duidelijk waarom de communicatiedeskundigen van de NAVO de ware toedracht van Rambouillet verborgen hielden voor het grote publiek. Maar wat een lef om Milosevic bovendien voor te stellen als de onbuigzame partij.

De Joegoslavische verantwoordelijken waren best bereid te onderhandelen en belangrijke toegevingen te doen tegenover de Albanezen, zoals de dagdagelijkse leiding afstaan over godsdienst, opvoeding, gezondheidszorg en plaatselijke administratie. Kortom: een ruime autonomie. Zij wensten enkel dat men het recht van de Joegoslavische regering zou erkennen om de economische en buitenlandse politiek te bepalen, dat de Joegoslavische wetten van toepassing zouden blijven en dat de internationale aanwezigheid geen bezetting zou zijn maar zich zou beperken tot een aantal waarnemers-raadgevers.

De mediashow rond Rambouillet is slechts een toepassing van het eerste principe van de oorlogspropaganda zoals Anne Morelli het op p.319 uitlegt. Je moet absoluut aantonen dat je de oorlog niet zélf gewild hebt en dat het de anderen zijn die zich onverzettelijk opstellen. Dat principe werd overigens ook toegepast op Irak in 1990-91. (Zie ons boek 'Attention, médias!')

Waarom Allbright ontmoetingen tussen Serviërs en Albanezen belette

Voor de onderhandelingen begonnen, werden de akkoorden van Rambouillet al gepubliceerd in de Albanese pers (in het dagblad *Koha Ditore*). Bovendien weigerde de Amerikaanse regering categoriek dat de Servische en de Albanese afgevaardigden elkaar zouden ontmoeten voor onderhandelingen. En toen Allbright vaststelde dat Joegoslavië bereid was een ruime autonomie toe te staan, heeft zij aan haar tekst vliegensvlug appendix B toegevoegd die voorzag in de bezetting van *heel* Joegoslavië. Allbright wilde haar oorlog.

En omdat sommige Albanezen bereid waren met de Serviërs te praten, hebben de Amerikanen hun voormalige lieveling, de 'Ghandi van de Balkan', Ibrahim Rugova meteen naar de reservebank verwezen. Zij vervingen hem door de 29-jarige Hasim Thaci wiens grote verdienste het was elk gesprek met de Serviërs te weigeren.

'Je kan kiezen tussen een koloniale bezetting of bombardementen!' Is dat diplomatentaal? Wie was hier onverzettelijk? Het internationale recht, meer bepaald de Conventie van Wenen, bevestigt dat elk akkoord dat met bedreigingen wordt afgedwongen ongeldig is. Welnu, Joegoslavië werd overduidelijk gechanteerd met de dreiging van bombardementen. Welke media hebben vermeld dat deze manier van werken een verkrachting was van internationale conventies?

Zelfs een uitgesproken aanhanger van het Westen als Michael Gorbatchov verklaarde dat de onderhandelingen verlengd hadden kunnen worden 'als de Amerikanen niet zo hardnekkig de oorlog hadden nagestreefd.' (*Monthly Review* (VS), juni 1999, p.10)

Het is dus duidelijk dat de regering Clinton nooit de bedoeling had de Joegoslaviërs naar een akkoord te (bege)leiden. George Kenney, voormalig verantwoordelijke voor het bureau 'Joegoslavië' van het ministerie van Buitenlandse

Het bal van de hypocrieten

Was er in Rambouillet wel sprake van onderhandelingen? Op 10 februari schreven wij in Solidair:

'Wat vertelt men ons 30 januari? Dat, volgens de contactgroep van zes (grootmachten), "het UCK, het bevrijdingsleger van Kosovo, de verantwoordelijkheid deelt met de Servische troepen voor de escalatie van het geweld. Beide partijen zullen hiervoor de verantwoordelijkheid moeten dragen als ze de aangeboden kans om het conflict te beëindigen niet grijpen."[1]

's Anderendaags (op 1 februari), nadat men de indruk heeft gewekt beide partijen op gelijke voet te behandelen, verklaart Javier Solana echter dat hij "een mandaat heeft om eventuele luchtaanvallen te starten tegen Joegoslavië als de onderhandelingen zouden mislukken."[2] Het Westen heeft dus al beslist om te bombarderen vóór de onderhandelingen beginnen, vóór het UCK afziet van zijn gewelddadig project voor een "Groot Albanië", vóór men weet wie zich eventueel tegen een akkoord zou verzetten... Solana's uitspraak is duidelijk: de onderhandelingen zijn een komedie, niets meer dan een manoeuvre om Joegoslavië te doen buigen.'

1. *Le Matin*, 30 januari 1999.
2. *Le Soir*, 1 februari 1999.

Zaken, verklaarde overigens uit betrouwbare bron te hebben vernomen dat de Amerikaanse vertegenwoordigers in Rambouillet zich er op beroemden dat 'ze de lat doelbewust hoger hadden gelegd dan wat voor de Serviërs aanvaardbaar was.' Jim Jatras, raadgever van de Republikeinen in de Amerikaanse senaat, bevestigt dit. (*The Nation*, juni 1999)

Rambouillet was slechts een nieuwe stap in de voorbereiding van de oorlog.

'Genocide?', 'etnische zuivering?', '100.000 vermisten?'

'Weten we iets af van wat er zich in Kosovo afspeelt? Haast niets.'
Elio Di Rupo, *Le Matin*, 22 april 1999.

Deze verrassende bekentenis van de Belgische vice-eerste minister roept twee vragen op: 1. Hoe kan deze 'man van links' het Joegoslavische volk al meer dan een maand bombarderen terwijl hij 'haast niets' weet over de situatie op het terrein en dus over wat men het vijandige volk dan wel zou kunnen verwijten? 2. Hoe kunnen de Belgische media beter op de hoogte zijn dan deze officiële vertegenwoordiger? Wat zijn hún zekerheden waard?

Hebben de Serviërs in Kosovo een genocide of etnische zuiveringen aangericht? Op die vraag zijn er twee antwoorden mogelijk.

Eerste antwoord: ja, de Serviërs zijn schuldig aan een systematische politiek van etnische zuivering in Kosovo die geleid heeft tot opzettelijke, grootschalige slachtpartijen op Albanese burgers. Deze zuiveringen grepen plaats in het kader van een al lang geplande 'Operatie Hoefijzer' die tot massale uitzetting moest leiden, kortom... een 'genocide'.

Dit is het antwoord van de NAVO. De Duitse Minister van Defensie spreekt op 28 maart (*Le Soir*, 30 maart 1999) al van genocide en een dag later van concentratiekampen (*Le Soir*, 1 april 1999). Deze beschuldigingen worden volgehouden door de bewering: 'Wij hebben een aantal massaslachtingen vastgesteld. Het zou om 100.000, 44.000, 20.000, 11.000 (de cijfers variëren nogal) slachtoffers gaan.'

Het tweede antwoord luidt: de werkelijkheid komt niet overeen met de simplistische propaganda. Het conflict in Kosovo was een oorlog tussen twee legers: de Joegoslavische troepen en het UCK. Langs beide kanten ging het er hard aan toe. Van begin 1998 af executeerde het UCK systematisch niet alleen Servische politieagenten en burgers maar ook mensen van andere minderheidsgroepen zoals zigeuners, Turken,... Ook gematigde Albanezen die beschuldigd werden van 'collaboratie' omdat ze wilden samenwerken met gematigde Serviërs. Het leger en de Joegoslavische politie sloegen hard toe en soms zeer hard. Talrijke UCK-dorpen waren omgebouwd tot regelrechte bolwerken. Bij Joegoslavische aanvallen tegen deze vestingen werden de inwoners verdreven en soms gedood om het UCK elke houvast te ontnemen. Er werden uitspattingen en misdaden begaan. Vooral dan tijdens de eerste dagen van de bombardementen.

Dit tweede antwoord lijkt ons dichter bij de werkelijkheid. Wij komen hier in het volgende hoofdstuk op terug als we de verantwoordelijkheden van beide partijen onderzoeken.

Maar één ding moeten we nú reeds duidelijk maken. Kunnen we de officiële mediaversie geloven die spreekt van 'genocide', 'grootschalige slachtingen' en een weloverwogen plan voor etnische zuiveringen vanwege Belgrado? Botsen we hier niet op een van de grote principes van de oorlogspropaganda zoals hoger gedefinieerd door Anne Morelli? 'Er moeten snel verhalen over vijandelijke gruweldaden worden verspreid waarbij wij uitleggen dat zulke feiten voor de vijand doordeweeks zijn.'

Zeven feiten die wijzen op een propagandacampagne

Een aandachtige herlezing van de westerse pers tussen maart en juli 1999 laat er geen enkele twijfel over bestaan: zeven samenhangende aanwijzingen tonen aan dat er geen sprake was van informatie maar van een systematische propagandacampagne. We zetten ze even op een rijtje...

'Kuddejournalistiek, patriottische journalistiek'

De beroemde Britse journalist Robert Fisk, speciale verslaggever voor The Independent *in Joegoslavië, geeft er zijn collega's zwaar van langs:*

'Van bij het begin hebben de meesten van onze collega's-journalisten tijdens de dagelijkse briefings van de NAVO de rol gespeeld van kuddedieren. Zij durfden zelfs geen vragen stellen aan woordvoerder Jamie Shea over de zogenaamde vernietiging van het IIIde Joegoslavische leger of over de benoeming van Agim Ceku tot UCK-stafchef, hoewel hij een van de verantwoordelijken was voor de 'etnische zuiveringen' van de Krajina door het Kroatische leger (...)

Toen uiteindelijk bleek dat de buitengewone overwinning op het Joegoslavische leger zich beperkt had tot de vernietiging van 13 tanks en de vijand zich haast zonder kleerscheuren uit Kosovo had kunnen terugtrekken, zwegen de journalisten op de NAVO-zetel als vermoord. Weinige perslui hebben overigens een moreel protest geuit tegen het bombardement van het Servische televisiestation in Belgrado. (...)

De weigering van de media om de vredesvoorwaarden te onderzoeken die midden mei in Parijs aan de Serviërs ter ondertekening werden voorgelegd, is evenmin toevallig.

Toen de bombardementen maar bleven aanslepen na vijf, zes weken, zagen vele collega's zich genoodzaakt de NAVO-lijn er nogmaals in te stampen: de alliantie vocht "opdat de vluchtelingen naar huis zouden kunnen terugkeren". Geen enkele journalist vermeldde dat de vluchtelingen zich op het ogenblik dat de oorlog begon allemaal... thuis bevonden. (...)

Er is ook nog die leugen als zouden de Serviërs gruweldaden hebben begaan nog voor de oorlog begonnen was. Kortom, totale inzet voor de alliantie leek wel de patriottische plicht van elke journalist. Het klopt dat de Serviërs vrouwen hebben verkracht, massa-executies uitvoerden en wreedheden begingen tegen Kosovaarse burgers. Maar de aard van de vrede die na de oorlog volgde wijst erop dat de oorlog niet noodzakelijk was. Deze oorlog had vermeden kunnen worden.'

Le Monde Diplomatique, augustus 1999, p.6.

1. Geen omzichtigheid, geen verificatie

De getuigenissen en verhalen van de Albanezen worden overgenomen en gepubliceerd zonder verificatie of controle. Zonder te vermelden dat deze mensen rechtstreekse banden hebben met het UCK en dat het UCK al verschillende keren op heterdaad betrapt is bij het fabriceren van valse berichten (zie p. 326).

Zo kondigen de westerse media op 26 maart de dood aan van de Albanese politicus Bajram Kelmendi en zijn twee zonen. Men bevestigt zelfs dat men de lichamen *gezien* heeft. Volgens *Agence France Presse* 'waren zij op woensdag gekidnapt. Hun lichamen werden door een neef teruggevonden nabij een benzinestation in Kosovo Polje, een stadje met hoofdzakelijk Servische inwoners. Zij waren neergeschoten.' (*AFP*, 26 maart) Twee dagen later zijn ze plots verrezen. Hetzelfde mirakel zal zich bij een aantal andere Albanese 'slachtoffers van de Serviërs' nog herhalen. En dat allemaal zonder één enkele verontschuldiging of kritische analyse.

'Zo belangrijk is dat niet', zeggen sommigen, 'wij hebben het nadien toch weer rechtgezet!' Niet zo belangrijk? Als de 'gruwelijke moord' de publieke opinie ondertussen al heeft opgewarmd voor een NAVO-interventie? Welk verhaal zal de publieke opinie het meest beïnvloeden, denk je?

2. De wil om de NAVO te beschermen

Hoe reageren de media als de feiten de NAVO-thesis ondermijnen? In plaats van het publiek te beschermen, beschermen zij de geloofwaardigheid van de Alliantie. Een voorbeeld...

Op 2 augustus kondigt Bernard Kouchner bijzonder spectaculair aan dat men 11.000 *lijken* heeft gevonden, allemaal het slachtoffer van etnische zuiveringen. Reeds de volgende dag moet hij toegeven dat het om een kwakkel gaat.

Volgt er dan een debat over de geloofwaardigheid van de aanhangers van de 'etnische zuiveringsthesis'? Neen, men houdt het publiek warm met de illusie dat die lijken vroeg of laat wél gevonden zullen worden. En men vergeet zorgvuldig er aan te herinneren hoe Bernard Kouchner reeds eerder valse berichten de wereld instuurde zoals die keer toen hij een getrukeerde affiche te voorschijn toverde over een zogenaamd Servisch uitroeiingskamp in Bosnië (zie p.34).

3. Proefballonnetjes

Verwonderlijk genoeg werkt de NAVO-propaganda aftastend en met probeersels. Er worden de meest verschrikkelijke beschuldigingen gelanceerd: 'concentratiekampen', 'menselijke schilden', 'verkrachtingen',... die de volgende dag weer worden tegengesproken (op de volgende bladzijden vind je hiervan enkele staaltjes).

Het lijkt er wel op dat men verschillende thema's 'uitprobeert' om te polsen welke het beste 'aanslaan'. Voor Kosovo worden dat: de exodus van vluchtelingen (die reëel is, maar op zijn NAVO's wordt geïnterpreteerd), de moorden (minder talrijk dan wat de NAVO beweert, maar niet onbestaande), en tenslotte, maandenlang, de massagraven. Een geloofwaardig thema?

4. Moedwil: het voorbeeld van de massagraven

Een uiterst zekere aanduiding voor de propagandacampagne is de slechte wil die men tentoonspreidt als de officiële medialeugen in elkaar zakt. Zoals bijvoorbeeld de leugen van de massagraven met tienduizenden slachtoffers van de Servische etnische zuiveringen. Drie bedenkingen:

Ten eerste en vooraf: voor de westerse pers zijn er massagraven en massagraven. In 1989 kreeg het volledig uit de lucht gegrepen massagraf van Timisoara, waarin zogezegd 4.630 slachtoffers van het Roemeense socialisme

Goede verhalen en goede foto's 'afleveren'...

- 'Groot-Brittannië telt zowat twintig dag- en weekbladen. Bijna alle hebben ze het debat beperkt tot de vraag of de luchtaanvallen efficiënt waren. Slechts één krant heeft zich tegen het principe zélf van de oorlog gekeerd: *The Independent on Sunday*. Na de oorlog werd de directeur de laan uitgestuurd. Hij was een ervaren en geprezen journalist, Kim Fletcher. Hij werd opgevolgd door een tv-presentator van tweederangs praatprogramma's.' (Charles Glass, *Znet commentaries*, 30 juli 1999)

- De auteur Eric Laurent: 'Alistair Campbell, de communicatiegoeroe van Blair, verzette hemel en aarde om de ploeg van woordvoerder Jamie Shea te versterken. Op enkele dagen tijd werd een team samengesteld van een twintigtal specialisten die "goede verhalen" - in plaats van juiste feiten - moesten klaarstomen voor de journalisten.' (Eric Laurent, *Guerre du Kosovo, Le dossier secret*, Plon, Parijs, 1999)

- *Het Nieuwsblad*, 30 april: 'Leuvense studenten die actie voerden tegen alle vuile oorlogen, kregen het gezelschap van twee Kosovaarse kinderen, Otan en Molosev.'
  Verrassende voornamen, niet? Temeer daar een lezeres in de twee kinderen haar twee Ecuadoraanse buurkinderen herkent! Ernstige journalistiek?

- Michiel Hendrickx, fotoredacteur bij de *Standaard*: 'De foto van een huilend Kosovaars meisje voor het brandende huis van haar grootvader... een andere fotograaf kiekt het meisje op een andere plaats dit keer met de haren voor de ogen gekamd... Ik herinner me de foto van een stervende man ten tijde van de val van het communisme in Albanië. Het was een hele verrassing diezelfde man twee weken later bijzonder levendig terug te zien op de foto van een betoging voor voedsel. Voor de fotografen is het dramatiseren van foto's een must geworden omdat het de enige garantie is dat ze hun materiaal op grote schaal kwijt kunnen.' (Wijlen de Week, VRT, 6 april 1999)

begraven lagen, inslaande en wereldwijde persbelangstelling. Het echte massagraf waar de 'propere' VS op hetzelfde ogenblik voor zorgden in Panamastad, haalde nooit de pers, ook al vielen er tweeduizend slachtoffers van vlees en bloed.

Ten tweede: het woord massagraf, beladen met een zwaar verleden, werd bijzonder oneerlijk gebruikt. Zowat alles werd een 'massagraf', zelfs een klein aantal graven in de klassieke betekenis. Elk massagraf kon uitsluitend slachtoffers van Servische gruweldaden verbergen. Zou men in een dergelijke context niet wat meer voorzichtigheid aan de dag moeten leggen?

Wie zijn de mensen die er begraven liggen? Wat is hun doodsoorzaak? Wie heeft hen vermoord? Hoe kan je die zekerheden verwerven zonder onderzoek? Zou het UCK, dat de voorgaande maanden zoveel militaire successen opeiste, dan geen slachtoffers gemaakt hebben? En de fragmentatiebommen van de NAVO, zouden zij geen enkel slachtoffer hebben gemaakt in Kosovo terwijl er in Joegoslavië zelf duizenden slachtoffers vielen?

Jammer genoeg ontbrak het aan journalistieke achterdocht. Het bewijs: welke experts leidden de westerse autoriteiten en journalisten rond bij hun bezoek aan de massagraven? Militanten van het UCK. Nochtans werd datzelfde UCK door het VS-ministerie van Buitenlandse Zaken schuldig bevonden aan het folteren, executeren en begraven van 22 burgers - waaronder kinderen. Deze feiten grepen plaats in augustus 1998 in een steengroeve nabij Klecka. Rare 'experten'.

Als het thema van de massagraven geleidelijk elke geloofwaardigheid verliest na revelaties van internationale wetsdokters, stellen we vast dat de meeste media zich slechte verliezers tonen. In België spreekt *De Morgen* wel van 'een propagandatruc van de NAVO', maar *Le Soir* wil de NAVO absoluut redden door een meesterwerkje van anti-journalistiek (zie p. 346).

Het merendeel van de media laat eveneens essentiële passages van het rapport van de OVSE van 6 december 1999 links liggen: 'De standrechtelijke en willekeurige executies zijn een algemeen verspreid fenomeen sedert het begin van de luchtaanvallen van de NAVO. Tot die dag concentreerde de aandacht van de militaire en paramilitaire Joegoslavische en Servische troepen zich over het algemeen tot de zones van Kosovo waar zich troepen en bases van het UCK bevonden. (Tot 20 maart 1999) werden de standrechtelijke en willekeurige executies bedreven door de beide partijen die bij het conflict betrokken zijn.'

5. De gelijkschakeling met de nazi's

Deze klassieke procedure, die ondermeer werd gebruikt tegen de antikolonialist Nasser in 1956 en tegen Irak in 1990, hebben we in hoofdstuk 3 van 'Attention, médias!' en in het eerste hoofdstuk van dit boek geanalyseerd.

En hier duikt het weer op in Joegoslavië. NAVO-verantwoordelijken, schrijvers van opiniestukjes en speciale verslaggevers toveren met vergelijkingen in de stijl van 'sedert Hitler nooit geziene gruwelijkheden'. Zo schrijft de correspondent van de Britse *Mirror* over 'ovens genre Auschwitz die zouden (sic) gebruikt kunnen zijn om lichamen te doen verdwijnen'. Niets, maar dan ook absoluut niets bewijst dat er ooit van dergelijke ovens sprake is geweest. Toch wordt de situatie met Auschwitz vergeleken. (Philip Knightley, 'Propaganda Wars', *Independent on Sunday*, 27 juni 1999)

Wat voor effect hebben deze vergelijkingen met het nazisme? Zij creëren een klimaat van intellectueel terrorisme. Wie zich een beetje terughoudend opstelt, wie andere gegevens aandraagt of de officiële informatie in twijfel trekt, wordt gelijkgesteld met een revisionist die de holocaust loochent. Hij wordt een medestander van het fascisme genoemd, een immoreel individu dat geen recht van spreken meer heeft.

Dit resultaat is niet ongewild. Dergelijke desinformatiecampagnes vol politieke propaganda worden immers met zorg voorbereid door psychologen, reclamejongens, marketingspecialisten, allemaal betaald door public relations firma's. Het doel is dus weloverwogen en vooropgesteld. Via opiniepeilingen

Op heterdaad betrapt

- 'Als we weten dat de Serviërs het gedaan hebben, zeggen we dat de Serviërs het gedaan hebben. Als we niet weten wie het gedaan heeft, zeggen we dat de Serviërs het gedaan hebben. En als we weten dat de Serviërs het niet gedaan hebben, zeggen we dat we niet weten wie het gedaan heeft.'
  Zo verklaarde een NAVO-verantwoordelijke die om evidente redenen anoniem wenste te blijven aan een Amerikaanse journalist.
  Pittsburgh Post Gazette, 7 november 1999

- De Franse organisatie Reporters zonder Grenzen die over het algemeen erg anti-Servisch is, had bijzonder veel kritiek op de NAVO-informatieverstrekking tijdens de oorlog.
  'Zo snel geruchten officialiseren (de dood van vijf Albanese personaliteiten) tijdens deze eerste week van de bombardementen wijst niet zozeer op een menselijke fout dan wel op een keuze: de balans laten doorslaan naar de kant van NAVO-luchtaanvallen op Joegoslavië op een ogenblik dat de publieke opinie nog erg sceptisch is over hun efficiëntie.'
  Over de etnische zuiveringen: 'Eens te meer lijken de gegevens die de NAVO de wereld instuurt niet te berusten op een grondig natrekken van de informatie. Dorpen die door artillerie worden beschoten, met de grond gelijk gemaakt, menselijke schilden, massagraven... een massa informatie zonder dat er ook maar één bewijs wordt voor aangedragen.'
  Rapport van juni 1999

- Op 27 april 1999 veroordeelt de Duitse minister van Defensie, Rudolf Scharping, 'een slachting op burgers'. Hij vertelt het verhaal met een overvloed aan ijzingwekkende details en illustreert het met foto's.
  'Jammer, antwoordt een Grieks dagblad, maar het hele verhaal is gelogen. Alleen het aantal doden (24) klopt. Het gaat naar alle waarschijnlijkheid om UCK-partizanen die tijdens een gevecht met de speciale antiterreurgroepen van de Joegoslavische politie werden gedood. Wanneer werden ze gedood? Vóór 29 januari 1999 al. De Italiaanse journalist Vitone was ter plaatse met OVSE-waarnemers. Hij verklaarde: "de foto's die Scharping toonde waren genomen door OVSE-waarnemers... de Italiaanse kranten drukten de foto's die ze in januari al hadden gepubliceerd opnieuw af"!'
  Eleutherotypia (Griekenland), 10 mei 1999

en andere studies manipuleren experts de bewuste en onbewuste reacties van het publiek en bepalen ze welke tactiek de meest efficiënte is. Weten de media dat dan niet?

Het is dus duidelijk dat deze specialisten tot de conclusie waren gekomen dat de link met Hitler een absolute must was bij dergelijke campagnes. En elke keer opnieuw tapt men uit hetzelfde vaatje.

6. De term 'missers' om de NAVO van elke schuld vrij te pleiten

De oorlogsmisdaden van de Serviërs worden ongenadig aangeklaagd - en zo nodig aangedikt of vierkant verzonnen. Dat is niet het geval voor die van het UCK en nog minder voor die van de NAVO die doelbewust burgers viseerde en sociale infrastructuur vernietigde, daden die door de internationale wetten als 'oorlogsmisdaden' worden bestempeld. Wij komen hier nog op terug.

Hoe zullen de media de dood van 2.000 slachtoffers van deze bombardementen omschrijven? Niet met de term 'gruweldaden' of 'oorlogsmisdaden', maar met de term 'misser'. Een woord dat verwijst naar een ongeval, een uitzondering. Overigens een erg welwillende term als het gaat om tientallen uitzonderlijke missers, de ene na de andere.

Is dit alles geen schoolvoorbeeld van 'twee maten en twee gewichten'? Viert de hypocrisie hier geen hoogtij omdat men de oorlog absoluut als 'proper' wil verkopen. Onze oorlogen zijn altijd 'proper', de oorlogen van onze tegenstanders zijn altijd 'afschuwelijk'. Kan je dan nog van informatie spreken?

7. Het wegtoveren van storende tegenstrijdigheden

De Amerikaanse generaals van vandaag zijn marketingspecialisten. Zij weten hoe ze de oorlogsinformatie moeten aanpakken, hoe ze vervelende berichten moeten filteren of neutraliseren, hoe ze het medialandschap moeten inpalmen en hoe 'de vijand' buiten te houden. Met andere woorden: hoe ze de 'officiële informatie' moeten manipuleren. (Attention, médias!, p.115)

In Groot-Brittannië toonde de kleine Socialistist Labour Party van Arthur Scargill in een televisieclip naar aanleiding van de Europese verkiezingen van 13 juni 1999 de vernietigingen van de oorlog in Servië. Deze sequentie werd door de BBC, het meest gerespecteerde persorgaan van Groot-Brittannië, botweg geknipt.

Dergelijke dingen gebeuren ook in andere landen. Oorlogstegenstanders werden haast monddood gemaakt. Enkele vrije tribunes worden hier en daar met mondjesmaat toegelaten als bewijs van democratische bekommernis. In werkelijkheid zijn het niet meer dan doekjes voor het bloeden.

Waarom? Wat de doorslag geeft, is waar de mensen hun opvattingen op baseren: de relatie tussen de feiten zelf of wat als zodanig wordt afgeschilderd. Als het verboden is die samenhang van feiten te contesteren, als men de ware motieven van de NAVO niet mag ontsluieren en niet mag aantonen dat de alliantie liegt, is elk debat uitgesloten omdat het verstikt onder de oorlogspropaganda.

Wij willen niet alle journalisten over dezelfde kam scheren. Velen van hen zijn eerlijk en trachten hun job met de nodige ernst uit te oefenen. Maar zij die de media in handen hebben, de beslissers, hebben rechtstreekse bindingen - en gemeenschappelijke belangen - met het economisch, politiek en militair establishment. De redactionele lijn wordt bepaald door de dominante belangen. Zeker als het op beslissende momenten gaat over de meest delicate onderwerpen.

Werden wij democratisch geïnformeerd?

Laten we deze mediatest afsluiten. Hoe werden wij geïnformeerd? Men heeft ons voorgehouden dat de NAVO-oorlog humanitair was. Men heeft ons - voor er

Vooraf:

- 'De NAVO beschuldigt de Serviërs: 100.000 mensen verdwenen in Kosovo.' (Communiqué van 15 maart 1999)
- David Gowan, coördinator van het Britse ministerie van Buitenlandse Zaken, over de misdaden in Kosovo: 'Het aantal vermoorde mensen ligt veel hoger dan wat wij dachten. Het zal ons nog doen huiveren.' (*Sunday Telegraph*, 13 juni 1999)

Nadien:

- Emilio Perez Pujol, chef van het Spaanse identificatieteam in Kosovo: 'Men had ons gezegd dat we ons moesten klaar houden om 2.000 lijkschouwingen uit te voeren en dat we zeker tot eind november aan de slag zouden zijn. Wij hebben slechts 187 lichamen gevonden, allemaal begraven in individuele graven. De meeste graven waren naar Mekka gericht uit respect voor het geloof van de doden. Sporen van marteling hebben we niet gevonden. 20% van hen was gestorven aan natuurlijke doodsoorzaken.
  Op 12 september heb ik mijn manschappen verzameld en ik heb hen gezegd: "Wij hebben hier gedaan". Volgens mijn berekeningen zal het aantal doden zich in Kosovo beperken tot 2.500. In dat getal zijn ook de doden inbegrepen waarvan we absoluut niet kunnen vaststellen door welke van beide partijen ze zijn omgebracht.' (*El Pais*, 23 september 1999)
- Richard Gwyn, journalist: 'Tot vandaag is er in Kosovo geen enkel massagraf teruggevonden en dat ondanks de verwoede pogingen van de internationale identificatieteams, waaronder de specialisten van het FBI.' (*Toronto Star*, 4 november 1999)
- De *Sunday Times*: 'Onder druk van het Overlegcomité voor de Balkan moet minister Cook een antwoord formuleren op de beschuldiging dat hij het publiek heeft voorgelogen over het aantal graven in Kosovo. Het volgende rapport van de VN zou een aantal doden moeten vermelden dat benden de 2.000 ligt. Velen werden geëxecuteerd, maar sommigen zijn gesneuveld tijdens gevechten of door geallieerde bombardementen.' (31 oktober 1999)
- Alice Mahon, voorzitster van het Overlegcomité, verklaarde op 30 oktober 1999 'dat die doden tragisch waren maar dat ze geenszins de militaire actie van de NAVO rechtvaardigden die overigens ook zo'n 1.500 burgerslachtoffers maakte.'
- Alexander Cockburn, essayist: 'Welke ook de gruweldaden zijn die de Serviërs mogelijkerwijze hebben gepland, ze hebben zich nooit aan volkerenmoord schuldig gemaakt vóór de bombardementen. Zij vochten tegen een separatistische beweging onder leiding van het UCK en gedroegen zich met een brutaliteit die typisch is voor veiligheidstroepen.' (*Los Angeles Times*, 29 oktober 1999)
- Ted Galen Carpenter, expert van het Cato Institute in Washington: 'Dit is helemaal geen genocide. De valse cijfers maakten deel uit van een propagandacampagne van de NAVO, een erg succesvolle.'

van enig ernstig onderzoek sprake was - de VS-waarheid over Racak opgedrongen. Hierbij vermeed men zorgvuldig het verleden van grote leugenaar Walker uit te spitten. Men heeft ons de confrontaties tussen de beide gewapende partijen voorgesteld als eenzijdige slachtpartijen op burgers. Men heeft ons de Amerikaanse strategie, die systematisch op zoek ging naar de militaire confrontatie, verborgen gehouden. Men heeft ons het dictaat van Rambouillet voorgesteld als een 'vredesakkoord' hoewel geen enkel land ter wereld het aanvaard zou hebben en het alleen moest dienen om de oorlog mogelijk te maken. Men heeft ons overstelpt met beschuldigingen van massamoorden en etnische zuiveringen die later als een kaartenhuisje in mekaar stortten.

En als kroon op het werk heeft men ons de ware objectieven van de NAVO verborgen gehouden door te zeggen dat de alliantie 'een oorlog van de democratieën voerde om de democratie in de Balkan op te leggen'. Maar kan een democratie zich baseren op de systematische manipulatie van het publiek?

Verschrikkelijke gruweldaden in België...'

Bij zijn kritiek op de mediaverslaggeving over Joegoslavië heeft de Britse auteur Philip Knightley - net als Anne Morelli (zie p. 319) een leerzame parallel getrokken met de medialeugens tijdens de Eerste Wereldoorlog:

'Een comité van Britse juristen en historici heeft onder leiding van Lord Bryce, voormalig ambassadeur in de VS, een rapport samengesteld waaruit blijkt dat de Duitsers in België systematisch onschuldige mannen, vrouwen en kinderen hebben vermoord, geslagen, verkracht en beledigd. "Moorden, lust en plundering werden in vele delen van België verplicht en wel op een schaal die de laatste drie eeuwen niet meer voorkwam in een oorlog tussen beschaafde naties."

Het rapport gaf pikante details over de manier waarop Duitse officieren en soldaten twintig jonge Belgische vrouwen hadden verkracht op de Grote Markt in Luik, hoe acht Duitse soldaten een kind van twee met hun bajonetten hadden opengereten en hoe een andere Duitser in Mechelen de borsten van een jonge boerin had afgesneden.

De handtekening van Bryce maakte het rapport bijzonder geloofwaardig. En toen zijn belangrijkste bevindingen de wereld rondgingen, werden ze geloofd. De Duitsers hadden in België inderdaad gruweldaden bedreven, maar niet op de schaal van het rapport Bryce. Het zou tot na de oorlog duren - toen het overigens geen belang meer had - vooraleer de waarheid haar rechten kreeg. Bryce had met geen enkele getuige gesproken. Het rapport baseerde zich op 1.200 verklaringen, hoofdzakelijk van Belgische vluchtelingen in Groot-Brittannië en opgetekend door advocaten. Geen enkele getuige werd met tegengestelde opvattingen geconfronteerd en de geruchten die zij verspreidden werden kritiekloos geslikt.

In 1922 ten slotte stelt de Belgische regering een onderzoekscommissie samen die geen enkele gruweldaad van het rapport kon bevestigen.

Het rapport Bryce wordt bewonderd door beroepspropagandisten omdat het zijn doel bereikte. Opdat de oorlog zou kunnen verdergaan, moest het Britse volk de Duitsers haten als nooit voorheen.'

De tactiek van de proefballonnetjes

De Serviërs worden er op 30 maart van beschuldigd Albanezen te hebben samengedreven in het voetbalstadion van Pristina (25.000 plaatsen) met de bedoeling ze te vermoorden. Een bijzonder symbolisch beeld omdat het onbewust herinnert aan de verschrikkelijkste gruweldaden van Pinochet. Van toeval is er dan ook geen sprake. De volgende dag rept een AFP-journalist zich ter plekke. Het stadion is leeg. Er is geen spoor te bekennen van wat zich de dag voordien zou hebben afgespeeld. De beschuldiging komt nooit meer ter sprake.

Op 7 april beschuldigt een bericht van AFP de Joegoslaviërs ervan de Kosovaren 'als menselijk schild te gebruiken'. 'Belgrado belet duizenden Kosovaren te vluchten. Hun lot is erg onrustwekkend.' Voor deze ronkende kop, een beschuldiging van de 'leider van de Kosovaarse regering in ballingschap', Bujar Bukoshi, wordt geen enkel bewijs aangedragen. Dit thema zal niet meer ter sprake komen omdat het in perfecte tegenspraak is met het thema dat 'Belgrado de Kosovaren uit hun huizen jaagt' en omdat de realiteit van de exodus niet kan worden ontkend.

Een klassieker: de satellietfoto's

Midden april wordt de truc met de satellietfoto's herhaald. Deze foto's zouden het bestaan van door Serviërs uitgespitte massagraven moeten bevestigen. Een echte 'klassieker', die satellietfoto's. George Bush had er al gebruik van gemaakt om Irak ervan te beschuldigen dat het troepen samenbracht aan de grens met Saoedi-Arabië om het land binnen te vallen. Washington moest dus onverwijld ter hulp snellen. De foto's zélf kregen we echter nooit te zien. Dat was ook logisch: Irak heeft Saoedi-Arabië nooit bedreigd en lang voor Bush er over sprak, hadden ze zich al teruggetrokken! (Attention, médias!, p.21)

Deze keer krijgen we de satellietfoto's wél te zien. Al is er mee geknoeid, zoals de Nederlandse kaartexpert, E. Burle, vaststelt: 'De foto's - voor en na - van het terrein in de buurt van Pusto Selo zijn identiek, maar er is mee geknoeid. Op de tweede foto lijken de greppels op een reeks puntjes; op de eerste foto is er op die plaats helemaal niets te zien. Het is absoluut duidelijk dat er iets werd weggeveegd. Op dezelfde plaats is ook een huis verdwenen dat nochtans zichtbaar is op het volgend negatief. Ofwel hebben de Kosovaren tussen de slachtingen door de kans gezien op enkele nachten tijd een huis te bouwen, ofwel is er met de foto geknoeid. Wat de foto van Izbica betreft: hij vertoont een snijlijn die alleen het gevolg kan zijn van het samenvoegen van meerdere beelden.'[2]

In juni probeert de Duitse pers het thema van de systematische verkrachtingen als oorlogswapen opnieuw te lanceren (een thema dat reeds eerder werd gebruikt om de Serviërs te diaboliseren tijdens de oorlog in Bosnië, zie p.40). Maar de beschuldigingen worden ingeslikt. Richard Munz, een dokter van een Duitse NGO die zich om het lot van 60.000 vluchtelingen bekommerde, bevestigt dat hij geen enkel geval is tegengekomen. (*Die Welt*, 17 juni 1999)

Nog in juni, wanneer de NAVO aan de bezetting van Kosovo begint, 'onthult' men dat de Servische politiecommissariaten omgevormd werden tot 'folterkamers'. Het bewijs? Er werden... matrakken in teruggevonden. Met dat soort bewijzen kan je natuurlijk élk politiecommissariaat ter wereld beschuldigen. Dit belachelijke thema zal dan ook 's anderendaags al weer uit de actualiteit verdwijnen.

Het agentschap US Stratfor Com

'Als de NAVO gelogen heeft...'

'Waar bevinden zich de massagraven van Kosovo?' In oktober 1999 toont een elektronische informatiebrief van Stratfor Com aan dat de NAVO de wereldopinie heeft voorgelogen. Wij zullen er lange passages uit citeren. Wat is Stratfor? Een Amerikaans agentschap dat zich gespecialiseerd heeft in exclusieve analyses voor de grote mediaconcerns en voor beleidsvormers. Omdat ze een duidelijk rechts imago heeft, wordt de organisatie in die kringen als een autoriteit gezien.

'Na onderzoek heeft het Internationaal Tribunaal voor ex-Joegoslavië op 11 oktober aangegeven dat zich in de mijnen van Trepca in Kosovo, waar 700 lijken van vermoorde Albanezen zouden verborgen liggen, in werkelijkheid geen enkel lichaam bevindt. Drie dagen later publiceert de VS-minister van Defensie zijn balans van het conflict in Kosovo. Hij stelt er de NAVO-oorlog in voor als een reactie op de campagne van etnische zuiveringen van president Milosevic.

De vaststelling van de onderzoekers van Den Haag en de bevestiging van het Pentagon roepen een belangrijke vraag op. Hoeveel lichamen van vermoorde Albanezen heeft men, vier maanden na de oorlog en na de aankomst van de internationale onderzoeksteams, effectief teruggevonden? Het gaat hier niet om een macabere ➪

oefening, maar om een dwingende vraag: de NAVO had de oorlog immers expliciet verantwoord omdat hun tussenkomst de slachting van het Albanese volk moest verhinderen.

De 'volkerenmoord' was nochtans de verantwoording voor de NAVO-oorlog

Op 22 maart verklaart de Britse Eerste Minister Blair in het parlement: 'Wij moeten tussenkomen om duizenden onschuldige mannen, vrouwen en kinderen te redden van een menselijke catastrofe, van de dood, van barbarij en etnische zuivering door een barbaarse dictatuur.' De dag nadien, toen de luchtaanvallen begonnen, verklaarde president Clinton: 'Wij willen verhinderen dat Milosevic een militaire overwinning behaalt en zich te buiten gaat aan etnische zuiveringen en het vermoorden van onschuldige mensen.'

Omdat het om de eerste NAVO-interventie tegen een soevereine staat ging, was er voor de Kosovo-oorlog een solide rechtvaardiging nodig. Het hele jaar lang hebben NAVO-officials hun dossiers klaargestoomd door te spreken van 'etnische zuiveringen' en 'volkerenmoord' in Kosovo. (...) Onmiddellijk na de oorlog hernam president Clinton de term: 'De NAVO heeft een opzettelijke en systematische poging tot etnische zuivering en volkerenmoord beëindigd.'

Tijdens en net na de oorlog nam het aantal zogenaamde slachtoffers stelselmatig toe. Op 17 juni verklaarde de Britse minister van Buitenlandse Zaken: 'Volgens de rapporten waar we over beschikken, vooral afkomstig van vluchtelingen, zouden er tienduizend personen gedood zijn bij meer dan honderd slachtpartijen.'

Op 2 augustus groeide dit aantal met duizend aan toen Bernard Kouchner, hoofd van de VN-missie in Kosovo, beweerde dat er reeds 11.000 lichamen waren gevonden in massagraven. Hij zei dat hij deze cijfers had van het Internationaal Tribunaal. Het tribunaal ontkende dit. (...)

De Joegoslavische regering heeft voortdurend ontkend dat er slachtpartijen plaatsgrepen. Zij beschuldigde het UCK ervan dergelijke aantijgingen uit de duim te zuigen om de NAVO-oorlog uit te lokken. De rechtvaardiging was dat het Joegoslavische leger en zijn paramilitaire eenheden een 'Operatie Hoefijzer' hadden opgezet en dat de oorlog deze operatie moest beëindigen.

'Lijkschouwers van 15 landenteams vonden slechts weinig lichamen'

Grootschalige slachtingen verbergen is bijzonder moeilijk. Vergelijk maar eens met de ontdekkingen van de oprukkende troepen in nazi-Duitsland of met Cambodja of Rwanda. Deze voorbeelden tonen voldoende aan dat de dood van duizenden mensen vele en onomstotelijke bewijzen nalaat. Omdat vele leiders van NAVO-staten in eigen land onder druk stonden, zou de alliantie elk bewijs voor volkerenmoord hebben kunnen gebruiken om de noodzaak van de oorlog aan te tonen en elke kritiek de grond in te boren. Dergelijke bewijzen zouden zeker geholpen hebben om de positie van president Milosevic te verzwakken en om zijn tegenstanders de wind in de zeilen te geven.

In opdracht van het tribunaal hebben identificatieteams van politie en lijkschouwers, hoofdzakelijk afkomstig uit verschillende neutrale en NAVO-landen, verschillende sites bezocht. De teams kwamen uit 15 landen: Duitsland, Oostenrijk, België, Canada, Denemarken, Spanje, Finland, Frankrijk, Groot-Brittannië, IJsland, Luxemburg, Nederland, Zweden, Zwitserland en de VS.

Over het algemeen werden slechts weinig lichamen gevonden en zeker veel minder dan tijdens de oorlog in Bosnië. (...) Er werden ongetwijfeld moorden en brutaliteiten begaan. (...) Nochtans tonen onze eigen onderzoekingen en navraag bij talloze verantwoordelijken aan dat het aantal doden eerder enkele honderden dan enkele tienduizenden bedraagt.

Het is erg belangrijk te weten hoeveel doden er in Kosovo precies gevallen zijn. Er is een verschil tussen onderdrukking en moordpartijen. Het verschil tussen enkele honderden doden en tienduizenden is toch duidelijk. Dit verschil verdoezelen heeft zijn gevolgen, niet alleen voor de eerlijkheid van de NAVO maar ook voor de notie soevereiniteit. Als een handvol of enkele tientallen mensen worden vermoord bij een arbeidsconflict, heeft de internationale gemeenschap dan ook het recht om met geweld tussen te komen?

Op het politieke vlak was de alliantie voor haar informatie grotendeels afhankelijk van de VS. Als de VS en de NAVO zich vergisten, zouden de geallieerde regeringen die met zware kritiek kampten (bijvoorbeeld in Italië en in Duitsland) problemen kunnen krijgen. Het vertrouwen in de inlichtingendiensten en in het VS-leiderschap zou wel eens een knauw kunnen krijgen. Als zou blijken dat de beweringen van de NAVO over de Serviërs fout waren, zouden de gevolgen wel eens belangrijk kunnen zijn.

Een massagraf op zich bewijst niets

De Britse journalist Philip Knightley vertelt over het bizarre klimaat dat heerste tijdens de reportages in Kosovo.

'Toen de oorlog gedaan was, was de NAVO vanzelfsprekend erg happig om bewijzen van Servische gruweldaden in Kosovo te vinden. Als er geen bewijzen werden gevonden, viel de hele constructie die de basis voor de oorlog vormde in mekaar. Gelukkig waren de media, gemilitariseerd als nooit eerder vertoond sedert de Tweede Wereldoorlog, happig om te helpen.

Ganse teams van gefrustreerde oorlogscorrespondenten renden om het hardst Kosovo binnen met slechts één doel voor ogen: gruweldaden. Wie zou de grootste en de verschrikkelijkste ontdekken? Om ze te helpen had het (Britse) ministerie van Defensie zelfs een kaart gemerkt waarop alle mogelijke massagraven waren aangekruist. Er waren ook lokale gidsen ter beschikking.

Chris Bird van *The Guardian* werd op straat aangesproken door een Albanees: "die er uit zag als een pornograaf". De man fluisterde hem (in het Frans) in het oor: "Er is een slachting geweest niet zo ver van hier." Omdat niemand onder de indruk was, voegde hij er vlug aan toe: "twintig onthoofde lijken".

In die wedloop naar historische gruweldaden werd elke kritische houding vergeten. Journalisten leken alles te geloven wat de Serviërs als monsters afschilderde. Massagraven brachten niets aan het licht. Hoe stierven deze mensen? Het onderzoek van de identificatieteams zou opheldering kunnen brengen, maar zelfs dan ligt er een lange weg van bewijsvoeringen voor ons, wil het uiteindelijk tot een proces voor moord leiden voor een Brits tribunaal. (...)

Het was fascinerend om de woordvoerder van het Britse leger te aanhoren toen hij het had over de dood van twee Gurka's (Britse soldaten van Indische komaf). De Britse Eerste Minister had even voordien de Serviërs als de grote schuldigen aangewezen en de woordvoerder probeerde ten allen prijze de toegeving (lees: de waarheid) te vermijden dat de twee het slachtoffer werden van een NAVO-fragmentatiebom die ze probeerden onschadelijk te maken.'

Philip Knighley, 'Propaganda wars', *The Independent on Sunday*, 27 juni 1999.

De journalisten-soldaten van CNN

En als we eens een publiek debat organiseerden over de 'informatie'

Om deze oorlog te rechtvaardigen heeft de NAVO de informatie doelbewust gemanipuleerd. Majoor Thomas Collins van de Informatiedienst van het VS-leger heeft in februari 2000 toegegeven dat CNN tijdens de oorlog communicatiespecialisten heeft gebruikt en betaald die deel uitmaakten van datzelfde VS-leger: 'Zij hebben geholpen bij het verstrekken van informatie over Kosovo.'[1]

De mediatactiek van de NAVO was erg efficiënt en dat niet enkel op CNN. Hij bestond erin om er ononderbroken drie boodschappen in te hameren en alle andere vragen uit de weg te gaan: 1. Wij staan oog in oog met Servische troepen die verantwoordelijk zijn voor volkerenmoord. 2. De oorlog heeft maar één doel: de terugkeer van de Albanese vluchtelingen mogelijk maken. 3. Wij waken erover dat we geen enkele Joegoslavische burger doden. Deze drie boodschappen waren stuk voor stuk een leugen.

De publieke opinie ziet langzamerhand in dat de NAVO over verschillende belangrijke punten heeft gelogen. Het is van het allergrootste belang het debat open te trekken en te bewijzen dat de NAVO gelogen heeft, ook over andere zaken.

Wij dagen de woordvoerders en de verdedigers van de NAVO uit. Durven zij een publiek debat aan over deze oorlog en over de 'informatie' die zij erover verspreidden?

1. *Trouw* (Nederland), 21 februari 2000.

Analyse van een mediabedrog

LE SOIR 12 november 1999, frontpagina

Etnische zuivering in Kosovo: 11.000 doden

Nu het Internationaal Straftribunaal voor ex-Joegoslavië (IST) vijf maanden onderzoek achter de rug heeft in Kosovo, kunnen we het reële aantal slachtoffers langzamerhand beginnen inschatten op basis van de onderzoeksresultaten in de provincie. Carla Del Ponte, procureur-generaal van het rechtsgebied, heeft een balans opgemaakt aan de hand van het werk van haar onderzoekers.

'Wij hebben informatie gekregen over 529 massagraven. Op dit ogenblik is één derde ervan onderzocht en loopt het werk ten einde op 129 sites. In totaal werden 4.266 lichamen begraven. 2.108 slachtoffers werden opgegraven.

Deze gegevens moeten toelaten een polemiek te verzachten die zich sedert het einde van de NAVO-oorlog tegen Servië afspeelt. Op het hoogtepunt van de operatie zette de VS-regering het cijfer van 100.000 slachtoffers voorop. Nadien temperde men de schattingen. Londen sprak van 10.000, terwijl Bernard Kouchner, 'gouverneur' van de provincie, het over 12.000 slachtoffers had, een cijfer dat hij later herriep na kritieken van het IST dat nog volop in de onderzoeksfase zat. Met meer dan 4.000 lijken op één derde van de onderzochte massagraven, kan een - allicht simplistische - rekensom zijn cijfers nochtans bevestigen...

Nu de winter eraan komt, wordt het bijna onmogelijk om nog te graven. De laatste identificatieteams hebben het land dan ook op 31 oktober verlaten. Zij komen met de lente terug. 'Het is mijn objectief het volgende seizoen klaar te zijn met mijn werk,' zegt Carla del Ponte vooraleer ze toegeeft op zoek te zijn naar '11.334 lichamen'.

Vandaag werden Slobodan Milosevic en vier van zijn nauwste medewerkers beschuldigd van misdaden tegen de menselijkheid. Een aanklacht wegens volkerenmoord wordt in het vooruitzicht gesteld.

FOUT: Deze kop spreekt de inhoud van het artikel tegen en heeft als enige doel de lezer met een vooroordeel op te zadelen.

LEUGEN DOOR WEGLATING: Waarom verbergen dat dit tribunaal helemaal niet onafhankelijk is en dat de oprichting ervan voorgesteld werd door Madeline Allbright en dat het gefinancierd wordt door de VS? Hoe kan je beweren dat de VS in deze volkomen belangeloos zouden zijn?

RECHTSONGELDIG: De werking van dit 'tribunaal' treedt alle universele rechtsregels met de voeten. Zo worden de tribunalen geacht de verdediging niet in de media aan te vallen. Zij worden geacht te werken vanuit de veronderstelling van onschuld en moeten het onderzoek onpartijdig voeren.

MANIPULATIE: Het rapport Del Ponte zwijgt over Serviërs, zigeuners en andere niet-Albanezen die werden gedood. Is er in die rangen dan geen enkele dode gevallen? Het cijfer van 2.108 lichamen evenaart dat van de Spaanse lijkschouwer (zie p. 341, marge). Maar is elk lichaam per definitie een Albanees? En van een Albanese burger die door een Serviër werd omgebracht? Werden er bij de gevechten geen soldaten gedood? Doodde de NAVO geen Albanezen (75 slachtoffers in een vluchtelingencolonne in april en nog eens 75 in Korisa in mei)? Maakten de paramilitaire Servische troepen geen slachtoffers?
Hoeveel slachtoffers werden werkelijk gedood door Servische soldaten en politieagenten op bevel van Belgrado? Er werd daarover nog geen enkel bewijs aangedragen en toch beschuldigt men de Joegoslavische regering van volkerenmoord. Geen enkel tribunaal dat die naam waard is, zou een dergelijk partijdig dossier aanvaarden!
De *Toronto Star* van 4 november en de *New York Times* van 11 november spreken van '2.108 lichamen van allerhande nationaliteiten'. *Le Soir* verbergt dit laatste element om de indruk te wekken dat het alleen om slachtoffers van de Serviërs gaat.

MISLEIDEND: *Le Soir* heeft zijn lezers nooit van deze polemiek op de hoogte gebracht. Dit artikel verzwijgt de argumenten die tegen de NAVO worden ingebracht.

SLECHTE WIL: De lijkschouwers hebben van bij het begin de opdracht gekregen om met de 'beste' sites te beginnen. De NAVO, die in sommige Europese landen bekritiseerd werd, wou immers het volle pond inzetten om zo snel mogelijk een rechtvaardiging te vinden voor haar optreden.

NIEUWE LEUGEN DOOR WEGLATING: *Le Soir* verzwijgt de verklaring van de chef van het Spaanse identificatieteam. Hij had zijn volledige ploeg op 12 september al teruggestuurd. Hun werk was gedaan omdat het aantal lijken dat ze vonden beneden de 10% bleef van wat men had vooropgesteld (zie p. 341, marge).

ONEERLIJK: Dit is een sterk staaltje van intellectuele oneerlijkheid. Herinner u de kop van het artikel, in grote letters op de frontpagina: '11.000 doden'. En nu wordt het '11.334 lichamen te zoeken'. Iedereen mag zeggen 'zoeken' en dan een cijfer naar keuze debiteren! Deze cijfers zijn gebaseerd op de beschuldigingen van het UCK. Het UCK geloofwaardig?

CENSUUR: *Le Soir* houdt het fameuze rapport Stratfor achter voor zijn lezers (zie p. 343-344). De beschuldiging van genocide wordt te niet gedaan door het dossier van dit gespecialiseerde Amerikaanse agentschap dat informatie verzamelt en analyses maakt voor de grote media en de beleidsvormers.

Besluit: het artikel van *Le Soir* zou in alle scholen voor journalistiek bestudeerd moeten worden... als voorbeeld van slechte wil en van anti-journalistiek.

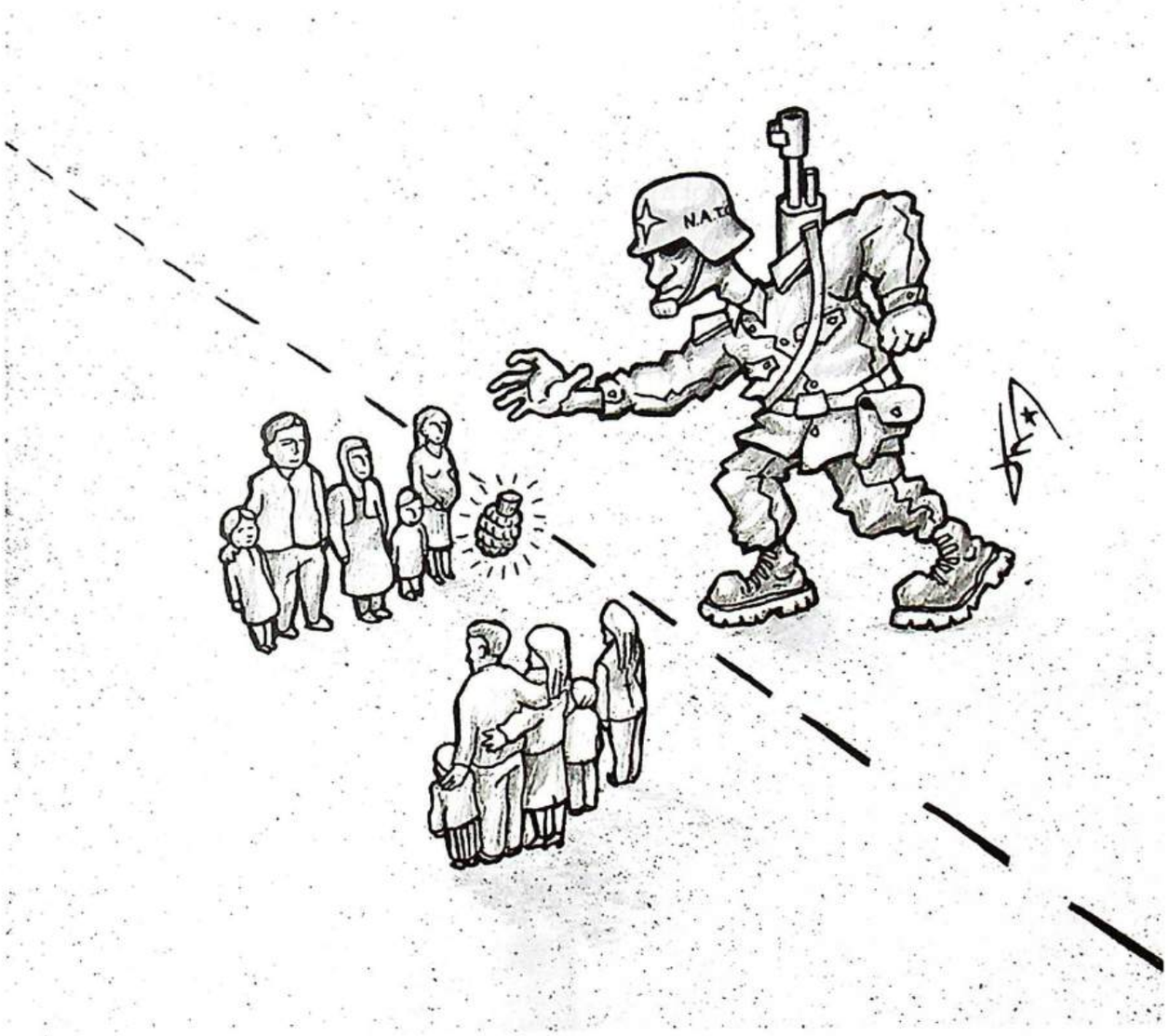

21. Serviërs en Albanezen: de achtergronden van het 'etnische' probleem

Serviërs en Albanezen: de achtergronden van het 'etnische' probleem

Het is niet gemakkelijk - tenzij je Clinton of Solana heet - om je een precies idee en een onwankelbare zekerheid te vormen over de verantwoordelijkheden van de Serviërs en de Albanezen in Kosovo. Wie maakte welke fouten? Hoe is het precies verlopen met de opheffing van die fameuze autonomie in 1989? Wat heeft Milosevic toen precies gezegd? Hoe democratisch is het programma van het UCK? Streefde het niet eerder een etnisch zuiver Groot-Albanië na?

Was er voor of tijdens de NAVO-aanvallen sprake van etnische zuiveringen? Volgt de Joegoslavische republiek dezelfde verwerpelijke politiek als die van extremistische Serviërs zoals een Seselj (zie p. 283)? In beide kampen waren er extremisten. Mag men iedereen zomaar met hen gelijkstellen? En is het tenslotte mogelijk de tegenstellingen op te heffen en een multi-etnische toekomst op te bouwen? Wij zullen proberen al deze vragen zo objectief mogelijk te beantwoorden.

De economische achterstand van de provincie Kosovo heeft de tegenstellingen tussen de nationaliteiten ongetwijfeld aangewakkerd. Voor de dieper liggende oorzaken van deze achteruitstelling verwijs ik naar hoofdstuk 12 van dit boek. De multinationals, die de 'Noord'-Joegoslavische - en vooral Sloveense - economie domineerden, exploiteerden de Kosovaarse grondstoffen en energie op een bijzonder onevenwichtige, haast koloniale manier. Herinner je ook onze kritiek op Milosevic omdat hij in 1989 de nationalistische trom roerde in plaats van naar eenheid te streven tussen Servische en Albanese arbeiders tegen de dictaten van het IMF, de Wereldbank en de grootmachten die er aan de touwtjes trekken. Milosevic heeft het nationalisme gebruikt als bliksemafleider voor de sociale onrust en de stakingen die in arbeiderskringen in alle republieken de kop opstaken. Maar is hij de enige die we met de vinger moeten wijzen in het tumult vanaf 1989 en zelfs voordien?

Het ligt niet aan Milosevic

Gerard de Sède, een Franse analist, schrijft in juni 1998:

'Achter de (westerse) steun aan de Kosovaarse separatisten, achter de ingeroepen etnische argumenten verbergen zich economische belangen: Kosovo is zeer rijk aan strategisch belangrijke mineralen.

De opheffing van de autonomie in 1989 was het werk van eerste minister Markovic, de lieveling van het Westen, en riep op dat ogenblik geen enkele vorm van protest op. Wie vandaag beweert dat de opheffing het werk was van Milosevic, neemt een loopje met de waarheid. Milosevic werd pas in december 1990 tot president van Servië gekozen, en al steunde hij de Serviërs uit Kosovo voluit, hij had op het ogenblik van de opheffing geen enkele uitvoerende macht.

Dat belet niet dat de opheffing van deze autonomie een nefaste beslissing was die ertoe bijdroeg de situatie in Kosovo te vergiftigen. Het zou goed zijn en niet onmogelijk om die autonomie te herstellen, maar de dreigingen vanuit het Westen dragen daar niet toe bij, integendeel.'

Een brief aan *Balkan Infos*, juni 1998, p.13.

1989: waarom werd de autonomie van Kosovo opgeheven?

De Servische visie: 'De autonomie werd gebruikt om de Serviërs af te remmen'

In het tijdschrift Balkans-Infos *van april 1998 schrijft Kosta Kristic op p.4:*

'De nieuwe Grondwet van 1974 hervormde de twee autonome regio's (Vojvodina en Kosovo) tot twee van Servië onafhankelijke rechtsgebieden, hoewel ze er deel van bleven uitmaken. Beide hadden voortaan bevoegdheden, vergelijkbaar met die van een federale republiek.
De autonome regio's beschikten over soevereine rechten. De Republiek (Servië) beschikte daar ook over, maar kon die slechts uitoefenen mits het akkoord van de autonome regio's. Die abnormale situatie creëerde een mechanisme dat noodzakelijkerwijze tot conflicten moest leiden in de schoot van de Servische Republiek. De andere federale republieken zullen er ruimschoots gebruik van maken om Servië een voetje te lichten. De wetgever, die meer macht verleende aan de autonome gebieden, deed dat niet in de eerste plaats om de Albanese gemeenschap van Kosovo-Metohija te plezieren maar om de nomenklatoera van Pristina en Novi Sad meer macht te geven. Zo kon men Belgrado verzwakken en het op termijn beroven van zijn territorium.
Conform de wil van Serviërs en Joegoslaviërs die de federale staat wilden behouden, maken de amendementen van 1989 daar een einde aan. Maar de dialectiek van de verandering werd ongewild losgewrikt door de Albanese nationalisten zelf. Eén jaar na de dood van Tito probeerde een opstandige beweging het constitutionele kader op te blazen door een soevereine republiek uit te roepen die zich zou kunnen afscheiden.'

De Albanese visie: 'Zij willen de Albanezen tot emigratie dwingen'

Marie-Françoise Allain en Xavier Galmiche schrijven in de rubriek Manières de Voir van Le Monde Diplomatique *van februari 1993:*

'De traditionele problemen van deze armste provincie van ex-Joegoslavië - met een werkloosheid van 50% en een sterke emigratie - worden nog maar eens verergerd sedert Slobodan Milosevic aan het hoofd staat in Servië. Het Joegoslavische programma voor Kosovo omvat de herbevolking met Serviërs. Zij worden daartoe gestimuleerd met premies, voorkeursalarissen, faciliteiten bij de aankoop van vastgoed,... De Albanezen daarentegen mogen geen immobiliëntransacties meer uitvoeren en de provinciale bank werd zelfs afgeschaft. De nieuwe strategie is erop gericht Kosovo, de "wieg van de Servische beschaving", terug te bezorgen aan zijn "oorspronkelijke eigenaars" en in het hele land staan de Albanezen onder een aanhoudende druk om te emigreren.'

Hadden zij recht op onderwijs in het Albanees?

De Albanese visie: 'Neen. Onze leraars werden verjaagd'

Marie-Françoise Allain en Xavier Galmiche, Manières de Voir, Le Monde Diplomatique, *februari 1993:*

'Net als de tewerkstelling, de geneeskunde, de pers, de cultuur, de justitie en de handel voordien, werd ook de opvoeding in 1989 "gerationaliseerd". Die strategie werd mogelijk gemaakt door de afschaffing van het statuut van de twee autonome regio's van Servië: Kosovo en Vojvodina. Naast inschrijvingsquota voor het hoger onderwijs werden de Albanezen ertoe verplicht programma's te aanvaarden die werden gekozen door Servische commissies. Een rector, twaalf decanen en een volledig kader werden opgedrongen aan de universiteit van Pristina waar alle opschriften voortaan in het cyrillisch schrift werden opgesteld. De meerderheid van het Albanese onderwijzend personeel - 20.000 in het secundair onderwijs en 837 in het hoger onderwijs - weigerde deze maatregelen te aanvaarden en werd geleidelijk aan verjaagd.

Maar in boerderijen, in huizen, in allerhande gebouwen werd een parallel schoolcircuit opgezet dankzij bewonderenswaardig clandestien organisatiewerk. Zo'n dertig à veertig adolescenten zitten gewoon op de grond en in de klamheid van een veel te klein lokaal zeggen ze "De school is ons licht... Wij vechten voor onze vrijheid, het potlood is een machtiger wapen dan kanonnen". In en rond een Albanees bewustzijn dat naar Europa kijkt en dat overal en altijd ter sprake komt, wortelt de weerstand.'

De Servische visie: 'Ja, maar zij boycotten'

Kosta Kristic, tijdschrift Balkans-Infos, *april 1998, p.4:*

'In tegenstelling tot de propaganda is het niet de autonomie van Kosovo en Vojvodina die in 1989 werd opgeheven, maar enkel de voorwaarden die de weg openden naar een definitieve afscheiding van deze twee regio's van Servië. Alle andere rechten op autonomie werden behouden.

Sedert 1990 gaan de Albanese leerlingen van Kosovo niet meer naar de openbare scholen (basis- en secundair onderwijs) van de autonome regio. De Servische autoriteiten werden daar verantwoordelijk voor gesteld en ervan beschuldigd een soort van apartheidssysteem te hebben opgelegd.

In werkelijkheid hebben de Albanese leerkrachten de ordewoorden van de nationalisten opgevolgd en alle Servische staatsinstellingen geboycot. Zo weigerden zij ondermeer het officiële leerprogramma te onderwijzen dat overal in de Republiek gold. Ook al mochten zij officieel *in hun eigen taal* les geven. Zij wensten een "nationaal lesprogramma" dat enkel zou gelden voor de Albanezen.

Omdat ze dat laatste niet konden afdwingen (...), hebben ze de scholen geboycot en een parallel schoolsysteem opgezet in private woningen en religieuze gebouwen. De "regering in ballingschap van de Republiek Kosovo", geleid door Bujar Bukoshi, financierde het systeem vanuit Ulm in Duitsland.'

Wat Milosevic écht vertelde in 1989

Men vertelt ons dat Slobodan Milosevic het Servische volk heeft geïndoctrineerd met een haat tegen alles wat niet Servisch is, en vooral tegen de etnische Albanezen in Kosovo. Men vertelt ons dat Milosevic zijn nationalistische en racistische campagne begon met een toespraak in Kosovo in 1989, ter gelegenheid van de 600ste verjaardag van de slag op het Merelveld, zowat de Servische variant van 'onze' Vlaamse Guldensporenslag van 1302.

Milosevic wordt ervan beschuldigd haat te hebben gepredikt, maar wie Milosevic daarvan beschuldigt, citeert nooit zijn woorden. Waarom niet? Het is nochtans belangrijk precies te weten wat Milosevic tijdens zijn toespraak op het Merelveld in Kosovo vertelde.

Milosevic hield zijn toespraak op een ogenblik dat een afscheidingsbeweging van Kosovaarse Albanezen was gestopt. Serviërs, zigeuners, Hongaren, joden, Turken en andere etnische groepen hadden zich verzet tegen de afscheidingsbeweging van de Albanese Kosovaren.

Voor de herdenking van de slag waren één miljoen mensen samengestroomd. Milosevic verdedigde duidelijk het bestaan van Servië als natie. Maar hij omschreef die natie als een multi-etnische entiteit en beschouwde het samenleven van verschillende nationaliteiten als een sterk punt.

De uittreksels bevatten nationalistische uitspraken van Milosevic. Maar ook expliciete standpunten rond multi-etniciteit en verdraagzaamheid.

'Omwille van de omstandigheden vindt deze grootse 600ste verjaardag van de slag van Kosovo plaats in het jaar waarin Servië, na vele jaren, na vele decennia, eindelijk zijn nationale en spirituele integriteit heeft teruggewonnen.

Als we - 600 jaar geleden - de slag in Kosovo hebben verloren, dan was dat niet enkel het resultaat van de sociale superioriteit en het voordeel van de wapens van het Ottomaanse Rijk, maar ook omwille van de tragische verdeeldheid in de leiding van de toenmalige Servische staat.

Dat de Servische natie in deze regio een van de grootste is, is geen zonde en we hoeven ons er niet voor te schamen. Het is een voordeel dat we niet tegen anderen hebben gebruikt.

Servië is vandaag verenigd en gelijk aan de andere republieken, en we zijn bereid alles te doen om onze financiële en sociale positie en die van al haar inwoners te verbeteren.

Als er eenheid is, samenwerking en doorzettingsvermogen zullen we daarin slagen.

In Servië hebben nooit alleen maar Serviërs gewoond. Vandaag, meer nog dan in het verleden, leven er lede van andere volkeren en andere nationaliteiten. Dit is geen nadeel voor Servië. Ik ben er eerlijk van overtuigd dat het een voordeel is.

De nationale samenstelling van bijna alle landen van de wereld, voornamelijk van de geïndustrialiseerde landen, is in die richting geëvolueerd. Burgers van verschillende nationaliteiten, religies en rassen leven steeds vaker samen en met steeds meer succes.

Het socialisme in het bijzonder, als progressieve en rechtvaardige democratische samenleving, zou niet mogen toestaan dat mensen verdeeld worden op nationale of religieuze basis. De enige verschillen die onder het socialisme kunnen aanvaard worden, zijn die tussen hard werkende mensen en leeglopers, en tussen eerlijke en oneerlijke mensen. Daarom zijn alle mensen in Servië die leven van hun eigen arbeid, mensen die andere mensen en andere naties respecteren, thuis in hun eigen republiek.

Joegoslavië is een multinationale gemeenschap en kan alleen maar overleven onder de voorwaarden van volledige gelijkheid van alle nationaliteiten die in dit land leven. De crisis heeft nationale verdeeldheid gebracht, maar ook sociale, culturele, religieuze en andere scheidingslijnen. Van deze tegenstellingen zijn de nationalistische de meest dramatische.

Als we die oplossen, zal het eenvoudiger zijn de andere tegenstellingen te doen verdwijnen, en de gevolgen ervan te herstellen.

Zolang multinationale gemeenschappen hebben bestaan, was hun zwakste punt de relatie tussen de naties. Het gevaar is dat de ene natie zich door andere bedreigd kan gaan voelen. Zoiets kan de start zijn van een golf van verdachtmakingen, beschuldigingen, intolerantie. Een golf die voortdurend aanzwelt en nog moeilijk te stoppen is.

Die dreiging heeft steeds als een zwaard boven ons hoofd gehangen. Interne en externe vijanden van de multinationale gemeenschappen zijn zich daarvan bewust en ze organiseren hun activiteiten tegen dergelijke multinationale maatschappij door nationale conflicten aan te wakkeren.

Gelijke en harmonieuze relaties tussen de volkeren van Joegoslavië zijn een noodzakelijke voorwaarde voor het bestaan van Joegoslavië en als we samen een uitweg willen vinden uit de crisis. Ze zijn ook een noodzakelijke voorwaarde voor onze economische en sociale voorspoed.'

(Uittreksels uit de toespraak van Slobodan Milosevic tijdens de viering van de 600ste verjaardag van de 'Slag van Kosovo' op 28 juni 1989. Bron: Nationale Technische Informatiedienst van het Departement van Handel van de vs.)

De grootmachten achter het UCK

Een commissie van Republikeinse VS-senatoren stelt in haar rapport[1] van 31 maart 1999:

'Het UCK startte zijn militaire activiteit in februari 1996 met bomaanslagen op verscheidene vluchtelingenkampen van Serviërs die de oorlogen in Kroatië en Bosnië waren ontvlucht.

In die beginperiode was het UCK "niet in staat om zijn vijand, de Servische politie en legereenheden, ernstig te treffen. De organisatie was geen ernstige bedreiging voor de krachtsverhoudingen in de regio." (*Jane's Intelligence Review*, oktober 1996)

In de loop van 1996 nam het aantal aanvallen voortdurend toe. Maar de organisatie profiteerde vooral van de ineenstorting en de chaos van buurland Albanië in 1997. Deze situatie gaf onbeperkte mogelijkheden om wapens vanuit Noord-Albanië in Kosovo binnen te smokkelen.

Van bij het begin heeft het UCK niet alleen Servische ordetroepen aangevallen - logische doelwitten voor een guerrilla - maar ook Servische en Albanese burgers.

Er zijn verscheidene rapporten van gerespecteerde onofficiële bronnen die stellen dat het UCK verbonden is met:

- het uitgebreide Albanese misdaadnetwerk dat zich over heel Europa en Noord-Amerika uitstrekt, inclusief beschuldigingen dat een groot deel van de UCK-financies afkomstig zijn van de drugshandel van dat netwerk;
- terroristische organisaties die zich baseren op een radicale islamitische ideologie, inclusief Iran en de beruchte Osama bin-Ladin - die een globale terroristische oorlog tegen de Amerikanen en de Amerikaanse belangen heeft aangekondigd.'

1. *The Kosovo Liberation Army. From 'Terrorists' to 'Partners'*. U.S. Senate Republican Policy Committee, March 31, 1999. (Bronvermelding zoals in de oorspronkelijke tekst.)

Eens te meer: de Duitse geheime diensten bewapenen de separatisten

'Er zijn stevige bewijzen dat de Duitse geheime diensten het UCK hebben gesteund vanaf zijn oprichting in februari 1996', onthult de Franse journalist Roger Faligot in september 1998.

'Achter de schermen hebben Duitse civiele en militaire inlichtingendiensten geholpen bij het trainen en uitrusten van de rebellen. Hun doel was de Duitse invloed in de Balkan te versterken. Volgens de Franse generaal op rust, Pierre-Marie Gallois, wil Duitsland Joegoslavië destabiliseren. De Kosovo-crisis leidde tot een tegenstelling tussen Duitsland en de VS. De Duitsers wilden de Kosovaren in de richting stuwen van een militaire confrontatie met Milosevic. Washington besefte dat zulks een boemerangeffect zou hebben op de hele Balkan. Het bewapenen van de separatisten, die ijverden voor een onafhankelijk Kosovo, leidde tot een ernstige rel tussen de Duitse inlichtingendiensten (BND) en de Amerikaanse CIA.

De geboorte van het UCK viel samen met de aanstelling van Hansjörg Geiger tot de nieuwe chef van de BND. Een van zijn eerste beslissingen was de uitbouw van een groot regionaal BND-bureau in Tirana, de Albanese hoofdstad. BND-agenten werken er nauw samen met de Albanese geheime diensten. Duitse agenten selecteerden er rekruten die de UCK-leiding moesten uitbouwen. Duitsland leverde apparatuur voor telefoontap en smokkelde Oost-Duitse wapens naar Albanië. Duitse elitetroepen leidden commando's op in Noord-Albanië.'[1]

In een communiqué van 21 december 1998 stelt het departement van Buitenlandse Zaken van de VS nog vast dat het UCK de Kosovaarse Albanezen terroriseert en opjut: 'Het UCK valt iedereen lastig die naar de politie loopt. UCK-

'De NAVO is een "verstandshuwelijk" aangegaan met de maffia'

Hoewel ze vertrok vanuit een progressieve inspiratie, evolueerde de Albanese organisatie die later het UCK zou worden in de loop van de jaren negentig alsmaar meer naar rechts. Onthutsende conclusie van de Canadese economist Michel Chossudovsky, die de banden van het UCK met de maffia analyseerde.[1]

'Het UCK wordt ondersteund door de georganiseerde misdaad met de stilzwijgende instemming van de VS en hun bondgenoten. Wat in Kosovo gebeurt, is identiek aan wat bij andere CIA-acties gebeurde in Centraal-Amerika, Haïti en Afghanistan waar "vrijheidsstrijders" werden gefinancierd door het witwassen van drugsgeld.'

'Een recent rapport van het Duitse Federaal Misdaadagentschap stelt dat "Etnische Albanezen nu de belangrijkste heroïnedealers zijn in het Westen". Smokkelbendes die bindingen hebben met de Turkse staat zouden de heroïnehandel in de Balkan controleren "in nauwe samenwerking met andere groepen waarmee ze politieke en religieuze banden hebben", inclusief misdaadbendes in Albanië en Kosovo.

In Albanië hebben de hervormingen naar de vrijemarkteconomie sinds 1992 de voorwaarden gecreëerd voor een criminalisering van de staatsinstellingen. Het drugsgeld werd witgewassen in de Albanese piramidefondsen die onder de vorige president Berisha een scherpe financiële crisis veroorzaakten. Drugbaronnen uit Kosovo, Albanië en Macedonië waren er de nieuwe economische elites geworden en hadden vaak bindingen met belangrijke westerse zakenimperia. De financiële opbrengst van de drugs- en wapenhandel werd dan weer gerecycleerd in andere illegale activiteiten (en vice versa), zoals prostitutienetwerken.

Hogere verantwoordelijken van de regering Berisha waren betrokken bij drugshandel en illegale wapenhandel met Kosovo. Deze handel kon onbelemmerd bloeien, ondanks de aanwezigheid sinds 1993 van een aanzienlijk contingent Amerikaanse troepen. Deze drugstrafiek heeft het UCK in de voorbije jaren geholpen om op korte tijd 30.000 manschappen op de been te brengen. De NAVO is een "verstandshuwelijk" aangegaan met de maffia.'

1. Michael Chossudovsky, *Kosovo Freedomfighters financed by organised crime*. (www.emperorsclothes.com)

verantwoordelijken dreigen ermee dorpelingen te vermoorden en hun huizen af te branden als ze zich niet bij hen voegen. (Dit proces ging ook door nadat de NAVO-bombardementen waren begonnen, nvdr). De UCK-dreiging neemt zulke vormen aan dat inwoners van zes dorpen in de Stimlje-regio zich klaarmaken om te vluchten.'[2]

De NAVO-bombardementen waren dus geen 'humanitaire interventie' om een etnisch probleem op te lossen. De oorlog werd voorbereid door steun te verlenen aan de afscheidingsbewegingen. Sinds de jaren '80 steunden zowel Duitsland als de VS de separatisten in de verschillende republieken van het vroegere Joegoslavië (zie p. 50). Net zoals ze eerder Joegoslavië deden uiteenspatten door Sloveense, Kroatische en Bosnische separatisten te steunen, wilden ze nu 'Klein-Joegoslavië' breken. Daarom financierden en bewapenden ze de Albanese maffiaguerrilla van het UCK.

De Duitse financiering aan het UCK doorprikt ook het verhaal dat een 'sterk Europa' de wereldvrede zou kunnen dienen als tegengewicht voor de agressieve VS. Het tegendeel is waar. Zowel Duitsland als de VS willen hun invloed uitbreiden - soms samen, soms als tegenstrevers.

1. *The European*, 21-28 september 1998.
2. M. Chossudovsky, 'Kosovo freedom fighters financed by organised crime', www.emperorsclothes.com.

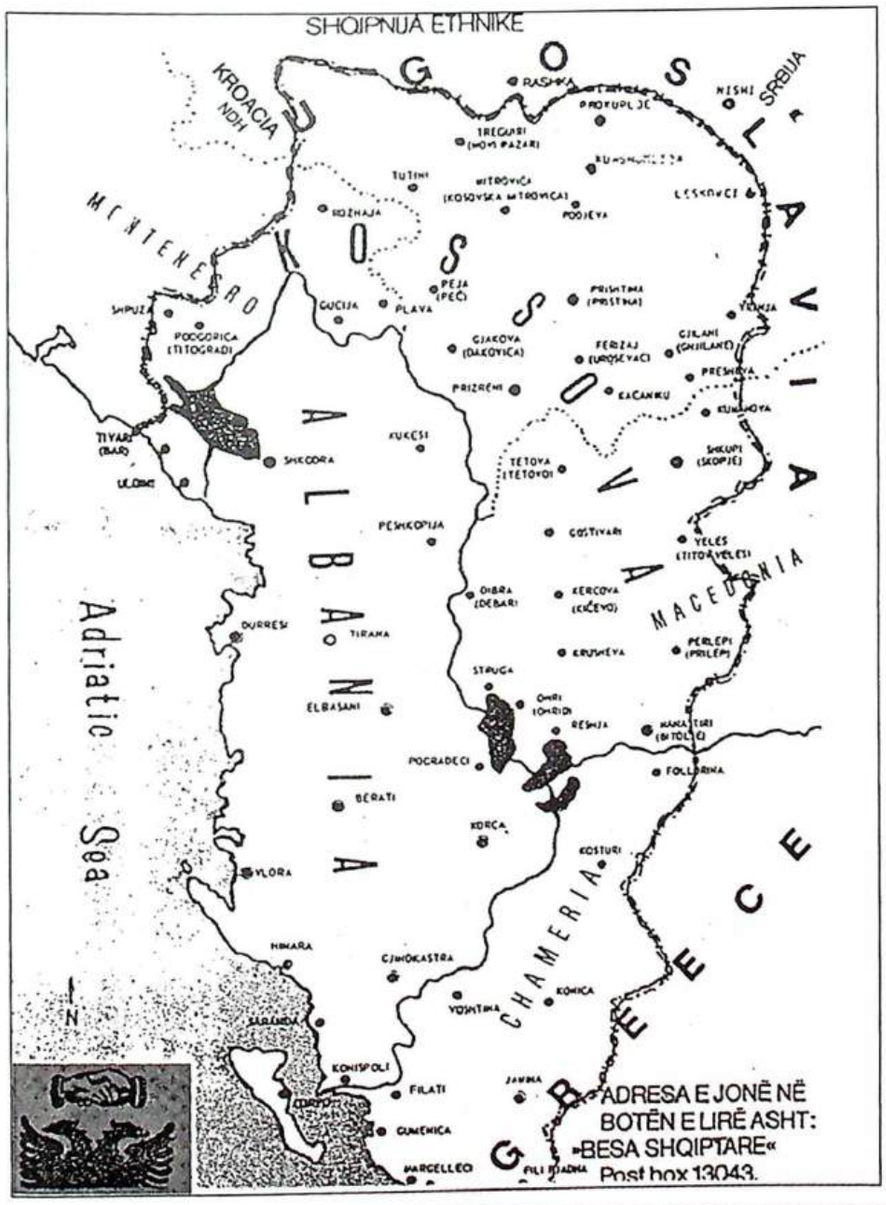

Het programma van het UCK is een 'Groot-Albanië' op etnische basis

De kaart van 'Groot-Albanië' die het UCK bijvoorbeeld in Zweden verspreidde in 1998. Naast Kosovo, dat deel uitmaakt van Servië, omvat dit Groot-Albanië belangrijke delen van Montenegro, Macedonië en Griekenland. Oorlog gegarandeerd dus als het UCK zijn plannen mag verwezenlijken.

(Kaart: www.antiwar.com)

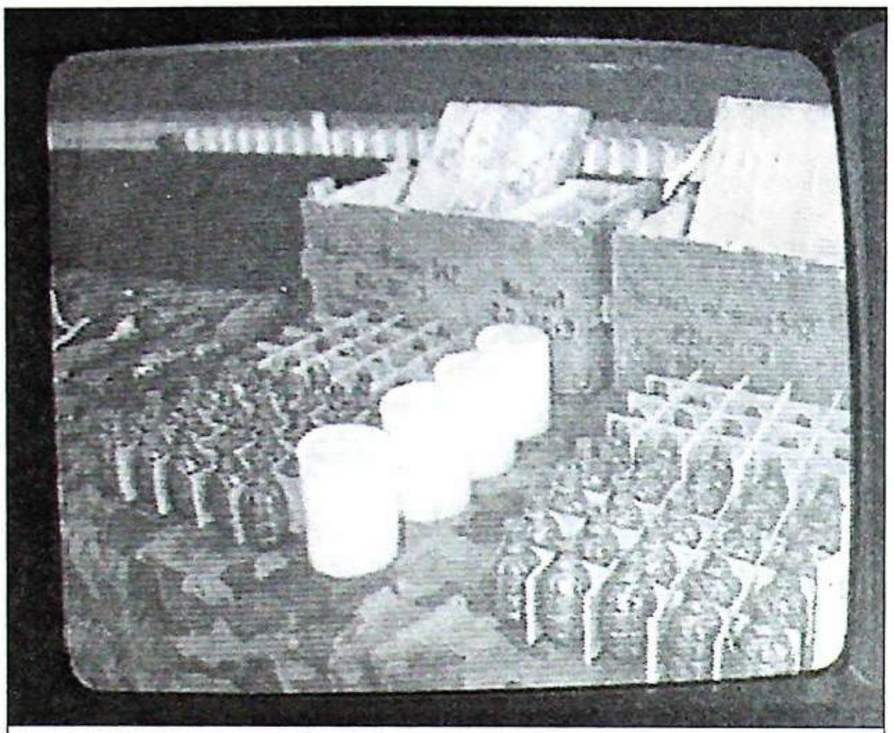

Duitse televisie onthult bewapening door de geheime diensten

De Duitse tv-zender ARD-Monitor onthulde dat de Duitse geheime diensten jarenlang wapens leverden aan de separatistische UCK-guerrilla. Op de wapens van het UCK staat duidelijk 'Ambrust' vermeld. 'Ambrust' zijn wapens van Duitse makelij die uitsluitend worden gebruikt door de Bundeswehr.

Het Joegoslavische leger heeft grote hoeveelheden van deze wapens in beslag genomen. De informatie wordt bevestigd door de Duitse televisie en wordt in Duitse regeringskringen niet tegengesproken. Op basis van verklaringen van Duitse geheime agenten legt de tv-zender uit dat het ging om een clandestiene handel tussen de Duitse en de Albanese geheime diensten, bedoeld voor het UCK. Dit bewijst overduidelijk dat dit conflict van buitenaf is aangewakkerd. De grootmachten die beweren dat de bombardementen noodzakelijk waren om een etnische brand te blussen, blijken die zelf te hebben aangewakkerd.

(De beelden zijn te zien in de video: 'Onder de bommen van de NAVO. 15 Belgen in Joegoslavië', Regards Croisés, 1999.)

'De terroristen zijn partners geworden'

Niet alleen Duitsland had nauwe banden met het UCK. Volgens het eerder geciteerde rapport[1] van Republikeinse VS-senatoren die de houding van de VS-regering tegenover het Kosovaars Bevrijdingsleger onderzochten, had ook Washington boter op het hoofd:

'De speciale gezant van VS-president Clinton, Robert Gelbard, stelde in februari 1998: "We veroordelen de terroristische acties in Kosovo scherp. Het UCK is, zonder enige twijfel, een terreurgroep." (*AFP*, 23 februari 1998) Maar geleidelijk evolueerde de situatie. De aanvankelijk nog sporadische UCK-aanvallen, waartegen Servië scherp reageerde, evolueerden tot een intense guerrillaoorlog. Het was blijkbaar de bedoeling van het UCK het geweld te doen escaleren en een buitenlandse interventie uit te lokken.

Gezien de militaire krachtsverhoudingen kunnen we stellen dat het UCK - dat nu oproept om NAVO-grondtroepen in te zetten in Kosovo (*Associated Press*, 27 maart 1999) - er altijd op uit is geweest om zijn doelstellingen niet via eigen militaire successen te realiseren maar via het uitlokken van een buitenlandse militaire interventie. Zoals een strijder het uitdrukte: "We hopen dat de NAVO tussenkomt om ons te redden, net zoals ze dat in Bosnië hebben gedaan." ('Both Sides in the Kosovo Conflict Seem Determined to Ignore Reality', *New York Times*, 22 juni 1998)

Begin 1999 had het Witte Huis het succes van zijn Kosovo-politiek volledig laten afhangen van slechts twee opties. Ofwel aanvaardden beide kampen een vredesvoorstel waarbij de NAVO Kosovo zou bezetten, ofwel - als enkel de Albanezen tekenden - zou Servië worden gebombardeerd.

Daarom was het stimuleren van de goodwill van het UCK plots een prioriteit. Zij waren de meest extreme groep aan Albanese zijde en beschikten bovendien over de nodige wapens om elk diplomatiek initiatief te kelderen. "Mevrouw Allbright deed voorstellen om aan te tonen dat Washington nu een vriend was van Kosovo. Officieren van het UCK zouden in de Verenigde Staten een opleiding mogen volgen om hun militie te kunnen omvormen van een guerrillagroep tot een politiemacht of een politieke organisatie, zoals dat eerder al gebeurde met het Afrikaans Nationaal Congres (ANC) in Zuid-Afrika".' (*New York Times*, 24 februari 1999)

'We kunnen ze helpen als ze doen wat wij willen'

Toen de NAVO-bombardementen begonnen, was de relatie tussen het Witte Huis en het UCK ondubbelzinnig: 'De VS wil het UCK helpen zich om te vormen tot een politieke organisatie. We willen nauwere en betere banden met die organisatie', zei de vice-woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse Zaken, James Foley. 'We geloven dat we hen efficiënt kunnen bijstaan als zij net die politieke kracht worden die wij verwachten.

Dat de absolute top van de regering Clinton toenadering zoekt tot een organisatie die een van de officiële VS-vertegenwoordigers een jaar eerder nog als "terroristisch" omschreef, is op zijn zachtst gezegd een vreemde evolutie.'[1]

'Een vreemde evolutie,' zo omschrijven de Republikeinse VS-senatoren de houding van het Witte Huis ten opzichte van het UCK. En ze zeggen het op een ogenblik dat de NAVO-oorlog al een week aan de gang is en men zich dus aan enige patriottische eenheid zou kunnen verwachten. Hoe is het mogelijk dat de media zich niet dezelfde vraag hebben gesteld?

Opnieuw vreemde NGO's

De Italiaanse douane ontdekte een grote lading wapens en munitie, waaronder granaten en raketlanceerders aan boord van vrachtwagens met 'humanitaire hulp' van de katholieke organisatie Caritas. De wapens waren bedoeld voor de separatistische guerrilla van Kosovo. De Italiaanse krant *Il Corriere della Sera* stelde dat de douane de vrachtwagens op 12 april onderschepte in de Adriatische zeehaven van Ancona en dertig ton wapens in beslag nam.

AFP, 3 mei 1999.

1. *The Kosovo Liberation Army. From 'Terrorists' to 'Partners'*, U.S. Senate Republican Policy Committee, March 31, 1999. (Bronvermeldingen zoals in de oorspronkelijke tekst.)

Is het Servisch nationalisme verantwoordelijk voor massamoorden en genocide?

Het centrale thema van de NAVO werd er voortdurend ingehamerd: 'De oorlog is noodzakelijk om de massamoorden van de Serviërs te stoppen.' Wat is daar van aan?

Het is duidelijk dat *na* de bombardementen extremistische Serviërs de Albanezen zwaar hebben aangepakt. Dat hoeft ook niet te verwonderen als je de ideologische basis van het Servische nationalisme analyseert (zie hoofdstuk 16). Maar een andere vraag is of het Servische leger en/of de politie op een systematische manier gruweldaden hebben begaan. Het volstaat om de bewijzen - die nog steeds moeten worden geleverd - op een objectieve manier te onderzoeken.

Maar hoe zat het *voor* de NAVO-bombardementen? Waren de Servische wreedheden de aanleiding tot de bombardementen?

De Duitse minister van Buitenlandse Zaken, groene jongen Joshka Fischer, beweerde begin april 1999 dat de Joegoslavische regering een planmatige etnische zuivering doorvoerde. Ook zijn Belgische collega Erik Derycke (SP) stelde: 'Er is in feite weinig keuze: ofwel laat je de bevolking uitmoorden, ofwel probeer je de etnische zuiveringen te stoppen. En als het met bombardementen niet lukt, is het sturen van grondtroepen een volgende stap.'[1]

Interne rapporten van het Duitse ministerie van Buitenlandse Zaken aan verschillende Duitse rechtbanken geven echter een ander beeld. De Internationale Vereniging van Advocaten tegen Nucleaire Wapens kreeg interne documenten van het ministerie van Buitenlandse Zaken[2] in haar bezit en verspreidde ze naar de media: 'Onze rapporten van 6 mei, 8 juni en 13 juli 1998, schrijft het ministerie, laten niet toe te besluiten dat er een groepsvervolging is van etnische Albanezen in Kosovo. Van een staatsprogramma of vervolging van de hele etnische groep is geen sprake, noch vandaag noch voordien.' (Rapport van 29 oktober 1999 voor het Administratief Gerechtshof van Beieren)

'Het UCK heeft opnieuw zijn posities ingenomen na de gedeeltelijke terugtrekking van de (Servische) veiligheidstroepen in oktober 1998. Het controleert dus opnieuw grote gebieden in de conflictzone. Voor de lente van 1999 waren er nog steeds confrontaties tussen het UCK en het leger, maar zij hebben de intensiteit nog niet bereikt van de gevechten in de lente en de zomer van 1998.' (Rapport van 15 maart 1999 voor het Administratief Gerechtshof van Mainz)

'Er is onvoldoende bewijs van een geheim programma of van een onuitgesproken consensus van Servische zijde om de Albanese bevolking te liquideren, uit te drijven of te vervolgen op de extreme manier die hier wordt beschreven. Als de Servische staatsmacht haar wetten toepast en daartoe noodzakelijkerwijs druk uitoefent op een Albanese etnische groep die deze staat de rug toekeert en een boycot ondersteunt, dan is het objectieve doel van die maatregelen geen programmatische vervolging van die bevolkingsgroep.' (Rapport voor het Administratief Hooggerechtshof van Munster, 24 februari 1999)

De regeringen van de VS en van Duitsland hebben hun interventie in Kosovo gerechtvaardigd met de 'humanitaire catastrofe', de 'genocide' en de 'etnische zuiveringen', en dat voornamelijk in de laatste maanden vóór de NAVO-aanval.

De geciteerde rapporten spreken deze stelling echter herhaaldelijk tegen: er woedde in de periode vóór 24 maart (het begin van de bombardementen) een interne oorlog tussen het separatistische UCK (dat het leger en de politie aanviel en terreuracties organiseerde tegen Servische burgers en gematigde Albanezen) en de Joegoslavische ordestrijdkrachten (die probeerden die guerrilla te neutraliseren).

1. *Humo*, 6 april 1999.
2. *Junge Welt*, 24 april 1999.

Wanneer spreekt Joshka Fisher de waarheid?

In april 1999?
'Milosevic voert een *etnische oorlog tegen een heel volk* met als doel het uit zijn vaderland te verdrijven.'
(*Leipziger Volkszeitung*, 10 april 1999)

In januari - maart 1999?
'In Kosovo kan men *geen aanwijzingen vinden voor een expliciete politieke vervolging van Albanezen.* (...) De acties van de veiligheidstroepen zijn niet rechtstreeks gericht tegen de Albanese Kosovaren als etnische groep, maar tegen militaire tegenstanders en tegen al wie hen ondersteunt.'
(Duits ministerie van Buitenlandse Zaken, 12 januari 1999)

De militaire tactiek van beide kampen en haar gevolgen

Hoewel het UCK op een brede volkssteun kon rekenen, opereerde het niet als een guerrillabeweging in de strikte traditie van de Vietnamese, Cubaanse of Chinese communisten. Het opereerde vanuit versterkte dorpen. Daardoor bevonden de burgers zich bij confrontaties onder rechtstreeks vuur van Servische tanks. Daardoor belandden er in oktober 1998 zo'n 50.000 Albanese vluchtelingen in de bergen.

Van de kant van de Joegoslavische strijdkrachten paste men al of niet brutaal en afhankelijk van de situatie de klassieke methode van de contraguerrilla toe door de vis zijn water te ontnemen, met andere woorden door op bepaalde ogenblikken sommige dorpen te ontvolken en zo de UCK-strijders te isoleren. Om een evaluatie te maken van wat de Albanese burgers overkwam, is het absoluut noodzakelijk deze militaire methodes te begrijpen.

Agentschap *Reuters*: 'De Serviërs letten op...'

'De Serviërs voeren op een erg professionele manier antiguerrillaoperaties uit in Kosovo en letten erop geen menselijk drama te creëren door mensen te dwingen hun huizen te verlaten,' verklaarde een verantwoordelijke van de teams die de wapenstilstand moesten controleren (...).

'Vorige week, vooraleer hun pantsers te sturen naar Hoca Zagradska, een dorp ten zuiden van Prizren, had het Joegoslavische leger de inwoners gevraagd niet te vluchten en aangekondigd dat de operatie enkel gericht was tegen de strijdkrachten van het UCK. De dorpsbewoners waren bang en hielden geen rekening met dat bericht. Ze sloegen op de vlucht terwijl de Joegoslavische tanks het nabije dorp Jesoro, dat in handen was van het UCK, bestookten. Twee derde van de 3.500 bewoners zijn naar huis teruggekeerd.'

Bericht van het agentschap *Reuters*, 16 maart 1999.

Een OVSE-waarnemer: 'De VS trainen het UCK en raden het aan te provoceren'

'In de schoot van de OVSE wist iedereen dat de NAVO - en dan vooral de VS en Groot-Brittannië - niet wilde dat onze opdracht lukte. De slachtingen werden aangemoedigd om een militaire interventie te rechtvaardigen.

Op een dag liep er een bericht binnen. We vernamen dat Albanese gevechtstroepen door Amerikaanse instructeurs waren opgeleid. Men legde ze uit dat het strategisch belangrijker was Servische politieagenten te doden om belangrijke represailles uit te lokken tegen de Albanese gemeenschap. Toen de politiechef van Kacanik werd gedood, hebben de Joegoslavische troepen gewelddadig gereageerd. Men vermoordt niet zomaar iemand van die rang zonder te weten waar men zich aan bloot stelt.'

L'Humanité (Frankrijk), 18 november 1999.

Generaal Satish Nambiar (VN): 'De strategie van de separatisten is provoceren'

De Indische generaal Satih Nambiar was chef van de VN-missie in ex-Joegoslavië van maart 1992 tot maart 1993:

'De Serviërs afschilderen als demonen en de anderen als doorgoede mensen was niet alleen contraproductief maar ook oneerlijk. Naar mijn ervaringen zijn alle partijen schuldig, alleen de Serviërs gaven toe dat ze geen engeltjes waren terwijl de anderen bij hoog en bij laag beweerden dat ze het wél waren.

In het Kosovo van maart 1999 herken ik hetzelfde model als in Bosnië. Het is een essentiële strategie van groepen die zich willen afscheiden om publieke autoriteiten aan te vallen. Politieagenten doden is een courante terroristische methode omdat het een sterke reactie uitlokt van de staat. Ik ben er zeker van dat zulks ook in de VS het geval is.'

Perscommuniqué, New Delhi (India), 6 april 1999.

'Van systematische uitzuivering is hier geen sprake'

Interview met Athanasios Paparigas, een Griekse journalist, in Le Soir *(België), 8 mei 1999:*

- 'U weigert rekening te houden met de samenhangende verhalen van duizenden vluchtelingen die van etnische zuiveringen spreken?
- Wat ik geloof is dat deze mensen gevlucht zijn voor de bombardementen. Dat ze geterroriseerd zijn door de bommen, zich van overal bedreigd hebben gevoeld, ook door de UCK-strijders die wilden dat ze vertrokken.
- U kan de precieze en samenhangende getuigenverslagen van deze mensen die uitleggen hoe ze uit hun huizen werden gejaagd, hoe men hun paspoorten en hun identiteitspapieren heeft afgepakt toch niet afdoen als leugens? U kan al die mensen die opdaagden aan de Albanese en Macedonische grens toch niet voor leugenaars uitschelden?
- Er is een verschil tussen acties van ongecontroleerde, misschien geïsoleerde elementen en die van de regering. De wraaknemingen, de jacht op Albanezen, zijn natuurlijk verwerpelijk, maar ik herhaal dat die reacties het gevolg zijn van de NAVO-bombardementen.'

NAVO, bombardeer!

'NAVO-bombardementen, ja!' Toen wij op reportage waren in Kosovo botsten wij op deze kop die de frontpagina sierde van het nummer van 3 oktober 1998 van *Koha Ditore*, het belangrijkste Albanees-Kosovaarse dagblad. De strategie van het UCK was dus overduidelijk het conflict te laten escaleren en een NAVO-interventie uit te lokken.

Dit maakt de woede van de Serviërs, op het ogenblik dat ze effectief werden gebombardeerd, begrijpelijk.

'Wij werden bestolen door een Servisch commando en afgeperst door het UCK'

'Deze medewerker van een groot Zwitsers concern in Pristina is een Albaniër. Hij woont in een chique wijk van de Kosovaarse hoofdstad. Hij vertelt ons dat zo'n twee weken geleden een (Servisch) commando van vijf man hem midden in de nacht bedreigde met mitraillettes en messen. Zij namen alle computers en een boel waardevolle dingen mee.

Voor hen was de situatie onleefbaar geworden want voor de eerste bombardementen werden ze afgeperst door het UCK dat niet naliet zijn tegenstanders te doden als ze weigerden zich bij hen aan te sluiten.'

Le Matin (Zwitserland), 17 mei 1999.

Rollie Keith, ovse-waarnemer: 'Alsmaar meer provocerende uck-aanvallen'

Rollie Keith was bureauchef van het OVSE-team in Kosovo Polje. Hij bleef er tot 20 maart, vier dagen voor het begin van de NAVO-aanvallen:

'Op het ogenblik dat ik aankwam, begin 1999, werd de wapenstilstand ernstig bedreigd door voortdurende provocerende aanvallen van het UCK tegen de Joegoslavische veiligheidstroepen. De veiligheidstroepen van het ministerie van Binnenlandse Zaken, gesteund door het leger, reageerden door kris kras wegversperringen op te werpen. Die waren erg hinderlijk voor de meerderheid van de Albanese Kosovaren. Toch was de algemene toestand heel wat kalmer geworden, zeker in vergelijking met de vijandelijkheden van het jaar voordien (...).

Geleidelijk aan liepen de verliezen van de regeringstroepen echter op door hinderlagen (van het UCK), vernieling van belangrijke communicatielijnen en ontvoeringen van officieren van de veiligheidstroepen. Dat lokte natuurlijk sterke Joegoslavische represailleoperaties uit waarbij tanks, gemechaniseerde eenheden en artillerie werden ingezet met het doel de communicatielijnen open te houden.

Begin maart zetten deze terreur- en contraterreuroperaties vele inwoners aan om te vluchten, zich over andere dorpen te verspreiden of hun toevlucht te zoeken in de bergen.'

Balkan-Infos, juli 1999, p.4.

Ooggetuigenverslagen

Waarom sloeg iedereen op de vlucht?

De NAVO-bombardementen lokten hevige reacties uit bij Servische extremistische groepen. Vooral in de eerste periode na het begin van de bombardementen zijn er, in een situatie van complete chaos, wreedheden begaan. Niet alleen tegen leden van het UCK, ook tegen de Albanese bevolking.

Maar betekent dit ook dat er een systematisch plan voor etnische zuiveringen zou hebben bestaan? Moeten we geloof hechten aan de 'documenten die het UCK gevonden heeft' en die zouden moeten bewijzen dat het Joegoslavische leger met 'Operatie Hoefijzer' een systematisch plan uitvoerde om alle Albanezen uit Kosovo te verdrijven?

Milosevic: 'Wij hebben zelfs illegale leiders gearresteerd en veroordeeld'

De Joegoslavische president Milosevic in een interview met het Amerikaans persagentschap *UPI*: 'Wij zijn geen engelen. Maar ook niet de duivels die jullie van ons maken. Er heerst een stevige discipline in het geregelde leger. Bij de onregelmatige paramilitaire groepen ligt dat iets anders. Er zijn vreselijke dingen gebeurd... We hebben die zelfgekroonde illegale leiders gearresteerd. Sommigen van hen werden veroordeeld tot 20 jaar gevangenisstraf.'

UPI, 30 april 1999.

UCK-strijder: 'Honderdduizenden vluchtten op ons advies'

UCK-strijder Lirak Qelaj stelt dat 'honderdduizenden Albanezen eerder op advies van het UCK naar Macedonië en Albanië zijn gevlucht dan door Servische zuiveringen.'

Qelaj opereerde als informatieofficier ten noorden van Podujevo, vlak bij de Servische grens. Hij had o.a. als taak de vluchtelingenstroom op video vast te leggen. In het gebied waren naar zijn zeggen ruim 7.000 UCK-strijders actief.

The Guardian, 30 juni 1999.

De correspondent van de *New York Times*: 'Drie verschillende vluchtelingengolven'

De New York Times, *een dagblad dat zich steeds een fervent voorstander van de bombardementen heeft getoond, stuurde in mei 1999 zijn correspondent Steven Erlanger naar Kosovo. Op 4 mei, in volle oorlog, bezocht Erlanger de Kosovaarse hoofdstad, Pristina. Lokale Albanezen vertelden hem over de twee weken durende aanvallen van Servische ultranationalisten, waaronder gemaskerde paramilitairen die brandschattend en plunderend door de stad waren getrokken. Daarbij dwongen zij Albanese families te vertrekken.*

'Ik ben altijd bang geweest dat de toestand door militair ingrijpen van het Westen zou verergeren', zei een jonge Albanese vrouw. Ze vertelde hoe Servische nationalisten hadden huisgehouden in de welvarende Albanese wijken van Pristina, waar de Albanese culturele en politieke leiders woonden. De arbeiderswijken, waar haar familie woonde, hadden ze met rust gelaten. Een vertegenwoordiger van de Servische overheid gaf de feiten toe. Hij zei dat 'patriottische Serviërs zich schaamden over dergelijke feiten' en vertelde dat 350 Servische burgers, politieagenten en soldaten voor deze misdaden waren gearresteerd.

Inwoners van Pristina beschreven drie vluchtelingengolven. De eerste ontstond bij het begin van de bombardementen toen hele families werden gedwongen de stad te verlaten. De tweede golf begon toen de benedenstad van Pristina werd gebombardeerd. Iedereen die over een voertuig beschikte, vertrok. Ongeveer 5.000 mensen vluchtten weg met bus of trein. De derde golf was te wijten aan een paniekstemming. Eenduidige oorzaken voor deze paniek worden niet gegeven. Men vluchtte omdat iedereen het deed. Volgens de reporter van *The New York Times* was het aantal mensen dat op de vlucht ging voor de bombardementen veel groter dan het aantal dat probeerde te ontsnappen aan de Servisch-nationalistische vervolging. Tijdens de tweede en derde golf waren er ook veel Servische vluchtelingen.

In Prizren, nabij de Albanese grens, schreef Erlanger: 'De afgelopen week verhevigde de NAVO zijn bombardementen. Volgens vertegenwoordigers van de Verenigde Naties sloegen hier toen ruim 30.000 Albanezen op de vlucht, na een explosie in een arme woonwijk. Volgens de Servische nieuwsmedia kwamen bij die aanval tenminste vijf burgers om het leven en vielen er 23 gewonden.'

Zowel Albanese inwoners als functionarissen van de Verenigde Naties wezen erop dat niemand van de Albanese bevolkingsgroep van Prizren tijdens de eerste zes weken van de oorlog de stad had verlaten. De vlucht kwam pas op gang in de eerste week van mei, toen de stad bijna dagelijks door de NAVO werd gebombardeerd. Een Servische vrouw vertelde Erlanger: 'Wij zijn bang en zij (de Albanezen) zijn het ook. Mijn Albanese buren vragen

⇨

mij wanneer deze waanzin zal stoppen. Als wij worden gebombardeerd zijn we solidair.'

'Onbegaanbare wegen, vernielde bruggen, waardeloze transportsystemen, vernietigde elektriciteits- en drinkwatervoorzieningen,' zo schetste Erlanger de verwoestingen tijdens een interview voor NBC News. De grootste problemen werden volgens hem door de bombardementen veroorzaakt en niet door de Serviërs.

Balkan Vredes Info, juli 1999.

Joodse verantwoordelijke in Pristina: 'We schuilden samen voor de NAVO-bommen'

Cedda Prlincevic, vertegenwoordiger van de Joodse gemeenschap van Pristina, werd in de weken na de bombardementen door het UCK uit Kosovo verdreven:

De pers vertelde dat het Joegoslavische leger wreedheden beging tegen de Albanezen tijdens de bombardementen. Kan je daar meer over vertellen?

Waarom? Zal mijn antwoord het vertrouwen in de Serviërs herstellen? Ik geloof van niet.

Maar we moeten het precies weten.

Als er één jood uit Pristina zou zeggen dat die beschuldigingen vals zijn, is hij moeilijk te geloven...

Laat hen geloven wat ze willen, maar als jij ons de waarheid vertelt dan is het tenminste gezegd.

Ik was helemaal niet betrokken bij de gevechten tussen het leger en het UCK...

Maar u was in Pristina. U bent de hoofdarchivaris van Kosovo. U weet of er mensen rondgingen en anderen afslachtten. U weet van Albanese vrienden wat er gebeurde. U weet of het leger erbij betrokken was, of CNN de waarheid vertelde of loog.

Oké.

En als er slechte dingen gebeurden, zeg het dan. Vertel gewoon de waarheid.

Er zijn slechte dingen gebeurd. Maar genocidaire wreedheden hebben de Serviërs als volk en als natie van bij het begin van hun geschiedenis tot vandaag niet begaan. Wel waren er individuen die sommige zaken hebben gedaan die niet hadden mogen gebeuren. Maar men neemt de zaken, overdrijft ze, en probeert van ons zwarte schapen te maken. Kijk, de Serviërs hadden geen problemen met de Albanezen. En zij beschermden Albanezen net zoals Albanezen hen in bescherming namen, voornamelijk op het laatst. Maar zodra KFOR (de NAVO-troepen, nvdr) is binnengekomen en de grens naar Albanië en Macedonië open was, zijn er veel Albanezen van buiten Kosovo binnengekomen. En vandaag zien we daar de rampzalige gevolgen van, de moorden.

Wat ik zeg is dat er tijdens de bombardementen geen wreedheden waren onder de lokale bevolking. De Serviërs verdedigden de Albanezen tegen de paramilitaire troepen.

Niet tegen het Joegoslavische leger? Moesten ze hen niet beschermen tegen het leger?

Niet tegen het leger, niet tegen de politie, niet tegen de reguliere Servische troepen. Nee. Maar nadat het leger zich had teruggetrokken, werden aan beide zijden paramilitaire groepen actief. Toen werd het echt een vuile oorlog.

Maar tijdens de bombardementen?

Dan waren hier helemaal geen wreedheden. In Pristina zaten we samen met de Albanezen in de schuilkelders.

Omwille van de bommen?

Omwille van de NAVO. Allemaal samen: zigeuners - dat zijn de Roma - Serviërs, Turken, Albanezen, joden,... Iedereen die in hetzelfde gebouw woonde. Samen. We waren samen.

(www.emperorsclothes.com, 25 augustus 1999)

Welke toekomst voor Kosovo?

Faik Jasari en Fatmir Seholi, pro-Joegoslavische Albanezen: 'Kosovo moet multicultureel zijn'

'Sinds de NAVO en het UCK de baas zijn in Kosovo, zijn zeker al 150.000 Albanezen uit Kosovo gevlucht. Zo'n 200 werden vermoord.' Dat zeggen Faik Jasari en Fatmir Seholi, twee Albanese Kosovaren die door het UCK met de dood worden bedreigd. In augustus 1999 praatten ze in Joegoslavië met leden van een solidariteitsdelegatie uit de VS:

'Mijn naam is Faik Jasari uit Gnilane. Vandaag is mijn leven in gevaar. Het UCK is op zoek naar mij. Als ze me vinden, vermoorden ze me. Ik ben voorzitter van de pro-Joegoslavische partij Kosovo Democratisch Alternatief. In maart was ik ook onderhandelaar voor Joegoslavië bij de zogenaamde vredesonderhandelingen in Rambouillet. De VS wilden ons daar verplichten hun standpunten te ondertekenen. Ze dachten eerst zelfs dat Joegoslavië niet naar Rambouillet zou komen. Dat bleek fout. Toen ze zagen dat er bij de Joegoslavische onderhandelaars niet alleen Serviërs waren, maar ook Roma (zigeuners, nvdr), Albanezen en zelfs een Egyptenaar, waren ze geschokt. Weet je, slechts drie leden van de delegatie waren Serviërs. Er was ook een Montenegrijn.'

Hoe heb je gereageerd toen Madeline Allbright, VS-Minister van Buitenlandse Zaken, jullie in Rambouillet zei dat het Joegoslavische leger onschuldige burgers vermoordde?

'Ik antwoordde: "Spreek niet vanuit uw verbeelding. Hebben jullie concrete feiten? De feiten spreken uw verhalen tegen." Maar zij stelde: "Ha! Feiten? Wij hebben geen feiten nodig."

Ze had een opdracht. Ze wou niet met ons praten, want ze wou onze argumenten niet horen.

Alleen als alle etnische groepen dezelfde rechten hebben, kunnen we een goed leven leiden. Je kan in de wereld geen enkel land vinden dat méér multi-etnisch is dan Joegoslavië.'

'Mijn naam is Fatmir Seholi uit Podujevo. Ik was hoofdredacteur van de Radio- en Televisieomroep van Pristina. Ik ben ook Public Relationsman van het Kosovo Democratisch Alternatief.'

Je hebt jaren in de journalistiek gewerkt in Kosovo, zowel in de geschreven pers als bij radio en tv. Over welke media beschikte de Albanese bevolking in Kosovo?

'In Kosovo was er maar één Servische krant en ongeveer 65 kranten in het Albanees. Ik ben Albanees. Ik heb in het Albanees gestudeerd aan de universiteit. Het klopt niet als men zegt dat de Albanezen in Kosovo geen rechten hadden.

Twee jaar geleden heeft het UCK mijn vader vermoord. Ze noemden hem een verrader omdat hij Joegoslavië steunde en niet het UCK. Hij hield ervan om in Kosovo met alle verschillende nationaliteiten samen te leven. Het UCK heeft me zelf verteld dat zij het hebben gedaan. Het UCK zei me dat het in de voorbije jaren meer dan 1.000 burgers had vermoord omdat zij geen Albanezen waren en wilden dat Kosovo deel bleef uitmaken van Joegoslavië.

Ik wil erop wijzen dat Joegoslavië een land is met vele etnische groepen. Kosovo is multi-etnisch, multicultureel en multiconfessioneel. Vandaag kan je spijtig genoeg nog weinig etnische groepen vinden in Kosovo. Serviërs, Roma, moslims, Egyptenaren, en Albanezen die de politieke doelstellingen van het UCK niet onderschrijven, zijn Kosovo ontvlucht. Op een dag zal het volledig etnisch gezuiverd zijn en zal er maar één etnische groep meer in Kosovo wonen.' (*Workers World*, 23 september 1999)

Wie trok er uit Kosovo weg?

In de jaren 1980 klaagden Amerikaanse en Franse media de etnische zuiveringen aan die... de Albanezen aanrichtten. De New York Times *schreef toen net het omgekeerde van wat ze vandaag afdrukt:*

'In werkelijkheid controleren de Albanezen al elk levensdomein in Kosovo: politie, gerecht, landbouw, fabrieken, steden en dorpen... Vandaag zijn de Serviërs op de vlucht voor het toenemend Albanees geweld. De laatste zeven jaar hebben 20.000 van hen Kosovo verlaten.'

New York Times, 10 november 1987

Deze feiten, die toch noodzakelijk zijn om de context van de eerder weergegeven toespraak van Milosevic te begrijpen, worden in de vooraanstaande Franse persorganen van vandaag verzwegen. Jean-François Kahn, hoofdredacteur van het weekblad Marianne, *vormt hierop een uitzondering:*

'De voorstanders van een NAVO-optreden antwoorden: maar in Kosovo waren de etnische zuiveringen vóór de bombardementen begonnen. Helaas! Zelfs als men het duizend keer herhaalt, zoals de audiovisuele media het dagelijks doen en allemaal met dezelfde ondertoon, dan nog blijft het een leugen. Twintig jaar geleden waren er in Kosovo 70% Albanezen, tien jaar geleden 80 % en zowat een maand terug 90%... Alle rapporten tonen aan dat de Serviërs - die zich alsmaar meer verachtd, geïsoleerd en soms zelfs bedreigd voelden - het grondgebied in veel grotere aantallen verlieten dan de Albanezen.'

Marianne, 5 april 1999.

De Albanese partijen: 'Wij willen onafhankelijkheid'

Programmateksten van het UCK of van bewegingen die het UCK voorafgingen lijken onbestaande en dat ondanks grondige opzoekingen. Wij geven onderstaand een samenvatting van de posities van de verschillenden andere Albanese partijen zoals ze verschenen in *War Report* (Londen), nr.46, 1996:

'De politieke partijen van de Albanezen in Kosovo houden vast aan een onafhankelijk en soeverein Kosovo. De grootste Albanese partij van Kosovo, de Democratische Liga van Kosovo (DLK), heeft zijn objectief niet fundamenteel gewijzigd ten opzichte van zijn eerste congres in 1991. De partij wil een onafhankelijke en neutrale Republiek Kosovo. Het programma van de Albanese christen-democraten, zoals het werd gepubliceerd naar aanleiding van de presidentsverkiezingen van 1992, bevestigt de wil om "een vrij en soeverein Kosovo" te realiseren, en streeft de nationale eenheid na van alle Albanezen. De Parlementspartij van Kosovo (PPK) eist in haar politiek programma van maart 1992 de politieke soevereiniteit van Kosovo. De sociaal-democratische Partij van Kosovo onderstreept dat 90% van de Kosovaarse bevolking Albanees is en pleit voor een soevereine burgerlijke staat. Ook de Kosovaarse Boerenpartij stelt in haar politieke verklaring van 1991 dat Kosovo een onafhankelijke en soevereine staat moet worden. De doelstelling van de Partij voor Nationale Eenheid is de vereniging met Albanië.

Bij een rondetafelgesprek over "het democratische proces en de etnische relaties" in juni 1995 verklaarde de vice-voorzitter van de DLK, Fehmi Agani, dat "een terugkeer naar de voorgaande situatie onmogelijk was". Hij doelde hierbij op de definitie van de Kosovaarse autonomie zoals omschreven in de Grondwet van 1974.'

Branko Kitanovic, Nieuwe Communistische Partij van Joegoslavië: 'We willen dat alle arbeiders dezelfde rechten hebben'

Interview met de Griekse krant Rizospastis, *27 september 1998:*

'Volgens de grondwet van 1974 waren 20% van alle banen in de Servische politieke en sociale administratie voorbehouden aan Albanezen. 20% van de afgevaardigden in het Servische parlement waren afkomstig uit Kosovo. Ze hadden hun grondwettelijke code, hun regering, hun parlement, enz. Met andere woorden, ze hadden een complete autonomie in het kader van de Servische Republiek, met een statuut dat bijna evenwaardig was aan dat van een federale staat. Ze hadden alleen niet het recht op afscheiding. In Kosovo daarentegen moesten alle parlementairen, alle rechters Albanezen zijn. Maar ze hadden geen onafhankelijkheid.

Zelfs op de arbeidsmarkt waren de Serviërs benadeeld. Ze voelden zich als gastarbeiders in hun eigen land. Om te kunnen werken moesten ze Albanees spreken, terwijl Albanezen in Servië konden werken zonder één woord Servo-Kroatisch te kennen. Eerst en vooral moeten we onderstrepen dat geen enkele regering de Albanezen de onafhankelijkheid kan geven die ze willen. Dit zou een eerste stap zijn naar een hereniging met Albanië en dat zou allerhande reacties ontketenen. De wijziging van de grenzen zou onvoorspelbare gevolgen hebben voor de vrede in de regio. Wij zijn voorstander van Kosovaarse autonomie binnen het Servische kader. We willen dat alle arbeiders, onafhankelijk van religie of nationaliteit, dezelfde rechten hebben. Maar we zouden ook niet aanvaarden dat ze een staat in de staat worden. Weet u, er is heel wat ophef geweest rond het universitaire onderwijs. De westerse propaganda schreeuwde dat de Albanezen geen recht hadden op onderwijs in hun eigen taal. Dat is een leugen! Ze hebben dat recht altijd gehad. Wat we niet aanvaardden was dat het onderwijs volgens het leerplan van Tirana zou worden gegeven. In Texas is 70% van de bevolking van Mexicaanse afkomst. Texas werd destijds met geweld bij de VS ingelijfd. Wat zouden de Amerikanen doen als de Texaanse Mexicanen eisten dat de geschiedenis hen wordt onderwezen volgens het Mexicaans programma? Waarom is Amerika zo hypocriet? Zouden jullie, Grieken, aanvaarden dat Turkije het onderwijsprogramma vastlegt voor de moslimminderheid in Griekenland?'

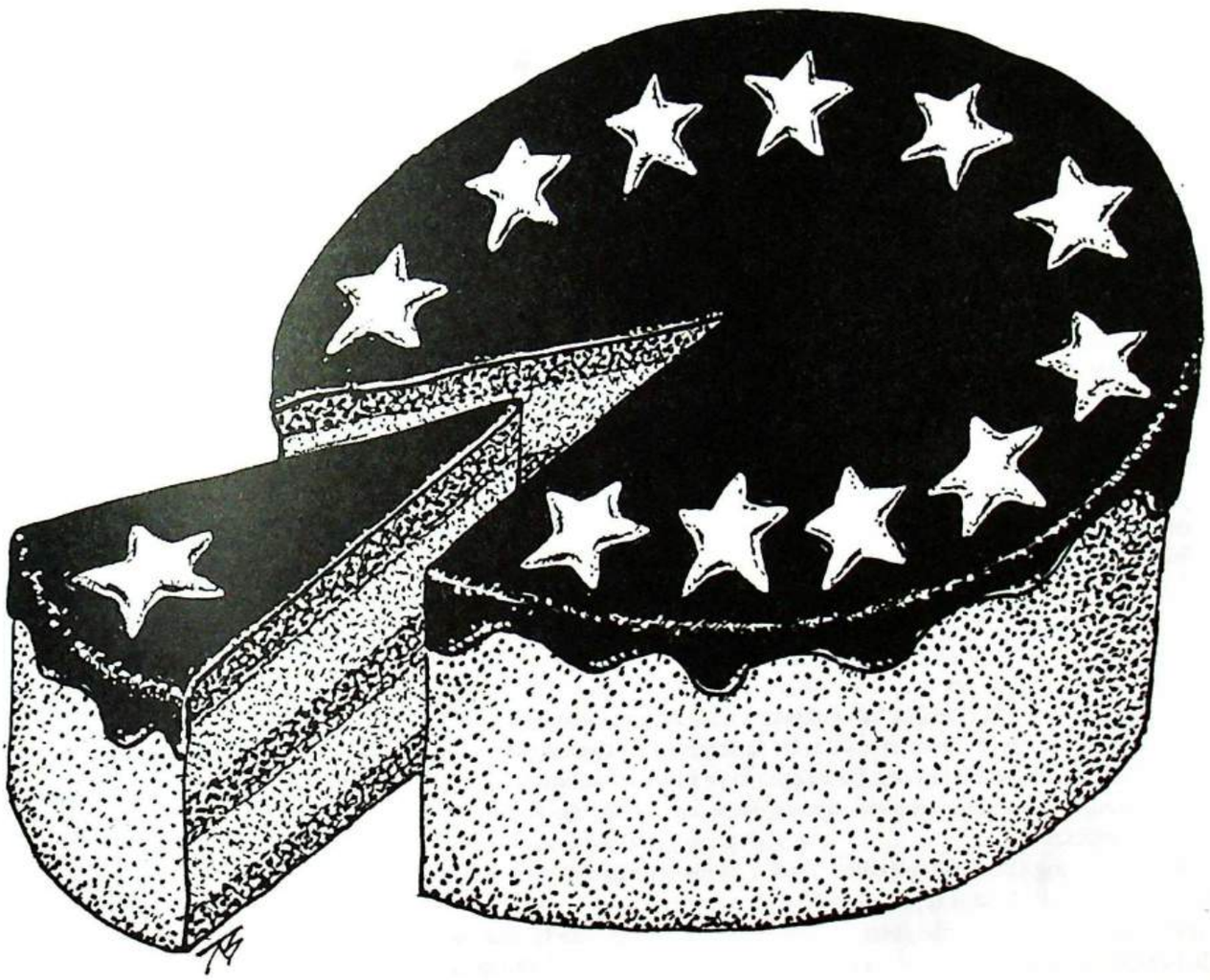

22. De volgende doelwitten van de NAVO

De NAVO in dienst van de globalisatie

'Als we stevige economische betrekkingen willen, zodat we in de hele wereld kunnen verkopen, *dan is Europa daar de sleutel toe. Daarover gaat dat hele Kosovo-*ding *(sic).'*
Bill Clinton, 23 maart 1999[1]

Alleen al de minachtende woordkeuze: 'dat ding'. Hier horen we een Clinton die zich richt tot een publiek van VS-ambtenaren die hij probeert te overtuigen van het nut van deze oorlog. Het is duidelijk dat het lot van de Kosovaren - of van enige andere bevolkingsgroep in de regio - hem volstrekt koud laat. Hij levert enkel de cynische bevestiging dat deze oorlog niets te maken heeft met 'mensenrechten' of 'verdrukte minderheden'.

Aanvankelijk zei Clinton dat Joegoslavië gebombardeerd werd omdat het zich verzette tegen het akkoord van Rambouillet. Dat klopt. Dit 'akkoord', zeg maar *dictaat*, stelde dat: 'de Kosovaarse economie zal functioneren in overeenstemming met de beginselen van de vrije markt. Het vrije verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal van en naar Kosovo mag niet worden gehinderd.'

Dat was dus wel degelijk het doel: eerst de controle overnemen van de Kosovaarse economie en daarna die van de Joegoslavische. En niet enkel van die twee. Het 'Nieuwe Strategische Concept van de NAVO', dat werd voorgesteld naar aanleiding van de vijftigste verjaardag van het bondgenootschap, laat daarover niet de minste twijfel bestaan: de NAVO behoudt zich het recht voor overal tussen te komen waar ze 'instabiliteit of een zweem daarvan vaststelt.' En wat leidt er zoal tot instabiliteit? 'Etnische en religieuze rivaliteiten, grensconflicten, schendingen van de mensenrechten, ontbinding van staten, onefficiënte of nutteloze hervormingspogingen.' Kortom, als een staat zich wil onttrekken aan de economische orde van de multinationale ondernemingen eigent de NAVO zich het recht toe om die staat te vernietigen. De NAVO is de gewapende arm van de multinationals.

Een commentator van de *New York Times* had dit aan de vooravond van de oorlog reeds duidelijk gemaakt: 'Als de globalisatie wil functioneren, mag Amerika er niet voor terugdeinzen op te treden als de alvermogende supermacht die het is. Achter de onzichtbare hand van de markteconomie moet een harde vuist schuilgaan. McDonalds kan enkel bloeien dankzij McDonnel Douglas die de F-15 gevechtsvliegtuigen maakt. De technologieën van Silicon Valley hebben een stabiele wereld nodig. De vuisten in de fluwelen handschoenen die deze stabiliteit moeten garanderen zijn de VS-landmacht, de Air Force, de Navy, de Mariniers.'[2]

Wie eventueel nog illusies koesterde over het woordje 'vrij' zoals in *'vrije* markteconomie', mag die dus bij het restafval kieperen.

De regering Milosevic voerde geen communistisch beleid. Toch haalde ze zich de banbliksems van Washington op de hals omdat ze zich verzette tegen de Wereldbank en het Internationale Muntfonds die de volledige privatisering van de Joegoslavische industrie, het bankwezen en de handel eisten.

Daarover lieten de westerse media geen twijfel bestaan. Op 18 juli 1996 levert de *New York Times* kritiek op 'de vastberadenheid waarmee Milosevic vasthoudt aan de staatscontrole en zich verzet tegen privatisering'. Op 4 augustus is de *Washington Post* nog duidelijker: 'De politieke boodschap van de val van de Berlijnse Muur gaat er bij Milosevic niet in. Andere communistische politici aanvaardden het westerse model en zochten toenadering tot de rest van Europa, alleen Milosevic ging de andere kant uit.'

In Dayton, eind 1995, dachten de VS dat ze Joegoslavië zouden kunnen ompraten. Maar het land bleef zijn onafhankelijkheid koppig verdedigen.

De 12 sponsors van de NAVO

12 grote Amerikaanse bedrijven hebben elk 250.000 dollar sponsorgeld neergeteld voor de organisatie van de NAVO-top in Washington ter gelegenheid van de 50ste verjaardag van het bondgenootschap. De *Washington Post* van 13 april 1999 somt ze op:

Ameritech (Richard Notebaert)
Daimler Chrysler (Robert Liberatore)
Boeing (Christopher W. Hansen)
Ford Motor (Jacques A. Nasser)
Honeywell (Michael R. Bonsignore)
Lucent Technologies (Richard A. McGinn)
Motorola (Arnold Brenner)
Nextel Communications (Daniel F. Akerson)
SBC Communications (Edward Whitacre Jr.)
TRW (Joseph Gorman)
United Technologies (George David)

De krant geeft ook aan waarom die multinationals zich zo betrokken voelen: 'Het gros der bedrijven in het erecomité verkopen precies die producten waar de grootste vraag naar bestaat op de groeiende afzetmarkten in Oost- en Centraal-Europa. Ameritech, bijvoorbeeld, wil er graag telefoonnetwerken verkopen. Ford en GM bezitten autofabrieken in Europa. Andere bedrijven, zoals Eastman Kodak en rakettenproducent Raytheon Cy, participeren minder openlijk.
De steun van de bedrijfswereld aan de NAVO-top ligt in het verlengde van de zeer actieve rol van talrijke Noord-Amerikaanse ondernemingen bij de uitbreiding van de NAVO - in het bijzonder bedrijven uit de defensiehoek zoals Lockheed Martin of Bethesda. VS-producenten van legermateriaal hebben de jongste jaren wat afgelobbyd bij het Congres om Hongarije, Polen en de Tsjechische Republiek binnen de NAVO te krijgen. "We wilden dat ze Amerikaans zouden kopen", verklaart Gerald B.H. Solomon, gewezen Congreslid en momenteel privé-lobbyist.'

Waarom het Westen Joegoslavië wil doen buigen

Na de val van het socialisme in Oost-Europa weefden de VS een web van economische en militaire akkoorden, verdragen en organisaties. Bedoeling was de controle te verwerven over Centraal- en Oost-Europa. De uitbreiding van de NAVO wilde deze landen - te beginnen met Polen, Hongarije en de Tsjechische Republiek - onder militaire dominantie van Washington plaatsen. Joegoslavië bezet een strategische positie (zie p. 370): Het strategische belang van de Balkan) maar is het enige land in de regio dat weigert toe te treden tot de NAVO. Het koestert de onafhankelijkheid van zijn krijgsmacht.

Washington richtte tevens een Cooperation Initiative for South-Eastern Europe (Samenwerkingsinitiatief voor Zuidoost-Europa) op, belast met de planning van de reorganisatie van geprivatiseerde strategische sectoren zoals energie, olie, telecommunicatie, wetenschappelijk onderzoek en de banksector. Maar Joegoslavië is alweer het enige land in de regio dat er geen deel van wil uitmaken.

Er was wel een samenwerking opgestart met sommige multinationals en er liepen projecten voor privatisering. Daarnaast ontwikkelde zich ook een plaatselijke bourgeoisie die zich verrijkte. Er is overigens kritiek van de locale bevolking op het feit dat sommige kringen die dicht bij de gezaghebbers staan zich verrijken.

Maar de basissectoren van de industrie blijven openbare bedrijven, zij werken volgens een planning die het algemene belang voor ogen heeft en de economie is niet aan diggelen gevallen zoals in Rusland. In de zomer van 1999 vertelde een kaderlid van een transportonderneming ons fier dat er een vijfjarenplan was opgesteld en dat het plan, ondanks alle moeilijkheden, voor 80% was gerealiseerd.

Joegoslavië heeft geprobeerd de interventies van buitenlands kapitaal onder controle te houden. Terecht overigens. In andere Oost-Europese landen kan je de resultaten zien als de westerse multinationals de wet dicteren. In Rusland worden fabrieken ontmanteld, gaat de productie in vrije val, worden lonen niet langer uitbetaald. Dat geldt ook voor Bulgarije, Roemenië, Albanië... Hebben de Joegoslaviërs dan niet het recht zich te verzetten tegen de invasie van westers kapitaal?

Om die (nauw verwante) redenen noemt het Westen Milosevic 'onverzettelijk'. Het belangrijkste Joegoslavische 'misdrijf' is dat het land het hoofd biedt aan de multinationals en aan de NAVO.

Kortom: het Joegoslavische volk werd met bommen bestookt om de 'vrije' markt door te drukken. Dat noemen de grootmachten 'globalisatie': geen enkel land heeft nog het recht het pad van zijn eigen economische ontwikkeling uit te stippelen, zeker niet als het nut voor de eigen bevolking daarbij centraal staat.

En dat is nog maar het begin. Het zeer officiële Internationaal Onderzoeksinstituut voor de Vrede in Stockholm (SIPRI) kondigt de volgende 'Joegoslavische oorlogen' reeds aan: 'De oorlogen van morgen zullen er anders uitzien. Voortaan gaat het erom een nieuwe wereldorde te vestigen'. Volgens SIPRI wordt wat men als 'de huidige internationale veiligheidscontext' bestempelt onder andere gekenmerkt door 'technologische en economische globalisatie die botst met het regionaliseren en de fragmentatie (sic) van de politieke sfeer'.[3]

Via oorlogen de globalisatie opleggen, een einde maken aan de fragmentatie? In mensentaal wil dat zeggen dat geen enkel land nog het recht heeft zijn economische en sociale keuzes zelf te maken. Geen enkel land mag zich nog onttrekken aan het door multinationals gedomineerde systeem, op straffe van bombardementen om de een of andere (drog)reden.

Het verloop van de oorlog bevestigt dit: de economie moest vernietigd worden om het terrein te effenen voor de westerse multinationals.

1. De NAVO beweerde 'het Servische leger te verjagen' en de 'Albanezen te redden'. Maar de bommenregen was minder intens boven Kosovo dan boven de rest van Servië.

'Ze waren helemaal niet onzinnig!'

De Amerikaanse auteur Michael Parenti beschrijft de economische drijfveren achter de ogenschijnlijk blinde en 'ondoelmatige' bombardementen:

'Hoewel ze verveeld zaten met de luchtaanvallen op Joegoslavië waren tal van progressieven toch van mening dat de VS "ditmaal" een rechtvaardige strijd streden. "Natuurlijk leveren de bombardementen niets op. Natuurlijk zijn ze zinloos!" beweerden ze, "maar we moesten toch iets doen".

De gedropte bommen waren alles behalve onzinnig. Ze waren niet alleen fundamenteel immoreel, ze waren bovendien erg doeltreffend. Wat er van Joegoslavië nog overbleef, werd in puin geschoten. In één klap was het land geprivatiseerd, gedesindustrialiseerd, geherkoloniseerd, behoeftig en tot de bedelstaf veroordeeld. Het land was gedegradeerd tot leverancier van goedkope arbeidskrachten, overgeleverd aan het oprukkend buitenlands kapitaal. Wanneer men productief kapitaal eender waar in de wereld uitschakelt, stijgt de potentiële waarde van het kapitaal dat eender waar elders is geïnvesteerd. Des temeer omdat de huidige crisis van het kapitalisme er een van overcapaciteit is.

Elke landbouweenheid die men kan uitschakelen, hetzij met westerse luchtaanvallen (zoals in Irak of in Joegoslavië), hetzij met economische constructies zoals de NAFTA of de GATT (in Mexico en elders), vermindert de potentiële concurrentie en vergroot het afzetgebied van de agromultinationals. De vernietiging van een Joegoslavische overheidsfabriek van sigaretten of meststoffen of van een farmaceutisch staatsbedrijf in Soedan is telkens een opwaardering van de investeringen van hun westerse concurrenten.'

2. De NAVO-bommen vernielden systematisch de parels van de Joegoslavische economie (zie het volgende hoofdstuk). Bijvoorbeeld de sigarettenfabriek Din - niet meteen gespecialiseerd in het produceren van wapens - die vooral het ongeluk had de tweede grootste van de Balkan te zijn.
3. Op het farmaceutisch bedrijf Galenica viel niet één bom. Maar dat bedrijf was dan ook al geprivatiseerd door de Amerikaanse miljardair Panic (zie p.177). Heel wat andere geprivatiseerde ondernemingen bleven eveneens gespaard.

Een verwittigd volk is er twee waard

De barbaarse vernieling van een hele economie is een ongenadig signaal naar alle landen ter wereld die onafhankelijk willen blijven.

De NAVO past de brutaalst denkbare privatiseringstechniek toe: herkolonisatie met bommenwerpers. De NAVO verwijst wie tegenstribbelt terug naar het stenen tijdperk. Het bondgenootschap veegt alles schoon ten voordele van de multinationals.

De aanval tegen Joegoslavië is slechts de eerste stap naar andere gevechten. Het expansionisme van de NAVO beoogt eerst en vooral de controle over de Kaukasische olierijkdommen en de verzwakking van Moskou. In zijn boek 'Het Grote Schaakbord' herdoopt Zbigniew Brzezinski de Kaukasus tot 'Eurazische Balkan'. Dat woordgebruik is verhelderend: Joegoslavië was wel degelijk een proefterrein.

'Mijn ogen gingen open'

Open brief van een Bulgaarse aan de Servische oppositie

In september 1999 schrijft Blagosta Doncheva, een Bulgaarse vrouw, een open brief aan 'de democratische oppositie in Servië':

'Tot juni 1993 was ik militant bij de Unie van Democratische Krachten (UDF). De UDF is het spiegelbeeld van de Servische Alliantie voor de Verandering (de eenheid van de democratische oppositiekrachten).

Voor de verkiezingen van 1990 en die daarna, tot ze de Bulgaarse macht stevig in handen had, kreeg de UDF veel geld, auto's, computers, luxueuze affiches (die in grote vrachtwagens uit het buitenland kwamen)... Wij denken dat er nog steeds sommen toestromen, maar vandaag komen die uitsluitend terecht bij de UDF-leiders die aan de macht zijn.

Tijdens de oorlog van de Verenigde Staten tegen Joegoslavië steunde de Bulgaarse UDF-regering de VS volledig. Zij én de NAVO kregen de vrije doorgang waar ze om vroegen, in de lucht en op het land.

Waar komen die centen voor de UDF vandaan? Jullie raden het allicht.

Kijk. Hier in Bulgarije hebben wij nu tien jaar een democratie op zijn Amerikaans. Het waren de tien verschrikkelijkste jaren van mijn leven. Wat is er gebeurd?

Wanneer de harde kern van de UDF eenmaal aan de macht was, konden de Wereldbank en het Internationaal Muntfonds de Bulgaarse industrie probleemloos opslokken. Gedaan met sociaal ondernemen en nationale bescherming. Hoe slokken ze onze Bulgaarse industrie op? Op drie manieren. 1. Door onze fabrieken eerst te privatiseren en ze daarna op te doeken. 2. Door ze onmiddellijk te liquideren. 3. Door ze voor een habbekrats te verkopen aan machtige buitenlandse ondernemingen. Een voorbeeld: de koperfabriek van de stad Pirdop werd in 1997 voor twee keer niks verkocht aan het Belgische Union Minière.

Ik haal even een mopje aan dat hier de ronde deed tijdens de oorlog tegen Joegoslavië. Twee Turkse piloten vliegen boven Bulgarije en bekijken het landschap. Zegt de ene: "Tiens? Wij hebben *hier* toch geen bommen gedropt?" Waarop de andere antwoordt: "Ben je gek? Da's Bulgarije! Ook zonder bommen is het daar een puinhoop."

Resultaat: een massa werklozen, dat spreekt voor zich. Bedelaars op straat. Kinderen die op het voetpad sterven van drugs of ondervoeding. Bejaarden die in vuilbakken een schamel stuk brood zoeken.

In 1989 had de moeder van mijn vriend een pensioen van 105 leva. Dat is vandaag gezakt tot 46 leva. Een dollar = 1,87 leva. Je kan je voorstellen waarmee die oude vrouw van 75 een maand lang moet rondkomen (niet eens 25 euro, nvdr). Mijn schoonbroer vertelde me gisteren dat hij de gewezen directrice van de school van zijn zoon in een vuilbak zag rommelen. De kindersterfte neemt toe. Het geboortecijfer zakt. Jongeren weigeren nog te trouwen en kinderen te krijgen. Vroeger was Bulgarije een sociale staat. Gratis geneeskunde, kosteloos onderwijs, sociale hulp en voordelen voor moeders en bejaarden.

Onder de oude pensioenwet (van het totalitaire regime) konden vrouwen stoppen met werken op 55 en mannen op 60 jaar. Volgens de nieuwe (Amerikaanse en democratische) wet is elke vorm van pensioen praktisch uitgesloten. Het nieuwe systeem vereist 90 loopbaanpunten voor vrouwen en 95 voor mannen. Maar hoe moet het dan met al die mensen tussen 35 en 45 die al jaren werkloos zijn?

Elk jaar blijven alsmaar meer kinderen van school weg. Een bezoek aan de tandarts is een luxe geworden. Men plant een forse verhoging van de medische tarieven (met 60 à 70%). En het IMF eist dat het openbaar vervoer niet langer gesubsidieerd wordt.

Onze grenzen openstellen, een "open maatschappij" worden. Dat is de uitleg van George Soros die overal kranten en radiostations, ngo's en politieke partijen financiert die de sloop van leefbare naties vergemakkelijken. Wij hebben geleerd wat die mooie slogans over de "open maatschappij" betekenen.

Zij betekenen de *vernietiging* van dat deel van de Bulgaarse industrie dat hier nog steeds mensen kan voeden. Zij betekenen dat voedings- en andere producten van lage kwaliteit - jawel: van lage kwaliteit - massaal en ongestoord Bulgarije kunnen binnenstromen en zo de plaatselijke producenten ondermijnen.

Wij stonden vermoedelijk erg hoog op de verbruikerslijst van die beruchte Belgische dioxinekippen. Gevolg: sommige plaatselijke producenten mochten de boeken sluiten en zitten nu volstrekt aan de grond. Idem dito voor fabrikanten van worst en salami en producenten van kalfsvlees.

Mijn kozijn hield vier koeien op zijn kleine erf. Twee jaar lang kon hij geen kalveren verkopen. Twee koeien zijn al gestorven. Hij is geruïneerd. Het bedrijf dat de kalveren opkoopt, werkt nu liever met goedkoop ingevroren importvlees. De kwaliteit doet er niet toe.

"Fasan", de kousen- en ondergoedfabriek van de stad Rouse, gaat de dieperik in door de aanvoer van Turkse kousen die de Bulgaarse markt overspoelen en maar een halve leva kosten. De kousen van Fasan kosten één leva. Als ze hun sokken voor minder verkopen, gaan ze failliet.

Dat zijn de "open grenzen" van Meneer Soros. Zo heeft u een klaar en duidelijk beeld van wat democratie op zijn Amerikaans voor Bulgarije heeft opgeleverd.
Wat willen de Serviërs? Dat hun bejaarden de vuilbakken afschuimen? En hun kinderen van school blijven omdat een handboek of een paar schoenen te duur zijn?'